

2+ นโยบาย กกอ.

รายงานผลการดำเนินงานตามนโยบาย กกอ. 2+8 (พ.ศ. 2556-2560)
และข้อเสนอแนะเชิงนโยบาย

สมเด็จพระมหิตลาธิเบศร อดุลยเดชวิกรม
พระบรมราชชนก
พระบิดาแห่งการอุดมศึกษาไทย

ทรงนิยามคำว่า ‘อุดมศึกษา’ และหน้าที่ของ ‘มหาวิทยาลัย’

— . . . —

‘อุดมศึกษา’

เป็นการศึกษา ‘สำหรับผู้ที่สำเร็จขั้นปฐมนและมัธยมแล้ว
และจะใคร่เรียนวิชาชีพย์ และศิลปวิทยาศาสตร์
เพื่อตั้งตนเป็นผู้นำความคิดของราษฎร และทำกิจการต่างๆ
เป็นผู้เชี่ยวชาญ หรือรับตำแหน่งรับผิดชอบอันสูง’

— . . . —

‘มหาวิทยาลัยต้องมีหน้าที่ 4 ประการ’

- การเสาะหาวิชา หรือเปิดโอกาสให้กุลบุตรได้เรียนทำการเสาะหาวิชา เลี้ยงดูทำนุบำรุง นักปราชญ์
ผู้สามารถเสาะหาวิชา และใช้ผลอันนั้นมาสอนกุลบุตรได้ เป็นกิจสำคัญที่สุดของมหาวิทยาลัย
มหาวิทยาลัยเป็นสมอต้นความคิดของชาติ เป็นสถานเลี้ยง “คนดี” ของชาติ
- ผลของการเสาะหาวิชานี้ ต้องเอามาวางแผนแบบแผนสำหรับความประพฤติของชาติ ทั้งในทางธรรมะ
และวิทยาศาสตร์ มหาวิทยาลัยเป็นหลักตัวอย่างการเป็นเครื่องวัด เป็นที่เก็บรวบรวมและจำหน่าย
เผยแพร่ความคิดของชาติเราเอง และช่วยทำการติดต่อกับคณะที่มีหน้าที่คล้ายกันของนานาชาติ
- มหาวิทยาลัยมีกิจสอนกุลบุตร ศิลปวิทยาศาสตร์ เพื่อทำให้ผู้มาเรียนมีความรู้กว้างขวาง เห็นเหตุ
ใกล้ไกล และใช้ความคิดที่ได้บังเกิดขึ้นด้วยการเรียนเป็นผลประโยชน์แก่คณะ นอกจากนั้นมหาวิทยาลัย
อาจจะตั้งโรงเรียนฝึกฝนวิชาชีพย์บางชนิดที่ต้องมีพื้นศิลปวิทยาศาสตร์
- มหาวิทยาลัยมีกิจสอบไล่กุลบุตร เพื่อวัดความรู้ความสามารถ และรับรองเป็นพยาน โดยการให้ปริญญา
แก่ผู้ที่สมควร

รองศาสตราจารย์ ดร. คุณหญิงสุนทาทา WSKMBU

ประธานกรรมการ
คณะกรรมการการอุดมศึกษา

นับจากวันที่ 30 กรกฎาคม พ.ศ. 2556 ซึ่งคณะรัฐมนตรีมีมติอนุมัติแต่งตั้งประธานกรรมการและกรรมการการอุดมศึกษาชุดนี้ จนถึงปัจจุบัน เป็นเวลา 4 ปี ที่คณะกรรมการการอุดมศึกษา ได้ทำหน้าที่เสนอนโยบาย สนับสนุนทรัพยากรติดตามตรวจสอบ และประเมินผลการจัดการศึกษาระดับอุดมศึกษา โดยคำนึงถึงความเป็นอิสระและความเป็นเลิศทางวิชาการเป็นสำคัญ และยึดปณิธานการปฏิบัติหน้าที่ของคณะกรรมการการอุดมศึกษาอย่างเคร่งครัด เคารพและให้เกียรติกับกระบวนการทำงานของทุกภาคส่วน รวมถึงรับฟังการเสนอความคิดเห็นด้วยหลักเหตุผล เคารพเวทีการประชุม และยึดถือมติข้อตกลงของคณะกรรมการหรือคณะอนุกรรมการเป็นที่ตั้ง

ตลอดระยะเวลา 4 ปีที่ผ่านมา คณะกรรมการการอุดมศึกษาตระหนักถึงการเปลี่ยนแปลงและความสลับซับซ้อนของนโยบายภาพรวม เนื่องจากสังคมโลกเกิดการเปลี่ยนแปลงอย่างรวดเร็ว บริบทของสังคมไทยในปัจจุบันเปลี่ยนไปจากอดีต ส่งผลให้ปัจจัยแวดล้อม และพลวัตของอุดมศึกษาไทยเป็นไปอย่างก้าวกระโดด จากมหาวิทยาลัยเฉพาะทาง 5 แห่ง ในช่วงเริ่มต้น เพิ่มขึ้นเป็น 17 แห่ง ในปี 2515 และ 50 แห่ง ในปี 2535 จนสถาบันอุดมศึกษาเคยขยายตัวเพิ่มจำนวนมากถึง 174 แห่ง ในปี 2557 ภายในระยะเวลา 22 ปี ประเทศไทยมีสถาบันอุดมศึกษาเพิ่มขึ้น 124 แห่ง ดังนั้น ธรรมชาติของผู้บริหารสถาบันอุดมศึกษา และมาตรฐานการจัดการศึกษาระดับอุดมศึกษา จึงเป็นสิ่งสำคัญและจำเป็นที่จะต้องเป็นกลไกในการบริหารจัดการให้สถาบันอุดมศึกษาไทยดำเนินการกิจอย่างมั่นคง และสามารถแข่งขันในเวทีโลกได้

คณะกรรมการการอุดมศึกษาชุดนี้ เริ่มต้นการปฏิบัติหน้าที่ด้วยการกำหนดนโยบายหลัก 8 ข้อ คือ (1) ลงทุนพัฒนาประเทศผ่านสถาบันอุดมศึกษา (2) ปรับปรุงเกณฑ์มาตรฐานหลักสูตร (3) ประกันคุณภาพการศึกษาและส่งเสริมสถาบันอุดมศึกษาสู่ความเป็นเลิศ (4) ร่างพระราชบัญญัติการอุดมศึกษา พ.ศ. ... (5) ติดตาม ตรวจสอบคุณภาพการจัดการศึกษา (6) ส่งเสริมเครือข่ายมหาวิทยาลัย (7) พัฒนาระบบคัดเลือกบุคคลเข้าศึกษาในสถาบันอุดมศึกษา และ (8) ผลิตและพัฒนาครู เพื่อใช้เป็นแนวทางในการกำกับติดตามของคณะกรรมการ เป็นทิศทางการกำหนดนโยบายของสำนักงานคณะกรรมการการอุดมศึกษา และเป็นทิศทางการจัดการศึกษาของสถาบันอุดมศึกษา และต่อมาเพิ่มเติมนโยบาย 2 ข้อ คือ การจัดทำแผนอุดมศึกษาระยะยาว 15 ปี ฉบับที่ 3 (พ.ศ. 2560-2574) และการจัดทำแผนพัฒนาการศึกษาระดับอุดมศึกษา ฉบับที่ 12 (พ.ศ. 2560-2564) และการจัดระเบียบและแก้ไขปัญหาธรรมชาติในสถาบันอุดมศึกษา เพื่อให้การบริหารจัดการอุดมศึกษาไทยในอนาคตมีความก้าวหน้า มั่นคง บนพื้นฐานความโปร่งใส

จากการให้ความสำคัญในการรับฟังข้อเท็จจริงและปัญหาในการจัดการศึกษาของสถาบันอุดมศึกษา เพื่อหาแนวทางในการพัฒนาคุณภาพมาตรฐานการอุดมศึกษาให้เป็นที่ยอมรับ คณะกรรมการการอุดมศึกษาชุดนี้ จึงจัดการประชุมคณะกรรมการการอุดมศึกษาสัญจร และการเสวนาร่วมกับเครือข่ายอุดมศึกษา ภูมิภาค เพื่อพบปะผู้บริหารสถาบันอุดมศึกษา พร้อมทั้งเยี่ยมชมผลงานวิจัย นวัตกรรม และการจัดการเรียนการสอนของสถาบันอุดมศึกษา ส่งผลให้คณะกรรมการการอุดมศึกษาได้รับทราบจุดอ่อน จุดแข็ง วิฤต และโอกาส ที่สถาบันอุดมศึกษานำมาแลกเปลี่ยนประสบการณ์ ซึ่งเป็นข้อมูลที่มีคุณค่าสำหรับการกำหนดทิศทางการพัฒนาอุดมศึกษาไทยในอนาคต

คณะกรรมการการอุดมศึกษา ขอขอบคุณคณะอนุกรรมการหลัก คณะอนุกรรมการ และคณะทำงาน ที่ช่วยกันทำหน้าที่อย่างเสียสละในการร่วมกันพัฒนาอุดมศึกษาไทย และขอบคุณสำนักงานคณะกรรมการการอุดมศึกษาที่เป็นสะพานเชื่อมให้นโยบาย กกอ. ไปสู่การปฏิบัติของสถาบันอุดมศึกษา และสถาบันอุดมศึกษาในฐานะผู้นำนโยบายไปสู่การปฏิบัติ จนเกิดผลลัพธ์ที่มีคุณค่าและมูลค่ามหาศาลในการผลิตและพัฒนาทรัพยากรมนุษย์ และนวัตกรรมองค์ความรู้ของประเทศ ท้ายที่สุดนี้ ถึงแม้คณะกรรมการการอุดมศึกษาชุดนี้จะครบวาระการดำรงตำแหน่งไปแล้ว ขอให้ประชาคมอุดมศึกษาไทยจับมือสร้างความเข้มแข็งไปด้วยกัน ตามความโดดเด่นของอัตลักษณ์ที่มีต่อไป

ดร. สุภัทร จำปาทอง

เลขาธิการ
คณะกรรมการการอุดมศึกษา

ตลอดเวลา 4 ปีที่ผ่านมา การผลักดันให้นโยบายหลักของคณะกรรมการการอุดมศึกษาชุดนี้ไปสู่การปฏิบัติร่วมกันของประชาคมอุดมศึกษา และภาคที่เกี่ยวข้อง อย่างเป็นรูปธรรมชัดเจน เป็นหน้าที่ที่สำนักงานคณะกรรมการการอุดมศึกษาให้ความสำคัญอย่างยิ่ง เนื่องจากนโยบายหลัก 8 ข้อ และนโยบายเพิ่มเติม 2 ข้อ เป็นนโยบายที่มีคุณค่าต่อการพัฒนาอุดมศึกษาไทยในทุกมิติ ทั้งการสนับสนุนให้สถาบันอุดมศึกษาทบทวนอัตลักษณ์ ความโดดเด่น เพื่อปรับยุทธศาสตร์การดำเนินงานให้เชื่อมโยงกับการลงทุนพัฒนาประเทศผ่านสถาบันอุดมศึกษา ในมิติการผลิตและพัฒนาครู มีการดำเนินโครงการผลิตครูเพื่อพัฒนาท้องถิ่น เพื่อตอบโจทย์ การผลิตครูระบบจำกัดรับในสาขาและพื้นที่ขาดแคลน

สำหรับนโยบายการพัฒนาระบบคัดเลือกบุคคลเข้าศึกษาในสถาบันอุดมศึกษา สำนักงานคณะกรรมการการอุดมศึกษาได้ประสานและหารือร่วมกับที่ประชุมอธิการบดีแห่งประเทศไทย และผู้เกี่ยวข้อง ให้ยึดหลักการ ซึ่งคณะกรรมการการอุดมศึกษาให้ความสำคัญ อาทิ ลดภาระการสอบและค่าใช้จ่ายของนักเรียนและผู้ปกครอง และการให้นักเรียนได้เรียนในชั้นเรียนปกติจนจบการศึกษา ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 6 เป็นแนวทางในการพัฒนาระบบ จนได้การคัดเลือกนักศึกษาระบบใหม่ คือ Thai University Central Admission System หรือ TCAS ซึ่งจะเริ่มใช้ใน ปีการศึกษา 2561 ในมิติของการส่งเสริมคุณภาพมาตรฐานของอุดมศึกษาไทยให้สามารถเทียบเคียงกับนานาชาติ และเป็นที่ยอมรับของสังคมโลก ได้มีการปรับปรุงเกณฑ์มาตรฐานหลักสูตร พ.ศ. 2548 จนได้เกณฑ์มาตรฐานหลักสูตรระดับปริญญาตรี พ.ศ. 2558 และเกณฑ์มาตรฐานหลักสูตรระดับบัณฑิตศึกษา พ.ศ. 2558 การประกันคุณภาพการศึกษาและส่งเสริมสถาบันอุดมศึกษาสู่ความเป็นเลิศ ตลอดจนการติดตามตรวจสอบคุณภาพการจัดการศึกษา ทั้งการจัดการศึกษานอกสถานที่ตั้ง การจัดการศึกษาระดับปริญญาเอก และติดตามตรวจเยี่ยมคุณภาพมาตรฐานสถาบันอุดมศึกษาเอกชนที่เปลี่ยนแปลงให้สอดคล้องกับเกณฑ์ต่างๆ ที่เกี่ยวข้อง

การส่งเสริมเครือข่ายมหาวิทยาลัยเพื่อสร้างความเข้มแข็งอย่างยั่งยืนให้กับสถาบันอุดมศึกษาทุกกลุ่ม เป็นอีกหนึ่งนโยบายที่คณะกรรมการการอุดมศึกษาชุดนี้ให้ความสำคัญ โดยมีการจัดการประชุมคณะกรรมการการอุดมศึกษาสัญจร พร้อมเสวนาแลกเปลี่ยนประสบการณ์และความคิดเห็นในการจัดการศึกษาร่วมกับสถาบันอุดมศึกษาในเครือข่ายอุดมศึกษาภูมิภาค ทั้ง 9 เครือข่าย นอกจากนี้ คณะกรรมการการอุดมศึกษายังตระหนักถึงความจำเป็นที่จะต้องมีกฎหมายสำหรับเป็นกลไก มาตรการ และบทกำหนดในการจัดการศึกษาระดับอุดมศึกษาและแก้ไขปัญหาที่เกิดขึ้นจากการจัดการศึกษา จึงสนับสนุนให้มีการจัดทำร่างพระราชบัญญัติการอุดมศึกษา พ.ศ. โดยคงความเป็นอิสระของสถาบันอุดมศึกษา

อย่างไรก็ตาม การจัดทำแผนอุดมศึกษาระยะยาว 15 ปี ฉบับที่ 3 (พ.ศ. 2560-2574) และการจัดทำแผนพัฒนาการศึกษาระดับอุดมศึกษา ฉบับที่ 12 (พ.ศ. 2560-2564) และการจัดระเบียบและแก้ไขปัญหาธรรมาภิบาลในสถาบันอุดมศึกษา เป็นอีก 2 นโยบายที่คณะกรรมการการอุดมศึกษาให้ความสำคัญ เพื่อผลักดันให้การอุดมศึกษาไปในทิศทางที่สอดคล้องการพัฒนาประเทศ บนพื้นฐานความรับผิดชอบต่อสังคม

ในโอกาสครบวาระ 4 ปี ผมในฐานะผู้แทนผู้บริหาร และข้าราชการของสำนักงานคณะกรรมการการอุดมศึกษา ขอขอบพระคุณประธานคณะกรรมการการอุดมศึกษา และคณะกรรมการการทุกท่าน ซึ่งตลอดระยะเวลาได้ปฏิบัติหน้าที่ด้วยความรับผิดชอบ เสียสละ มีคุณธรรม และมุ่งมั่นใช้ความรู้ความสามารถและประสบการณ์ในการให้คำแนะนำและทัศนะที่สร้างสรรค์ ด้วยความเป็นกลาง จนเกิดประโยชน์สูงสุดต่อสังคมส่วนรวมและการอุดมศึกษาของประเทศ และหวังเป็นอย่างยิ่งว่าคณะกรรมการทุกท่านยังจะให้ข้อเสนอแนะในการพัฒนาอุดมศึกษาของประเทศให้เจริญก้าวหน้าต่อไป

2+8 นโยบาย กกอ.

รายงานผลการดำเนินงานตามนโยบาย กกอ. 2+8 (พ.ศ. 2556-2560) และข้อเสนอแนะเชิงนโยบาย

.....

สำนักงานคณะกรรมการการอุดมศึกษา
จัดพิมพ์เผยแพร่ พุทธศักราช 2560
จำนวน 700 เล่ม
ISBN 978-616-395-871-6

ที่ปรึกษากิตติมศักดิ์

รองศาสตราจารย์ ดร. คุณหญิงสุมณฑา พรหมบุญ

ที่ปรึกษา

ดร. สุภัทร จำปาทอง
นายขจร จิตสุขุมมงคล
รองศาสตราจารย์ ดร. บัณฑิต ทิพากร
ดร. อรสา ภาววิมล
ดร. นภาพร อาร์มสตรอง
นายศุภโชค สุขมาก

ดำเนินการจัดทำ

กลุ่มติดตามและประเมินผลด้านนโยบายและงบประมาณอุดมศึกษา
สำนักติดตามและประเมินผลอุดมศึกษา

สนับสนุนข้อมูล

สำนักนโยบายและแผนการอุดมศึกษา
สำนักมาตรฐานและคุณภาพอุดมศึกษา
สำนักนิติการ
สำนักติดตามและประเมินผลอุดมศึกษา
สำนักประสานและส่งเสริมกิจการอุดมศึกษา
สำนักส่งเสริมและพัฒนาศักยภาพนักศึกษา
สำนักส่งเสริมและพัฒนาสมรรถนะบุคลากร
สำนักอำนวยการ

รวบรวมและเรียบเรียง

นางชุลีกร กิตติก้อง

พิสูจน์อักษร

นางชุลีกร กิตติก้อง
นางสาวจิตรา ชัยนเกษกรณ์
นางสาวกันยารัตน์ โลชันธ์

ออกแบบและจัดพิมพ์

ภาพพิมพ์
WWW.PARBPIM.COM

สารบัญ

10

คณะกรรมการ
การอุดมศึกษา

21

ลงทุนพัฒนาประเทศ
ผ่านสถาบันอุดมศึกษา

36

ปรับปรุง
เกณฑ์มาตรฐานหลักสูตร

52

ประกันคุณภาพการศึกษา
และส่งเสริมสถาบันอุดมศึกษา
สู่ความเป็นเลิศ

70

ร่าง พระราชบัญญัติ
การอุดมศึกษา พ.ศ.

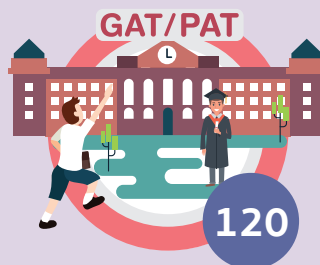
82

ติดตาม ตรวจสอบ
คุณภาพการจัดการศึกษา

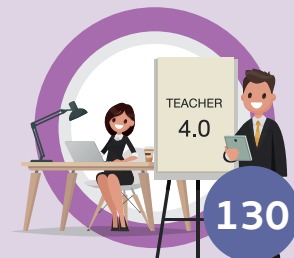
104

ส่งเสริม
เครือข่ายมหาวิทยาลัย

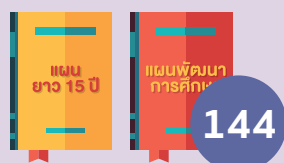
120

พัฒนาระบบ
การคัดเลือกบุคคลเข้าศึกษา
ในสถาบันอุดมศึกษา

130

ผลิตและพัฒนาครู

144

การจัดทำแผนอุดมศึกษา
ระยะยาว 15 ปี ฉบับที่ 3 (พ.ศ. 2560-2574)
และแผนพัฒนาการศึกษา
ระดับอุดมศึกษา ฉบับที่ 12

156

การจัดระเบียบ
และแก้ไขปัญหาธรรมาภิบาล
ในสถาบันอุดมศึกษา

180

forward
looking

188

ข้อเสนอแนะ
เชิงนโยบาย

194

ภาคผนวก

216

บรรณานุกรม

219

ประวัติกรรมการ

คณะกรรมการการอุดมศึกษา

.....

บทบัญญัติของรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทยกำหนดให้รัฐต้องจัดการศึกษาอบรม และสนับสนุนให้ออกชนจัดการศึกษาอบรมให้เกิดความรู้คู่คุณธรรม ปรับปรุงการศึกษาให้สอดคล้องกับความเปลี่ยนแปลงทางเศรษฐกิจและสังคม สร้างเสริมความรู้และปลูกฝังจิตสำนึกที่ถูกต้องเกี่ยวกับการเมืองการปกครอง ในระบอบประชาธิปไตย อันมีพระมหากษัตริย์ทรงเป็นประมุข สนับสนุนการค้นคว้าวิจัย ในศิลปวิทยาการต่างๆ เร่งรัดการศึกษาศาสตร์และเทคโนโลยีเพื่อการพัฒนา ประเทศ พัฒนาวิชาชีพครู และส่งเสริมภูมิปัญญาท้องถิ่น ศิลปะและวัฒนธรรม ของชาติ รวมทั้งในการจัดการศึกษาของรัฐ ให้คำนึงถึงการมีส่วนร่วมขององค์กร ปกครองส่วนท้องถิ่นและเอกชน ตามที่กฎหมายบัญญัติและให้ความคุ้มครอง การจัดการศึกษาอบรมขององค์กรวิชาชีพและเอกชนภายใต้การกำกับดูแลของรัฐ

การบริหารราชการในส่วนการจัดการศึกษาระดับอุดมศึกษา มีคณะบุคคลในรูปของ คณะกรรมการ คือ **คณะกรรมการการอุดมศึกษา** ประกอบด้วย กรรมการโดยตำแหน่งจาก หน่วยงานที่เกี่ยวข้อง ผู้แทนองค์กรเอกชน ผู้แทน องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ผู้แทนองค์กรวิชาชีพ และผู้ทรงคุณวุฒิ จำนวนไม่เกิน 28 คน มีหน้าที่ ตามพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542 มาตรา 34 วรรคสาม กำหนดให้ พิจารณาเสนอ นโยบาย แผนพัฒนา และมาตรฐานการอุดมศึกษา ที่สอดคล้องกับความต้องการตามแผนพัฒนา เศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ และแผนการศึกษา

แห่งชาติ การสนับสนุนทรัพยากร การติดตาม ตรวจสอบ และประเมินผลการจัดการศึกษา ระดับอุดมศึกษา โดยคำนึงถึงความเป็นอิสระและ ความเป็นเลิศทางวิชาการของสถานศึกษาระดับ ปริญญาตามกฎหมายว่าด้วยการจัดตั้งสถานศึกษา แต่ละแห่ง และกฎหมายที่เกี่ยวข้อง โดยสำนักงาน คณะกรรมการการอุดมศึกษา ทำหน้าที่รับผิดชอบ งานเลขานุการของคณะกรรมการการอุดมศึกษา

คณะกรรมการการอุดมศึกษา มีอำนาจ หน้าที่ ตามพระราชบัญญัติระเบียบบริหารราชการ กระทรวงศึกษาธิการ พ.ศ. 2546 ตามความ

ในมาตรา 16 ในการพิจารณาเสนอนโยบาย แผนพัฒนา และมาตรฐานการอุดมศึกษาที่ สอดคล้องกับแผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคม แห่งชาติ และแผนการศึกษาแห่งชาติ และสนับสนุน ทรัพยากร การติดตาม ตรวจสอบและประเมินผล การจัดการศึกษาระดับอุดมศึกษาโดยคำนึงถึง ความเป็นอิสระ และความเป็นเลิศทางวิชาการของ สถานศึกษาระดับปริญญาตามกฎหมายว่าด้วย การจัดตั้งสถานศึกษาแต่ละแห่ง และกฎหมาย ที่เกี่ยวข้อง พร้อมทั้งเสนอแนะในการออกระเบียบ หลักเกณฑ์ และประกาศที่เกี่ยวกับการบริหารงาน ของสำนักงานคณะกรรมการการอุดมศึกษา และ ให้ความเห็นหรือให้คำแนะนำแก่รัฐมนตรีว่าการ กระทรวงศึกษาธิการหรือคณะรัฐมนตรี และ มีอำนาจหน้าที่อื่นตามที่กฎหมายกำหนด หรือ ตามที่รัฐมนตรีว่าการกระทรวงศึกษาธิการมอบหมาย ตลอดจนมีอำนาจเสนอแนะและให้ความเห็นในการ จัดสรรเงินอุดหนุนทั่วไปให้แก่สถานศึกษาระดับ ปริญญาตรี ทั้งที่เป็นสถานศึกษาในสังกัดและ สถานศึกษาในกำกับแก่คณะรัฐมนตรี

คณะกรรมการการอุดมศึกษายังมีอำนาจ และหน้าที่ตามมาตรา 24 แห่งพระราชบัญญัติ สถาบันอุดมศึกษาเอกชน พ.ศ. 2546 บัญญัติให้ คณะกรรมการการอุดมศึกษาให้ความเห็นชอบ ในกรณีที่พระราชบัญญัติกำหนดไว้ให้ได้รับ

ความเห็นชอบจากคณะกรรมการ และเสนอ ความเห็นหรือให้คำแนะนำต่อรัฐมนตรีในการ ออกกฎกระทรวง และประกาศ เพื่อดำเนินการ ตามพระราชบัญญัติ และเรื่องอื่นๆ ที่เกี่ยวกับ สถาบันอุดมศึกษาเอกชน รวมทั้งให้การรับรอง หลักสูตรการศึกษาตามมาตรฐานที่กระทรวง กำหนด และให้ความเห็นชอบเกี่ยวกับการรับรอง มาตรฐานการศึกษาและวิทยฐานะของสถาบัน อุดมศึกษาเอกชนตามมาตรฐานการศึกษา ที่กระทรวงกำหนด พร้อมทั้งออกระเบียบและ ข้อบังคับเพื่อปฏิบัติการตามพระราชบัญญัติสถาบัน อุดมศึกษาเอกชน พ.ศ. 2546 ตลอดจนปฏิบัติงาน อื่นใดตามที่พระราชบัญญัตินี้ หรือกฎหมายอื่น กำหนดให้เป็นอำนาจและหน้าที่ของคณะกรรมการ

นอกจากนี้ ตามความในมาตรา 18 แห่ง พระราชบัญญัติระเบียบบริหารราชการกระทรวง ศึกษาธิการ พ.ศ. 2546 และมาตรา 26 แห่งพระราชบัญญัติสถาบันอุดมศึกษาเอกชน พ.ศ. 2546 ยังได้บัญญัติให้คณะกรรมการมีอำนาจ แต่งตั้งคณะอนุกรรมการ หรือคณะกรรมการอื่น หรือคณะทำงานเพื่อพิจารณาเสนอความเห็น ในเรื่องหนึ่งเรื่องใดหรือมอบหมายให้ปฏิบัติการ อย่างหนึ่งอย่างใด อันอยู่ในอำนาจหน้าที่ของ คณะกรรมการก็ได้และเมื่อได้ดำเนินการประการใด แล้ว ให้รายงานให้คณะกรรมการทราบด้วย

คณะกรรมการการอุดมศึกษา

รองศาสตราจารย์ ดร. คุณหญิงสุนทาทา พรหมบุญ
ประธานกรรมการ

ศาสตราจารย์ ดร. วิชัย ธีวตระกูล
รองประธานกรรมการ คนที่ 1

ศาสตราจารย์ ดร. สุนทร บุญญาธิการ
รองประธานกรรมการ คนที่ 2

ดร. วิทยา เจียรพันธุ์
กรรมการผู้แทนองค์กรเอกชน

นายอรรถพร สุวรินเดชา
กรรมการผู้แทนองค์กรปกครองท้องถิ่น

รองศาสตราจารย์ ดร. สุจิตรา เหลืองอมรเลิศ
กรรมการผู้แทนองค์กรวิชาชีพ

ดร. ชวลิต หมีนุช
กรรมการผู้ทรงคุณวุฒิ

พลตำรวจเอก ดร. ชาญวุฒิ วัชรพุก
กรรมการผู้ทรงคุณวุฒิ

พลตำรวจตรี นายแพทย์ชุมศักดิ์ พงษ์พาพงษ์
กรรมการผู้ทรงคุณวุฒิ

ศาสตราจารย์ ดร. นักษิธ ควัฒนาชัย
(ลาออก 6 กุมภาพันธ์ 2560)
กรรมการผู้ทรงคุณวุฒิ

ศาสตราจารย์เกียรติคุณปรีชา เทาทอง
กรรมการผู้ทรงคุณวุฒิ

ศาสตราจารย์ ดร. สิริต อีระเวคิน
(ถึงแก่กรรม 20 พฤศจิกายน 2559)
กรรมการผู้ทรงคุณวุฒิ

**ศาสตราจารย์ ดร. นายแพทย์วีระศักดิ์
จงสู่วิวัฒน์วงศ์**
(ลาออก 9 มีนาคม 2560)
กรรมการผู้ทรงคุณวุฒิ

ศาสตราจารย์ ดร. ศักดา ธนิตกุล
กรรมการผู้ทรงคุณวุฒิ

รองศาสตราจารย์ ดร. ศิโรจน์ พลพันธ์
กรรมการผู้ทรงคุณวุฒิ

ศาสตราจารย์กิตติคุณ ดร. สมหวัง พิธิยานุวัฒน์
กรรมการผู้ทรงคุณวุฒิ

ดร. สว่าง ภูพัฒน์วิบูลย์
กรรมการผู้ทรงคุณวุฒิ

รองศาสตราจารย์ ดร. อานนท์ เทียงตรง
กรรมการผู้ทรงคุณวุฒิ

ดร. สุภัทร จำปาทอง
เลขาธิการคณะกรรมการการอุดมศึกษา
กรรมการและเลขานุการฯ

กรรมการโดยตำแหน่ง

ปลัดกระทรวงศึกษาธิการ
เลขาธิการสภาการศึกษา
เลขาธิการคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน
เลขาธิการคณะกรรมการการอาชีวศึกษา
ผู้อำนวยการสำนักงานประกันคุณภาพ
เลขาธิการคณะกรรมการกฤษฎีกา
เลขาธิการคณะกรรมการพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ
เลขาธิการคณะกรรมการพัฒนาระบบราชการ
ผู้อำนวยการสำนักงานรับรองมาตรฐานและประเมินคุณภาพการศึกษา

แนวทางการทำงาน ของคณะกรรมการการอุดมศึกษา

.....

คณะกรรมการการอุดมศึกษา เน้นการทำงานเชิงรุกโดยกำหนดนโยบายส่งเสริมสนับสนุนให้สถาบันอุดมศึกษาพัฒนาศักยภาพการดำเนินการตามพันธกิจตามกลุ่มสถาบันในเรื่องคุณภาพบัณฑิต การวิจัย การบริการวิชาการ และการทำนุบำรุงศิลปวัฒนธรรม

ทั้งนี้ คณะกรรมการการอุดมศึกษาจะมอบอำนาจให้คณะกรรมการ/คณะอนุกรรมการเพิ่มขึ้น เรื่องที่ผ่านการพิจารณาก่อนการลงจากคณะกรรมการ/คณะอนุกรรมการแล้ว ให้เสนอเป็นวาระเพื่อทราบ หรือวาระเพื่อพิจารณาทุกหัว

คณะอนุกรรมการชุดหลัก

คณะอนุกรรมการเป็นกลไกหลักในการขับเคลื่อนการปฏิบัติหน้าที่ของคณะกรรมการการอุดมศึกษา โดยคณะอนุกรรมการชุดหลักที่เป็น standing committee ทำหน้าที่กลั่นกรองงานด้านต่าง ๆ เพื่อเสนอต่อคณะกรรมการการอุดมศึกษา มีดังนี้

- คณะอนุกรรมการด้านนโยบายและแผน
- คณะอนุกรรมการด้านมาตรฐานการอุดมศึกษา
- คณะอนุกรรมการด้านการติดตามและประเมินผล
- คณะอนุกรรมการด้านกฎหมาย
- คณะอนุกรรมการขับเคลื่อนมหาวิทยาลัยไทย
สู่มหาวิทยาลัยระดับโลก
- คณะอนุกรรมการดำเนินการ
ตามพระราชบัญญัติสถาบันอุดมศึกษาเอกชน

ประกาศ ออกตามพระราชบัญญัติระเบียบบริหารราชการกระทรวงศึกษาธิการ พ.ศ. 2546

1. ประกาศกระทรวงศึกษาธิการ เรื่อง มาตรฐานคุณวุฒิระดับปริญญาตรี สาขาวิชากายภาพบำบัด พ.ศ. 2556
2. ประกาศกระทรวงศึกษาธิการ เรื่อง มาตรฐานคุณวุฒิระดับบัณฑิตศึกษา สาขาวิชากายภาพบำบัด พ.ศ. 2556
3. ประกาศกระทรวงศึกษาธิการ เรื่อง มาตรฐานคุณวุฒิระดับปริญญาตรี สาขาวิชาทันตแพทยศาสตร์ พ.ศ. 2557
4. ประกาศกระทรวงศึกษาธิการ เรื่อง มาตรฐานคุณวุฒิระดับปริญญาตรี สาขาวิชาคหกรรมศาสตร์ พ.ศ. 2557
5. ประกาศกระทรวงศึกษาธิการ เรื่อง มาตรฐานคุณวุฒิระดับปริญญาตรี สาขาวิชารัฐประศาสนศาสตร์ พ.ศ. 2558
6. ประกาศกระทรวงศึกษาธิการ เรื่อง มาตรฐานคุณวุฒิระดับบัณฑิตศึกษา สาขาวิชารัฐประศาสนศาสตร์ พ.ศ. 2558
7. ประกาศกระทรวงศึกษาธิการ เรื่อง เกณฑ์มาตรฐานหลักสูตรระดับปริญญาตรี พ.ศ. 2558
8. ประกาศกระทรวงศึกษาธิการ เรื่อง เกณฑ์มาตรฐานหลักสูตรระดับบัณฑิตศึกษา พ.ศ. 2558
9. ประกาศกระทรวงศึกษาธิการ เรื่อง แนวทางการบริหารเกณฑ์มาตรฐานหลักสูตรระดับอุดมศึกษา พ.ศ. 2558
10. ประกาศกระทรวงศึกษาธิการ เรื่อง มาตรฐานคุณวุฒิระดับปริญญาตรีสาขาเภสัชศาสตร์ พ.ศ. 2558 (หลักสูตรทบทวน)
11. ประกาศกระทรวงศึกษาธิการ เรื่อง มาตรฐานคุณวุฒิระดับปริญญาตรี สาขาศิลปกรรมศาสตร์ พ.ศ. 2558
12. ประกาศกระทรวงศึกษาธิการ เรื่อง มาตรฐานคุณวุฒิระดับบัณฑิตศึกษา สาขาศิลปกรรมศาสตร์ พ.ศ. 2558
13. ประกาศกระทรวงศึกษาธิการ เรื่อง หลักเกณฑ์การกำหนดชื่อปริญญา พ.ศ. 2559
14. ประกาศกระทรวงศึกษาธิการ เรื่อง มาตรฐานคุณวุฒิระดับปริญญาตรี สาขาวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยีสิ่งแวดล้อม พ.ศ. 2559
15. ประกาศกระทรวงศึกษาธิการ เรื่อง แนวทางการจัดการศึกษาในต่างประเทศของสถาบันอุดมศึกษาไทย พ.ศ. 2559
16. ประกาศกระทรวงศึกษาธิการ เรื่อง มาตรฐานคุณวุฒิระดับปริญญาตรี สาขาเทคโนโลยี พ.ศ. 2560
17. ประกาศกระทรวงศึกษาธิการ การจัดการศึกษาออกสถานที่ตั้งของสถาบันอุดมศึกษาของรัฐ พ.ศ. 2560
(รอลงประกาศในราชกิจจานุเบกษา)
18. ประกาศคณะกรรมการการอุดมศึกษา เรื่อง แนวทางการปฏิบัติตามกรอบมาตรฐานคุณวุฒิระดับอุดมศึกษาแห่งชาติ
(ฉบับที่ 3) พ.ศ. 2558
19. ประกาศคณะกรรมการการอุดมศึกษา เรื่อง นโยบายการยกระดับมาตรฐานภาษาอังกฤษในสถาบันอุดมศึกษา

กฎกระทรวง ประกาศ ระเบียบ ออกตามพระราชบัญญัติสถาบันอุดมศึกษาเอกชน พ.ศ. 2546

1. กฎกระทรวงการขอให้อบรมและการรับรองวิทยฐานะสถาบันอุดมศึกษาเอกชน พ.ศ. 2558
2. กฎกระทรวงการจัดการศึกษานอกสถานที่ตั้งของสถาบันอุดมศึกษาเอกชน พ.ศ. 2559
3. ประกาศคณะกรรมการการอุดมศึกษา เรื่อง หลักเกณฑ์การจัดทำบัญชี และรายงานงบการเงินประจำปีของสถาบัน
อุดมศึกษาเอกชน (ฉบับที่ 2) พ.ศ. 2558
4. ระเบียบคณะกรรมการการอุดมศึกษา ว่าด้วยหลักเกณฑ์การจัดทำรายงานประจำปีประเภทต่างๆ ของสถาบันอุดมศึกษา
เอกชน (ฉบับที่ 2) พ.ศ. 2558

ประกาศ ระเบียบ ออกตามพระราชบัญญัติสถาบันอุดมศึกษาเอกชน พ.ศ. 2546 แก้ไขเพิ่มเติม (ฉบับที่ 2) พ.ศ. 2550

1. ประกาศคณะกรรมการการอุดมศึกษา เรื่อง คู่มือการขอรับใบอนุญาตจัดตั้งสถาบันอุดมศึกษาเอกชน พ.ศ. 2558
2. ประกาศคณะกรรมการการอุดมศึกษา เรื่อง คู่มือการขออนุญาตเปลี่ยนแปลงประเภทสถาบันอุดมศึกษาเอกชน พ.ศ. 2558
3. ระเบียบคณะกรรมการการอุดมศึกษา ว่าด้วย หลักเกณฑ์การพิจารณาการขอรับใบอนุญาตสำหรับการเผยแพร่ผลงาน
ทางวิชาการ พ.ศ. 2556

แนวปฏิบัติที่เกี่ยวข้อง

1. แนวปฏิบัติในการพิจารณาหลักสูตรระดับปริญญาตรี ที่มีแขนงวิชา/กลุ่มวิชาของสถาบันอุดมศึกษา
2. แนวปฏิบัติการเสนอเอกสารหลักสูตรของสถาบันอุดมศึกษาต่อสำนักงานคณะกรรมการการอุดมศึกษา
3. แนวปฏิบัติในการรับทราบการให้ความเห็นชอบหรืออนุมัติหลักสูตรของสภาสถาบันอุดมศึกษา
4. แนวปฏิบัติตามประกาศกระทรวงศึกษาธิการ เรื่อง เกณฑ์มาตรฐานหลักสูตรระดับปริญญาตรี พ.ศ. 2558 ประกาศ
กระทรวงศึกษาธิการ เรื่อง เกณฑ์มาตรฐานหลักสูตรระดับบัณฑิตศึกษา พ.ศ. 2558 และประกาศกระทรวงศึกษาธิการ
เรื่อง แนวทางการบริหารเกณฑ์มาตรฐานหลักสูตรระดับอุดมศึกษา พ.ศ. 2558

ปฏินญา การปฏิบัติหน้าที่ ของคณะกรรมการการอุดมศึกษา

.....

คณะกรรมการการอุดมศึกษา ได้ยึดระเบียบว่าด้วย
ปฏินญาการปฏิบัติหน้าที่ของคณะกรรมการการอุดมศึกษา
และคณะกรรมการอื่น หรือคณะอนุกรรมการที่แต่งตั้ง
โดยคณะกรรมการการอุดมศึกษา ในการปฏิบัติหน้าที่
การเป็นคณะกรรมการการอุดมศึกษา ตลอดวาระการปฏิบัติ
หน้าที่ 4 ปี อย่างเคร่งครัด

ระเบียบว่าด้วยปฏินญาการปฏิบัติหน้าที่ฯ ฉบับนี้
ได้ประกาศใช้ตั้งแต่มีคณะกรรมการการอุดมศึกษาชุดแรก
ซึ่งมีศาสตราจารย์พจน์ สะเพียรชัย เป็นประธานกรรมการ
เมื่อวันที่ 18 พฤศจิกายน พ.ศ. 2547 เพื่อให้คณะกรรมการ
การอุดมศึกษา และคณะกรรมการอื่นหรือคณะอนุกรรมการ
ที่แต่งตั้งโดยคณะกรรมการการอุดมศึกษา ปฏิบัติหน้าที่
ตามที่ได้รับมอบหมายด้วยความเรียบร้อย และมีประสิทธิภาพ

- 1 ... ระเบียบนี้ เรียกว่า “ระเบียบคณะกรรมการการอุดมศึกษาว่าด้วยปฏิญญาการปฏิบัติหน้าที่ของคณะกรรมการการอุดมศึกษาและคณะกรรมการอื่นหรือคณะอนุกรรมการที่แต่งตั้งโดยคณะกรรมการการอุดมศึกษา พ.ศ. 2547”
- 2 ... ระเบียบนี้ให้ใช้บังคับนับตั้งแต่วันถัดจากวันประกาศเป็นต้นไป
- 3 ... ประธาน และกรรมการ หรืออนุกรรมการ ทุกคนยินดีปฏิบัติหน้าที่ในลักษณะขององค์คณะ โดยเคารพและให้เกียรติกับกระบวนการทำงานของคณะกรรมการ/อนุกรรมการ รวมถึงการเสนอความคิดเห็นด้วยหลักเหตุผล เคารพเวทีการประชุม และยึดถือมติข้อตกลงของคณะกรรมการหรือคณะอนุกรรมการเป็นที่ตั้ง
- 4 ... ประธาน และกรรมการ หรืออนุกรรมการ ทุกคนยินดีให้ความคิดเห็นและข้อมูลที่เป็นประโยชน์ต่อที่ประชุม เพื่อให้สามารถดำเนินการบรรลุภารกิจตามวัตถุประสงค์
- 5 ... ประธาน และกรรมการ หรืออนุกรรมการ ทุกคนปฏิบัติหน้าที่โดยระบบคุณธรรมและมีประสิทธิภาพสูงสุด หลีกเลี่ยงมิให้เกิดความทับซ้อนหรือขัดแย้งกับผลประโยชน์ที่ประธาน และกรรมการ หรืออนุกรรมการ เกี่ยวข้องกับผลประโยชน์ที่เกี่ยวข้องกับการดำเนินงานของสำนักงานคณะกรรมการการอุดมศึกษา และสถาบันอุดมศึกษา
- 6 ... ประธาน และกรรมการ หรืออนุกรรมการ ผู้ใดที่มีความเกี่ยวข้องกับสถาบันอุดมศึกษาหรือบุคคลใดซึ่งอยู่ในส่วนที่ กกอ. หรือคณะกรรมการ หรือคณะอนุกรรมการ จะต้องพิจารณาทุกคนยินดีที่จะปฏิบัติ ดังนี้
 - 6.1 เปิดเผยแก่คณะกรรมการหรือคณะอนุกรรมการ ถึงความเกี่ยวข้องกับสถาบันอุดมศึกษาหรือบุคคลนั้น
 - 6.2 ไม่เข้าร่วมพิจารณา ยกเว้นแต่จะได้รับการร้องขอให้เป็นผู้ให้ข้อมูลในฐานะผู้เชี่ยวชาญเฉพาะ โดยงดเว้นการใช้สิทธิออกเสียงใดๆ
 - 6.3 ละเว้นการปฏิบัติใดๆ ในลักษณะชักจูงหรือกดดันให้ผู้ทรงคุณวุฒิหรือเจ้าหน้าที่ของสำนักงานคณะกรรมการการอุดมศึกษาที่มีส่วนเกี่ยวข้องมีการตัดสินใจที่อาจให้คุณหรือให้โทษในการพิจารณา
- 7 ... ประธาน และกรรมการ หรืออนุกรรมการ ปฏิบัติหน้าที่ด้วยความรับผิดชอบ เสียสละ อุดม ซื่อสัตย์ สุจริต โปร่งใส มีคุณธรรมและยุติธรรม
- 8 ... ประธาน และกรรมการ หรืออนุกรรมการ ปฏิบัติหน้าที่โดยมุ่งมั่นที่จะใช้ความรู้ ความสามารถ และประสบการณ์ในการให้คำแนะนำ ให้ข้อวิจารณ์และทัศนะที่สร้างสรรค์ตามหลักวิชาการ ด้วยความเป็นกลางเพื่อให้เกิดประโยชน์สูงสุดต่อสังคมส่วนรวมและการอุดมศึกษาของประเทศ โดยไม่หวังผลประโยชน์และการตอบแทนใดๆ
- 9 ... ประธาน และกรรมการ หรืออนุกรรมการ ต้องอุทิศตนและรักษาเวลาในการเข้าร่วมประชุม หากมีความจำเป็นให้แจ้งต่อประธานกรรมการ หรือฝ่ายเลขานุการเพื่อแจ้งที่ประชุมต่อไป
- 10 ... ประธาน และกรรมการ หรืออนุกรรมการ ต้องรับผิดชอบในการรักษาความลับ โดยเฉพาะกรณีที่คณะกรรมการหรือคณะอนุกรรมการ มีการประชุมลับ
- 11 ... การให้ข่าวกับสื่อมวลชนหรือบุคคลภายนอก ให้เป็นหน้าที่ของประธานกรรมการ กกอ. และ กรรมการและเลขานุการ กกอ.
- 12 ... ให้ประธานกรรมการในคณะกรรมการการอุดมศึกษารักษาการให้เป็นไปตามระเบียบนี้

นโยบาย กกอ.สู่การปฏิบัติ

การจัดทำแผนอุดมศึกษา
ระยะยาว 15 ปี ฉบับที่ 3 (พ.ศ. 2560-2574)
และแผนพัฒนาการศึกษา
ระดับอุดมศึกษา ฉบับที่ 12

START	ความรับผิดชอบ	ธรรมภิบาล
	มีส่วนร่วม	
	โปร่งใส	
	หลักคุณธรรม	

การจัดระเบียบและแก้ไข
ปัญหาธรรมาภิบาล
ในสถาบันอุดมศึกษา

ลงทุน พัฒนาประเทศ ผ่านสถาบันอุดมศึกษา

.....

สถาบันอุดมศึกษาเป็นอนาคตของประเทศ
ในการสร้างบัณฑิตที่มีความรู้ ประสพการณ์
สร้างองค์ความรู้ใหม่ นวัตกรรมที่ตอบโจทย์ยุทธศาสตร์ชาติ
และทันต่อรับบทความเปลี่ยนแปลงของโลก
ด้วยศักยภาพความพร้อมของสถาบันอุดมศึกษา
ที่เป็นแหล่งรวมผู้มีความรู้
ความเชี่ยวชาญครอบคลุมหลากหลายสาขา
เปรียบเสมือนสมองของประเทศ
สถาบันอุดมศึกษาจึงเป็นต้นทุนสำคัญในการลงทุนพัฒนาประเทศ

จุดเริ่มต้น

การช่วยให้ประเทศไทยหลุดพ้นจากกับดักประเทศที่มีรายได้ปานกลาง เป็นหน้าที่สำคัญประการหนึ่งของสถาบันอุดมศึกษา โดยการผลิตกำลังคนระดับสูง และการผลิตความรู้ที่ไปต่อยอดอุตสาหกรรมด้านต่าง ๆ เพื่อช่วยพัฒนาประเทศ ทั้งนี้ การจะขับเคลื่อนประเทศให้พัฒนาไปในทิศทางที่ตั้งเป้าหมายไว้ได้ สถาบันอุดมศึกษาต้องมีความพร้อม มีจุดเด่น ซึ่งคณะกรรมการการอุดมศึกษาเน้นให้สถาบันอุดมศึกษาสนใจเรื่องการเป็นมหาวิทยาลัยวิจัย ทั้งวิจัยพื้นฐานและวิจัยที่ไปต่อยอดทางภาคอุตสาหกรรม กอปรกับการนำเสนอให้รัฐบาลลงทุนพัฒนาประเทศผ่านสถาบันอุดมศึกษา เพื่อช่วยส่งเสริมให้คุณภาพการศึกษาดีขึ้น (academic excellence) มีผลงานวิจัยมากขึ้น นักศึกษา มีทักษะตรงความต้องการของภาคอุตสาหกรรม ได้รับการจัดอันดับในระดับโลก (world class ranking) มากขึ้น และที่สำคัญส่งผลให้เกิดความเติบโตทางเศรษฐกิจ (economic growth) มีการต่อยอดไปยังภาคธุรกิจ เกิดการจ้างงาน การสร้างผู้ประกอบการ เกิดพัฒนาการ โดยเฉพาะอย่างยิ่งการเป็นอุตสาหกรรมที่มีฐานขององค์ความรู้ และนวัตกรรมต่าง ๆ

บทบาทของสถาบันอุดมศึกษาในการทำให้ประเทศ หลุดพ้นจากกับดักประเทศที่มีรายได้ปานกลาง

การผลิตบัณฑิตที่ต้องมีคุณภาพมากพอในสาขาที่มีความสำคัญของอุตสาหกรรม ซึ่งเป็นความท้าทายของประเทศว่าต้องการอุตสาหกรรมอะไร เนื่องจากการสนับสนุนภาคอุตสาหกรรมทั่วไป จะไม่สามารถนำพาประเทศออกจากกับดักประเทศที่มีรายได้ปานกลางได้ ดังนั้น ต้องกำหนดว่าอุตสาหกรรมใดที่จะสามารถนำเงินเข้าประเทศ และมีผลิตภัณฑ์มวลรวมในประเทศ (GDP) ที่เพิ่มขึ้นได้ ซึ่งต้องพิจารณาจุดแข็งของประเทศไทย เช่น ด้านการเกษตร ที่มีวัตถุดิบภายในประเทศ เช่น ยาง อ้อย ข้าว ที่ประเทศจะต้องผลิตสินค้าที่มีคุณภาพสูงจากวัตถุดิบพวกนี้ให้ได้ โดยใช้วิทยาศาสตร์เทคโนโลยีจะทำให้เห็นได้อย่างชัดเจนว่าจะต้องไปวิจัย และไปพัฒนาในทิศทางใด แต่ที่สำคัญ ประเทศต้องมีภาคอุตสาหกรรมที่เข้มแข็ง และมีบริษัทเอกชนที่มากขึ้นและเก่งมากขึ้น

สถาบันอุดมศึกษาต้องมีความเชื่อมโยงกับภาคอุตสาหกรรมและภาคเอกชนอื่นมากขึ้น และความท้าทายที่ใหญ่ที่สุด คือ เราจะสร้างบริษัทเอกชนให้เพิ่มมากขึ้นได้อย่างไรในสาขาที่สำคัญๆ

(จากการประชุมคณะกรรมการการอุดมศึกษา ครั้งที่ 5/2557 เมื่อวันที่ 1 พฤษภาคม 2557)

reference

จากการสำรวจรูปแบบในต่างประเทศ อาทิ ประเทศอังกฤษมีหน่วยงานที่มีหน้าที่จัดสรรงบประมาณสนับสนุนมหาวิทยาลัย เรียกว่า Higher Education Funding Council for England หรือมีชื่อย่อว่า HEFCE (ส่วนในประเทศสกอตแลนด์ เวลส์ และไอร์แลนด์เหนือ ซึ่งรวมกับอังกฤษเป็นสหราชอาณาจักร หน่วยงานลักษณะเดียวกันนี้ เรียกว่า Scottish Funding Council หรือ SFC, Higher Education Funding Council for Wales หรือ HEFCW และ Department for Employment and Learning Northern Ireland หรือ DEL ตามลำดับ) ส่วนหนึ่งของงบประมาณที่ HEFCE, SFC, HEFCW และ DEL จัดสรรให้มหาวิทยาลัย เพื่อส่งเสริมการวิจัยในมหาวิทยาลัย ทั้งนี้ มหาวิทยาลัยสามารถนำไปใช้เพื่อการเสริมสร้างศักยภาพด้านโครงสร้างการวิจัย ซึ่งรวมถึงเงินเดือนคณาจารย์และพนักงาน อาคารสถานที่ ห้องสมุด คอมพิวเตอร์ส่วนกลาง เป็นต้น โดยการจัดสรรงบประมาณเพื่อสนับสนุนการวิจัยของ HEFCE เกือบทั้งหมดจัดสรรภายใต้คุณภาพกิจกรรมการวิจัย (Quality-Related Funding) ดังนั้น HEFCE จึงจำเป็นต้องสร้างระบบที่น่าเชื่อถือในการประเมินคุณภาพกิจกรรมการวิจัยของกลุ่มสาขาวิชาต่างๆ ของแต่ละมหาวิทยาลัย

(การประเมินคุณภาพกิจกรรมการวิจัยของมหาวิทยาลัยในสหราชอาณาจักร :
อดีต ปัจจุบัน อนาคต, ศาสตราจารย์กิตติคุณ วันทนินทร์)

สำหรับประเทศไทย ในช่วงกว่า 10 ปีที่ผ่านมา มีโครงการพัฒนาบัณฑิตศึกษาและวิจัยด้านวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยี (PERDO) และโครงการส่งเสริมการวิจัยในอุดมศึกษาและการพัฒนามหาวิทยาลัยวิจัยแห่งชาติ เป็นหลักในการสร้างกำลังคนคุณภาพสูง การสร้างองค์ความรู้ รวมถึงการสร้างเทคโนโลยีและนวัตกรรมผ่านงานวิจัย ซึ่งประสบผลสำเร็จเป็นที่น่าพอใจ อย่างไรก็ตามผลงานวิจัยของทั้ง 2 โครงการดังกล่าว ควรมีความเชื่อมโยงและความร่วมมือกับภาคอุตสาหกรรมอย่างใกล้ชิด เพื่อตอบสนองต่อความต้องการของผู้ใช้ประโยชน์ได้อย่างเต็มที่เท่าที่ควร

การทำให้ประเทศไทยหลุดพ้นจากกับดักรายได้ปานกลาง คณะกรรมการการอุดมศึกษา มีข้อเสนอแนะให้ สถาบันอุดมศึกษามีบทบาทหลักในการผลิตบัณฑิตที่มีคุณภาพในสาขาที่เป็นความต้องการของภาคอุตสาหกรรม โดยต้องมีความเชื่อมโยงกับภาคอุตสาหกรรมให้มากขึ้น และระบบการวิจัยและพัฒนา (R&D) ควรเป็น industrial based ซึ่งมีโจทย์ที่ท้าทาย คือ ต้องหาว่าอุตสาหกรรมใดที่เป็นความต้องการของประเทศ ที่ควรส่งเสริมสนับสนุนให้มีขนาดและความเข้มแข็งมากขึ้น โดยควรเป็นสาขาที่สร้างมูลค่าเพิ่มและส่งผลกระทบต่อความเจริญเติบโตของประเทศ และเป็นสาขาที่ประเทศมีความเข้มแข็ง อาทิ อุตสาหกรรมการเกษตร เศรษฐกิจสร้างสรรค์ อย่างไรก็ตาม สำนักงานคณะกรรมการการอุดมศึกษาต้องมีบทบาทหลักในเรื่อง talent mobility ระหว่างสถาบันอุดมศึกษาและภาคการผลิต เนื่องจากบุคลากรระดับมัธยมศึกษาของประเทศไทยส่วนใหญ่อยู่ในสถาบันอุดมศึกษา พร้อมทั้งควรมีการวิเคราะห์ผลลัพธ์ที่คาดหวังจะได้รับการลงทุนพัฒนาประเทศผ่านสถาบันอุดมศึกษา ในระยะ 5 ปี 10 ปี และ 15 ปี และหากไม่มีการลงทุนดังกล่าวจะส่งผลกระทบต่อประเทศอย่างไร นอกจากนี้ คณะกรรมการฯ ยังมีข้อคิดเห็นว่าการพัฒนาสถาบันอุดมศึกษากลุ่มใหม่จะต้องมีบทบาทความเชื่อมโยงกับพื้นที่ เพื่อพัฒนา/แก้ไขปัญหาของพื้นที่อย่างชัดเจน

(จากการประชุมคณะกรรมการการอุดมศึกษา ครั้งที่ 5/2557 เมื่อวันที่ 1 พฤษภาคม 2557)

reprofiling

จัดกลุ่มมหาวิทยาลัย สู่อารลงทุน พัฒนาประเทศ ผ่านสถาบันอุดมศึกษา

สถาบันอุดมศึกษาต้องกำหนดภารกิจให้สอดคล้องกับการพัฒนาประเทศ โดยมีเป้าหมายที่ชัดเจน ทั้งเรื่องการผลิตบัณฑิต การวิจัย การสร้างนวัตกรรม เทคโนโลยี องค์ความรู้ใหม่เพื่อประโยชน์ของประเทศ การบริการทางวิชาการ และการทำนุบำรุงศิลปวัฒนธรรม ทั้งนี้ การผลิตบัณฑิตในปัจจุบันต้องให้สอดคล้องกับความต้องการของการพัฒนาประเทศ และการขาดแคลนกำลังคน ซึ่งเป็นประเด็นสำคัญที่สถาบันอุดมศึกษาต้องตระหนักเพิ่มขึ้น และนำมาเป็นบริบทในการพิจารณากำหนดทิศทางการผลิตบัณฑิต ซึ่งแตกต่างจากเดิม ที่สถาบันอุดมศึกษาทั้งของรัฐและเอกชนผลิตบัณฑิตตามความพร้อมของสถาบันอุดมศึกษาเป็นหลัก

การปรับยุทธศาสตร์ (reprofiling) ของกลุ่มมหาวิทยาลัย ทั้งกลุ่มมหาวิทยาลัยราชภัฏ กลุ่มมหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคล และกลุ่มมหาวิทยาลัยใหม่ เป็นนโยบายที่คณะกรรมการการอุดมศึกษาผลักดันให้มีการดำเนินงานอย่างเร่งด่วนเพื่อให้สถาบันอุดมศึกษามุ่งเน้นพันธกิจของสถาบันแต่ละแห่งอย่างชัดเจนมากขึ้น การปรับยุทธศาสตร์ (reprofiling) ของกลุ่มมหาวิทยาลัยเป็นการดำเนินงานที่จะสนับสนุนการลงทุนพัฒนาประเทศผ่านสถาบันอุดมศึกษาได้อย่างเป็นระบบในอนาคตระยะยาว เนื่องจากการจัดกลุ่มมหาวิทยาลัยเพื่อที่จะมุ่งเน้นไปสู่ความเป็นเลิศ ทั้งมหาวิทยาลัยกลุ่มที่เน้นการแข่งขันในเวทีโลก (world class university) ซึ่งอาจมีการจัดการศึกษาระดับบัณฑิตศึกษา และการทำงานวิจัยมากขึ้น ในขณะที่มหาวิทยาลัยกลุ่มใหม่ จะเน้นการผลิตองค์ความรู้จากภูมิปัญญาท้องถิ่น การบริการทางวิชาการ การพัฒนาท้องถิ่นและสังคม

ดังนั้น reprofiling คือ การกำหนดจุดเน้นของแต่ละสถาบันอุดมศึกษา สร้างเอกลักษณ์ และภาพลักษณ์ใหม่ของแต่ละแห่ง การมีพันธกิจที่ชัดเจน จะทำให้สถาบันอุดมศึกษาภาคภูมิใจ และเป็นเลิศในบริบทของตน โดยไม่ต้องทำซ้ำซ้อนกัน

บริบทที่นำไปสู่นโยบาย

สถาบันอุดมศึกษาทุกแห่งจะต้องดำเนินการปรับยุทธศาสตร์ โดยเน้นความเป็นเอกลักษณ์เฉพาะของสถาบันอุดมศึกษา ตามศักยภาพ ความเชี่ยวชาญ และบริบทของพื้นที่ สถาบันอุดมศึกษาในกลุ่มเดียวกัน ควรมีความแตกต่างหลากหลายในแต่ละประเด็นที่จะมุ่งสู่ความเป็นเลิศ ขณะเดียวกัน ควรมีความร่วมมือในลักษณะเครือข่าย และมหาวิทยาลัย กลุ่มใหม่ควรมีบทบาทในการส่งเสริมเศรษฐกิจและสังคมฐานราก ซึ่งเป็น ภาคส่วนที่สำคัญในการขับเคลื่อนประเทศ

นอกจากนี้ การปรับยุทธศาสตร์ตามศักยภาพของสถาบันอุดมศึกษา ควรสอดคล้องกับการจัดทำงบประมาณในลักษณะบูรณาการเชิงยุทธศาสตร์ ในปัจจุบัน ซึ่งจำแนกประเด็นสำคัญ เช่น การบริหารจัดการน้ำ พลังงาน เศรษฐกิจดิจิทัล การวิจัยและพัฒนา เป็นต้น หากมหาวิทยาลัยกลุ่มใหม่ ปรับยุทธศาสตร์ได้ตามความเชี่ยวชาญและตอบสนองต่อความต้องการ ของพื้นที่และประเทศ จะสามารถขอรับการสนับสนุนงบประมาณและ ทรัพยากรต่างๆ ได้ทั้งจากรัฐบาลและภาคส่วนอื่นๆ ตามแนวทางความ ร่วมมือแบบประชารัฐ

reprofiling

ช่วยพัฒนา
ประเทศอย่างไร?

จากการเสนอให้อุตสาหกรรมเป้าหมายที่มีศักยภาพเป็นปัจจัยขับเคลื่อนเศรษฐกิจ (New Growth Engine) ของประเทศ และสามารถเพิ่มขีดความสามารถในการแข่งขันจากที่เป็นอยู่ให้สูงขึ้น เนื่องจากเชื่อมั่นว่า 10 อุตสาหกรรมเป้าหมายเป็นที่สนใจของนักลงทุนทั่วโลก ทั้งนี้ 10 อุตสาหกรรมสามารถแบ่งเป็น 2 กลุ่ม คือ (1) **การต่อยอด 5 อุตสาหกรรมเดิม** ประกอบด้วย อุตสาหกรรมยานยนต์สมัยใหม่ (Next-generation Automotive) อุตสาหกรรมอิเล็กทรอนิกส์อัจฉริยะ (Smart Electronics) อุตสาหกรรมการท่องเที่ยวกลุ่มรายได้ดี และการท่องเที่ยวเชิงสุขภาพ (Affluent, Medical and Wellness Tourism) การเกษตรและเทคโนโลยีชีวภาพ (Agriculture and Biotechnology) อุตสาหกรรมการแปรรูปอาหาร (Food for the Future) (2) **การเติม 5 อุตสาหกรรมอนาคต** ซึ่งเป็นอุตสาหกรรมใหม่ที่ประเทศไทยมีศักยภาพในการแข่งขัน และมีผู้สนใจลงทุน ประกอบด้วย อุตสาหกรรมหุ่นยนต์เพื่อการอุตสาหกรรม (Robotics) อุตสาหกรรมการบินและโลจิสติกส์ (Aviation and Logistics) อุตสาหกรรมเชื้อเพลิงชีวภาพและเคมีชีวภาพ (Biofuels and Biochemicals) อุตสาหกรรมดิจิทัล (Digital) อุตสาหกรรมการแพทย์ครบวงจร (Medical Hub) (มติคณะรัฐมนตรี, 17 พฤศจิกายน 2558)

10 อุตสาหกรรมเป้าหมาย ยังตรงกับคลัสเตอร์เป้าหมายระยะแรกของนโยบายเขตพัฒนาเศรษฐกิจพิเศษในรูปแบบคลัสเตอร์ ซึ่งคณะรัฐมนตรีเห็นชอบตามที่สำนักงานคณะกรรมการส่งเสริมการลงทุนเสนอ ประกอบด้วย คลัสเตอร์สิ่งทอ

คลัสเตอร์ไอที คลัสเตอร์ยานยนต์และชิ้นส่วน คลัสเตอร์เครื่องใช้ไฟฟ้าและอิเล็กทรอนิกส์ คลัสเตอร์ปิโตรเคมีและเคมีภัณฑ์ คลัสเตอร์แปรรูปอาหาร และคลัสเตอร์แปรรูปยางพารา (ไม่รวมไม้ยาง) (มติคณะรัฐมนตรี, 22 กันยายน 2558) รวมทั้งยังมีโครงการลงทุนขนาดใหญ่ของรัฐบาลที่เกี่ยวกับการพัฒนาโครงสร้างพื้นฐาน อาทิ ระบบบริหารน้ำ ระบบจัดการขยะ รถไฟความเร็วสูง/รถไฟรางคู่ โครงข่ายถนนระหว่างประเทศ

ดังนั้น การปรับยุทธศาสตร์ (reprofiling) ของกลุ่มมหาวิทยาลัย จึงเป็นโอกาสและความท้าทายของอุดมศึกษาที่จะปรับบทบาทจากสถาบันอุดมศึกษาฝ่ายผลิตกำลังคนตามศักยภาพที่มีให้เป็นกลุ่มสถาบันอุดมศึกษาที่กำหนดทิศทางการผลิตกำลังคนตามความต้องการในการพัฒนาประเทศ ทั้งในเชิงคุณภาพและเชิงปริมาณร่วมกัน เพื่อให้ได้กำลังแรงงานที่มีคุณภาพทางวิชาการทักษะทางวิชาชีพ มีความพร้อมในการประกอบอาชีพ ในปริมาณที่ไม่เกินความต้องการของตลาดแรงงาน โดยคำนึงถึงพันธกิจ ศักยภาพ และความเป็นเลิศของแต่ละสถาบัน ให้สามารถผลิตบัณฑิตองค์ความรู้ งานวิจัยที่สามารถนำไปใช้ประโยชน์ในการพัฒนาประเทศ ตลอดจนสร้างสรรค์ผลงานและนวัตกรรม ยกระดับอุตสาหกรรมสู่ระดับนานาชาติ ตามโจทย์ 10 อุตสาหกรรมเป้าหมาย เพื่อรองรับความท้าทายของประเทศในอนาคต

reprofiling จึงมิใช่เพียงการปรับยุทธศาสตร์ของกลุ่มมหาวิทยาลัยเท่านั้น แต่ยังเป็นกลไกหนึ่งของหัวรถจักรในการพัฒนาประเทศอีกด้วย

สู่การปฏิบัติ

เพื่อยกระดับมาตรฐานการศึกษาของสถาบันอุดมศึกษากลุ่มใหม่ให้ได้มาตรฐานระดับชาติ และสอดคล้องกับการพัฒนาประเทศ และสามารถดำเนินการบรรลุวัตถุประสงค์ของการจัดตั้งสถาบัน คณะกรรมการการอุดมศึกษาจึงให้มีการทบทวนภารกิจเพื่อปรับยุทธศาสตร์มหาวิทยาลัยกลุ่มใหม่ ให้สนองต่อการเปลี่ยนแปลงของบริบททางสังคมและยุทธศาสตร์การพัฒนาประเทศ โดยแต่งตั้ง คณะอนุกรรมการปรับยุทธศาสตร์ (reprofiling) มหาวิทยาลัยกลุ่มใหม่ เป็นอนุกรรมการเฉพาะกิจ เพื่อศึกษา วิเคราะห์ ทบทวนและปรับภารกิจ เพื่อปรับยุทธศาสตร์ (reprofiling) และจัดทำข้อเสนอแนะ ยุทธศาสตร์และกลไกในการขับเคลื่อนมหาวิทยาลัยกลุ่มใหม่ ให้สามารถตอบสนองต่อการเปลี่ยนแปลง ของบริบททางสังคมและยุทธศาสตร์การพัฒนาประเทศ

คณะกรรมการการอุดมศึกษา ในการประชุม ครั้งที่ 10/2558 เมื่อวันที่ 9 กันยายน 2558 มีมติแต่งตั้งคณะอนุกรรมการปรับยุทธศาสตร์ (reprofiling) มหาวิทยาลัยกลุ่มใหม่ เป็นอนุกรรมการเฉพาะกิจ โดยมีรองศาสตราจารย์พนิต รัตนกุล เป็นประธานอนุกรรมการ นายฤๅณพงศ์ กิรติกร รองศาสตราจารย์ คุณหญิงสมรดา พรหมบุญ เป็นอนุกรรมการ และที่ปรึกษา ร่วมด้วยผู้ทรงคุณวุฒิ 13 คน ต่อมาในการประชุมคณะกรรมการการอุดมศึกษา ครั้งที่ 2/2559 เมื่อวันที่ 10 กุมภาพันธ์ 2559 ได้เห็นชอบในการแต่งตั้งเลขาธิการคณะกรรมการ การอุดมศึกษาเป็นอนุกรรมการและที่ปรึกษาเพิ่มเติม

คณะกรรมการการอุดมศึกษา โดยคณะอนุกรรมการปรับยุทธศาสตร์ (reprofiling) มหาวิทยาลัย กลุ่มใหม่ ดำเนินการตามนโยบายการปรับยุทธศาสตร์ (reprofiling) มหาวิทยาลัยกลุ่มใหม่ จำนวนทั้งสิ้น 54 แห่ง ได้แก่

- มหาวิทยาลัยราชภัฏ 38 แห่ง
- มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคล 9 แห่ง
- มหาวิทยาลัยกาฬสินธุ์
- มหาวิทยาลัยนครพนม
- มหาวิทยาลัยนราธิวาสราชนครินทร์
- มหาวิทยาลัยสวนดุสิต
- สถาบันเทคโนโลยีปทุมวัน
- มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย
- มหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย

โดยมีเป้าหมายหลัก เพื่อให้มหาวิทยาลัยสามารถปรับเปลี่ยนบทบาทตามศักยภาพและความเชี่ยวชาญที่สะท้อนอัตลักษณ์ ภายใต้พันธกิจหลักของอุดมศึกษา ปรับหลักสูตรการจัดการศึกษา และการฝึกอบรมเพื่อพัฒนาคนทุกช่วงชีวิต และปรับระบบบริหารจัดการภายในสถาบันอุดมศึกษา ให้มีประสิทธิภาพ สร้างการมีส่วนร่วม และมีความรับผิดชอบต่อสังคม ซึ่งตามกรอบการปฏิรูปยุทธศาสตร์มหาวิทยาลัยกลุ่มใหม่ (policy guideline) มีสาระสำคัญที่มหาวิทยาลัยต้องดำเนินการ ดังนี้

วิเคราะห์ศักยภาพสถาบัน

เพื่อให้ทราบสถานะหรือตำแหน่งของสถาบัน โดยพิจารณาปัจจัยแวดล้อมภายในและภายนอก จากข้อมูลสำคัญ 4 ส่วน ได้แก่ university profile, customer profile, partner profile และ assets profile

กำหนด sector ด้านเศรษฐกิจและสังคม

ที่สถาบันมีศักยภาพตอบสนองต่อการพัฒนาประเทศ โดยกำหนดพื้นที่และประเด็นที่สถาบันมีส่วนร่วมในการพัฒนา เน้นการกระจายและครอบคลุมทุกพื้นที่ ตามศักยภาพและความเชี่ยวชาญของสถาบัน คำนึงถึงพื้นฐานความร่วมมือที่มีอยู่เดิมระหว่างสถาบันกับพื้นที่ และเขตเศรษฐกิจพิเศษ มุ่งเน้นการพัฒนาชุมชนฐานรากและการกระจายอำนาจจากส่วนกลาง ไปสู่ท้องถิ่นเพื่อการพัฒนาที่ยั่งยืน

ทบทวนและปรับวิสัยทัศน์ หรือพันธกิจ

เพื่อกำหนดเป้าหมายการดำเนินการที่ชัดเจนในระยะ 5 ปี และระยะยาว 15 ปี

พิจารณาแผนการปฏิรูปยุทธศาสตร์และจัดเตรียมทรัพยากร

เพื่อให้เกิดการบูรณาการร่วมกัน กำหนดแนวทางการพัฒนาบุคลากร หลักสูตร งบประมาณ โครงสร้าง อัตรากำลัง ทบทวนกฎหมายหรือระเบียบที่เป็นอุปสรรค ตลอดจนกำหนดโครงการ กิจกรรม หน่วยงานรับผิดชอบ กำหนดหลักเกณฑ์ ตัวชี้วัดที่สำคัญทั้งในระยะสั้นและระยะยาว

กำกับ ติดตาม ประเมินผล

กำหนดวิธีการและรูปแบบการติดตามประเมินผล ตามแผนการปฏิรูปยุทธศาสตร์ของสถาบัน ที่ผ่านการพิจารณา และประสานความร่วมมือกับหน่วยงานที่เกี่ยวข้องในการจัดสรร งบประมาณ หากสถาบันอุดมศึกษาใดจัดการศึกษาไม่เป็นไปตามมาตรฐาน รัฐมนตรีว่าการกระทรวงศึกษาธิการโดยคำแนะนำของคณะกรรมการการอุดมศึกษาอาจสั่งการให้สถาบัน ยับยั้งการรับนักศึกษา ปิดหลักสูตร ยุติการจัดการศึกษาหรือดำเนินการอื่นใด

นโยบายสำคัญในการปรับยุทธศาสตร์ (reprofiling) มหาวิทยาลัยกลุ่มใหม่

ด้านขนาดที่เหมาะสมของสถาบัน (right size) มีขนาดหรือจำนวนนักศึกษาที่เหมาะสม มีรูปแบบที่หลากหลาย ทั้งที่เชี่ยวชาญเฉพาะด้านหรือมหาวิทยาลัยสมบูรณแบบ ขึ้นอยู่กับศักยภาพของสถาบัน (right size & right direction)

ด้านการจัดการเรียนการสอน ทบทวน (re-direction) ปรับปรุง ปรับลด หรือเปิดหลักสูตรให้สอดคล้องกับแนวโน้ม การเปลี่ยนแปลงประชากร นโยบายรัฐบาล และสภาวะ การดำเนินงานของบัณฑิต ตระหนักถึงความสำคัญของ หลักสูตรฝึกอบรมในลักษณะ short course training ในรูปแบบ non-degree program ซึ่งสอดคล้องกับ ความต้องการของท้องถิ่น ให้ความสำคัญกับการศึกษา แบบ experiential based learning และบูรณาการ การเรียนรู้คู่กับการทำงาน เช่น สหกิจศึกษา ทวิภาคี ฯลฯ

กลไกการสนับสนุนจากรัฐบาล

การสนับสนุนที่เป็นตัวเงิน

- งบประมาณปกติ : งบประมาณรายจ่ายประจำปี งบบูรณาการ และงบพัฒนาของจังหวัด
- งบประมาณพิเศษ : ทุนการศึกษา การวิจัย การลงทุนด้านครุภัณฑ์ และสิ่งก่อสร้างในโครงการขนาดใหญ่กระทรวงศึกษาธิการ

ด้านทรัพยากรและความร่วมมือ แสวงหาความร่วมมือกับ strategic partner ในแต่ละประเด็นบูรณาการการทำงานระหว่างหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง โดยอาจดำเนินการเป็นกลุ่มย่อย (sub-group) ตามกลุ่มสาขาวิชาที่มุ่งสู่ความเป็นเลิศ และมีจุดเน้นเดียวกัน มีความร่วมมือ มีการทำงาน และใช้ทรัพยากรต่าง ๆ เพื่อพัฒนาศักยภาพตนเอง เพื่อประโยชน์ในการพัฒนาและตอบโจทย์พื้นที่

ด้านการบริหารจัดการ มีกลไกการบริหารจัดการและระบบธรรมาภิบาล (good governance) โดยผ่านสภามหาวิทยาลัย โดยสภามหาวิทยาลัยและผู้บริหารสถาบันอุดมศึกษามีภาวะผู้นำ (strong leadership) มีกระบวนการสร้างการยอมรับ กำหนดเป้าหมายร่วมกันทั่วทั้งองค์กร ให้ความสำคัญกับกลยุทธ์ในช่วงเปลี่ยนผ่าน (transition strategy) โดยอาจจัดทำหลักสูตรและมีการฝึกอบรมบุคลากรร่วมกัน

ด้านการกำกับ ติดตาม และประเมินผล มีกลไกและระบบติดตามประเมินผลที่มีประสิทธิภาพ มีคณะกรรมการกำหนดแนวทางหรือกลไกการบริหารจัดการทรัพยากรอุดมศึกษา เช่น การลดการผลิตยุบเลิกสาขาวิชาหรือคณะที่ไม่มีคุณภาพ เชี่ยวชาญหรือไม่สอดคล้องกับความต้องการของประเทศ มีเครือข่ายความร่วมมือ (consortium) ในเชิงพื้นที่และเชิงประเด็น เพื่อใช้ทรัพยากรร่วมกัน โดยในระยะยาวมีหน่วยงาน intelligence unit ซึ่งมีความสามารถในการวิจัยเกี่ยวกับระบบการศึกษาไทย ปัญหาทางการศึกษา และแนวทางแก้ไขประเด็นต่างๆ เพื่อนำไปสู่การกำหนดแนวทางการจัดการศึกษา ให้สอดคล้องกับกลุ่มเป้าหมาย (niche) และผลิตบัณฑิตให้มีคุณลักษณะ (attribute) ที่พึงประสงค์

การสนับสนุนที่ไม่เป็นตัวเงิน

- การพิจารณาการจัดตั้งส่วนราชการหรือหน่วยงานภายในภายหลังการ reprofiling ซึ่งเกิดการยุบเลิกหลักสูตร ภาควิชาคณะที่ไม่สอดคล้องกับความต้องการของตลาดแรงงานหรือของประเทศ เพื่อทุ่มทรัพยากรในด้านที่มีศักยภาพและความเชี่ยวชาญ
- กำหนดกรอบนโยบายหรือมาตรการที่ชัดเจนเพื่อสร้างความสมดุลระหว่างความเป็นอิสระในการบริหารจัดการภายในสถาบันอุดมศึกษากับการดำรงไว้ซึ่งธรรมาภิบาลและความรับผิดชอบต่อสังคม
- ปรับปรุงกฎหมายหรือกฎเกณฑ์ต่างๆ เช่น มาตรฐานหลักสูตร เกณฑ์การประกันคุณภาพ มาตรฐานการเข้าสู่ตำแหน่งวิชาการ ฯลฯ ให้เหมาะสมกับประเภทของมหาวิทยาลัย เจตนารมณ์การจัดการศึกษาที่แตกต่างกัน

ลงทุนพัฒนาประเทศ ผ่านสถาบันอุดมศึกษา ปรับยุทธศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏ 38 แห่ง

ยุทธศาสตร์ กลุ่มภาคเหนือ

- การท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรม
- แหล่งผลิตอาหารปลอดภัย
- เศรษฐกิจพอเพียง

ยุทธศาสตร์ กลุ่มภาคตะวันออกเฉียงเหนือ

- การท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรม
- การพัฒนาอาหารสู่ครัวโลก
- การเกษตร

การผลิตและ พัฒนาครู

ยุทธศาสตร์กลุ่ม ภาคตะวันตก

- วิทยาศาสตร์ประยุกต์และวิทยาศาสตร์สุขภาพ
- อุตสาหกรรมบริการ การท่องเที่ยวเชิงธรรมชาติ การโรงแรมและที่พัก
- อุตสาหกรรมการเกษตร เกษตรอินทรีย์ อุตสาหกรรมอาหารและการบริการ

ยุทธศาสตร์กลุ่มภาคกลาง

- การท่องเที่ยว
- การเกษตร
- สิ่งแวดล้อม

ยุทธศาสตร์ กลุ่มกรุงเทพมหานคร

- การดูแลผู้สูงอายุในเขตเมือง
- อุตสาหกรรมบริการ

ยุทธศาสตร์กลุ่มภาคใต้

- เทคโนโลยีการเกษตรและอาหาร
- อุตสาหกรรมการท่องเที่ยวและบริการ

ปรัญยุทธศาสตร์ มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคล 9 แห่ง

แผนพัฒนากำลังคน Transport & Logistics

เจ้าภาพ :
มทร. ตะวันออก/มทร. กรุงเทพ
มทร. ศรีวิชัย/มทร. อีสาน

Mega Project

- ระบบขนส่งทางบก และโลจิสติกส์
- ระบบขนส่งทางอากาศ
- ระบบขนส่งทางทะเล
- ระบบขนส่งทางราง

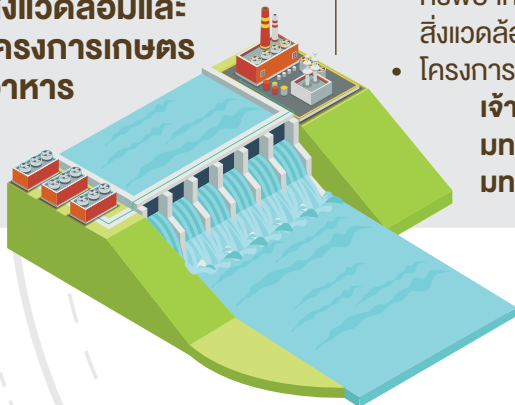
โครงการดิจิทัลเพื่อ เศรษฐกิจและสังคม (Digital Economy)

Mega Project

- การพัฒนากำลังคน (Digital Workforces)
 - การพัฒนาเนื้อหา (Digital Contents)
 - การส่งเสริมการเรียนรู้ (Digital Learning)
 - การพัฒนาผู้ประกอบการใหม่ ภายใต้เศรษฐกิจดิจิทัล (Digital Entrepreneur)
- เจ้าภาพ :
มทร. พระนครศรีอยุธยา

โครงการบริหารจัดการน้ำ ทรัพยากรธรรมชาติ สิ่งแวดล้อมและ โครงการเกษตร อาหาร

Mega Project

- โครงการบริหารจัดการน้ำ
 - โครงการทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม
 - โครงการเกษตร/อาหาร
- เจ้าภาพ :
มทร. สุพรรณบุรี/
มทร. ตะวันออก

โครงการพัฒนา รูปแบบการ จัดการศึกษา

Mega Project

- การผลิตครูอาชีวศึกษา
- เจ้าภาพ : มทร. รัตนบุรี/
มทร. ลำนานา

โครงการ Social Enterprise/ Social Engagement

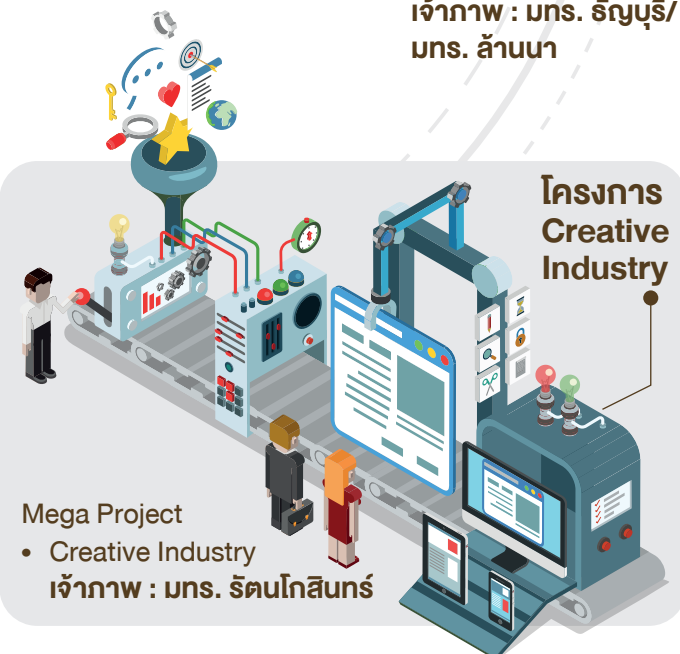

เจ้าภาพ : มทร. กรุงเทพ/มทร. ลำนานา

Mega Project

- Social Enterprise
- Social Engagement

โครงการ Creative Industry

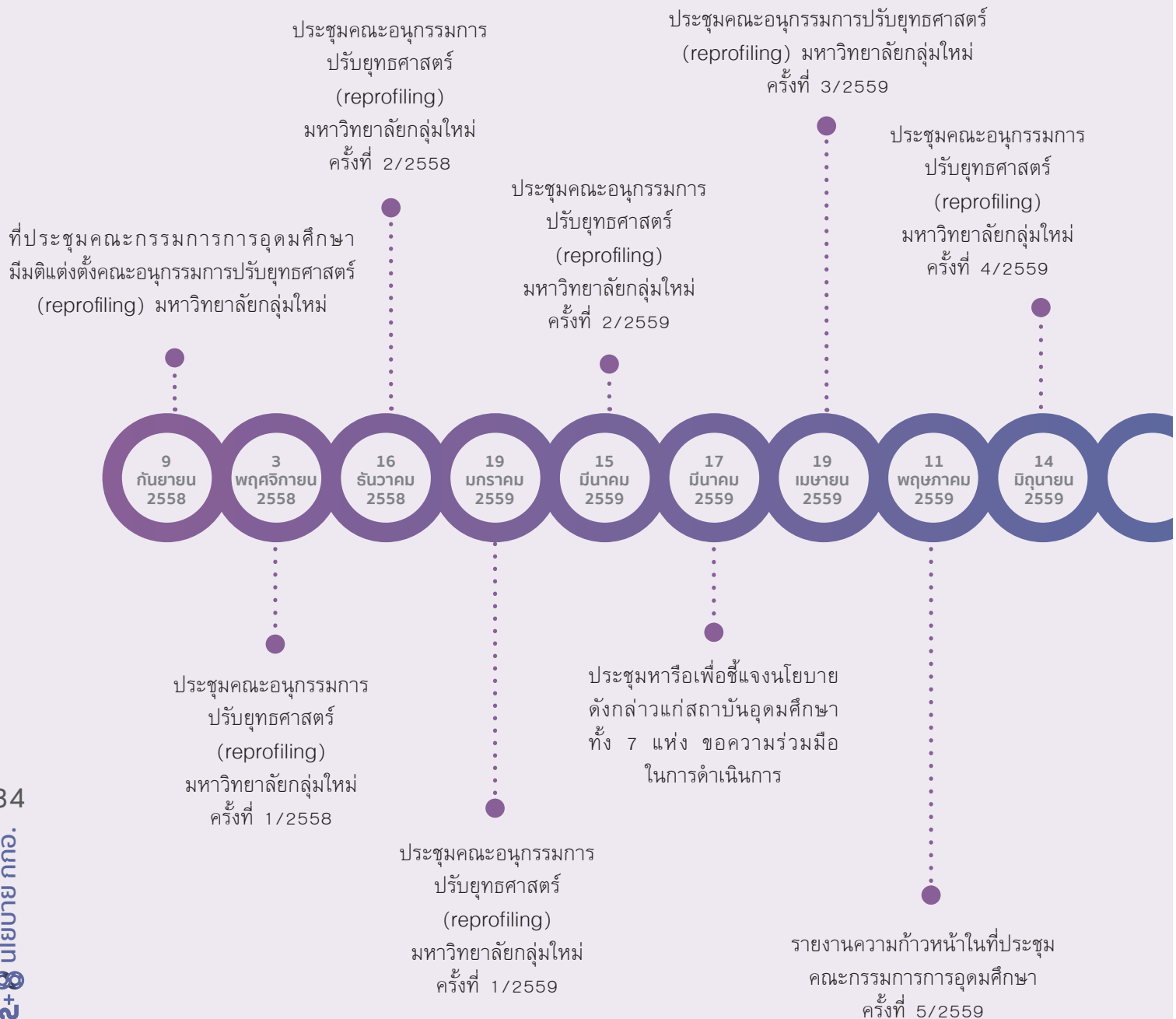

Mega Project

- Creative Industry
- เจ้าภาพ : มทร. รัตนโกสินทร์

ความก้าวหน้า

ประชุมเชิงปฏิบัติการการปรับยุทธศาสตร์
มหาวิทยาลัยกลุ่มใหม่ (reprofiling)
ณ โรงแรมเซ็นจูรี พาร์ค กรุงเทพฯ

จัดทำกรอบนโยบายการปรับยุทธศาสตร์
มหาวิทยาลัยกลุ่มใหม่ (policy guideline)
เสร็จเรียบร้อยแล้ว

รายงานความก้าวหน้าในที่ประชุม
คณะกรรมการด้านนโยบาย
และแผน ครั้งที่ 5/2559

ส่ง policy guideline และ
แบบฟอร์ม URT ไปยังสถาบัน
อุดมศึกษาในสังกัด/ในกำกับ
จำนวน 82 แห่ง

15
มิถุนายน
2559

นำเสนอในที่ประชุม
คณะกรรมการ
ด้านนโยบายและแผน
ครั้งที่ 4/2559
เพื่อรับทราบนโยบาย

28
มิถุนายน
2559

13
กรกฎาคม
2559

18
สิงหาคม
2559

15
กันยายน
2559

9
ตุลาคม
2559

8
พฤศจิกายน
2559

29
พฤศจิกายน
2559

ปัจจุบัน

ประชุมคณะกรรมการปรับยุทธศาสตร์
(reprofiling) มหาวิทยาลัยกลุ่มใหม่
ครั้งที่ 5/2559

ประชุมเชิงปฏิบัติการเพื่อมอบนโยบาย
ปฏิรูปการศึกษาให้แก่ผู้บริหารระดับสูง
ของสถาบันอุดมศึกษา ณ โรงแรม
เดอะเบอร์เคลีย์ ประตูน้ำ

เสนอ (ร่าง) กรอบนโยบายการ
ปรับยุทธศาสตร์มหาวิทยาลัย
กลุ่มใหม่ ให้คณะกรรมการ
การอุดมศึกษาให้ข้อคิดเห็นและ
ข้อเสนอแนะ

สถาบันอุดมศึกษาส่งข้อมูลกลับมายัง สกอ. เพื่อที่ สกอ. จะได้
นำข้อมูลจากแบบฟอร์มดังกล่าวมาใช้เป็นฐานข้อมูลในการศึกษา
วิเคราะห์ข้อเสนอของสถาบันอุดมศึกษา และขับเคลื่อนนโยบาย
ตามมติคณะกรรมการการอุดมศึกษาต่อไปในอนาคต

ปรับปรุง เกณฑ์มาตรฐาน หลักสูตร

.....

มาตรฐานหลักสูตรเปรียบเสมือนเสาหลักอ้างอิง
ตามมาตรฐานสากลที่สถาบันอุดมศึกษาจะใช้เป็น
แนวทางในการพัฒนาหลักสูตร และจัดการเรียนการสอน
ให้เป็นไปตามวัตถุประสงค์ เพื่อผลิตบัณฑิตให้มีคุณภาพ
มีทักษะ ความรู้ ความสามารถ ทั้งด้านวิชาการและวิชาชีพ
มีศักยภาพในการเสริมสร้างขีดความสามารถ
ในการทำงานเพื่อพัฒนาชุมชน สังคม และประเทศชาติ
นี่คือ อีกก้าวหนึ่งของการยกระดับอุดมศึกษาไทย

จุดเริ่มต้น

พระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542 แก้ไขเพิ่มเติม (ฉบับที่ 2) พ.ศ. 2545 และ (ฉบับที่ 3) พ.ศ. 2553 มาตรา 34 กำหนดให้ คณะกรรมการการอุดมศึกษา มีหน้าที่พิจารณาเสนอนโยบาย แผนพัฒนา และมาตรฐานการอุดมศึกษาที่สอดคล้องกับความต้องการตามแผนพัฒนา เศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ และแผนการศึกษาแห่งชาติ การสนับสนุน ทรัพยากร การติดตาม ตรวจสอบ และประเมินผลการจัดการศึกษาระดับอุดมศึกษา โดยคำนึงถึงความเป็นอิสระและความเป็นเลิศทางวิชาการ ของสถานศึกษาระดับปริญญาตามกฎหมายว่าด้วยการจัดตั้งสถานศึกษา แต่ละแห่ง และกฎหมายที่เกี่ยวข้อง และในมาตรา 4 ได้นิยามมาตรฐาน การศึกษา หมายถึง “ข้อกำหนดเกี่ยวกับคุณลักษณะ คุณภาพที่พึงประสงค์ และมาตรฐานที่ต้องการให้เกิดขึ้นในสถานศึกษาทุกแห่ง และเพื่อใช้เป็นหลักในการเทียบเคียงสำหรับการส่งเสริมและกำกับดูแล การตรวจสอบ การประเมินผล และการประกันคุณภาพทางการศึกษา”

การกำหนดมาตรฐานหลักสูตรเป็นกรอบสำคัญในการดำเนินการ เพื่อการจัดการเรียนการสอนที่มีคุณภาพ และเป็นกลไกสำคัญของการพัฒนาคุณภาพการศึกษา ซึ่งเกณฑ์มาตรฐานหลักสูตรระดับปริญญาตรี ระดับบัณฑิตศึกษา และแนวทางการบริหารเกณฑ์มาตรฐานหลักสูตร ระดับอุดมศึกษา ประกาศใช้มาตั้งแต่ปี พ.ศ. 2548 ดังนั้น เพื่อให้เกิดการ ยกระดับการพัฒนาคุณภาพและมาตรฐานการจัดการศึกษาระดับอุดมศึกษา ให้ทันต่อกระบวนทัศน์ที่เปลี่ยนแปลงของโลก และเป็นการติดตามพัฒนาการ ทางด้านวิชาการและวิชาชีพของหลักสูตรในสาขาหรือสาขาวิชาต่างๆ กอปรกับ ในปัจจุบันมีการประกาศหลักเกณฑ์ต่างๆ เพิ่มขึ้นจำนวนมาก แต่ยังไม่มีการบูรณาการเกณฑ์ต่างๆ ให้มีความกระชับและเชื่อมโยงกัน และยังมีการ จัดกลุ่มสถาบันอุดมศึกษาเป็นกลุ่มต่างๆ ตามภารกิจที่มีจุดเน้นต่างกัน รวมทั้งมีการพัฒนามาตรฐานวิชาการและวิชาชีพ ซึ่งส่งผลกระทบต่อคุณภาพ ของบัณฑิตและความทันสมัยในการจัดการศึกษา จึงสมควรปรับปรุงแก้ไข เกณฑ์มาตรฐานหลักสูตรระดับอุดมศึกษาให้ทันสมัย และสอดคล้องกับ การเปลี่ยนแปลงที่เกิดขึ้น ซึ่งเป็นพัฒนาการของอุดมศึกษา

การจัดการศึกษาระดับอุดมศึกษาของประเทศต่างๆ ในยุคโลกาภิวัตน์ มีพัฒนาการและการเปลี่ยนแปลงอย่างรวดเร็วในรูปแบบต่างๆ รวมทั้งการพัฒนามาตรฐานวิชาการและวิชาชีพ ซึ่งส่งผลกระทบต่อคุณภาพของบัณฑิตและความทันสมัยในการจัดการศึกษา ซึ่งทิศทางการจัดการศึกษาของประเทศต่างๆ กำลังมุ่งเน้นในการสร้างความเชื่อมโยงในสิ่งที่แตกต่าง ให้มีความเชื่อมโยงด้วยกันอย่างสมดุลในมิติต่างๆ (ปิยะวัติ บุญหลวง, 2553) ได้แก่ การเชื่อมโยงผลงานวิจัยทางวิชาการกับโลกแห่งความจริง การเชื่อมโยงความคิด (brain) กับการปฏิบัติ (hand) การเชื่อมโยงนวัตกรรมกับการใช้ประโยชน์และความรับผิดชอบต่อสังคม การเชื่อมโยงการเรียนการสอนกับการวิจัย การเชื่อมโยงคุณภาพการศึกษากับการรับใช้สังคม และการเชื่อมโยงวิชาการกับชุมชน/สังคม เป็นต้น

ทั้งนี้ สังคมในปัจจุบันคาดหวังบทบาทของมหาวิทยาลัยที่นอกเหนือจากการผลิตบัณฑิต จึงส่งผลให้มหาวิทยาลัยเผชิญกับสภาวะกดดันที่ต้องผลิตบัณฑิตให้ได้คุณภาพ มุ่งเน้นการสร้างผลลัพธ์ที่มากขึ้นโดยใช้ทรัพยากรที่เท่าเดิมหรือน้อยลง โดยเฉพาะประเทศไทยที่ขณะนี้กำลังผลักดันให้มหาวิทยาลัยพัฒนาก้าวเข้าสู่การเป็นมหาวิทยาลัยวิจัย ซึ่งมหาวิทยาลัยจะต้องทำหน้าที่ให้เกิดความสมดุลทั้งในเรื่องของการทำงานวิจัยและการผลิตบัณฑิตที่มีคุณภาพควบคู่กัน แม้ว่าบริบทการเปลี่ยนแปลงของโลก จะส่งผลกระทบต่อการศึกษา ทำให้เกิดการเปลี่ยนแปลงด้านการจัดการเรียนการสอนและการพัฒนาคุณภาพบัณฑิตเพื่อให้ตอบโจทย์ของสังคมในประเทศและสังคมโลก แต่การพัฒนาคุณภาพการศึกษาจำเป็นต้องพัฒนาตามจุดเน้นของสถาบันอุดมศึกษาที่มุ่งเน้นทั้งด้านวิชาการ (academic) และด้านวิชาชีพ (professional) พร้อมกัน เพื่อให้มิติของการพัฒนาเป็นไปอย่างสมดุลและตอบโจทย์ของสังคมและบริบทโลก

(รายงานการวิจัย เรื่อง การจัดทำข้อเสนอมาตรฐานการอุดมศึกษาและเกณฑ์มาตรฐานหลักสูตรระดับอุดมศึกษา, ไพฑูรย์ สินลารัตน์ และคณะ)

มาตรฐานหลักสูตร ทำไมไม่ควรมองผ่าน

ประเทศไทยเข้าร่วมเป็นประชาคมอาเซียน (ASEAN Community) ในปีพ.ศ. 2558 ตามกฎบัตรอาเซียน ซึ่งทำให้เกิดการเปลี่ยนแปลงทั้งด้านเศรษฐกิจ การเมือง สังคม วัฒนธรรม โดยเฉพาะด้านการศึกษา ดังนั้นเพื่อให้ระบบอุดมศึกษาพร้อมรองรับให้ประเทศไทยดำรงอยู่ในประชาคมอาเซียนได้อย่างมั่นคง สามารถแข่งขันกับประเทศสมาชิกอาเซียนอื่นๆ และในเวทีโลกได้ อุดมศึกษาจำเป็นต้องพัฒนาคุณภาพกำลังคนไปสู่สากล และนำประเทศให้มีความสามารถในการแข่งขัน สามารถเป็นศูนย์กลางทางการศึกษาในอาเซียนได้ โดยสร้างความร่วมมือกับประเทศสมาชิกในการเคลื่อนย้ายนักศึกษาและบุคลากรไปยังประเทศเพื่อนบ้านในระยะเริ่มต้น และขยายวงให้กว้างขึ้น

มาตรฐานหลักสูตรเป็นสิ่งที่สะท้อนคุณภาพมาตรฐานการศึกษาของอุดมศึกษา และเป็นปัจจัยหนึ่งที่จะช่วยยกระดับอุดมศึกษาไทยให้เป็นที่ยอมรับในเวทีนานาชาติ และก่อให้เกิดความร่วมมือด้านต่างๆ กับสถาบันอุดมศึกษาในระดับนานาชาติ อาทิ การแลกเปลี่ยนนักศึกษาระหว่างสถาบันอุดมศึกษาไทยกับประเทศสมาชิกอาเซียนหรือนานาชาติ การทำหลักสูตรร่วมกัน การเทียบคุณวุฒิ ดังนั้น สถาบันอุดมศึกษาไทยควรตระหนักถึงความสำคัญในการนำเกณฑ์มาตรฐานหลักสูตรระดับอุดมศึกษาเป็นแนวทางในการจัดการศึกษาระดับอุดมศึกษาให้ได้คุณภาพและมีมาตรฐานเป็นที่ยอมรับของนานาประเทศ

บริบทที่นำไปสู่นโยบาย

พลวัตของโลกที่เปลี่ยนแปลงอย่างรวดเร็ว จึงมีความจำเป็นต้องปรับปรุงเกณฑ์มาตรฐานหลักสูตรสำหรับการผลิตบัณฑิตระดับอุดมศึกษา เพื่อรองรับการบริหารจัดการหลักสูตรที่มีลักษณะแตกต่างตามจุดเน้นของสาขาวิชาการและวิชาชีพต่างๆ ให้ตอบสนองการผลิตบัณฑิตอย่างมีคุณภาพ สอดคล้องกับกรอบมาตรฐานคุณวุฒิระดับอุดมศึกษาแห่งชาติ ตลาดแรงงาน ความก้าวหน้าของศาสตร์และเทคโนโลยี รวมทั้งบริบททางสังคมที่เปลี่ยนแปลงไป

หลักการ

เพื่อให้เกิดการยกระดับการพัฒนาคุณภาพการจัดการศึกษาระดับอุดมศึกษาให้ทันต่อกระบวนทัศน์ที่เปลี่ยนแปลงไป และเป็นการส่งเสริมพัฒนาการทางด้านวิชาการและวิชาชีพของหลักสูตรในสาขาหรือสาขาวิชาต่างๆ คณะกรรมการการอุดมศึกษาจึงให้มีการทบทวนประกาศกระทรวงศึกษาธิการ เรื่องเกณฑ์มาตรฐานหลักสูตรระดับปริญญาตรี เกณฑ์มาตรฐานหลักสูตรระดับบัณฑิตศึกษา และแนวทางการบริหารเกณฑ์มาตรฐานหลักสูตรระดับอุดมศึกษา โดยแต่งตั้งคณะกรรมการทำงานพัฒนามาตรฐานการจัดการศึกษาระดับอุดมศึกษา เพื่อศึกษาประเด็นปัญหาและความจำเป็นต่างๆ เพื่อการยกระดับคุณภาพมาตรฐานการจัดการศึกษาระดับอุดมศึกษา ตลอดจนศึกษาทบทวน และปรับปรุงมาตรฐานการอุดมศึกษาและเกณฑ์มาตรฐานหลักสูตรระดับอุดมศึกษา มีหลักการ ดังนี้

- สอดคล้องกับการเปลี่ยนแปลงที่จำเป็นต้องผลิตบัณฑิตให้ตรงตามความต้องการของทุกภาคส่วนในการพัฒนาประเทศ
- เพื่อปรับปรุงแก้ไขเกณฑ์มาตรฐานหลักสูตร พ.ศ. 2548 บางประเด็นให้มีความชัดเจนยิ่งขึ้น
- บูรณาการเกณฑ์ต่างๆ หนึ่งสื่อเวียนที่เกี่ยวข้องกับเกณฑ์มาตรฐานหลักสูตร ให้มีความกระชับและชัดเจนในการปฏิบัติ

คณะกรรมการการอุดมศึกษา ในการประชุมครั้งที่ 4/2554 เมื่อวันที่ 7 เมษายน 2554 ได้มีมติแต่งตั้งคณะอนุกรรมการทำงานพัฒนามาตรฐานการจัดการศึกษาระดับอุดมศึกษา (ปัจจุบันคือ คณะอนุกรรมการพัฒนามาตรฐานการจัดการศึกษาระดับอุดมศึกษา) โดยมี รองเลขาธิการคณะกรรมการการอุดมศึกษา เป็นที่ปรึกษา ศาสตราจารย์เกียรติคุณกิตติชัย วัฒนานิก เป็นประธาน ศาสตราจารย์ไพฑูรย์ สินลารัตน์ ศาสตราจารย์สุรศักดิ์ ฐานิพานิชกุล ศาสตราจารย์สุวิมล ว่องวาณิช รองศาสตราจารย์จิรเดช อุสวดี รองศาสตราจารย์ก้องกิตติ พุสวดี และรองศาสตราจารย์วร ปภัสรากร ร่วมเป็นอนุกรรมการ

สู่การปฏิบัติ

คณะกรรมการการอุดมศึกษา โดยคณะอนุกรรมการทำงานพัฒนามาตรฐานการจัดการศึกษาระดับอุดมศึกษา (ปัจจุบันคือ คณะอนุกรรมการพัฒนามาตรฐานการจัดการศึกษาระดับอุดมศึกษา) ได้จัดทำโครงการวิจัย เรื่อง การจัดทำข้อเสนอมาตรฐานการอุดมศึกษาและเกณฑ์มาตรฐานหลักสูตรระดับอุดมศึกษา โดยให้ศาสตราจารย์ไพฑูรย์ สินลารัตน์ และคณะ ซึ่งเป็นผู้ที่มีความเชี่ยวชาญและรอบรู้ในมาตรฐานการจัดการศึกษาระดับอุดมศึกษาทั้งในและต่างประเทศ ทำการศึกษา วิเคราะห์ ข้อมูลที่เกี่ยวข้องต่าง ๆ ในรายละเอียด แล้วจึงนำมาสังเคราะห์สรุปเป็นประเด็นที่ควรจะต้องพัฒนา มาตรฐานระดับอุดมศึกษา

การวิจัยครั้งนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาคุณลักษณะบัณฑิตที่พึงประสงค์ ทิศทางและแนวโน้ม การจัดการศึกษาระดับอุดมศึกษาและมาตรฐานการอุดมศึกษาของต่างประเทศที่เหมาะสมกับการพัฒนา ของประเทศไทย พร้อมทั้งศึกษาและวิเคราะห์สภาพปัจจุบันและปัญหาของการใช้เกณฑ์มาตรฐานหลักสูตร ระดับอุดมศึกษา พ.ศ. 2548 ตลอดจนจัดทำข้อเสนอมาตรฐานการอุดมศึกษา และเกณฑ์มาตรฐาน หลักสูตรระดับอุดมศึกษา โดยได้กำหนดขอบเขตของการศึกษาวิจัยเพื่อทำการศึกษาและวิเคราะห์ กระบวนทัศน์และวิธีการที่เปลี่ยนแปลงไปในการบริหารจัดการศึกษา ทิศทาง แนวโน้ม คุณลักษณะบัณฑิต อุดมศึกษา แนวทางการจัดการศึกษาระดับอุดมศึกษา มาตรฐานการอุดมศึกษาและเกณฑ์มาตรฐาน หลักสูตร โดยทำการสำรวจทั้งภายในประเทศและหลักสูตรมหาวิทยาลัยชั้นนำในต่างประเทศ แบ่งเป็น 2 กลุ่ม คือ กลุ่มที่เน้นการจัดหลักสูตรด้านวิชาการ (Academic Intensive Program) และกลุ่มที่เน้น การจัดหลักสูตรการฝึกปฏิบัติ (Professional Intensive Program)

ผลการวิจัยพบว่า บริบททางการอุดมศึกษาที่เปลี่ยนแปลงไป ทั้งมิติด้านนโยบาย โครงสร้าง การบริหารจัดการ และความท้าทายต่าง ๆ มีบทบาทและก่อให้เกิดผลกระทบ อย่างมาก อาทิ นโยบายการพัฒนาพื้นที่อุดมศึกษา (European Higher Education Area) และนโยบายพื้นที่วิจัยของสหภาพยุโรป (European Research Area) นโยบาย การเป็นนานาชาติของอุดมศึกษา (Internationalization) การจัดการศึกษาข้ามชาติ (Transnational Education) ความก้าวหน้าด้านเทคโนโลยีสารสนเทศ ตลอดจน วิฤตด้านคุณภาพของอุดมศึกษา นำไปสู่กระบวนทัศน์ใหม่ของการจัดการศึกษาระดับ อุดมศึกษา (New Paradigm Shift in Higher Education) ซึ่งมี 3 แนวทางสำคัญ ได้แก่ กระบวนทัศน์ใหม่ภูมิทัศน์ทางอุดมศึกษา (HE Landscape) กระบวนทัศน์ใหม่ ของหลักสูตรอุดมศึกษา (New Paradigm of Curriculum in HE) และกระบวนทัศน์ใหม่ ของการเรียนการสอนในอุดมศึกษา (New Paradigm of Teaching and Learning in HE)

นอกจากนี้ ยังมีการวิเคราะห์หลักคุณภาพในการกำหนดมาตรฐานการอุดมศึกษา ของต่างประเทศ พบว่า มาตรฐานต่างประเทศ มุ่งเน้นในการควบคุมคุณภาพของ กระบวนการผลิตและการประเมินผลในสถาบันอุดมศึกษา 3 กลไกสำคัญ ได้แก่

3 กลไกสำคัญของมาตรฐานต่างประเทศ

ในการควบคุมคุณภาพของกระบวนการผลิตและประเมินผลในสถาบันอุดมศึกษา

1 กำหนดเป้าหมายสู่คุณภาพ อุดมศึกษา ใน 4 มิติ คือ

- งานวิจัย/งานสร้างสรรค์ และงานนวัตกรรม
เชื่อมโยงสู่การพัฒนาผู้เรียน
- งานวิชาการและการเรียนการสอน
มุ่งผลลัพธ์และพัฒนาประสบการณ์ผู้เรียน
- งานบริการวิชาการ ขับเคลื่อนด้วยความรู้
เน้นการมีส่วนร่วมและพันธมิตรชุมชน
- งานพัฒนานักศึกษา มุ่งการเติบโตอย่าง
เต็มศักยภาพ เป็นผู้นำการเปลี่ยนแปลง
มีความเป็นผู้ประกอบการ และเป็นพลเมือง
ของชาติ

2 การมีกลไกการดำเนินงานที่มุ่งสู่ความสำเร็จ ตามเป้าหมายคุณภาพ 3 ประการ ได้แก่

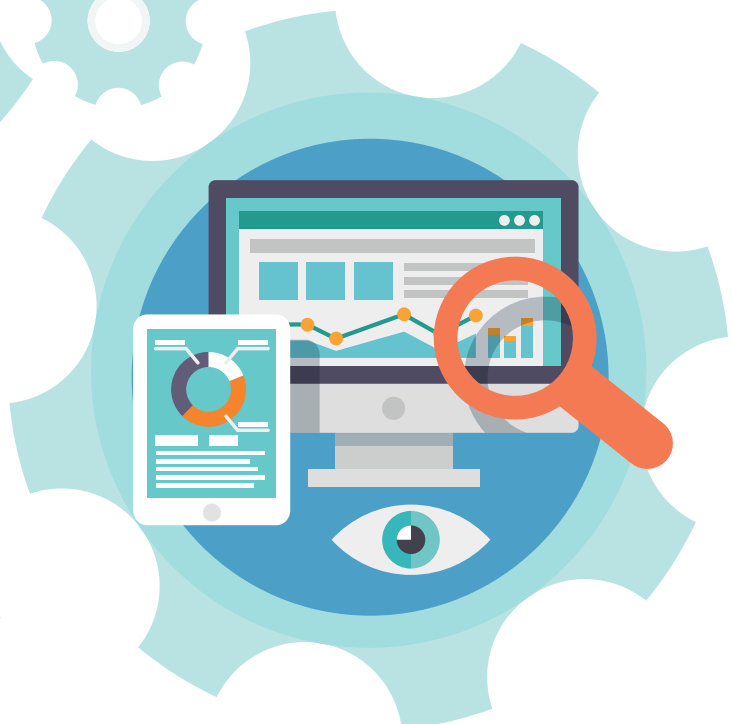
- เน้นการสร้างผลงาน
- บริหารจัดการเพื่อประโยชน์ร่วมกัน
- สร้างวัฒนธรรมคุณภาพและสร้างสรรค์

3 การมีระบบการประเมินคุณภาพ แบบเน้นเป้าหมาย 3 ประการ ได้แก่

- การประเมินตนเอง
- การประเมินกระบวนการ
- การประเมินแบบมีส่วนร่วม

(รายงานการวิจัย เรื่อง การจัดทำข้อเสนอมาตรฐาน
การอุดมศึกษาและเกณฑ์มาตรฐานหลักสูตรระดับอุดมศึกษา,
ไพฑูรย์ สีนลรัตน์ และคณะ)

จุดประเด็น

ก่อนเป็นเกณฑ์มาตรฐานหลักสูตรระดับอุดมศึกษา ฉบับใหม่

- สารสำคัญของเกณฑ์มาตรฐานหลักสูตรระดับอุดมศึกษา ควรมีจุดมุ่งหมายที่เน้นทิศทางการผลิตบัณฑิตที่ถูกต้องว่า เป้าหมายความสำเร็จของการผลิตบัณฑิต คือ การทำให้บัณฑิตมีความเป็นมนุษย์ มีความเป็นนักวิชาการ (scholar) มีประสบการณ์ในวิชาชีพ และสามารถประกอบอาชีพได้ ไม่ใช่การวัดที่คุณวุฒิ วัดที่ผลงานวิจัย หรือวัดที่ตำแหน่งทางวิชาการของอาจารย์ หรือเพื่อให้มหาวิทยาลัยได้การจัดอันดับที่ดี (ranking) ซึ่งประเด็นเหล่านี้ไม่ใช่เป้าหมายทิศทางการผลิตบัณฑิตที่ถูกต้อง อย่างไรก็ตาม ในปัจจุบัน พบว่า บัณฑิตที่จบออกมามีคุณภาพไม่เพียงพอกับเป้าหมายที่สถานประกอบการต้องการ หรือมีคุณภาพน้อยกว่าผู้ที่ไม่ได้จบปริญญา ดังนั้น แนวทางในการปรับปรุงเกณฑ์มาตรฐานหลักสูตรฯ จะสามารถแก้ปัญหาในเรื่องนี้ได้เพียงใด รวมทั้งเรื่องของ Work Integrated Learning ที่กำลังมีความพยายามที่จะปรับปรุงแก้ไขต่อไป ดังนั้น การปรับปรุงเกณฑ์มาตรฐานหลักสูตรฯ จึงควรเน้นเพื่อให้เกิดการพัฒนาคุณภาพบัณฑิตให้มากขึ้น
- คุณภาพการศึกษาไม่ได้ขึ้นอยู่กับเกณฑ์มาตรฐานหลักสูตรฯ เพียงอย่างเดียว แต่อยู่ที่คุณภาพการจัดการศึกษา การบริหารหลักสูตร กระบวนการดูแลนักศึกษาตั้งแต่ต้นจนจบ เพื่อให้นักศึกษาได้มีทักษะด้านคนและสังคม (soft skill) ด้วย ซึ่งจะต้องเชื่อมโยงกับกรอบมาตรฐานคุณวุฒิระดับอุดมศึกษาแห่งชาติ (TQF)
- ควรเปลี่ยนค่านิยมทางการศึกษา โดยการจัดการศึกษาไม่ใช่เพียงการสอน แต่การสอนเป็นส่วนสำคัญในการจัดการศึกษา รูปแบบที่เป็น structure ในปัจจุบัน อาจารย์เป็นอาจารย์สอน แต่ไม่ได้พัฒนาอาจารย์ให้เป็นนักจัดการศึกษา จบปริญญาแล้วมาสอน แต่อาจารย์ควรผ่าน qualification ที่จำเป็น เพื่อให้เกิดนวัตกรรมใหม่ๆ ไม่เช่นนั้น รูปแบบการจัดการศึกษาและหลักสูตรต่างๆ จะเป็น track เดิม ไม่ได้รองรับการเปลี่ยนแปลงของประชากร และบริบทต่างๆ ในอนาคต

- เกณฑ์มาตรฐานหลักสูตรเป็นเรื่องสำคัญที่ กกอ. ใช้ในการกำกับดูแลคุณภาพการศึกษา ทั้งสถาบันอุดมศึกษาของรัฐและเอกชน โดยพระราชบัญญัติของสถาบันอุดมศึกษา แต่ละแห่ง สภาสถาบันอุดมศึกษาจะเห็นชอบหลักสูตรตามเกณฑ์มาตรฐานหลักสูตรฯ ตามที่ กกอ. กำหนดโดยเกณฑ์ฯ มีวิวัฒนาการและดำเนินการมาในระบบที่อุดมศึกษา เป็นระบบคัดสรรคนเรียนและคนสอน แต่ในระยะเวลาที่ผ่านมาอุดมศึกษากลายเป็น mass education แม้กระทั่งในระดับบัณฑิตศึกษา ดังนั้น เกณฑ์ฯ ใหม่ จะต้องทำให้ mass education มีคุณภาพ สำหรับระบบเปิดต้องมีระบบการเทียบโอนที่ได้มาตรฐาน รูปแบบการเรียนตามอัธยาศัยเป็นความคิดที่ดีที่จะสร้างหรือพัฒนากำลังคนในวัยทำงาน เข้าสู่ตลาดแรงงาน แต่ต้องหาวิธีปฏิบัติที่ได้มาตรฐาน
- การประกาศใช้เกณฑ์ฯ จะต้องมีการบังคับใช้การนำไปปฏิบัติที่ได้ผล ได้แก่ กลไก การขับเคลื่อนเกณฑ์มาตรฐานสู่การปฏิบัติ และการกำกับดูแลอย่างเป็นระบบ โดยกลไก ที่สำคัญ คือ ระบบการประกันคุณภาพการศึกษาภายในระดับหลักสูตร และระบบติดตาม ตรวจสอบที่เข้มข้น โดยมีข้อสังเกตว่า มาตรการที่ใช้ปัจจุบันยังไม่เข้มข้นเท่าที่ควร เช่น เมื่อตรวจสอบพบการดำเนินการไม่มีคุณภาพมาตรฐาน ก็เพียงให้ทำแผนปรับปรุง ไม่ได้ให้ ยุติในทันที ดังนั้น จึงยังมีปัญหาว่า หากไม่เป็นไปตามเกณฑ์ จะมีมาตรการอย่างไร เพื่อให้การดำเนินการเป็นไปตามมาตรฐานให้ได้ ซึ่งจะต้องมีระบบการลงโทษที่ชัดเจน

(จากการประชุมคณะกรรมการการอุดมศึกษา ครั้งที่ 5/2558 (นัดพิเศษ) เมื่อวันที่ 5 พฤษภาคม 2558)

ปรับปรุงเกณฑ์มาตรฐาน หลักสูตรระดับอุดมศึกษา

หลักการ

- ✓ ผลิตบัณฑิตตรงตามความต้องการในการพัฒนาประเทศ
- ✓ ปรับปรุงแก้ไขเกณฑ์มาตรฐานหลักสูตร พ.ศ. 2548 ชัดเจนยิ่งขึ้น
- ✓ บูรณาการเกณฑ์และหนังสือเวียนต่างๆ ให้กระชับและชัดเจนในการปฏิบัติ

สาระสำคัญ

หลักสูตรทางวิชาการ เน้นความรู้และทักษะด้านวิชาการ นำความรู้ไปประยุกต์ใช้ในสถานการณ์จริงได้อย่างสร้างสรรค์

หลักสูตรทางวิชาชีพหรือปฏิบัติการ เน้นสมรรถนะและทักษะด้านวิชาชีพตามข้อกำหนดของมาตรฐานวิชาชีพ หรือสมรรถนะและทักษะด้านการปฏิบัติเชิงเทคนิคในศาสตร์สาขานั้น โดยผ่านการฝึกงานในสถานประกอบการหรือสหกิจศึกษา

* โดยทั้ง 2 หลักสูตรเน้นให้มีความรอบรู้ทั้งทฤษฎีและปฏิบัติ

เกณฑ์มาตรฐานหลักสูตรระดับปริญญาตรี

- มีทักษะชีวิต (life skills) มีทักษะการเรียนรู้ (learning skills) และมีทักษะและรู้เท่าทันด้านเทคโนโลยีสารสนเทศ (IT literacy)
- ให้ความสำคัญกับหมวดวิชาศึกษาทั่วไป
- เน้นคุณภาพอาจารย์ ทั้งอาจารย์ประจำหลักสูตร อาจารย์ผู้รับผิดชอบหลักสูตร และอาจารย์ผู้สอน กำหนดความสามารถด้านการใช้ภาษาอังกฤษสำหรับอาจารย์ที่เข้าใหม่

เกณฑ์มาตรฐานหลักสูตรระดับบัณฑิตศึกษา

- เน้นคุณภาพของอาจารย์ ทั้งอาจารย์ประจำหลักสูตร อาจารย์ผู้รับผิดชอบหลักสูตร และอาจารย์ผู้สอน กำหนดความสามารถด้านการใช้ภาษาอังกฤษสำหรับอาจารย์ที่เข้าใหม่
- ปรับคุณสมบัติของอาจารย์ผู้สอนวิทยานิพนธ์ อาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์ร่วม
- ปรับคุณสมบัติของนักศึกษาปริญญาเอก ต้องมีความสามารถด้านภาษาอังกฤษ
- เพิ่มมาตรการการกำกับคุณภาพวิทยานิพนธ์/การค้นคว้าอิสระ

สาระสำคัญของการปรับปรุงเกณฑ์มาตรฐานหลักสูตร พ.ศ. 2558

การแบ่งหลักสูตรเป็น 2 กลุ่ม เพื่อตอบสนองต่อการจัดการศึกษาในปัจจุบันที่มีความหลากหลาย และสอดคล้องกับปรัชญาและวัตถุประสงค์ของแต่ละหลักสูตร ดังนี้

- หลักสูตรทางวิชาการ มุ่งให้บัณฑิตมีความรอบรู้ทั้งภาคทฤษฎีและภาคปฏิบัติ เน้นความรู้ และทักษะด้านวิชาการ สามารถนำความรู้ไปประยุกต์ใช้ในสถานการณ์จริงได้อย่างสร้างสรรค์ ประกอบด้วย หลักสูตรแบบปกติ และแบบก้าวหน้า
- หลักสูตรทางวิชาชีพหรือปฏิบัติการ มุ่งเน้นให้บัณฑิตมีความรอบรู้ทั้งภาคทฤษฎีและภาคปฏิบัติ เน้นความรู้ สมรรถนะและทักษะด้านวิชาชีพตามข้อกำหนดของมาตรฐานวิชาชีพ หรือมีสมรรถนะและทักษะด้านการปฏิบัติเชิงเทคนิคในศาสตร์สาขานั้นๆ โดยผ่านการฝึกงานในสถานประกอบการ หรือผ่านการจัดสหกิจศึกษา ประกอบด้วย หลักสูตรแบบปกติ หลักสูตรปริญญาตรี (ต่อเนื่อง) และหลักสูตรแบบก้าวหน้า

เกณฑ์มาตรฐานหลักสูตรระดับปริญญาตรี เน้นการผลิตบัณฑิตให้สอดคล้องกับความต้องการของสังคมและทักษะการเรียนรู้ในศตวรรษที่ 21 (the 21st Century Skills) อาทิ มีความรู้ สมรรถนะ และทักษะตามมาตรฐานสาขาวิชาที่กำหนดในหลักสูตร มีทักษะชีวิต (Life Skills) มีทักษะการเรียนรู้ (Learning Skills) และมีทักษะและรู้เท่าทันด้านเทคโนโลยีสารสนเทศ (IT Literacy) ให้มีความสำคัญกับหมวดวิชาศึกษาทั่วไป โดยทุกหลักสูตรต้องเรียนอย่างน้อย 30 หน่วยกิต มีการปรับลดจำนวนหน่วยกิตของหมวดวิชาเฉพาะ เพื่อให้เกิดความยืดหยุ่นในการจัดการศึกษา ในขณะเดียวกันหลักสูตรทางวิชาชีพหรือปฏิบัติการที่เน้นทักษะด้านการปฏิบัติเชิงเทคนิคในศาสตร์สาขานั้นและหลักสูตรต่อเนื่อง จะกำหนดสัดส่วนหน่วยกิตวิชาทฤษฎีกับปฏิบัติให้มีความใกล้เคียงกัน เพื่อเน้นให้เกิดความชำนาญในการปฏิบัติ ควบคู่กับการเพิ่มพูนองค์ความรู้ในเชิงวิชาการ ซึ่งจะสอดคล้องกับปรัชญาและวัตถุประสงค์ของหลักสูตร ปริญญาตรีทางวิชาชีพหรือปฏิบัติการที่เน้นทักษะด้านการปฏิบัติเชิงเทคนิคในศาสตร์สาขานั้น นอกจากนี้ มีการกำหนดคุณสมบัติผู้เข้าศึกษาสำหรับหลักสูตรแบบก้าวหน้าและหลักสูตรต่อเนื่อง คุณสมบัติของอาจารย์ประจำ อาจารย์ประจำหลักสูตรและอาจารย์ผู้รับผิดชอบหลักสูตร และเพิ่มเติมนิยามศัพท์ เพื่อให้เกิดความชัดเจนในการนำไปปฏิบัติ รวมทั้งกำหนดความสามารถด้านการใช้ภาษาอังกฤษสำหรับอาจารย์ที่เข้าใหม่

เกณฑ์มาตรฐานหลักสูตรระดับบัณฑิตศึกษา มีการนิยามและปรับคุณสมบัติของอาจารย์ เพื่อทำหน้าที่ต่าง ๆ ให้มีความชัดเจน โดยมีหลักการว่า คุณวุฒิของอาจารย์ผู้สอนจะต้องมีความรู้ ประสบการณ์ไม่น้อยกว่าหรือเท่ากับระดับปริญญาที่สอน และจะต้องมีผลงานทางวิชาการที่ไม่ใช่ส่วนหนึ่งของการศึกษาเพื่อรับปริญญา และเป็นผลงานทางวิชาการที่สามารถใช้ในการขอกำหนดตำแหน่งทางวิชาการ ซึ่งได้รับการเผยแพร่ตามหลักเกณฑ์ที่กำหนดอย่างน้อย 3 รายการ ในรอบ 5 ปีย้อนหลัง โดยอย่างน้อย 1 รายการต้องเป็นผลงานวิจัย เพื่อสร้างความมั่นใจได้ว่าอาจารย์เป็นผู้มีประสบการณ์ด้านการวิจัยเพียงพอที่จะทำการสอนในระดับบัณฑิตศึกษา มีการปรับคุณสมบัติของอาจารย์ผู้สอบวิทยานิพนธ์ อาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์ร่วม ที่เป็นผู้ทรงคุณวุฒิภายนอก โดยเน้นประสบการณ์ ความเชี่ยวชาญในสาขาวิชานั้น โดยผ่านความเห็นชอบของสภาสถาบันอุดมศึกษา เพื่อให้สถาบันอุดมศึกษาสามารถบริหารจัดการได้

แนวทางการบริหารเกณฑ์มาตรฐานหลักสูตรระดับอุดมศึกษา ปรับรายละเอียดต่าง ๆ สำหรับเป็นแนวทางการบริหารจัดการ และพัฒนาหลักสูตรระดับอุดมศึกษาให้มีประสิทธิภาพ สอดคล้องกับเกณฑ์มาตรฐานระดับปริญญาตรีและบัณฑิตศึกษาที่มีการปรับปรุง อาทิ การเปิดสอนหลักสูตรระดับปริญญาตรี (ต่อเนื่อง) จำนวนและคุณวุฒิของอาจารย์ การบริหารหลักสูตรกรณีมีข้อตกลงร่วมผลิตกับสถาบันอุดมศึกษาหรือหน่วยงานอื่นที่ไม่ใช่สถาบันอุดมศึกษา เพิ่มมาตรการกำกับดูแลการคัดลอกผลงานหรือการจ้างทำผลงานของบัณฑิต และเพิ่มหัวข้อการควบคุมมาตรฐานหลักสูตร

(จากการประชุมคณะกรรมการการอุดมศึกษาครั้งที่ 8/2558 เมื่อวันที่ 8 กรกฎาคม 2558
ซึ่งคณะกรรมการฯ มีมติเห็นชอบ (ร่าง) ประกาศกระทรวงศึกษาธิการ จำนวน 3 ฉบับ คือ
(ร่าง) ประกาศกระทรวงศึกษาธิการ เรื่อง เกณฑ์มาตรฐานหลักสูตรระดับปริญญาตรี พ.ศ. 2558
(ร่าง) ประกาศกระทรวงศึกษาธิการ เรื่อง เกณฑ์มาตรฐานหลักสูตรระดับบัณฑิตศึกษา พ.ศ. 2558
และ (ร่าง) ประกาศกระทรวงศึกษาธิการ เรื่อง แนวทางการบริหาร
เกณฑ์มาตรฐานหลักสูตรระดับอุดมศึกษา พ.ศ. 2558)

นำเกณฑ์มาตรฐานหลักสูตรสู่การปฏิบัติในสถาบันอุดมศึกษา

เพื่อให้กระบวนการพัฒนาหลักสูตรของสถาบันอุดมศึกษามีความต่อเนื่อง คณะกรรมการการอุดมศึกษา ในการประชุมครั้งที่ 13/2558 เมื่อวันที่ 9 ธันวาคม 2558 ได้มีมติเห็นชอบ ดังนี้

- **หลักการพิจารณาหลักสูตรของสถาบันอุดมศึกษา**

1. สถาบันอุดมศึกษาที่ดำเนินการเกี่ยวกับหลักสูตรตามเกณฑ์มาตรฐานหลักสูตร ฉบับ พ.ศ. 2548 มาก่อนที่เกณฑ์มาตรฐานหลักสูตรฯ ฉบับ พ.ศ. 2558 มีผลบังคับใช้ คือ ก่อนวันที่ 14 พฤศจิกายน 2558 ให้สถาบันนั้นสามารถดำเนินการตามเกณฑ์มาตรฐานหลักสูตรฯ ฉบับ พ.ศ. 2548 ต่อไปได้ ทั้งนี้ มีกำหนดระยะเวลาที่ต้องนำเสนอต่อ สภาสถาบันอุดมศึกษาให้ความเห็นชอบ/อนุมัติหลักสูตร ภายใน 180 วัน นับแต่เกณฑ์มาตรฐานหลักสูตรฯ ฉบับ พ.ศ. 2558 มีผลบังคับใช้ คือ ภายในวันที่ 11 พฤษภาคม 2559
2. หากสถาบันอุดมศึกษาใดดำเนินการเกี่ยวกับหลักสูตรตามข้อ 1 ให้สำนักงานคณะกรรมการการอุดมศึกษาพิจารณารับทราบการให้ความเห็นชอบ/อนุมัติหลักสูตรของสถาบันนั้นๆ ตามเกณฑ์มาตรฐานหลักสูตรฯ พ.ศ. 2548 ได้

- **การกำหนดมาตรฐานความสามารถภาษาอังกฤษของอาจารย์ประจำที่สถาบันอุดมศึกษา รับเข้าใหม่ และเกณฑ์ผลการสอบภาษาอังกฤษของผู้จะเข้าศึกษาระดับปริญญาเอก**

ในระยะสองปีแรกของการประกาศใช้เกณฑ์มาตรฐานหลักสูตรฯ ฉบับ พ.ศ. 2558 คณะกรรมการการอุดมศึกษาเห็นสมควรให้มีการทดลองนำร่องการปฏิบัติตามเกณฑ์มาตรฐานข้อนี้ จึงกำหนดให้สถาบันอุดมศึกษาแต่ละแห่งสามารถกำหนดวิธีการของตนเอง เพื่อใช้ประเมินความสามารถด้านภาษาอังกฤษของผู้ที่จะรับเข้าเป็นอาจารย์ประจำใหม่ และผู้ที่จะเข้าศึกษาระดับปริญญาเอก ว่ามีทักษะการใช้ภาษาอังกฤษ ทั้งด้านการฟัง การพูด การอ่าน และการเขียน อย่างน้อยอยู่ในระดับที่ใช้งานได้หรือไม่

โดยจะทดลองนำร่องตามนี้เป็นเวลาประมาณ 2 ปี นับจากวันประกาศ จากนั้นจึงจะมีการกำหนดมาตรฐานในเรื่องนี้ใหม่ ทั้งนี้ เพื่อให้เป็นไปตามเจตนารมณ์ของประกาศ และเพื่อให้เหมาะสมแก่การนำไปปฏิบัติในทุกสถาบัน

นอกจากนี้ สำนักงานคณะกรรมการการอุดมศึกษาได้จัดประชุมสัมมนา เรื่อง “แนวทางการจัดการเรียนการสอนตามเกณฑ์มาตรฐานหลักสูตร พ.ศ. 2558” เพื่อชี้แจงแนวทางการดำเนินการตามเกณฑ์มาตรฐานหลักสูตรฯ ฉบับ พ.ศ. 2558 เพื่อให้ผู้บริหาร คณาจารย์และเจ้าหน้าที่ที่เกี่ยวข้องของสถาบันอุดมศึกษาทั้งในสังกัดและนอกสังกัดสำนักงานคณะกรรมการการอุดมศึกษา รับทราบหลักเกณฑ์และแนวทางการดำเนินการตามประกาศกระทรวงศึกษาธิการ จำนวน 3 ฉบับ รวมทั้งสร้างความรู้ ความเข้าใจ และสามารถนำเกณฑ์มาตรฐานหลักสูตรไปปฏิบัติในสถาบันอุดมศึกษา

ได้อย่างถูกต้องและสอดคล้องตามเจตนารมณ์ของประกาศดังกล่าว โดยจัดประชุมชี้แจง 2 ครั้ง โดยแต่ละครั้งครอบคลุมทั้ง 4 ภูมิภาค ครั้งที่ 1 ระหว่างเดือนธันวาคม 2558-กุมภาพันธ์ 2559 และครั้งที่ 2 ระหว่างเดือนมิถุนายน-กรกฎาคม 2559 รวมทั้ง ได้แจ้งมติคณะกรรมการการอุดมศึกษาให้สถาบันอุดมศึกษาทราบแนวปฏิบัติตามเกณฑ์มาตรฐานหลักสูตร ตามหนังสือที่ ศษ 0506/ว 246 ลงวันที่ 26 กุมภาพันธ์ 2559 แล้ว

เรื่องฟากคิด

หลักการการจัดการศึกษาต้องทำให้ประชากรเกิด productive อยู่ตลอดเวลา โดยประชากรของประเทศไทยส่วนใหญ่เลยวัยเรียนไปแล้ว ส่วนวัยเด็กก็ลดลงเรื่อยๆ ดังนั้นเพื่อความอยู่รอดของประเทศจะต้องให้ประชากรกลุ่มวัยทำงานกลับเข้ามาเรียน โดยเฉพาะในระดับปริญญาตรีซึ่งมีความรู้ใหม่ๆ เกิดขึ้นตลอดเวลา และสถานการณ์ต่างๆ เปลี่ยนแปลงอย่างรวดเร็ว จึงจะต้องจัดให้มีระบบการศึกษาซึ่งเทียบเท่าปริญญาตรีเพื่อให้ประชากรกลุ่มวัยทำงานมี productive ดังนั้น เกณฑ์มาตรฐานหลักสูตรฯ ที่ครอบคลุมเฉพาะประชากรวัยเรียนจึงไม่เพียงพอ แต่ต้องสนองตอบต่อประชากรทุกกลุ่มอายุ โดยเฉพาะเป้าหมายใหญ่จะอยู่ที่ประชากรวัยทำงานซึ่งเป็นกลุ่มใหญ่ของประเทศ หลักสูตร เนื้อหา เกณฑ์มาตรฐาน และรูปแบบการจัดการศึกษา จึงต้องมีความหลากหลาย ส่งเสริมการเรียนรู้ตามอัธยาศัย เพื่อสนองตอบต่อความอยากรู้อยากเรียนที่ไม่สิ้นสุด ไม่ใช่เพียงเพื่อไปประกอบอาชีพหรือเพื่อใบปริญญา แต่เพื่อให้ประชากรของประเทศมี productivity และ quality of life และคนจะเข้าสู่การศึกษามากขึ้น ประเทศจึงต้องมี paradigm shift ใหม่ของการศึกษาเพื่อให้ประเทศมีมาตรฐานสูงขึ้น โดยสถาบันอุดมศึกษาจะเป็นกลไกสำคัญ

(จากการประชุมคณะกรรมการการอุดมศึกษา ครั้งที่ 5/2558 (นัดพิเศษ) เมื่อวันที่ 5 พฤษภาคม 2558)

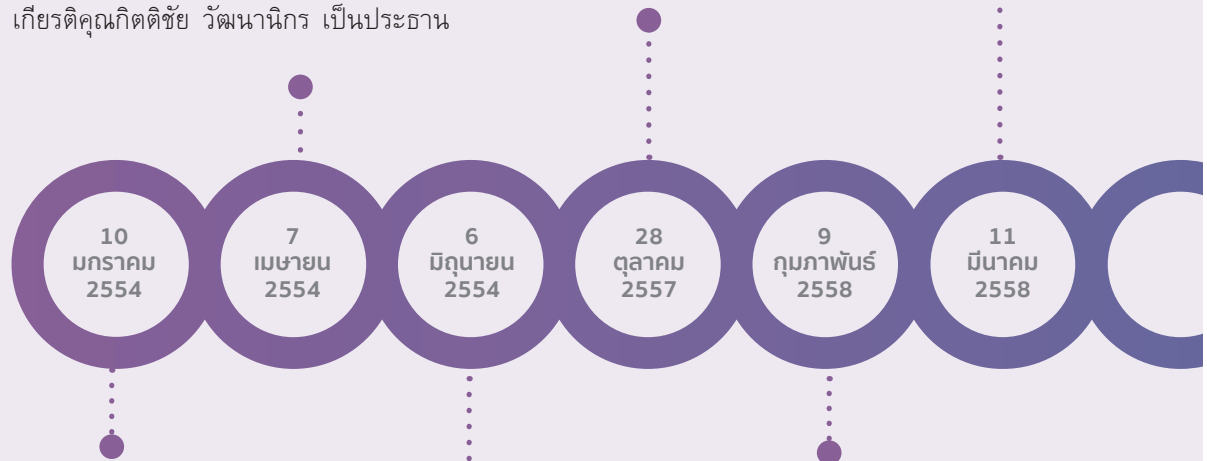

ความก้าวหน้า

คณะกรรมการการอุดมศึกษาในการประชุมครั้งที่ 4/2554 เห็นชอบให้แต่งตั้งคณะกรรมการทำงานพัฒนามาตรฐานการจัดการศึกษาระดับอุดมศึกษา (ปัจจุบันคือ คณะอนุกรรมการพัฒนามาตรฐานการจัดการศึกษาระดับอุดมศึกษา) โดยมีศาสตราจารย์เกียรติคุณกิตติชัย วัฒนานิก เป็นประธาน

เสนอ (ร่าง) ประกาศกระทรวงศึกษาธิการ ทั้ง 3 ฉบับ ให้คณะกรรมการการอุดมศึกษาพิจารณาในการประชุมครั้งที่ 3/2558 ซึ่งคณะกรรมการการอุดมศึกษามีมติให้จัดประชุม กกอ. (นัดพิเศษ) เพื่อพิจารณาเรื่องนี้เป็นการเฉพาะ โดยเชิญ ศาสตราจารย์เกียรติคุณกิตติชัย วัฒนานิก (ประธานคณะอนุกรรมการพัฒนามาตรฐานการจัดการศึกษาระดับอุดมศึกษา) เข้าร่วมประชุม

ประชุมผู้ทรงคุณวุฒิ เพื่อรับฟัง ข้อคิดเห็นและให้ข้อเสนอแนะ เกี่ยวกับร่างการปรับปรุงเกณฑ์ มาตรฐานหลักสูตรระดับปริญญาตรี และบัณฑิตศึกษา ที่คณะอนุกรรมการฯ ยกร่าง ณ โรงแรมเดอะสุโกศล

คณะกรรมการด้านมาตรฐานการ อุดมศึกษา มีข้อเสนอแนะให้พิจารณา ทบทวนภาพรวมของการพัฒนาคุณภาพ และมาตรฐานการจัดการศึกษาระดับ อุดมศึกษาในการประชุมนัดพิเศษ เรื่อง การปรับปรุงเกณฑ์มาตรฐานหลักสูตร ระดับอุดมศึกษา พ.ศ. 2548 ณ โรงแรมสยามซิตี้

คณะกรรมการด้านมาตรฐานการอุดมศึกษา ในการประชุม ครั้งที่ 2/2558 เห็นชอบ (ร่าง) ประกาศกระทรวงศึกษาธิการ ทั้ง 3 ฉบับ โดยปรับนิยาม “อาจารย์ประจำ” ที่ปรากฏใน (ร่าง) ประกาศทั้ง 3 ฉบับ เพื่อให้มีความชัดเจน ก่อนเสนอ (ร่าง) ประกาศฯ ทั้ง 3 ฉบับ ต่อคณะกรรมการการอุดมศึกษา

คณะกรรมการทำงานพัฒนามาตรฐานการจัดการศึกษาระดับอุดมศึกษา ในการประชุมครั้งที่ 1/2554 ให้ประธานศาสตราจารย์ไพฑูรย์ สินลารัตน์ เพื่อดำเนินการโครงการวิจัย เรื่อง การจัดทำข้อเสนอมาตรฐาน การอุดมศึกษาและเกณฑ์มาตรฐานหลักสูตรระดับอุดมศึกษา

ประกาศกระทรวงศึกษาธิการ ทั้ง 3 ฉบับ ประกาศลงในราชกิจจานุเบกษา เล่ม 132 ตอนพิเศษ 295 ง วันที่ 13 พฤศจิกายน 2558 ซึ่งมีผลบังคับใช้ ตั้งแต่วันที่ 14 พฤศจิกายน 2558 เป็นต้นไป

ที่ประชุมคณะกรรมการการอุดมศึกษา ครั้งที่ 8/2558 มีมติเห็นชอบ (ร่าง) ประกาศกระทรวงศึกษาธิการ ทั้ง 3 ฉบับ โดยให้ปรับแก้ไข เล็กน้อย และให้ศาสตราจารย์วิชัย รวีตระกูล และ ผู้ทรงคุณวุฒิอื่นที่ศาสตราจารย์วิชัย รวีตระกูล มอบหมาย อีก 1-2 ท่าน พิจารณาอีกครั้ง แล้วให้ดำเนินการเสนอร่างประกาศ ต่อรัฐมนตรี ว่าการกระทรวงศึกษาธิการ

แจ้งมติคณะกรรมการการอุดมศึกษา ให้สถาบันอุดมศึกษาทราบแนว ปฏิบัติตามเกณฑ์มาตรฐานหลักสูตร ตามหนังสือที่ ศธ 0506/ว 246

5
พฤษภาคม
2558

8
กรกฎาคม
2558

7
ตุลาคม
2558

13
พฤศจิกายน
2558

ธันวาคม
2558 –
กุมภาพันธ์
2559

26
กุมภาพันธ์
2559

มิถุนายน –
กรกฎาคม
2559

รัฐมนตรีว่าการกระทรวงศึกษาธิการ
(พลเอก ดาว์พงษ์ รัตนสุวรรณ)
ลงนามในประกาศกระทรวงศึกษาธิการ
ทั้ง 3 ฉบับ

จัดประชุมคณะกรรมการ การอุดมศึกษา ครั้งที่ 5/2558 (นัดพิเศษ) โดยที่ประชุมให้ คณะอนุกรรมการ นำความเห็น และข้อเสนอแนะ ไปปรับปรุง เพิ่มเติม ร่างเกณฑ์มาตรฐาน หลักสูตรฯ แล้วเสนอ กกอ. พิจารณาอีกครั้งหนึ่ง

จัดประชุมสัมมนา เรื่อง “แนวทางการจัดการเรียน การสอนตามเกณฑ์มาตรฐานหลักสูตร พ.ศ. 2558” เพื่อชี้แจงแนวทางการดำเนินการตามเกณฑ์มาตรฐาน หลักสูตรฯ ฉบับ พ.ศ. 2558 ครั้งที่ 1 ณ กรุงเทพมหานคร และส่วนภูมิภาค

จัดประชุมสัมมนา เรื่อง “แนวทางการจัดการเรียน การสอนตามเกณฑ์มาตรฐานหลักสูตร พ.ศ. 2558” เพื่อชี้แจงแนวทางการดำเนินการตามเกณฑ์มาตรฐาน หลักสูตรฯ ฉบับ พ.ศ. 2558 ครั้งที่ 2 ณ กรุงเทพมหานคร และส่วนภูมิภาค

ประกันคุณภาพการศึกษา และส่งเสริมสถาบันอุดมศึกษา สู่ความเป็นเลิศ

.....

เสรีภาพทางวิชาการ
ความมีอิสระในการดำเนินการของสถาบัน
และความพร้อมของสถาบันที่จะรับ
การตรวจสอบจากภายนอก
ตามหลักการของความรับผิดชอบที่ตรวจสอบได้
ยังคงอยู่คู่กับสถาบันอุดมศึกษาไทย
เพียงแต่เสรีภาพและความมีอิสระ
ควรมาคู่กับคุณภาพการศึกษาที่สังคมไทยพึงจะมี
ซึ่งคือ ใจทศสำคัญของอุดมศึกษาไทย

จุดเริ่มต้น

ก่อนมีประกาศพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542 ทบวงมหาวิทยาลัยได้ตระหนักถึงความสำคัญของการประกันคุณภาพการศึกษา และได้จัดทำประกาศทบวงมหาวิทยาลัย เรื่อง นโยบายและแนวปฏิบัติในการประกันคุณภาพการศึกษาระดับอุดมศึกษา มาตั้งแต่ปี พ.ศ. 2539 เพื่อเป็นแนวทางในการประกันคุณภาพการศึกษาของสถาบันอุดมศึกษาตามหลักการสำคัญ 3 ประการ คือ การให้เสรีภาพทางวิชาการ (academic freedom) ความมีอิสระในการดำเนินการของสถาบัน (institutional autonomy) และความพร้อมของสถาบันที่จะรับการตรวจสอบคุณภาพจากภายนอกตามหลักการของความรับผิดชอบที่ตรวจสอบได้ (accountability) ต่อมาพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542 แก้ไขเพิ่มเติม (ฉบับที่ 2) พ.ศ. 2545 และ (ฉบับที่ 3) พ.ศ. 2553 ได้ระบุให้หน่วยงานต้นสังกัดและสถานศึกษาจัดให้มีระบบประกันคุณภาพภายในสถานศึกษา ประกอบกับพระราชบัญญัติระเบียบบริหารราชการกระทรวงศึกษาธิการ พ.ศ. 2546 และกฎกระทรวงแบ่งส่วนราชการ กำหนดให้สำนักงานคณะกรรมการการอุดมศึกษามีหน้าที่พิจารณาเสนอแนะนโยบาย แผนพัฒนา และมาตรฐานการศึกษาที่สอดคล้องกับแผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ และแผนการศึกษาแห่งชาติสนับสนุน ทรัพยากร ติดตาม ตรวจสอบ และประเมินผล การจัดการศึกษาระดับอุดมศึกษา โดยคำนึงถึงความเป็นอิสระและความเป็นเลิศทางวิชาการของสถานศึกษาระดับปริญญาตามกฎหมาย ว่าด้วยการจัดตั้งสถานศึกษาแต่ละแห่งและกฎหมายที่เกี่ยวข้อง (*คู่มือการประกันคุณภาพการศึกษาภายใน ระดับอุดมศึกษา พ.ศ. 2557, พิมพ์ครั้งที่ 1, พฤษภาคม 2558*)

จากมาตรการสำคัญเพื่อคุ้มครองผู้บริโภคและสนองต่อเจตนารมณ์ของพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542 แก้ไขเพิ่มเติม (ฉบับที่ 2) พ.ศ. 2545 มาตรา 47 และ 48 ที่กำหนดให้มีระบบการประกันคุณภาพการศึกษาเพื่อพัฒนาคุณภาพและมาตรฐานการศึกษาทุกระดับและให้หน่วยงานต้นสังกัดและสถานศึกษาจัดให้มีระบบการประกันคุณภาพภายในเพื่อนำไปสู่การพัฒนาคุณภาพและมาตรฐานการศึกษา เพื่อรองรับการประเมินคุณภาพภายนอก สำนักงานคณะกรรมการการอุดมศึกษา ได้พัฒนาตัวบ่งชี้และเกณฑ์การประกันคุณภาพการศึกษาภายในพร้อมจัดทำคู่มือการประกันคุณภาพการศึกษาภายในสถานศึกษา ระดับอุดมศึกษา และคณะกรรมการการอุดมศึกษาได้เห็นชอบและเผยแพร่ให้สถาบันอุดมศึกษานำไปเป็นแนวปฏิบัติในการกำกับและพัฒนาคุณภาพการจัดการศึกษาและสามารถเพิ่มเติมประเด็นการประเมินเพื่อสะท้อนเอกลักษณ์ของแต่ละสถาบันมาอย่างต่อเนื่องตั้งแต่ปีการศึกษา 2550 เป็นต้นมา

ระบบการประกันคุณภาพการศึกษาจำเป็นต้องมีการปรับปรุงอย่างต่อเนื่องตามระดับการพัฒนาของสถาบันการศึกษา ตามความเจริญก้าวหน้าทางเทคโนโลยี สภาพสังคม เศรษฐกิจ ความรู้และทักษะในอนาคตที่ตลาดงานต้องการ และพฤติกรรมการเรียนรู้ของผู้เรียน (คู่มือการประกันคุณภาพการศึกษาภายใน ระดับอุดมศึกษา พ.ศ. 2557, พิมพ์ครั้งที่ 1, พฤษภาคม 2558) คณะกรรมการประกันคุณภาพภายในระดับอุดมศึกษา ได้มีข้อเสนอแนะให้มีการปรับระบบการประกันคุณภาพการศึกษาภายในระดับอุดมศึกษารอบใหม่ โดยให้มีการดำเนินการประกันคุณภาพการศึกษาภายในตั้งแต่ระดับหลักสูตร เนื่องจากมีผลต่อคุณภาพของนักศึกษาและบัณฑิตโดยตรง เพื่อส่งเสริม สนับสนุน และพัฒนาการประกันคุณภาพภายในระดับอุดมศึกษาของสถานศึกษาอย่างต่อเนื่อง

reference

กฎกระทรวงว่าด้วยระบบ หลักเกณฑ์ และวิธีการประกันคุณภาพการศึกษา พ.ศ. 2553 ข้อ 30 กำหนดให้มีคณะกรรมการคณะหนึ่งเรียกว่า “คณะกรรมการประกันคุณภาพภายในระดับอุดมศึกษา” ประกอบด้วย กรรมการผู้ทรงคุณวุฒิ ซึ่งรัฐมนตรีว่าการกระทรวงศึกษาธิการแต่งตั้งโดยคำแนะนำของคณะกรรมการการอุดมศึกษา จากผู้มีความรู้ ความสามารถ ความเชี่ยวชาญ และประสบการณ์ ด้านการจัดการศึกษา การบริหารสถานศึกษา หรือการประเมินการจัดการศึกษา จำนวนไม่เกิน เก้าคนเป็นกรรมการ ในจำนวนนี้จะต้องแต่งตั้งบุคคลที่ไม่เป็นข้าราชการหรือพนักงานมหาวิทยาลัย ที่มีตำแหน่งหรือเงินเดือนประจำ จำนวนไม่น้อยกว่าห้าคน โดยให้รัฐมนตรีแต่งตั้งผู้ทรงคุณวุฒิ ท่านหนึ่ง เป็นประธานกรรมการ เลขาธิการคณะกรรมการการอุดมศึกษา เป็นรองประธานกรรมการ และให้เลขาธิการคณะกรรมการการอุดมศึกษาแต่งตั้งข้าราชการของสำนักงานคณะกรรมการการอุดมศึกษา ซึ่งดูแลงานด้านการประกันคุณภาพการศึกษา เป็นกรรมการและเลขานุการ มีวาระการดำรงตำแหน่งคราวละสี่ปี

ทั้งนี้ รัฐมนตรีว่าการกระทรวงศึกษาธิการ โดยคำแนะนำของคณะกรรมการการอุดมศึกษา ในการประชุมครั้งที่ 7/2553 เมื่อวันที่ 1 กรกฎาคม 2553 ได้มีคำสั่งกระทรวงศึกษาธิการ ที่ สกอ. 536/2553 ลงวันที่ 29 กรกฎาคม 2553 แต่งตั้งคณะกรรมการประกันคุณภาพภายในระดับอุดมศึกษา (ชุดที่ 1) (วาระ 4 ปี) และได้มีคำสั่งกระทรวงศึกษาธิการ ที่ สกอ. 1412/2557 แต่งตั้งคณะกรรมการประกันคุณภาพภายในระดับอุดมศึกษา (ชุดที่ 2) โดยคำแนะนำของคณะกรรมการการอุดมศึกษา ในการประชุมครั้งที่ 10/2557 เมื่อวันที่ 8 ตุลาคม 2557 เพื่อกำหนดในการวางระเบียบหรือออกประกาศกำหนดหลักเกณฑ์และแนวปฏิบัติเกี่ยวกับการประกันคุณภาพภายในระดับอุดมศึกษา เพื่อส่งเสริม สนับสนุน และพัฒนาการประกันคุณภาพภายในระดับอุดมศึกษา โดยความเห็นชอบของคณะกรรมการการอุดมศึกษา พร้อมทั้งเสนอแนะแนวทางปรับปรุงและพัฒนาคุณภาพการศึกษา แก่สถานศึกษาโดยนำผลการประเมินคุณภาพทั้งภายในและภายนอกไปปรับปรุงคุณภาพการศึกษาอย่างต่อเนื่อง โดยมีศาสตราจารย์เกียรติคุณกิตติชัย วัฒนานิก เป็นประธานกรรมการ

การประกันคุณภาพ

การประกัน คุณภาพ การศึกษา

ตามเจตนารมณ์แห่งพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542 แก้ไขเพิ่มเติม (ฉบับที่ 2) พ.ศ. 2545 หมายถึง การพัฒนาคุณภาพของการบริหารจัดการ และดำเนินกิจกรรมตามภารกิจของสถานศึกษาทุกระดับ เพื่อพัฒนาคุณภาพของผู้เรียนอย่างต่อเนื่องและสร้างความมั่นใจให้ผู้รับบริการทางการศึกษา สถานศึกษาทุกแห่งจะต้องจัดให้มีระบบการประกันคุณภาพการศึกษา

การประกัน คุณภาพ ภายใน

เป็นการสร้างระบบและกลไกในการพัฒนา ติดตามตรวจสอบ และประเมินการดำเนินงานของสถาบันอุดมศึกษาให้เป็นไปตามนโยบาย เป้าหมายและระดับคุณภาพตามมาตรฐานที่กำหนดโดยสถานศึกษาและหรือหน่วยงานต้นสังกัด โดยหน่วยงานต้นสังกัดและสถานศึกษากำหนดให้มีระบบการประกันคุณภาพภายในสถานศึกษาและให้ถือว่า การประกันคุณภาพภายในเป็นส่วนหนึ่งของกระบวนการบริหารการศึกษาที่ต้องดำเนินการอย่างต่อเนื่อง มีการจัดทำรายงานประจำปีที่เป็นรายงานประเมินคุณภาพภายในเสนอต่อสภาสถาบัน หน่วยงานต้นสังกัด และหน่วยงานที่เกี่ยวข้องเพื่อพิจารณาและเปิดเผยต่อสาธารณชน เพื่อนำไปสู่การพัฒนาคุณภาพและมาตรฐานการศึกษา และเพื่อรองรับการประกันคุณภาพภายนอก

การประกัน คุณภาพ ภายนอก

เป็นการประเมินคุณภาพการจัดการศึกษาเพื่อให้มีการติดตาม และตรวจสอบคุณภาพและมาตรฐานการศึกษาของสถานศึกษา โดยคำนึงถึงความมุ่งหมาย หลักการ และแนวการจัดการศึกษาในแต่ละระดับ ซึ่งประเมินโดย “สำนักงานรับรองมาตรฐานและประเมินคุณภาพการศึกษา (องค์การมหาชน) หรือเรียกชื่อย่อว่า “สอศ.” พระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542 แก้ไขเพิ่มเติม (ฉบับที่ 2) พ.ศ. 2545 ได้กำหนดให้สถานศึกษาทุกแห่งต้องได้รับการประเมินคุณภาพภายนอกอย่างน้อย 1 ครั้งในทุกรอบ 5 ปี นับตั้งแต่การประเมินครั้งสุดท้าย และเสนอผลการประเมินต่อหน่วยงานที่เกี่ยวข้องและสาธารณชน

(คู่มือการประกันคุณภาพการศึกษาภายใน ระดับอุดมศึกษา พ.ศ. 2557, พิมพ์ครั้งที่ 1, พฤษภาคม 2558)

บริบทนำไปสู่นโยบาย

จากภารกิจหลักที่สถาบันอุดมศึกษาต้องปฏิบัติมี 4 ประการ คือ การผลิตบัณฑิต การวิจัย การให้บริการทางวิชาการแก่สังคม การทำนุบำรุงศิลปและวัฒนธรรม ซึ่งมีความสำคัญอย่างยิ่ง ต่อการพัฒนาประเทศทั้งระยะสั้นและระยะยาว ปัจจุบันมีปัจจัย ภายในและภายนอกหลายประการ อาทิ คุณภาพของสถาบัน อุดมศึกษาและบัณฑิตภายในประเทศที่มีแนวโน้มแตกต่างกัน มากขึ้น ความท้าทายของโลกาภิวัตน์ต่อการอุดมศึกษา ความจำเป็น ที่จะต้องสร้างความมั่นใจแก่สังคมในการพัฒนาองค์ความรู้ และผลิตบัณฑิตเพื่อตอบสนองต่อยุทธศาสตร์การพัฒนา การให้ ข้อมูลสาธารณะ (public information) ที่เป็นประโยชน์ต่อ ผู้มีส่วนได้ส่วนเสีย การเปิดโอกาสให้ผู้มีส่วนได้ส่วนเสียมี ส่วนร่วม (participation) มีความโปร่งใส (transparency) และมีความรับผิดชอบซึ่งตรวจสอบได้ (accountability) ตาม หลักธรรมาภิบาล การจัดให้มีระบบการประกันคุณภาพภายใน รวมถึงให้สำนักงานรับรองมาตรฐานและประเมินคุณภาพการศึกษา ทำหน้าที่ประเมินคุณภาพภายนอก จึงเป็นสิ่งที่จำเป็นที่จะต้องเร่ง ดำเนินการ

(คู่มือการประกันคุณภาพการศึกษาภายใน ระดับอุดมศึกษา พ.ศ. 2557, พิมพ์ครั้งที่ 1, พฤษภาคม 2558)

หลักการ

ระบบการประกันคุณภาพการศึกษาภายในระดับอุดมศึกษาฉบับใหม่ จะมุ่งเน้นไปที่ระบบการประกันคุณภาพการศึกษาระดับหลักสูตร โดยมีการดำเนินการตั้งแต่การควบคุมคุณภาพ การติดตาม ตรวจสอบคุณภาพ และการพัฒนาคุณภาพ ดังนั้น การพัฒนาตัวบ่งชี้และเกณฑ์การประเมินฯ จะมุ่งไปที่ระบบการประกันคุณภาพการศึกษามากกว่าการประเมินคุณภาพ เพื่อให้สามารถส่งเสริม สนับสนุน กำกับติดตาม การดำเนินงานให้เป็นไปตามที่กำหนด สะท้อนการจัดการศึกษาอย่างมีคุณภาพ และตัวบ่งชี้ที่พัฒนาขึ้นควรเชื่อมโยงหรือเป็นเรื่องเดียวกันกับการประเมินคุณภาพภายนอก โดยการประกันคุณภาพการศึกษาภายในเน้นที่ปัจจัยนำเข้า และกระบวนการ ซึ่งภายใต้ตัวบ่งชี้ที่เป็นกระบวนการ ให้สามารถสะท้อนผลลัพธ์ของการดำเนินการตามกระบวนการดังกล่าว ทั้งนี้ ให้การประกันคุณภาพการศึกษาภายในกำหนดเป้าหมายการประกัน มีการส่งเสริม และพิจารณาผลการส่งเสริมพัฒนา ดำเนินการด้วย และในการประกันคุณภาพหลักสูตรกำหนดให้พิจารณาองค์ประกอบด้านมาตรฐานคุณภาพบัณฑิต นักศึกษา อาจารย์ หลักสูตรการเรียนการสอนและการประเมินผล สิ่งสนับสนุน การเรียนรู้ และการบริหารจัดการ โดยในเรื่องหลักสูตร การเรียนการสอนและการประเมินนั้น ให้เพิ่มเติมในเรื่องความทันสมัยของรายวิชาในหลักสูตร องค์ประกอบผู้เรียน และความสำคัญของการส่งเสริมพัฒนานักศึกษา ตลอดจนให้ความสำคัญกับการอบรมผู้ประเมินที่เป็นผู้ทรงคุณวุฒิที่จะทำหน้าที่ผู้ประเมินคุณภาพที่เป็น peer review อย่างแท้จริง

(จากการประชุมหารือเกี่ยวกับระบบการประกันคุณภาพภายในรอบใหม่ เมื่อวันที่ 1 สิงหาคม 2557

ระหว่างประธานคณะกรรมการการอุดมศึกษา

ประธานคณะกรรมการประกันคุณภาพภายในระดับอุดมศึกษา

ประธานคณะอนุกรรมการการอุดมศึกษา

อาจารย์กนอม อินทรกำเนิด ศาสตราจารย์กิตติคุณสมหวัง พิธิยานุวัฒน์ ศาสตราจารย์สุวิมล ว่องวาณิช

และรองเลขาธิการคณะกรรมการการอุดมศึกษา (นางวรารักษ์ สักนาท)

ผู้ช่วยเลขาธิการคณะกรรมการการอุดมศึกษา (นายสุภัทร จำปาทอง)

การประกันคุณภาพภายในที่ต้องพัฒนาร่วมกับระบบการประเมินคุณภาพภายนอกของ สมศ. เพื่อให้ระบบการประเมิน ติดตาม ตรวจสอบ มีความเข้มงวดด้านคุณภาพอย่างมีสาระ ไม่ใช่เข้มงวดโดยรูปแบบหรือพิธีกรรม ซึ่งจะเป็นปัจจัยสำคัญที่จะทำให้คุณภาพการศึกษาดีขึ้นหรือแย่ลง โดยในบางกรณีการได้คะแนนการประเมินสูง ไม่ได้แสดงว่าสถาบันอุดมศึกษาแห่งนั้นต้องมีคุณภาพสูงด้วย

สู่การปฏิบัติ

สำนักงานคณะกรรมการการอุดมศึกษา ส่งเสริม สนับสนุนให้สถาบันอุดมศึกษาพัฒนาระบบ และกลไกการประกันคุณภาพการศึกษาที่เข้มแข็งและมีประสิทธิภาพ เพื่อใช้เป็นกลไกกำกับคุณภาพ มาตรฐานการจัดการศึกษาระดับอุดมศึกษา ให้สามารถสร้างบัณฑิต งานวิจัย และการบริการวิชาการ ที่มีคุณภาพเพื่อตอบสนองความจำเป็นและความต้องการของสังคม เป็นที่ยอมรับและเทียบเคียงได้ใน ระดับสากล ตลอดจนเป็นมาตรการสำคัญเพื่อคุ้มครองผู้บริโภคและสนองต่อเจตนารมณ์ของพระราชบัญญัติ การศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542 แก้ไขเพิ่มเติม (ฉบับที่ 2) พ.ศ. 2545 มาตรา 47 และ 48 ที่กำหนด ให้มีระบบการประกันคุณภาพการศึกษาเพื่อพัฒนาคุณภาพและมาตรฐานการศึกษาทุกระดับและให้ หน่วยงานต้นสังกัดและสถานศึกษาจัดให้มีระบบการประกันคุณภาพภายในเพื่อนำไปสู่การพัฒนาคุณภาพ และมาตรฐานการศึกษา เพื่อรองรับการประเมินคุณภาพภายนอก

หลักการสำคัญในการพัฒนาระบบการประกันคุณภาพและตัวบ่งชี้การประกันคุณภาพการศึกษา ภายในระดับอุดมศึกษา

- ส่งเสริมพันธกิจหลักและพันธกิจสนับสนุนของการอุดมศึกษาภายใต้ความสอดคล้องกับ หลักเกณฑ์ที่กำหนดในกฎกระทรวงว่าด้วยระบบ หลักเกณฑ์ และวิธีการประกันคุณภาพ การศึกษา พ.ศ. 2553
- เป็นระบบประกันคุณภาพการศึกษาภายในที่ครอบคลุมปัจจัยนำเข้าและกระบวนการ ซึ่งสามารถ ส่งเสริมและนำไปสู่ผลลัพธ์ของการดำเนินการอย่างมีประสิทธิภาพ
- ระบบการประกันคุณภาพการศึกษาภายในระดับอุดมศึกษา รอบใหม่ ประกอบด้วย การประกัน คุณภาพระดับหลักสูตร ระดับคณะ และระดับสถาบัน โดยจะเริ่มใช้ในปีการศึกษา 2557

ระบบการประกันคุณภาพการศึกษาระดับหลักสูตร มีการดำเนินการตั้งแต่การควบคุม คุณภาพ การติดตามตรวจสอบคุณภาพ และการพัฒนาคุณภาพ การพัฒนาตัวบ่งชี้และ เกณฑ์การประเมินฯ จะมุ่งไปที่ระบบการประกันคุณภาพการศึกษามากกว่าการประเมินคุณภาพ เพื่อให้สามารถส่งเสริม สนับสนุน กำกับติดตาม การดำเนินงานให้เป็นไปตามที่กำหนด สะท้อนการจัดการศึกษาอย่างมีคุณภาพ

ระบบการประกันคุณภาพภายในระดับคณะและระดับสถาบัน เป็นการดำเนินการประกัน คุณภาพการศึกษาภายในที่คณะและสถาบันพัฒนาระบบประกันคุณภาพ โดยยึดหลักเสรีภาพ ทางวิชาการและควมมีอิสระในการดำเนินการของสถานศึกษา ซึ่งจะประเมินตามระบบประกัน คุณภาพการศึกษาภายในที่คณะและสถาบันต้องการให้คณะและสถาบันพัฒนาตามศักยภาพ และประเภทของกลุ่มสถาบัน ซึ่งเป็นการประเมินความเข้มแข็งทางวิชาการ

- ให้อิสระกับสถาบันอุดมศึกษาในการออกแบบระบบประกันคุณภาพการศึกษาภายในของตนเอง
- เชื่อมโยงกับระบบคุณภาพอื่นที่กำหนดและเป็นนโยบายของ กกอ. โดยเฉพาะเรื่อง กรอบมาตรฐานคุณวุฒิระดับอุดมศึกษาแห่งชาติ และการเชื่อมโยงกับการประกันคุณภาพ ภายนอกของ สมศ. เพื่อไม่ให้เป็นการทำงานซ้ำซ้อนเกินความจำเป็นหรือสร้างภาระการทำงาน ของหน่วยงาน

องค์ประกอบการประกันคุณภาพรอบใหม่ แบ่งเป็น

ระดับหลักสูตร ประกอบด้วย 6 องค์ประกอบ 14 ตัวบ่งชี้ ดังนี้ องค์ประกอบที่ 1 การกำกับมาตรฐาน องค์ประกอบที่ 2 บัณฑิต องค์ประกอบที่ 3 นักศึกษา องค์ประกอบที่ 4 อาจารย์ องค์ประกอบที่ 5 หลักสูตร การเรียนการสอน การประเมินผู้เรียน และองค์ประกอบที่ 6 สิ่งสนับสนุนการเรียนรู้

ระดับคณะและระดับสถาบัน ประกอบด้วย 5 องค์ประกอบ 4 พันธกิจ 1 การบริหารจัดการ 13 ตัวบ่งชี้ ดังนี้ องค์ประกอบที่ 1 การผลิตบัณฑิต องค์ประกอบที่ 2 การวิจัย องค์ประกอบที่ 3 การบริการ วิชาการ องค์ประกอบที่ 4 การทำนุบำรุงศิลปและวัฒนธรรม และองค์ประกอบที่ 5 การบริหารจัดการ

สำนักงานคณะกรรมการการอุดมศึกษา โดยคณะกรรมการประกันคุณภาพภายในระดับอุดมศึกษา ได้ออกประกาศ เรื่อง หลักเกณฑ์และแนวปฏิบัติเกี่ยวกับการประกันคุณภาพภายในระดับอุดมศึกษา พ.ศ. 2557 กำหนดให้สถาบันอุดมศึกษาต้องจัดให้มีระบบประกันคุณภาพภายใน ตั้งแต่ระดับหลักสูตร คณะ และสถาบัน โดยให้อิสระแก่สถาบันอุดมศึกษาในการเลือกใช้ระบบประกันคุณภาพเพื่อให้สอดคล้อง กับบริบทของสถาบัน ซึ่งสถาบันอุดมศึกษาอาจเลือกใช้ระบบประกันคุณภาพของสำนักงานคณะกรรมการ การอุดมศึกษา ระบบประกันคุณภาพที่สถาบันพัฒนาขึ้น ระบบประกันคุณภาพของสภาวิชาชีพที่เกี่ยวข้อง หรือระบบประกันคุณภาพของสากล ซึ่งสำนักงานคณะกรรมการการอุดมศึกษา โดยคณะกรรมการ ประกันคุณภาพภายในระดับอุดมศึกษา ได้ให้ความเห็นชอบการเทียบเคียงระบบการรับรองหลักสูตร/ สถาบันของกลุ่มวิชาชีพไปใช้ในการประกันคุณภาพภายใน ได้แก่ ระบบการรับรองหลักสูตรของ สภาเภสัชกรรม สภาการพยาบาล สภากายภาพบำบัด สมาคมนักการแพทย์ และระบบรับรองคุณภาพ ของสากลไปใช้ในการประกันคุณภาพระดับหลักสูตรและคณะวิชา ได้แก่ AUN QA, WFME, AACSB, EPAS, EQUIS, ABEST21 เป็นต้น

สำนักงานคณะกรรมการการอุดมศึกษาได้ดำเนินการพัฒนาผู้ประเมินคุณภาพการศึกษาภายใน ทั้งระดับหลักสูตร ระดับคณะ และระดับสถาบัน เพื่อทำหน้าที่กรรมการประเมินคุณภาพการศึกษาภายใน ระดับต่าง ๆ สำหรับสถาบันการศึกษาที่เลือกใช้ระบบที่สำนักงานคณะกรรมการการอุดมศึกษาพัฒนา โดยมีวัตถุประสงค์เพื่อให้ผู้ประเมินคุณภาพภายในมีความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับตัวบ่งชี้และเกณฑ์ การประเมินที่ถูกต้องตรงกัน และสามารถทำหน้าที่ผู้ประเมินได้อย่างมีคุณภาพและเป็นมาตรฐานเดียวกัน ผู้ประเมินที่ได้รับการขึ้นทะเบียนเป็นผู้ประเมินคุณภาพภายในของสำนักงานคณะกรรมการการอุดมศึกษา ทั้งระดับหลักสูตร คณะ และสถาบัน จะต้องเป็นผู้ทรงคุณวุฒิที่มีความรู้ ความเชี่ยวชาญ และมีประสบการณ์สูง ในสาขาวิชาต่าง ๆ พร้อมทั้งสามารถให้ข้อเสนอแนะเพื่อการปรับปรุงและพัฒนาการจัดการเรียนการสอน การบริหารจัดการของสถาบันอุดมศึกษาได้อย่างมีคุณภาพ ปัจจุบันมีผู้เข้ารับการอบรมที่มีคุณสมบัติ สามารถขึ้นทะเบียนเป็นผู้ประเมินคุณภาพภายใน ระดับหลักสูตร จำนวนกว่า 900 คน ผู้ประเมินคุณภาพ ภายในระดับคณะและสถาบัน จำนวนกว่า 1,000 คน ซึ่งสามารถให้ข้อเสนอแนะที่มีประโยชน์ต่อหลักสูตร และสถาบันเพื่อนำข้อเสนอแนะต่าง ๆ ไปใช้ในการพัฒนาปรับปรุงการดำเนินการของหลักสูตรต่าง ๆ เพื่อให้ผลิตผลที่มีคุณภาพและสามารถประกันกระบวนการผลิตในแต่ละปีการศึกษา เพื่อการเผยแพร่ หลักสูตรที่มีคุณภาพและมาตรฐานตามกรอบมาตรฐานคุณวุฒิระดับอุดมศึกษาแห่งชาติต่อไป

นอกจากนี้ สำนักงานคณะกรรมการการอุดมศึกษาได้ส่งเสริมสนับสนุนให้นำเกณฑ์คุณภาพ การศึกษาสู่ความเป็นเลิศ (Education Criteria for Performance Excellence : EdPEX) ไปใช้ ในการพัฒนาองค์การไปสู่ความเป็นเลิศ สำหรับหน่วยงานระดับคณะวิชาและสถาบันที่มีความพร้อม และมีระบบประกันคุณภาพที่เข้มแข็งสามารถพัฒนาสู่ระดับสากล ตั้งแต่การจัดแปลเกณฑ์คุณภาพ การศึกษาเพื่อการดำเนินการที่เป็นเลิศ ฉบับ พ.ศ. 2552-2553 และจัดแปลครั้งที่สอง ฉบับปี 2558-2561 เป็นภาษาไทย การจัดอบรมให้ความรู้เกี่ยวกับการนำเกณฑ์ไปใช้ การจัดอบรมผู้ประเมินเพื่อตรวจ ประเมินคุณภาพองค์กรภายใต้เกณฑ์ EdPEX และการอบรมที่ปรึกษา (mentor) เพื่อทำหน้าที่ให้คำแนะนำ แก่หน่วยงานที่นำเกณฑ์ EdPEX ไปใช้เป็นแนวทางในการบริหารองค์การไปสู่ความเป็นเลิศได้อย่างมีทิศทาง สามารถเสริมจุดแข็งและพัฒนาจุดด้อยขององค์การให้สามารถดำเนินงานได้อย่างมีประสิทธิภาพ แบบก้าวกระโดด เพื่อสร้างความรู้ความเข้าใจในการนำเกณฑ์ EdPEX ไปใช้ สำนักงานคณะกรรมการ การอุดมศึกษาได้ดำเนินการโครงการบ่มเพาะคุณภาพการศึกษาสู่ความเป็นเลิศ (incubation project) รุ่นที่ 1 โดยมีหน่วยงานเข้าร่วมโครงการ 14 หน่วยงาน และจัดให้มีที่ปรึกษา (mentor) ให้คำแนะนำ อย่างเป็นทางการ อบรมให้ความรู้เพื่อเลือกใช้เครื่องมือ (tools) ในการพัฒนาคุณภาพได้รับการตรวจเยี่ยม (validation) ให้ข้อมูลป้อนกลับและติดตามความก้าวหน้า รวมทั้งอบรมผู้ประเมินคุณภาพภายในองค์กร เพื่อเตรียมผู้ประเมินให้หน่วยงานของตนเอง ซึ่งเป็นตัวอย่างให้กับหน่วยงานอื่นในสถาบันสามารถ ดำเนินการเองได้ สำหรับหน่วยงานที่มีความพร้อมและนำเกณฑ์ EdPEX ไปใช้ในเวลาหนึ่งแล้ว สำนักงานคณะกรรมการการอุดมศึกษาได้สนับสนุนให้เข้าร่วมโครงการนำเกณฑ์คุณภาพการศึกษา เพื่อการดำเนินงานที่เป็นเลิศใช้ในการประกันคุณภาพการศึกษาภายใน (EdPEX200) ซึ่งดำเนินการ ตั้งแต่ปี พ.ศ. 2556 จนถึงปัจจุบัน มีจำนวน 4 รุ่น เพื่อสนับสนุนให้สถาบันอุดมศึกษาหรือคณะวิชา ที่มีความพร้อมและมุ่งมั่น สามารถพัฒนาคุณภาพการศึกษาสู่ความเป็นเลิศได้อย่างก้าวกระโดดซึ่งมี หน่วยงานที่ผ่านการคัดเลือก จำนวน 8 หน่วยงาน คือ (1) คณะแพทยศาสตร์ มหาวิทยาลัยเชียงใหม่ (2) คณะแพทยศาสตร์โรงพยาบาลรามาธิบดี มหาวิทยาลัยมหิดล (3) คณะแพทยศาสตร์ มหาวิทยาลัย สงขลานครินทร์ (4) คณะแพทยศาสตร์ มหาวิทยาลัยขอนแก่น (5) คณะอุตสาหกรรมเกษตร มหาวิทยาลัย เชียงใหม่ (6) คณะวิทยาศาสตร์ มหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์ (7) คณะพยาบาลศาสตร์ มหาวิทยาลัย เชียงใหม่ และ (8) คณะเศรษฐศาสตร์ มหาวิทยาลัยเชียงใหม่ ขณะนี้อยู่ระหว่างการตรวจประเมินหน่วยงาน ที่ผ่านการคัดกรอง (screening) ให้เข้าร่วมโครงการฯ รุ่นที่ 4 จำนวน 16 หน่วยงาน ซึ่งคาดว่าจะสามารถ ประกาศผลหน่วยงานที่ผ่านการคัดเลือกได้ในช่วงเดือนสิงหาคม 2560 นี้

อนึ่ง เพื่อรองรับกับจำนวนหน่วยงานที่เพิ่มมากขึ้นในการนำเกณฑ์คุณภาพการศึกษาสู่ความ เป็นเลิศไปใช้เป็นแนวทางในการบริหารองค์การ สำนักงานคณะกรรมการการอุดมศึกษาได้จัดโครงการ อบรมหลักสูตร “การพัฒนาคุณภาพการศึกษาด้วยเกณฑ์ EdPEX” และหลักสูตร “การประเมินตนเอง (Self-assessment: SA)” เพื่อสร้างความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับเกณฑ์คุณภาพการศึกษาเพื่อการ ดำเนินการที่เป็นเลิศ (EdPEX) ให้มีความรู้พื้นฐานในเกณฑ์ EdPEX สามารถนำเกณฑ์ไปใช้เป็นเครื่องมือ ในการบริหารองค์การ และสามารถใช้อธิบายคำถามในเกณฑ์เพื่อการประเมินตนเองและค้นหาโอกาส ในการพัฒนาวางแผนเพื่อการปรับปรุงระบบการดำเนินงานและทำให้ผลลัพธ์ดีขึ้นตามเป้าหมายที่สถาบัน ต้องการ

การประกันคุณภาพการศึกษา สร้างความมั่นใจแก่สังคม

การพัฒนาระบบและกลไกการประกันคุณภาพการศึกษา เป็นการสร้างความเชื่อมั่นให้แก่สังคมในเรื่องดังกล่าว เนื่องจากเป็นกลไกให้สถาบันมีการพัฒนาไปสู่วิสัยทัศน์ และยกระดับขีดความสามารถในการแข่งขัน พร้อมทั้งตรวจสอบและประเมินผลการดำเนินงาน ตั้งแต่ระดับหลักสูตร คณะ และสถาบันในภาพรวม ตามระบบคุณภาพและกลไกที่สถาบันกำหนดขึ้น โดยวิเคราะห์ เปรียบเทียบผลการดำเนินงานตามตัวบ่งชี้ในองค์ประกอบคุณภาพต่างๆ ให้เป็นไปตามเกณฑ์และได้มาตรฐาน ทั้งนี้ หากสถาบันอุดมศึกษาทราบสถานภาพ ข้อมูลที่สะท้อนจุดแข็ง จุดที่ควรปรับปรุง ตลอดจนข้อเสนอแนะในการพัฒนาการดำเนินงาน จะนำไปสู่การกำหนดแนวทางในการพัฒนาคุณภาพไปสู่เป้าหมาย (targets) และเป้าประสงค์ (goals) ที่ตั้งไว้ตามจุดเน้นของสถาบันอุดมศึกษา ซึ่งจะเป็นการยกระดับขีดความสามารถของสถาบัน

การประกันคุณภาพภายใน คือ การสร้างความตระหนักให้สถาบันอุดมศึกษาสามารถทำในสิ่งที่ควรทำและสามารถอธิบายได้ ซึ่งควรกำหนดตัวชี้วัด หรือองค์ประกอบของการประกันคุณภาพภายในให้มีความกระชับ และ sensitive เพียงพอที่จะบอกได้ว่านอกจากเป็นเรื่องของคุณภาพแล้ว ต้องมีมุมมองของการพัฒนามากขึ้นและสามารถตอบสนองทันต่อความต้องการด้วย

ประเด็นสำคัญอยู่ที่ว่าจะทำอย่างไรให้มหาวิทยาลัยมีความสอดคล้องกับเกณฑ์มาตรฐานที่ได้ผ่านการตรวจสอบและรับรองแล้วในทางตัวหนังสือ และได้มีการนำไปใช้ในทางปฏิบัติที่ถูกต้อง สำหรับการประกันคุณภาพภายในในระดับหลักสูตรที่อาจจำเป็นต้องระบุถึงสาขาวิชาด้วยนั้น แม้จะไม่สามารถตรวจสอบได้ทั่วถึง แต่อย่างน้อยสิ่งที่สำคัญคือ เราควรมีจุดยืนที่ชัดเจนในเรื่องของเกณฑ์มาตรฐานอุดมศึกษา

มหาวิทยาลัยในแต่ละกลุ่มที่ต่างกัน จึงควรมีโอกาสได้กำหนดการดำเนินการในระดับหลักสูตรตามบริบทของตนเองโดยมีตัวชี้วัดที่ครอบคลุมในหลักสูตรแต่ละสาขาวิชา มหาวิทยาลัยที่ผลิตคนหรือสร้างคนที่เป็นองค์ความรู้เฉพาะทาง ก็จะมีวิธี Peer และมีผู้ทรงคุณวุฒิที่ทำหน้าที่ peer เฉพาะทางนั้นๆ โดยในส่วนของ สกอ. ก็สามารถตั้งคนไปช่วย peer ได้

(จากการประชุมคณะกรรมการการอุดมศึกษา ครั้งที่ 9/2557 เมื่อวันที่ 4 กันยายน 2557)

ประกันคุณภาพการศึกษาและ ส่งเสริมสถาบันอุดมศึกษาสู่ความเป็นเลิศ

หลักเกณฑ์และแนวปฏิบัติ การประกันคุณภาพการศึกษาภายใน

- ยึดหลักเสรีภาพทางวิชาการและควมมีอิสระในการดำเนินการของสถาบันอุดมศึกษา
- พัฒนาคุณภาพและมาตรฐานการศึกษาของสถาบันอุดมศึกษาให้มีประสิทธิภาพ และเกิดประสิทธิผลอย่างต่อเนื่อง สอดคล้องกับ 'บริบทและเจตนารมณ์' ของสถาบันอุดมศึกษา และมาตรฐานที่เกี่ยวข้อง
- เตรียมความพร้อมรองรับการประเมินคุณภาพภายนอก

ระบบการประกันคุณภาพการศึกษา ภายใน พ.ศ. 2557

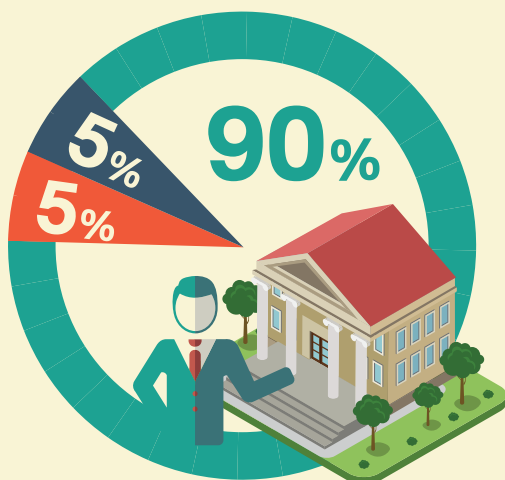
- สถาบันอุดมศึกษาต้องจัดให้มีระบบประกันคุณภาพการศึกษาภายในในระดับหลักสูตร คณะ สถาบัน ให้สอดคล้องกับเจตนารมณ์ของกฎกระทรวงว่าด้วยระบบ หลักเกณฑ์ และวิธีการประกันคุณภาพการศึกษา พ.ศ. 2553
- สถาบันอุดมศึกษาที่มีอิสระในการเลือกใช้ระบบประกันคุณภาพการศึกษาภายในให้สอดคล้องกับบริบท และเจตนารมณ์ของตนเอง และเป็นไปตามมาตรฐานการอุดมศึกษา เกณฑ์มาตรฐานอื่นๆ ที่เกี่ยวข้อง ตลอดจนสามารถรองรับการประเมินคุณภาพจากภายนอก

ระบบประกันคุณภาพการศึกษาภายในที่ สถาบันอุดมศึกษาเลือกใช้

- ต้องเป็นระบบที่สนองต่อเจตนารมณ์แห่ง พ.ร.บ. การศึกษาแห่งชาติ และกฎกระทรวงว่าด้วยระบบ หลักเกณฑ์ และวิธีการประกันคุณภาพการศึกษา พ.ศ. 2553
- อาจเป็นระบบที่ ค.ป.ก. พัฒนาขึ้น หรือเป็นระบบคุณภาพอื่นที่เป็นที่ยอมรับในระดับสากล ซึ่งสามารถประกันคุณภาพได้ตั้งแต่ระดับหลักสูตร คณะวิชา สถาบัน

ระบบการประกันคุณภาพภายใน ระดับสถาบันที่สถาบันอุดมศึกษานำไปใช้ ปีการศึกษา 2557-2558

- ระบบที่ สกอ. พัฒนา
- ระบบ EdPEX
- ระบบ CUPT QA

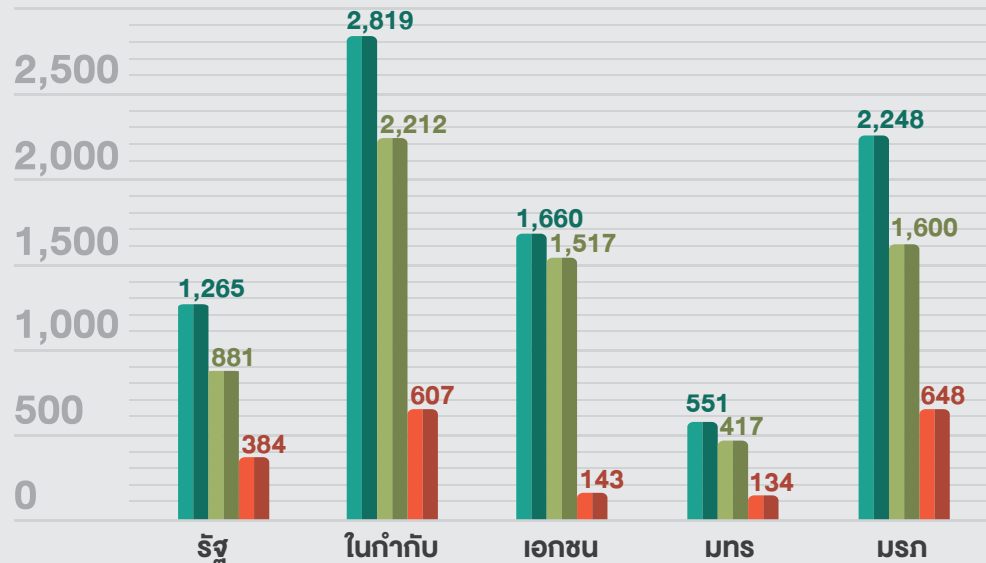
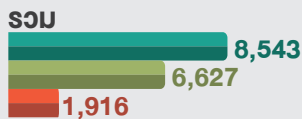

การนำระบบประกันคุณภาพภายในไปใช้ ในระดับสถาบัน จำแนกตามประเภทสถาบัน

ผลการทำกับ มาตรฐานหลักสูตร ปีการศึกษา 2557

- จำนวนหลักสูตรทั้งหมด
- จำนวนหลักสูตร “ผ่าน”
- จำนวนหลักสูตร “ไม่ผ่าน”

การบ่มเพาะคุณภาพการศึกษา เพื่อการดำเนินงานที่เป็นเลิศ แผนการดำเนินงาน 3 ระยะ

สร้าง:

โดยการพัฒนางานองค์ความรู้เกี่ยวกับ EdPEX ให้สถาบันอุดมศึกษาพัฒนาเกณฑ์ EdPEX รวบรวมองค์ความรู้ และเผยแพร่ต่อสถาบันอุดมศึกษา สร้างฐานข้อมูลเกี่ยวกับการพัฒนาองค์การ คุณภาพทางการศึกษาไปสู่ความเป็นเลิศ

สนับสนุน:

ดำเนินการอบรมให้ความรู้เกณฑ์ วิธีการนำไปใช้ เพื่อขยายผลแก่สถาบันอุดมศึกษาที่มีความสนใจ และต้องการนำเกณฑ์ EdPEX ไปเริ่มต้นพัฒนาคุณภาพภายในสถาบัน พร้อมอบรมผู้ประเมินคุณภาพภายในองค์กรทางการศึกษาด้วยเกณฑ์ EdPEX (Organizational Assessor: OA) ที่มีคุณภาพ สามารถให้ข้อเสนอแนะที่เป็นประโยชน์ในการพัฒนาคุณภาพองค์กรได้

ส่งเสริม:

สถาบันที่มีความพร้อมในการพัฒนาคุณภาพการศึกษาสู่ความเป็นเลิศ ตรวจสอบและให้คำแนะนำโดยที่ปรึกษา (mentor) ให้ความรู้เพื่อเลือกใช้เครื่องมือ (tools) ในการพัฒนาคุณภาพ ให้ข้อมูลป้อนกลับ และติดตามความก้าวหน้า เพื่อเป็นแนวทางที่ดีและตัวอย่างของสถาบันที่มีการพัฒนาคุณภาพด้วยเกณฑ์ EdPEX อย่างเป็นรูปธรรม และรวบรวมองค์ความรู้ต่าง ๆ ที่ได้รับระหว่างดำเนินโครงการปัจจุบันมีหน่วยงานระดับคณะวิชา/สถาบัน เข้าร่วมโครงการบ่มเพาะฯ จำนวน 14 หน่วยงาน

EdPEX200

สนับสนุนให้สถาบันอุดมศึกษาหรือคณะวิชาที่มีความพร้อมและมุ่งมั่นในการพัฒนาคุณภาพไปสู่ความเป็นเลิศ **นำเกณฑ์คุณภาพการศึกษาเพื่อการดำเนินการที่เป็นเลิศ ใช้ในการประกันคุณภาพการศึกษาภายใน** เพื่อการพัฒนาคุณภาพการจัดการศึกษาไปสู่ความเป็นเลิศอย่างทั่วกระโดด

การดำเนินการ

➔ ปี พ.ศ. 2557-2559
ดำเนินการ จำนวน 3 ครั้ง

ปี พ.ศ.2559 มีคณะวิชา/สถาบันที่มีความสนใจ และยื่นความประสงค์จะเข้าร่วมโครงการฯ

จำนวนทั้งสิ้น **17** สถาบัน
41 หน่วยงาน

มีหน่วยงานผ่านการคัดกรอง **สอบแรก** (screening)

จำนวน **16** หน่วยงาน

ซึ่งได้ส่งรายงานฉบับสมบูรณ์มา สกอ. เพื่อให้ผู้ตรวจประเมินพิจารณาให้คะแนน และตรวจเยี่ยม ยืนยันผลการดำเนินงานของหน่วยงานเพื่อคัดเลือกเข้าสู่โครงการ EdPEX200

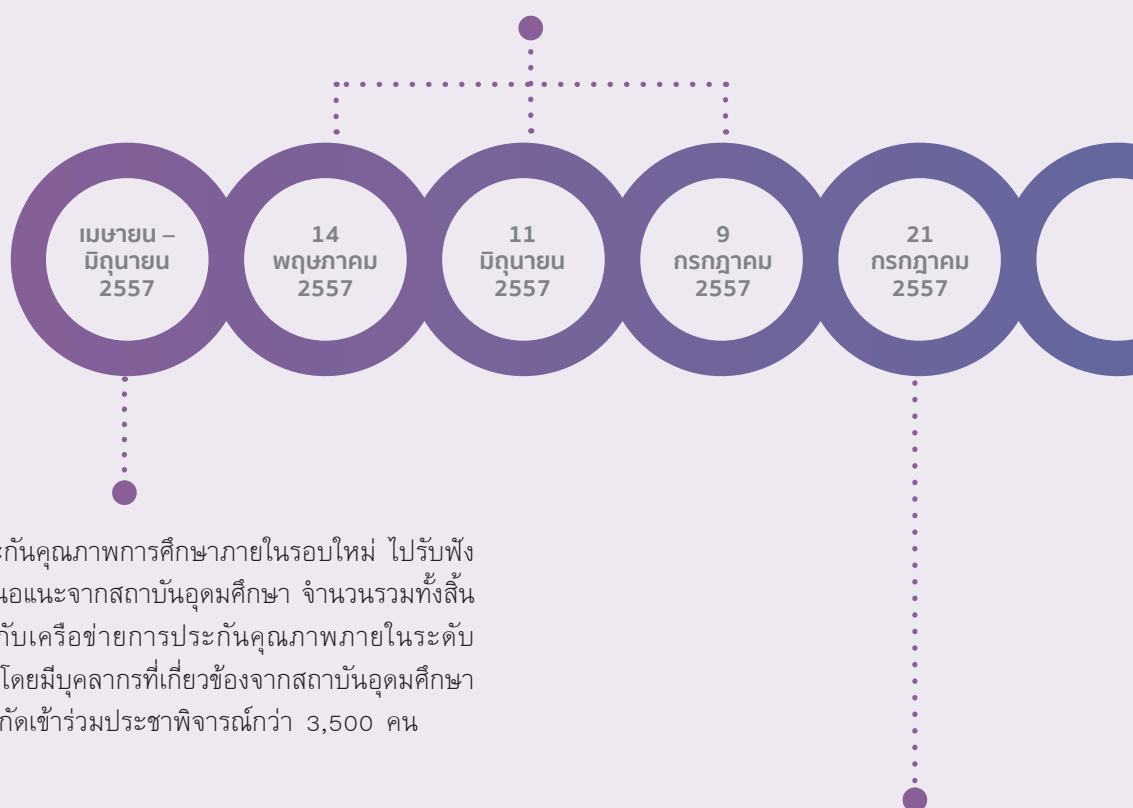

ความก้าวหน้า

นำ ร่าง คู่มือระบบประกันคุณภาพการศึกษาภายใน ที่ปรับปรุงแล้วเสนอต่อ คณะกรรมการประกันคุณภาพการศึกษาภายในระดับอุดมศึกษา (คปอ.) ในการประชุม ครั้งที่ 3/2557 ครั้งที่ 4/2557 และครั้งที่ 5/2557 ตามลำดับ ซึ่งคณะกรรมการฯ มีข้อเสนอแนะเกี่ยวกับตัวบ่งชี้และเกณฑ์การประเมินในแต่ละระดับ

นำ ร่าง ระบบการประกันคุณภาพการศึกษาภายในรอบใหม่ ไปรับฟังความคิดเห็นและข้อเสนอแนะจากสถาบันอุดมศึกษา จำนวนรวมทั้งสิ้น 10 ครั้ง โดยจัดร่วมกับเครือข่ายการประกันคุณภาพภายในระดับอุดมศึกษา (C-IQA) โดยมีบุคลากรที่เกี่ยวข้องจากสถาบันอุดมศึกษา ทั้งในและนอกสังกัดเข้าร่วมประชาพิจารณ์กว่า 3,500 คน

คณะกรรมการด้านมาตรฐานการอุดมศึกษา ในการประชุมครั้งที่ 6/2557 พิจารณาร่างคู่มือระบบการประกันคุณภาพการศึกษาภายในสถานศึกษาระดับอุดมศึกษา พ.ศ. 2557 โดยมีข้อเสนอแนะให้เน้นความสำคัญและความเชื่อมโยงของการประกันคุณภาพในระดับต่างๆ มากกว่าเน้นเรื่องการประเมิน และสนับสนุนให้สถาบันอุดมศึกษาได้พัฒนาระบบประกันคุณภาพภายในของตนเอง ตลอดจนนโยบายของคณะกรรมการการอุดมศึกษา เรื่อง กลุ่มสถาบันอุดมศึกษา มาประกอบการพัฒนาระบบการประกันคุณภาพภายในรอบใหม่ โดยมุ่งเน้นสถาบันอุดมศึกษาพัฒนาสู่ความเป็นเลิศตามกลุ่มสถาบัน

คณะอนุกรรมการด้านมาตรฐานการอุดมศึกษา ในการประชุมครั้งที่ 7/2557
เห็นชอบร่างระบบการประกันคุณภาพการศึกษาภายในระดับอุดมศึกษา พ.ศ. 2557
และให้นำเสนอคณะกรรมการการอุดมศึกษาเพื่อพิจารณาให้ความเห็นชอบ

คณะกรรมการประกันคุณภาพภายในระดับ
อุดมศึกษา ออกประกาศ เรื่อง หลักเกณฑ์และ
แนวปฏิบัติเกี่ยวกับการประกันคุณภาพภายใน
ระดับอุดมศึกษา พ.ศ. 2557

18
สิงหาคม
2557

4
กันยายน
2557

9
ธันวาคม
2557

8
พฤษภาคม
2560

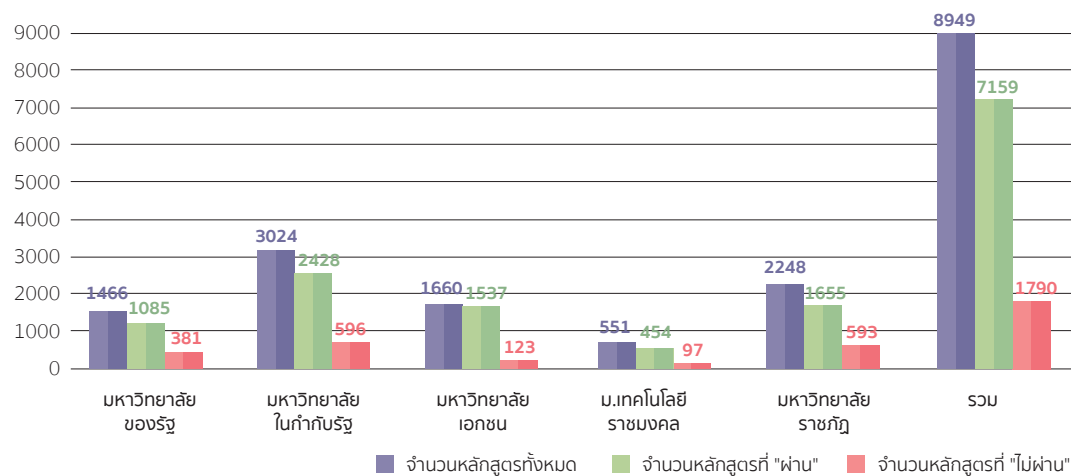
คณะกรรมการการอุดมศึกษา ในการประชุมครั้งที่
5/2560 มีมติเห็นชอบการเผยแพร่หลักสูตรที่มี
คุณภาพและมาตรฐานตามกรอบมาตรฐานคุณวุฒิ
ระดับอุดมศึกษา (TQR) และหลักสูตรที่ได้รับการรับรอง
ตามระบบของสากล รวมทั้งหลักสูตรที่สภามหาวิทยาลัย
ให้การรับรอง จำนวน 88 หลักสูตร

คณะกรรมการการอุดมศึกษา ในการประชุมครั้งที่ 9/2557 มีมติให้นำระบบการประกันคุณภาพการศึกษา
ภายใน ระดับคณะ และสถาบัน ตามที่คณะกรรมการประกันคุณภาพการศึกษาภายในระดับอุดมศึกษา เสนอ
เพื่อใช้เป็นแนวทาง (guideline) ให้สถาบันอุดมศึกษาใช้ในการจัดทำระบบการประกันคุณภาพการศึกษาภายใน
ของแต่ละสถาบัน โดยสถาบันอุดมศึกษาสามารถนำไปกำหนดระบบของตนเองได้ ภายใต้การกำกับดูแลของ
สภามหาวิทยาลัย และให้ สกอ. นำระบบการประกันคุณภาพการศึกษาภายใน ระดับหลักสูตร ไปทดลอง
นำร่องกับหลักสูตรที่มีประกาศกรอบมาตรฐานคุณวุฒิระดับสาขาวิชาแล้วจำนวนหนึ่ง ตามความสมัครใจ
แล้วนำผลการดำเนินการนำร่องมาเสนอต่อ กกอ. เพื่อพิจารณาต่อไป ทั้งนี้ ยังไม่มีการขึ้นทะเบียนหลักสูตร
ในช่วงการทดลองนำร่อง

ภาพรวมการดำเนินงานประกันคุณภาพภายใน ของสถาบันอุดมศึกษา ประจำปีการศึกษา 2557

ในปีการศึกษา 2557 มีสถาบันอุดมศึกษา 152 แห่ง รายงานผลการดำเนินงานระดับหลักสูตรผ่านระบบ CHE QA Online จำนวนทั้งสิ้น 8,949 หลักสูตร (ข้อมูล ณ วันที่ 1 สิงหาคม 2559) สรุปดังนี้

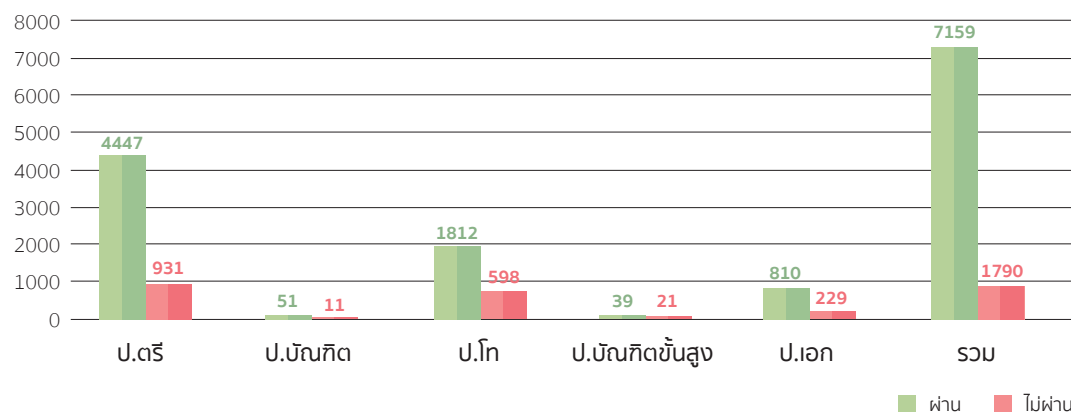
จำนวนหลักสูตรที่ผ่านการกำกับมาตรฐาน จำแนกตามกลุ่มประเภทสถาบันอุดมศึกษา

หมายเหตุ : จำนวนหลักสูตรที่รายงานผ่านระบบ CHE QA ONLINE ทั้งหมด 8,949 หลักสูตร ผ่านการกำกับมาตรฐาน คิดเป็นร้อยละ 80 ไม่ผ่านการกำกับมาตรฐาน คิดเป็นร้อยละ 20

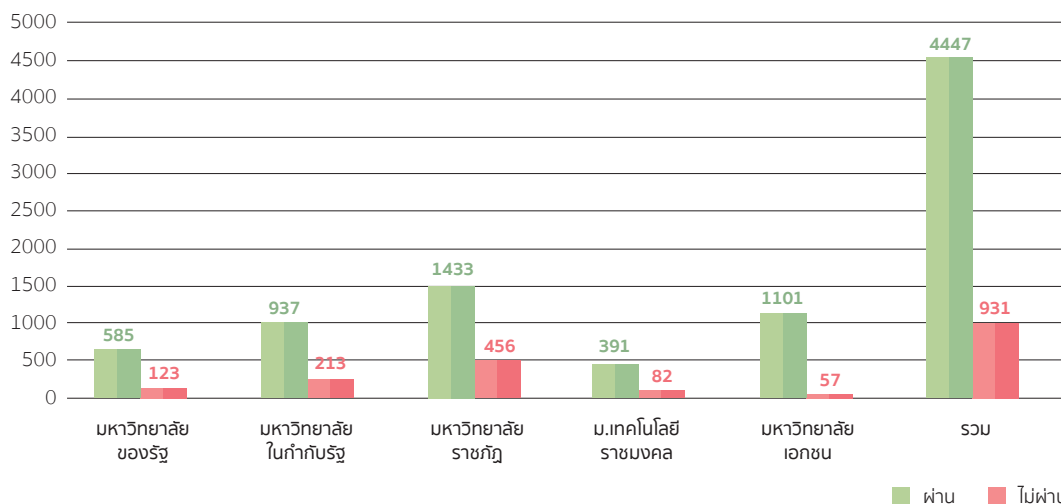
จำนวนหลักสูตรที่ผ่านการกำกับมาตรฐาน จำแนกตามระดับปริญญา

ภาพรวมการกำกับมาตรฐานระดับหลักสูตร

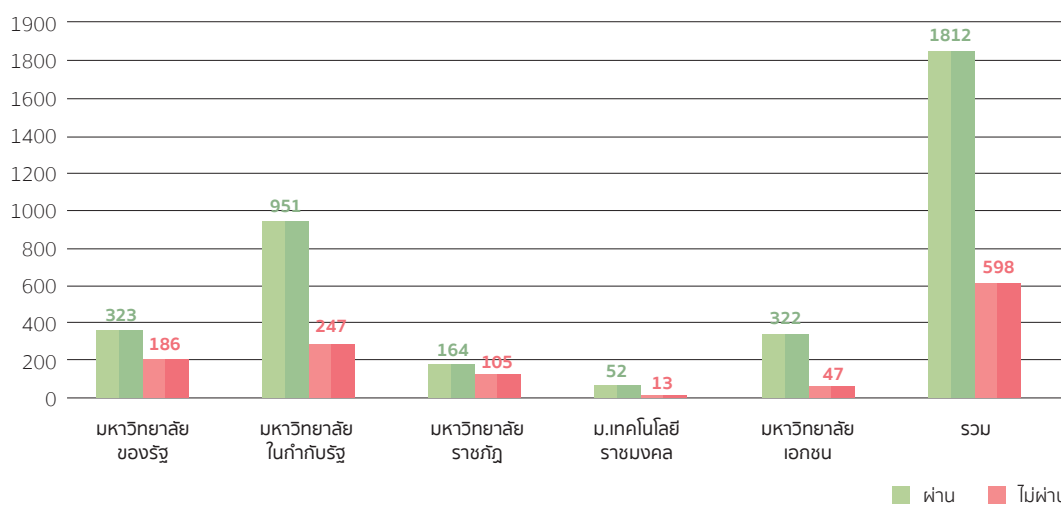
หมายเหตุ : จำนวนหลักสูตรที่รายงานผ่านระบบ CHE QA ONLINE ทั้งหมด 8,949 หลักสูตร ผ่านการกำกับมาตรฐาน คิดเป็นร้อยละ 80 ไม่ผ่านการกำกับมาตรฐาน คิดเป็นร้อยละ 20

ผลการทำกับมาตรฐานหลักสูตรระดับปริญญาตรี

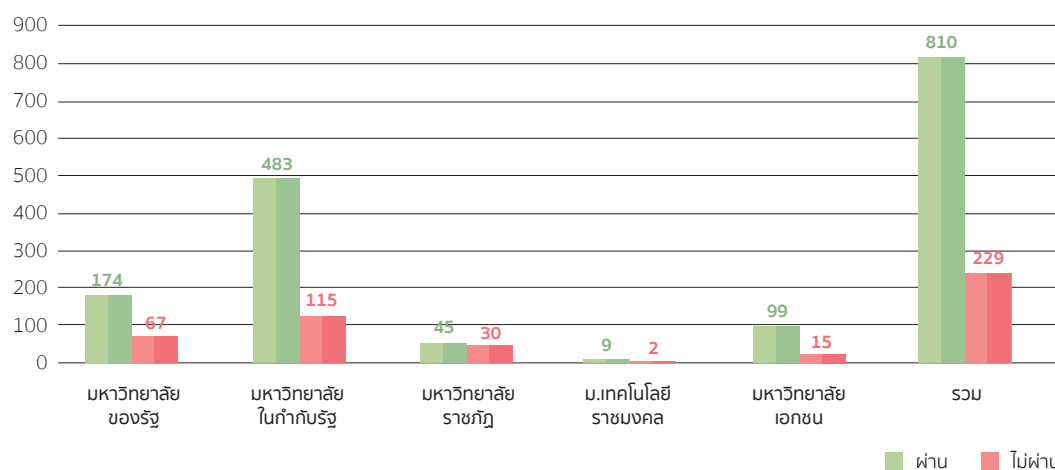
หมายเหตุ : จำนวนหลักสูตรระดับปริญญาตรี ที่รายงานผ่านระบบ CHE QA Online ทั้งหมด 5,378 หลักสูตร ผ่านการกำกับมาตรฐาน คิดเป็นร้อยละ 82.69 ไม่ผ่านการกำกับมาตรฐาน คิดเป็นร้อยละ 17.31

ผลการทำกับมาตรฐานหลักสูตรระดับปริญญาโท

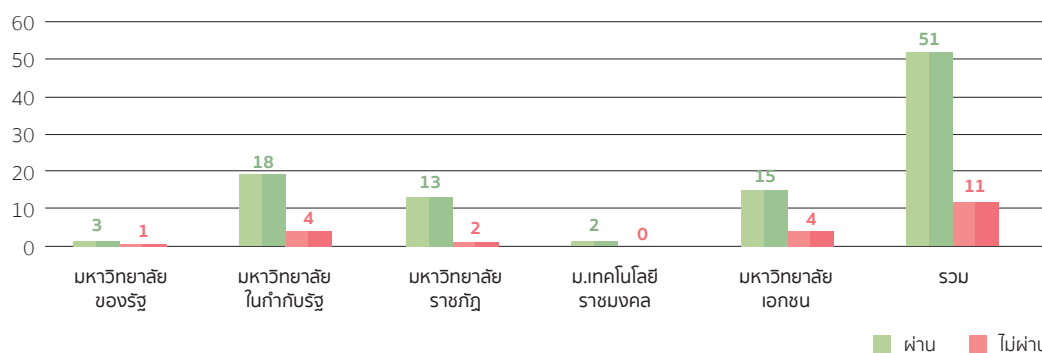
หมายเหตุ : จำนวนหลักสูตรระดับปริญญาโท ที่รายงานผ่านระบบ CHE QA Online ทั้งหมด 2,410 หลักสูตร ผ่านการกำกับมาตรฐาน คิดเป็นร้อยละ 75.19 ไม่ผ่านการกำกับมาตรฐาน คิดเป็นร้อยละ 24.81

ผลการทำกับมาตรฐานหลักสูตรระดับปริญญาเอก

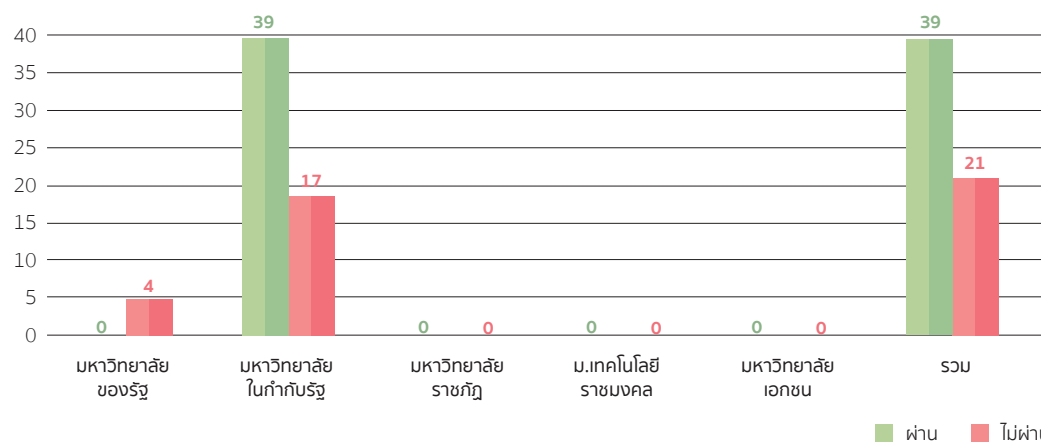
หมายเหตุ : จำนวนหลักสูตรระดับปริญญาเอก ที่รายงานผ่านระบบ CHE QA Online ทั้งหมด 1,039 หลักสูตร ผ่านการทำกับมาตรฐาน คิดเป็นร้อยละ 77.96 ไม่ผ่านการทำกับมาตรฐาน คิดเป็นร้อยละ 22.04

ผลการทำกับมาตรฐานหลักสูตรระดับประกาศนียบัตรบัณฑิต

หมายเหตุ : จำนวนหลักสูตรประกาศนียบัตรบัณฑิต ที่รายงานผ่านระบบ CHE QA Online ทั้งหมด 62 หลักสูตร ผ่านการทำกับมาตรฐาน คิดเป็นร้อยละ 82.25 ไม่ผ่านการทำกับมาตรฐาน คิดเป็นร้อยละ 17.75

ผลการทำกับมาตรฐานหลักสูตรระดับประกาศนียบัตรบัณฑิตชั้นสูง

หมายเหตุ : จำนวนหลักสูตรประกาศนียบัตรบัณฑิตชั้นสูง ที่รายงานผ่านระบบ CHE QA Online ทั้งหมด 60 หลักสูตร ผ่านการทำกับมาตรฐาน คิดเป็นร้อยละ 65 ไม่ผ่านการทำกับมาตรฐาน คิดเป็นร้อยละ 35

ร่างพระราชบัญญัติ การอุดมศึกษา พ.ศ.

.....

ร่าง พระราชบัญญัติการอุดมศึกษา พ.ศ.

ยังคงความเป็นอิสระ และเสรีภาพทางวิชาการของสถาบันอุดมศึกษา

ดังนั้น การยกระดับคุณภาพอุดมศึกษาไทย

และการสร้างความเชื่อมั่นในอุดมศึกษาไทย ไม่สามารถใช้เพียง

ร่างพระราชบัญญัติการอุดมศึกษา พ.ศ.

เป็นกฎหมายไขปัญหาเท่านั้น

แต่กลไกสำคัญ คือ ผู้ใช้กฎหมาย

ที่มีความตั้งใจแก้ไขปัญหาย่างถูกต้อง

และเป็นประโยชน์ต่อทุกภาคส่วนหรือไม่

จุดเริ่มต้น

จากการปฏิรูปการศึกษาตามพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542 และพระราชบัญญัติระเบียบบริหารราชการกระทรวงศึกษาธิการ พ.ศ. 2546 ได้ให้ความสำคัญกับการกระจายอำนาจการบริหารและการจัดการศึกษาไปสู่สถานศึกษา ส่งผลให้ เกิดปัญหาของอุดมศึกษาหลายประการที่ต้องได้รับการแก้ไข คณะกรรมการการอุดมศึกษา ในการประชุมครั้งที่ 6/2551 เมื่อวันที่ 5 มิถุนายน 2551 ได้พิจารณาสภาพปัญหาการจัดการศึกษาระดับอุดมศึกษาของประเทศแล้วเห็นว่า ควรมีการสังคายนากฎหมายอุดมศึกษาที่เกี่ยวข้อง เพื่อให้มีกฎหมายการอุดมศึกษาของชาติเป็นกฎหมายกลาง เป็นกรอบในการกำกับดูแลมาตรฐานการอุดมศึกษาของชาติ ทั้งสถาบันอุดมศึกษาในสังกัด สถาบันอุดมศึกษาในกำกับ และสถาบันอุดมศึกษาเอกชน ให้เป็นมาตรฐานเดียวกัน อาทิ นโยบายการอุดมศึกษาของชาติ มาตรฐานการอุดมศึกษา และกติกาบางเรื่องที่จะต้องมีความมาตรฐานเดียวกัน เช่น ตำแหน่งทางวิชาการของคณาจารย์ในสถาบันอุดมศึกษา การกำหนดประเภทของสถาบันอุดมศึกษา รวมถึงการคุ้มครองผู้บริโภค ตลอดจนการทบทวนบทบาทอำนาจหน้าที่ของคณะกรรมการการอุดมศึกษา ซึ่งรวมอำนาจหน้าที่ของคณะกรรมการข้าราชการพลเรือนในสถาบันอุดมศึกษาไว้ด้วย ทั้งนี้ เพื่อให้การกำกับดูแลการอุดมศึกษาของชาติมีความชัดเจนและเป็นระบบที่มีมาตรฐานเดียวกันอย่างแท้จริง เนื่องจากหลังจากการกระจายอำนาจทางการศึกษาไปยังสภาสถาบันอุดมศึกษา ส่งผลให้บทบาทและหน้าที่ของคณะกรรมการการอุดมศึกษา และสำนักงานคณะกรรมการการอุดมศึกษาเปลี่ยนไปจากครั้งยังเป็นทบวงมหาวิทยาลัย โดยคณะกรรมการการอุดมศึกษามีหน้าที่เพียงเสนอนโยบาย แผนพัฒนา และมาตรฐานการอุดมศึกษาที่สอดคล้องกับความต้องการตามแผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ และแผนการศึกษาแห่งชาติ ซึ่งไม่สามารถควบคุมการจัดการศึกษาของสถาบันอุดมศึกษาให้มีคุณภาพตามแผนพัฒนาและมาตรการที่กำหนดไว้ได้อย่างมีประสิทธิภาพ

1

2

3

4

นอกจากการเปลี่ยนแปลงดังกล่าว จำนวนนักศึกษาที่จะเข้าสู่ระบบอุดมศึกษา และจำนวนสถาบันอุดมศึกษาที่มีมากขึ้น โดยเฉพาะสถาบันอุดมศึกษาของรัฐที่เพิ่มขึ้นมากกว่าเท่าตัว รวมถึงสถาบันอุดมศึกษาที่สังกัดส่วนราชการอื่นด้วย ซึ่งจากจำนวนสถาบันอุดมศึกษาที่เพิ่มขึ้น มีบางแห่งยังมีปัญหาในการบริหารจัดการขัดต่อหลักธรรมาภิบาล มีปัญหาในการควบคุมคุณภาพและมาตรฐานการอุดมศึกษา และส่งผลต่อคุณภาพอุดมศึกษาโดยรวมของประเทศ ซึ่งสะท้อนได้จากอันดับสถาบันอุดมศึกษาไทยในระดับนานาชาติที่ปรากฏตามสื่อทั่วไป นอกจากนี้ยังมีการเปิดหลักสูตรเพื่อหารายได้มากกว่าการคำนึงถึงคุณภาพของบัณฑิต จนเกิดคำว่า “จ่ายครบจบแน่” และมีการจัดการศึกษานอกสถานที่ตั้งที่ไม่ได้มาตรฐานหรือไม่ได้รับอนุมัติจากสภาสถาบันอุดมศึกษา ในส่วนของรัฐยังประสบปัญหาว่าไม่สามารถกำหนดทิศทางหรือสร้างแรงจูงใจให้สถาบันอุดมศึกษาผลิตบัณฑิตตามความต้องการกำลังคนในการพัฒนาประเทศ รัฐทำได้เพียงแต่ขอความร่วมมือจากสถาบันอุดมศึกษาเท่านั้น และกรณีปัญหาที่สถาบันอุดมศึกษาฝ่าฝืนกฎหมาย กฎ ระเบียบ หรือมาตรฐานการอุดมศึกษา รัฐมนตรีว่าการกระทรวงศึกษาธิการ คณะกรรมการการอุดมศึกษา หรือสำนักงานคณะกรรมการการอุดมศึกษา เข้าไปจัดการแก้ไขปัญหาดูได้ยากและมีข้อโต้แย้งทางกฎหมายมากมาย ซึ่งปัญหาเหล่านี้สามารถแบ่งเป็น 4 กลุ่มใหญ่ คือ

reference

การปฏิรูปการศึกษาตามพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542 และพระราชบัญญัติระเบียบบริหารราชการกระทรวงศึกษาธิการ พ.ศ. 2546 ได้ให้ความสำคัญกับการกระจายอำนาจการบริหารและการจัดการศึกษาไปสู่สถานศึกษา ให้สถานศึกษาของรัฐที่เป็นนิติบุคคล มีอำนาจปกครองดูแล บำรุงรักษา ใช้และจัดหาผลประโยชน์จากทรัพย์สินของสถานศึกษา ให้อิสระในการบริหารงบประมาณ และทรัพยากรทางการศึกษา และในกรณีสถานศึกษาของรัฐที่จัดการศึกษาระดับอุดมศึกษา ระดับปริญญา ได้กำหนดให้ดำเนินกิจการโดยอิสระ สามารถพัฒนาระบบบริหารและการจัดการได้อย่างคล่องตัว มีเสรีภาพทางวิชาการ เป็นนิติบุคคลตามกฎหมายว่าด้วยการจัดตั้งสถานศึกษา นอกจากนี้ ยังเปิดช่องให้หน่วยงานอื่นๆ ของรัฐสามารถจัดตั้งสถานศึกษาที่จัดการศึกษาเฉพาะทาง ตามความต้องการและความชำนาญได้โดยคำนึงถึงนโยบายและมาตรฐานการศึกษาของชาติ

ปัญหาธรรมชาติในการบริหารจัดการสถาบันอุดมศึกษาทั้งในส่วนของสถาบัน
อุดมศึกษาและผู้บริหารสถาบันอุดมศึกษา ซึ่งรัฐมนตรีว่าการกระทรวงศึกษาธิการ
คณะกรรมการการอุดมศึกษา หรือสำนักงานคณะกรรมการการอุดมศึกษาไม่มีอำนาจ
ในการเข้าไปจัดการแก้ไขปัญหา

ปัญหาเรื่องคุณภาพของหลักสูตร บัณฑิต และการวิจัย การประเมินและวัดผล
ทางการศึกษาไม่ได้มาตรฐานการอุดมศึกษา เปิดหลักสูตรนอกสถานที่ตั้งที่ไม่ได้มาตรฐาน
มุ่งแต่หารายได้ มีการซื้อขายปริญญา ซึ่งสิ่งเหล่านี้เป็นปัจจัยที่จะส่งผลกระทบต่อ
พัฒนาประเทศในอนาคตต่อไป

รัฐไม่สามารถกำหนดทิศทางการอุดมศึกษาของประเทศ หรือสร้างแรงจูงใจให้สถาบัน
อุดมศึกษาผลิตบัณฑิตที่สอดคล้องกับความต้องการกำลังตามนโยบายของรัฐบาลได้

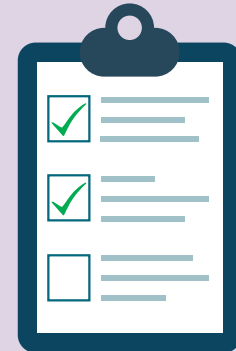
ไม่มีบทลงโทษสำหรับสถาบันอุดมศึกษา หรือผู้บริหารที่ไม่ดำเนินการตามกฎหมาย
ขาดหลักธรรมาภิบาล หรือไม่มีการคุ้มครองนักศึกษาที่ได้รับผลกระทบจากการดำเนินการ
ของสถาบันอุดมศึกษา

โดยที่ปัจจุบันการอุดมศึกษาได้พัฒนาขึ้นอย่างต่อเนื่อง และการจัดการ
การอุดมศึกษามีความหลากหลาย ประกอบกับมีการจัดตั้งสถาบันอุดมศึกษา
เพิ่มขึ้นเป็นจำนวนมาก สมควรกำหนดหลักการในการจัดการอุดมศึกษา ภารกิจ
หน้าที่ของอุดมศึกษา มาตรการในการส่งเสริม สนับสนุน และกำกับดูแล
การจัดการศึกษา รวมทั้งหลักการในการจัดสรรงบประมาณและทรัพยากร
ทางการศึกษาให้มีความเหมาะสม เพื่อให้การจัดการการอุดมศึกษาและ
การพัฒนาบุคลากรในประเทศเป็นไปอย่างมีประสิทธิภาพ มีมาตรฐาน
และมุ่งไปสู่ความเป็นเลิศทางวิชาการ จึงจำเป็นต้องตราพระราชบัญญัตินี้

(ร่างรับฟังความคิดเห็น, บันทึกหลักการและเหตุผล ประกอบร่างพระราชบัญญัติการอุดมศึกษา พ.ศ.)

หลักการ

คณะกรรมการการอุดมศึกษาได้หาแนวทางหรือวิธีการที่จะแก้ไขปัญหาที่เกิดขึ้นต่อการจัดการศึกษาระดับอุดมศึกษา ทั้งเรื่องคุณภาพการจัดการศึกษาต่ำลง การจัดการศึกษานอกสถานที่ตั้ง การขายปริญญา การจ้างทำวิทยานิพนธ์ ซึ่งจะต้องยังคงความเป็นอิสระของสถาบันอุดมศึกษาและสภามหาวิทยาลัย เว้นแต่กรณีที่สถาบันอุดมศึกษาเกิดปัญหาที่รัฐจะต้องเข้าไปดำเนินการ จึงได้มีการยกร่างพระราชบัญญัติการอุดมศึกษา พ.ศ. กำหนดกลไก มาตรการ และบทกำหนดที่จะแก้ไขปัญหา ดังต่อไปนี้

1

กำหนดให้สถาบันอุดมศึกษาต้องดำเนินการให้เป็นไปตามหลักธรรมาภิบาล ในกรณีที่สถาบันอุดมศึกษาใดฝ่าฝืนหรือไม่ปฏิบัติตามกฎหมายหรือดำเนินการแล้ว แต่ก่อให้เกิดปัญหาในการบังคับใช้กฎหมาย หรือเกิดความขัดแย้งในการบริหารกิจการภายในสถาบันอุดมศึกษา ซึ่งอาจเกิดความเสียหายต่อส่วนรวม ให้สำนักงานดำเนินการรวบรวมข้อเท็จจริงเสนอคณะกรรมการการอุดมศึกษาโดยเร็ว ให้คณะกรรมการการอุดมศึกษามีอำนาจในการพิจารณาดำเนินการแก้ไขปัญหาของสถาบันอุดมศึกษา โดยจะสั่งการให้สถาบันอุดมศึกษาแก้ไข หรือจะดำเนินการแทนสภาสถาบันอุดมศึกษา หรือดำเนินการให้ถูกต้องเป็นไปตามที่กฎหมายของสถาบันอุดมศึกษากำหนด โดยคณะกรรมการการอุดมศึกษาจะต้องมีมติในการพิจารณาเรื่องดังกล่าวไม่น้อยกว่ากึ่งหนึ่งของจำนวนคณะกรรมการการอุดมศึกษาทั้งหมด และให้คณะกรรมการผู้ทรงคุณวุฒิประจำมีหน้าที่ดำเนินการให้เป็นไปตามมติดังกล่าว

ร่าง พระราชบัญญัติการอุดมศึกษา พ.ศ. จะเป็นเครื่องมือในการส่งเสริมพัฒนาให้สถาบันอุดมศึกษาสามารถจัดการศึกษาให้เป็นไปตามมาตรฐานการอุดมศึกษา และยกระดับประเทศให้ก้าวไปสู่ความเป็นเลิศในระดับนานาชาติ และทันกับความเปลี่ยนแปลงทางด้านเศรษฐกิจและสังคมโลก ในขณะเดียวกันยังเป็นเครื่องมือกำหนดมาตรการในการกำกับดูแลอุดมศึกษา ทั้งในส่วนของการป้องกันปรามควบคุม ซึ่งระเบียบของสถาบันอุดมศึกษาบางแห่งไม่สามารถที่จะแก้ปัญหาของสถาบันอุดมศึกษาได้ เนื่องจากยังขาดมาตรการในการกำกับดูแลสถาบันอุดมศึกษาที่เข้มแข็ง นอกจากนี้ ยังมีการส่งเสริมในด้านต่าง ๆ เช่น จัดตั้งกองทุนอุดมศึกษา มาตรการในการคุ้มครองนิสิตนักศึกษา หลักการในการจัดสรรงบประมาณและทรัพยากรทางการศึกษาให้มีความเหมาะสม

- 2 กำหนดให้คณะกรรมการการอุดมศึกษามีอำนาจกำหนดแนวทางการแก้ไขให้ในกรณีที่สถาบันอุดมศึกษาจัดการศึกษาไม่เป็นไปตามมาตรฐานการอุดมศึกษา รวมถึงมีอำนาจพิจารณาให้สถาบันอุดมศึกษาหยุดดำเนินการหรือแก้ไขการดำเนินการเมื่อจัดการศึกษาในลักษณะที่เป็นภัยร้ายแรงต่อความมั่นคงหรือความปลอดภัยของประเทศ หรือจัดการศึกษาไม่มีคุณภาพ ไม่เป็นไปตามมาตรฐานการอุดมศึกษา หรือก่อให้เกิดความเสียหายต่อนักศึกษาหรือต่อส่วนรวม และกำหนดให้มีการกำกับดูแล ติดตาม ตรวจสอบและประเมินผลการจัดการศึกษาของสถาบันอุดมศึกษาให้เป็นไปตามมาตรฐานการอุดมศึกษา โดยคณะบุคคลในรูปแบบของ commissioner หรือคณะกรรมการผู้ทรงคุณวุฒิประจำ
- 3 กำหนดให้มีกลไกเชิงบวกที่จะส่งเสริมและสนับสนุนสถาบันอุดมศึกษา และพัฒนาบุคลากรทางด้านอุดมศึกษา และกำหนดให้มี “กองทุนเพื่อพัฒนาการอุดมศึกษา” เพื่อใช้เป็นทุนหมุนเวียนสำหรับสนับสนุนการพัฒนาคุณภาพและมาตรฐานการจัดการศึกษาในระดับอุดมศึกษา ตลอดจนพัฒนาคณาจารย์และบุคลากรในสถาบันอุดมศึกษา และการสร้างความร่วมมือในการจัดการศึกษาในระดับอุดมศึกษา รวมถึงจูงใจให้มหาวิทยาลัยจัดการศึกษาไปในทิศทาง หรือนโยบายของรัฐกำหนด เช่น สนับสนุนผลิตบัณฑิตตามนโยบายของรัฐ สนับสนุนการวิจัยพัฒนาอาจารย์ในสาขาที่ขาดแคลน เพื่อสนับสนุนให้มหาวิทยาลัยจัดการศึกษาสอดคล้องกับยุทธศาสตร์ชาติได้
- 4 กำหนดมาตรการและบทกำหนดโทษสำหรับสถาบันอุดมศึกษาที่ไม่ดำเนินการตามกฎหมาย ขาดหลักธรรมาภิบาล หรือไม่มีการคุ้มครองนักศึกษาที่ได้รับผลกระทบจากการดำเนินการของสถาบันอุดมศึกษา

ร่าง พระราชบัญญัติการอุดมศึกษา พ.ศ. ยังคงความเป็นอิสระ และเสรีภาพทางวิชาการของสถาบันอุดมศึกษา โดยให้เป็นไปตามกฎหมายจัดตั้งสถาบันอุดมศึกษา แต่ใช้การเงินเป็นกลไกในการกำกับนโยบาย และสนับสนุนให้สถาบันอุดมศึกษาจัดการศึกษาให้เป็นไปตามมาตรฐานการอุดมศึกษา และมีมาตรการลงโทษ ในกรณีที่สถาบันอุดมศึกษาจัดการศึกษาไม่ได้มาตรฐานการอุดมศึกษา โดยการสร้างให้สภามหาวิทยาลัยที่เข้มแข็ง มีความรับผิดชอบ และสร้างกลไกการคุ้มครองนักศึกษา การกระจายโอกาสความเสมอภาค ตลอดจนให้มีระบบข้อมูลอุดมศึกษาเพื่อกำหนดนโยบายที่ถูกต้องแม่นยำ ทั้งนี้ให้มีคณะบุคคลรับผิดชอบการอุดมศึกษา (commissioner) ทำงานเต็มเวลา

สู่การปฏิบัติ

ตามที่คณะกรรมการการอุดมศึกษาชุดเดิม เห็นว่าสภาพปัญหาในปัจจุบันและแนวโน้มที่จะเกิดขึ้นในอนาคต รวมทั้งเพื่อให้การจัดการศึกษาระดับอุดมศึกษามีมาตรฐานระดับสากล ควรต้องมีองค์กรหรือมีการจัดการในภาพรวมของประเทศที่เป็นมาตรฐานเดียวกันทั้งสถาบันอุดมศึกษาของรัฐและเอกชน จึงมีความจำเป็นที่ต้องมีกฎหมายอุดมศึกษานับนี้ขึ้น ดังนั้น คณะกรรมการการอุดมศึกษาในการประชุมครั้งที่ 10/2556 (นัดพิเศษ) เมื่อวันศุกร์ที่ 15 พฤศจิกายน 2556 โดยมี รองศาสตราจารย์ คุณหญิงสมณฑา พรหมบุญ เป็นประธาน ได้เห็นชอบในหลักการให้มีกฎหมายว่าด้วยการอุดมศึกษา และให้เร่งผลักดันร่างพระราชบัญญัติการอุดมศึกษา พ.ศ. ให้แล้วเสร็จโดยเร็ว เพื่อเป็นเครื่องมือในการแก้ไขปัญหาและจัดวางระบบและกลไกในการพัฒนาการอุดมศึกษา ให้มีความเจริญก้าวหน้า ทั้งนี้ ให้จัดทำแบบสอบถามความคิดเห็นไปยังกรรมการการอุดมศึกษา ในประเด็นที่เกี่ยวข้องกับการกำหนดให้มีคณะกรรมการบริหารการอุดมศึกษา (commissioner) และประเด็นอื่นๆ เพื่อนำข้อคิดเห็นที่ได้มาประกอบในการพิจารณาปรับปรุงร่างพระราชบัญญัติการอุดมศึกษา พ.ศ. ซึ่งได้มีการรายงานความก้าวหน้าและรับฟังความคิดเห็นและข้อเสนอแนะเพื่อแก้ไขปรับปรุงร่างพระราชบัญญัติการอุดมศึกษา พ.ศ. ในที่ประชุมคณะกรรมการการอุดมศึกษาหลายครั้ง

นอกจากนี้ ยังมีการนำร่างพระราชบัญญัติการอุดมศึกษา พ.ศ. ไปรับฟังความคิดเห็นจากสถาบันอุดมศึกษา พร้อมกับประเด็นข้อเสนอแนะ และประเด็นข้อคำถามของที่ประชุมคณะกรรมการการอุดมศึกษา คือ (1) โครงสร้าง องค์ประกอบ และอายุ ของคณะกรรมการผู้ทรงคุณวุฒิประจำ (commissioner) โดยเฉพาะคุณสมบัติของคณะกรรมการที่ต้องมาจาก กกอ. หรือไม่ (2) ขอบเขตการลงโทษ (sanction) เพื่อคานอำนาจในการบริหารงานสถาบันอุดมศึกษา และดุลยพินิจการใช้อำนาจในการลงโทษ รวมทั้งระดับความหนักเบาของบทกำหนดโทษ และ (3) ที่มาและกลไกการดำเนินการกองทุนเพื่อพัฒนาอุดมศึกษา โดยจัดทำเป็น FAQ เพื่อประกอบการพิจารณาของสถาบันอุดมศึกษา และให้สามารถวิจารณ์ได้โดยไม่ต้องถามกลับมาอีก ใช้เวลา 1 เดือนในการรับฟังความคิดเห็น ซึ่งมีการเผยแพร่ทางเว็บไซต์ เพื่อรับฟังความคิดเห็นของบุคคลทั่วไป รวมทั้งนักศึกษาให้สามารถวิจารณ์ได้ด้วย ทั้งนี้ มีสถาบันอุดมศึกษาและหน่วยงานที่เสนอความคิดเห็นและข้อเสนอแนะ ดังนี้ (1) ที่ประชุมอธิการบดีมหาวิทยาลัยราชภัฏ (2) ที่ประชุมคณะกรรมการอธิการบดีมหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคล (3) สมาคมสถาบันอุดมศึกษาเอกชนแห่งประเทศไทย (4) สถาบันอุดมศึกษาเอกชน จำนวน 11 แห่ง (5) มหาวิทยาลัยราชภัฏ จำนวน 2 แห่ง (6) เว็บไซต์สำนักงานคณะกรรมการการอุดมศึกษา จำนวน 5 ราย (7) เครือข่ายนิติกรในสถาบันอุดมศึกษา จำนวน 2 ราย (8) หน่วยงานภายในสำนักงานคณะกรรมการการอุดมศึกษา จำนวน 1 หน่วยงาน

สถาบันอุดมศึกษาและหน่วยงานที่เกี่ยวข้องส่วนใหญ่เห็นด้วยในหลักการของพระราชบัญญัติการอุดมศึกษา พ.ศ. แต่ควรมีการแก้ไขเพิ่มเติมบางประเด็นเพื่อให้ครอบคลุมและชัดเจนยิ่งขึ้น ดังนี้

- องค์ประกอบของคณะกรรมการการอุดมศึกษาควรกำหนดให้มืองค์กรวิชาชีพไว้ด้วย ควรเพิ่มผู้แทนจากบุคลากรทางการศึกษาหรือผู้แทนจากสภาคณาจารย์เพื่อให้เกิดการมีส่วนร่วมจากทุกภาคส่วน
- คณะกรรมการการอุดมศึกษาจะต้องประกอบด้วยผู้มีประสบการณ์สูงในการบริหารการศึกษาระดับสูง และผู้บริหารสถาบันอุดมศึกษาที่มีประสบการณ์สูงเป็นที่ประจักษ์ประกอบกันได้อย่างได้สัดส่วน ไม่เหมาะที่จะให้บุคคลภายนอกที่ไม่ใช่ผู้มีหน้าที่รับผิดชอบการบริหารการศึกษาและไม่ใช่ผู้บริหารสถาบันอุดมศึกษามาเป็นกรรมการ
- คณะกรรมการผู้ทรงคุณวุฒิประจำควรมีหน้าที่ในการกำกับดูแลคุณภาพและมาตรฐานการศึกษา โดยมุ่งพิจารณาจากผลลัพธ์และผลสัมฤทธิ์ของการจัดการศึกษา ให้สถาบันอุดมศึกษาสามารถดำเนินกิจการในส่วนของการระบวนการได้โดยอิสระและมีเสรีภาพทางวิชาการ ภายใต้การกำกับดูแลของสภาสถาบัน
- กองทุนเพื่อพัฒนาการอุดมศึกษายังไม่ครอบคลุมภารกิจหลักของสถาบันอุดมศึกษาด้านการผลิตบัณฑิต การวิจัย การบริการทางวิชาการ และการทะนุบำรุงศิลปวัฒนธรรม
- การกำกับดูแลสถาบันอุดมศึกษาควรเพิ่มมาตรการในการคุ้มครองนักศึกษาที่สำเร็จการศึกษา และมีความจำเป็นต้องใช้ผลการศึกษาไปประกอบการสมัครงานหรือการปฏิบัติงาน
- บทกำหนดโทษควรมีนิยามศัพท์ในร่างพระราชบัญญัติการอุดมศึกษา พ.ศ. ซึ่งอาจมีปัญหาในการตีความว่า ผู้บริหารสถาบันอุดมศึกษาระดับไหนบ้างที่ต้องอยู่ในขอบข่ายของมาตรการดังกล่าว เนื่องจากเป็นกฎหมายที่กำหนดโทษทางอาญา จึงต้องบัญญัติให้ชัดเจนเพื่อป้องกันการตีความเกินกว่าอำนาจที่กฎหมายกำหนด

ทั้งนี้ ประเด็นที่สถาบันอุดมศึกษาและหน่วยงานที่เกี่ยวข้องได้ให้ความคิดเห็นและข้อเสนอแนะตามข้างต้น เป็นประเด็นที่คณะกรรมการการอุดมศึกษาได้เคยอภิปราย แลกเปลี่ยนและซักถามจนได้ข้อยุติแล้วทั้งสิ้น

(จากวารสารประชุมคณะกรรมาธิการการอุดมศึกษา ครั้งที่ 11/2557 เมื่อวันที่ 12 พฤศจิกายน 2557)

ภายหลังจากการที่มีการรับฟังความคิดเห็นและข้อเสนอแนะ รวมทั้งปรับปรุงร่างพระราชบัญญัติตามคำแนะนำของรัฐมนตรีว่าการกระทรวงศึกษาธิการแล้ว สำนักงานคณะกรรมการการอุดมศึกษาได้เสนอร่างพระราชบัญญัติการอุดมศึกษา พ.ศ. ต่อรัฐมนตรีว่าการกระทรวงศึกษาธิการพิจารณาซึ่งเห็นควรให้กระทรวงศึกษาธิการดำเนินการปรับปรุงกฎหมายว่าด้วยการศึกษาแห่งชาติเสร็จสิ้นก่อนแล้วจึงจะเสนอร่างพระราชบัญญัติการอุดมศึกษา พ.ศ. เข้าสู่การพิจารณาของคณะรัฐมนตรีต่อไป

ต่อมาหัวหน้าคณะรักษาความสงบแห่งชาติได้มีคำสั่งที่ 39/2559 เรื่อง การจัดระเบียบและแก้ไขปัญหารรรมาภิบาลในสถาบันอุดมศึกษา ลงวันที่ 12 กรกฎาคม 2559 เพื่อแก้ไขปัญหาคอมมิวนิสต์และไม่ชอบธรรมของการดำเนินการของสถาบันอุดมศึกษาให้เกิดประสิทธิภาพ รวมทั้งรัฐบาลมีนโยบายจัดตั้งกระทรวงการอุดมศึกษา จึงได้มีการแต่งตั้งคณะทำงานเตรียมความพร้อมการจัดตั้งกระทรวงการอุดมศึกษา ตามคำสั่งกระทรวงศึกษาธิการ ที่ สร 82/2560 ลงวันที่ 20 มกราคม 2560 ซึ่งขณะนั้นคณะทำงานดังกล่าวได้มีการยกร่างพระราชบัญญัติ รวม 3 ฉบับ ได้แก่ (1) ร่างพระราชบัญญัติปรับปรุงกระทรวง ทบวง กรม (ฉบับที่ ..) พ.ศ. (2) พระราชบัญญัติระเบียบบริหารราชการกระทรวงการอุดมศึกษา พ.ศ. และ (3) ร่างพระราชบัญญัติการอุดมศึกษา พ.ศ.

ร่างพระราชบัญญัติการอุดมศึกษา ใครได้ประโยชน์???

สถาบันอุดมศึกษา

เป็นการสร้างความเชื่อมั่นต่อสถาบันอุดมศึกษาให้กับสังคม เนื่องจากร่างพระราชบัญญัติการอุดมศึกษามีการกำหนดให้สถาบันอุดมศึกษาจัดการศึกษาให้เป็นไปตามมาตรฐานการอุดมศึกษาและมาตรฐานหลักสูตร และจัดให้มีระบบการประกันคุณภาพภายในสถาบันอุดมศึกษาตามกฎหมายว่าด้วยการศึกษาแห่งชาติ

ทั้งนี้ หากสถาบันอุดมศึกษาไม่ดำเนินการให้แจ้งสถาบันอุดมศึกษาแก้ไขปรับปรุง หากไม่ดำเนินการโดยไม่มีเหตุอันสมควร ให้แจ้งต่อคณะกรรมการการอุดมศึกษาเพื่อพิจารณาสั่งการให้สถาบันอุดมศึกษาแก้ไขการดำเนินการ หยุดการดำเนินการหรือดำเนินการอื่นใดอันจำเป็นต่อไป

นักศึกษา

ส่งผลให้นักศึกษามีสถาบันอุดมศึกษาที่มีคุณภาพ ที่มีการจัดการเรียนการสอนที่ได้มาตรฐานตามที่ร่างพระราชบัญญัติการอุดมศึกษา กำหนดไว้

นอกจากนี้ ร่างพระราชบัญญัติการอุดมศึกษา มีการกำหนดมาตรการให้สถาบันอุดมศึกษาแก้ไขและเยียวยานิสิตนักศึกษาที่ได้รับผลกระทบจากการสั่งระงับหรือหยุด หรือแก้ไขการดำเนินการจัดการเรียนการสอนที่ไม่ได้มาตรฐาน

ร่าง พระราชบัญญัติ การอุดมศึกษา พ.ศ.

คงความเป็นอิสระของสถาบันอุดมศึกษาและสภามหาวิทยาลัย

ธรรมาภิบาลใน
การบริหารจัดการ
สถาบันอุดมศึกษา

➤ แนวทางหรือวิธีการที่จะแก้ไขปัญหา

คณะกรรมการการอุดมศึกษามีอำนาจในการพิจารณา
ดำเนินการแก้ไขปัญหของสถาบันอุดมศึกษา โดยจะ
สั่งการให้สถาบันอุดมศึกษาแก้ไข หรือจะดำเนินการ
แทนสภาสถาบันอุดมศึกษา หรือดำเนินการให้ถูกต้อง
เป็นไปตามที่กฎหมายของสถาบันอุดมศึกษากำหนด

คุณภาพของ
หลักสูตรบัณฑิต
และการวิจัย

คณะกรรมการการอุดมศึกษา
มีอำนาจกำหนดแนวทาง
การแก้ไขปัญห และ
พิจารณาให้สถาบันอุดมศึกษา
หยุดการดำเนินการหรือแก้ไข
การดำเนินการเมื่อจัดการศึกษา
ไม่มีคุณภาพ ไม่เป็นไปตาม

มาตรฐานการอุดมศึกษา ก่อให้เกิด

ความเสียหายต่อนักศึกษา หรือต่อส่วนรวม

และกำหนดให้มีการกำกับดูแล ติดตาม ตรวจสอบ

และประเมินผลการจัดการศึกษาของสถาบันอุดมศึกษา

ให้เป็นไปตามมาตรฐานการอุดมศึกษา โดยคณะบุคคล

ในรูปแบบของ commissioner หรือคณะกรรมการ

ผู้ทรงคุณวุฒิประจำ

รัฐไม่สามารถ
กำหนดทิศทาง
การอุดมศึกษา
ของประเทศ

กำหนดให้มี “กองทุนเพื่อพัฒนาการอุดมศึกษา”

เพื่อใช้เป็นทุนหมุนเวียนสำหรับสนับสนุนการพัฒนา

คุณภาพและมาตรฐานการจัดการศึกษา

จงใจให้จัดการศึกษาไปในทิศทาง หรือนโยบาย

ของรัฐกำหนด เช่น สนับสนุนผลิตบัณฑิตตาม

นโยบายของรัฐ สนับสนุนการวิจัยพัฒนา

อาจารย์ในสาขาที่ขาดแคลน เพื่อสนับสนุน

ให้มหาวิทยาลัยจัดการศึกษาสอดคล้อง

กับยุทธศาสตร์ชาติได้

ไม่มีบทลงโทษสำหรับ
สถาบันอุดมศึกษาหรือ
ผู้บริหารที่ไม่ดำเนินการ
ตามกฎหมาย
ขาดหลักธรรมาภิบาล
หรือไม่มีการคุ้มครอง
นักศึกษา

กำหนดมาตรการและบทกำหนดโทษ
สำหรับสถาบันอุดมศึกษาที่ไม่ดำเนินการ
ตามกฎหมาย ขาดหลักธรรมาภิบาล
หรือไม่มีการคุ้มครองนักศึกษา
ที่ได้รับผลกระทบจากการ
ดำเนินการของสถาบันอุดมศึกษา

ความก้าวหน้า

คณะกรรมการการอุดมศึกษา ในการประชุม ครั้งที่ 6/2551 พิจารณาสภาพปัญหาการจัดการศึกษาระดับอุดมศึกษาของประเทศ แล้วเห็นว่า ควรจะต้องมีการสังคายนา กฎหมายอุดมศึกษาที่เกี่ยวข้อง เพื่อให้ มีกฎหมายการอุดมศึกษาของชาติเป็น กฎหมายกลางเป็นกรอบในการกำกับดูแล มาตรฐานการอุดมศึกษาของชาติ

คณะอนุกรรมการยกร่างพระราชบัญญัติ การอุดมศึกษา พ.ศ. เห็นชอบร่าง พระราชบัญญัติการอุดมศึกษา พ.ศ. และมอบหมายให้ฝ่ายเลขานุการนำเสนอ คณะกรรมการการอุดมศึกษาเพื่อพิจารณา

คณะกรรมการการอุดมศึกษาในการ ประชุมสัมมนาเพื่อจัดทำร่างกฎหมายการ อุดมศึกษา ณ โรงแรม Royal Gems Golf Resort จังหวัดนครปฐม เห็นควร จัดให้มีการจัดทำกฎหมายการอุดมศึกษา

คณะกรรมการการอุดมศึกษาในการประชุม อย่างไม่เป็นทางการ (retreat) ณ โรงแรม โรสการ์เด้นท์ สวนสามพราน จังหวัดนครปฐม เห็นว่า มีความจำเป็นที่จะต้องจัดให้มีกฎหมาย การอุดมศึกษาเพื่อเป็นเครื่องมือในการพัฒนา การอุดมศึกษาของประเทศ

คณะกรรมการการอุดมศึกษา ในการประชุมครั้งที่ 4/2554 พิจารณา ข้อเสนอหลักการและสาระสำคัญของร่างพระราชบัญญัติการอุดมศึกษา พ.ศ. มีมติให้แต่งตั้งคณะอนุกรรมการยกร่างพระราชบัญญัติ การอุดมศึกษา พ.ศ.

คณะกรรมการการอุดมศึกษา ในการประชุม ครั้งที่ 4/2556 ได้พิจารณาร่าง พระราชบัญญัติการอุดมศึกษา พ.ศ. มีมติรับทราบความคืบหน้าในการจัดทำ ร่างพระราชบัญญัติการอุดมศึกษา พ.ศ. และเห็นชอบให้จัดสัมมนาคณะกรรมการ การอุดมศึกษา (retreat) เพื่อพิจารณา ร่างพระราชบัญญัติการอุดมศึกษา พ.ศ. โดยละเอียดต่อไป

คณะกรรมการการอุดมศึกษา ในการประชุมครั้งที่ 7/2557 เห็นชอบในหลักการว่าสมควรให้มีกฎหมายว่าด้วยการอุดมศึกษา และได้พิจารณาร่างพระราชบัญญัติที่คณะกรรมการการอุดมศึกษา พ.ศ. พิจารณาเสร็จสิ้นแล้ว โดยมีประเด็นอภิปราย แสดงความคิดเห็น และมีข้อเสนอแนะ ให้ปรับเนื้อหาในหมวดหลักการและเหตุผล และบทวนองค์ประกอบและอำนาจหน้าที่ของคณะกรรมการผู้ทรงคุณวุฒิประจำ

ประชุมคณะกรรมการการอุดมศึกษา (นัดพิเศษ) พิจารณาร่างพระราชบัญญัติการอุดมศึกษา พ.ศ. โดยเห็นชอบในหลักการให้มีกฎหมายว่าด้วยการอุดมศึกษา และให้เร่งผลักดันร่างพระราชบัญญัติการอุดมศึกษา พ.ศ. ให้แล้วเสร็จโดยเร็ว และมอบหมายให้ฝ่ายเลขานุการจัดทำแบบสอบถามความคิดเห็นไปยังกรรมการการอุดมศึกษาทุกท่านในประเด็นที่เกี่ยวข้องกับการกำหนดให้มีคณะกรรมการบริหารการอุดมศึกษา (commissioner) และประเด็นอื่นๆ เพื่อนำข้อคิดเห็นที่ได้มาใช้ประกอบในการพิจารณาปรับปรุงร่างพระราชบัญญัติการอุดมศึกษา พ.ศ. ก่อนนำเสนอคณะกรรมการการอุดมศึกษาพิจารณาต่อไป

คณะกรรมการการอุดมศึกษา ในการประชุมครั้งที่ 11/2557 เห็นด้วยในหลักการแยกกระทรวงอุดมศึกษา ออกจากกระทรวงศึกษาธิการ และควรเร่งดำเนินการเรื่อง การตั้งกระทรวงอุดมศึกษาโดยเร็ว โดยผนวกประเด็นสาระสำคัญของร่างพระราชบัญญัติการอุดมศึกษา พ.ศ. ไว้ภายใต้อำนาจหน้าที่ของกระทรวงอุดมศึกษาด้วย พร้อมทั้งให้ส่งร่างพระราชบัญญัติการอุดมศึกษา พ.ศ. ให้สภาวิชาชีพ เพื่อรับฟังความคิดเห็น และทำความเข้าใจกับสถาบันอุดมศึกษาในประเด็นที่ยังมีความไม่เห็นด้วยกับร่างพระราชบัญญัติการอุดมศึกษา พ.ศ. เพื่อนำความคิดเห็นมาปรับปรุงแก้ไขร่างพระราชบัญญัติการอุดมศึกษา พ.ศ. ต่อไป ตลอดจนให้บทวนเนื้อหาในร่างพระราชบัญญัติการอุดมศึกษา พ.ศ. หมวด 5 กองทุน ให้สอดคล้องกับนโยบายของรัฐบาลและระเบียบสำนักนายกรัฐมนตรีว่าด้วยเงินทุนหมุนเวียนใหม่ที่ประกาศใช้แล้ว

23
สิงหาคม
2556

15
พฤศจิกายน
2556

25
พฤศจิกายน
2556

3
กรกฎาคม
2557

7
สิงหาคม
2557

12
พฤศจิกายน
2557

คณะกรรมการการอุดมศึกษา ในการประชุมครั้งที่ 6/2556 ได้รับทราบการดำเนินการยกร่างพระราชบัญญัติการอุดมศึกษา พ.ศ.

สำนักงานคณะกรรมการการอุดมศึกษาในฐานะฝ่ายเลขานุการของคณะกรรมการการอุดมศึกษา มีหนังสือ ด่วนที่สุด ที่ ศธ 0509.6(2.3)/ว 1459 ขอความอนุเคราะห์คณะกรรมการการอุดมศึกษาตอบแบบสอบถาม เพื่อรวบรวมข้อคิดเห็นใช้ประกอบในการพิจารณาปรับปรุงร่างพระราชบัญญัติการอุดมศึกษา พ.ศ. ก่อนนำเสนอคณะกรรมการการอุดมศึกษาพิจารณาต่อไป

คณะกรรมการการอุดมศึกษา ในการประชุมครั้งที่ 8/2557 ได้พิจารณาร่างพระราชบัญญัติการอุดมศึกษา พ.ศ. แล้ว มีมติเห็นชอบร่างพระราชบัญญัตินี้ดังกล่าว และมอบหมายให้สำนักงานคณะกรรมการการอุดมศึกษานำร่างพระราชบัญญัติการอุดมศึกษา พ.ศ. ไปรับฟังความคิดเห็นจากสถาบันอุดมศึกษาและหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง รวมถึงเผยแพร่ร่างพระราชบัญญัติทางเว็บไซต์ แล้วรวบรวมความคิดเห็นและข้อเสนอแนะเสนอต่อคณะกรรมการการอุดมศึกษา (กกอ.) พิจารณาก่อนนำเสนอสภานิติบัญญัติแห่งชาติ (สนช.) ตามขั้นตอนต่อไป

ติดตาม ตรวจสอบคุณภาพ การจัดการศึกษา

.....

สิ่งที่อุดมศึกษาไทยต้องตระหนัก
คือ คุณภาพการศึกษา
เพราะถ้าผู้บริหารสถาบันอุดมศึกษา
มุ่งเน้นประโยชน์อื่นเป็นตัวตั้ง
มากกว่าคุณภาพการศึกษา
จะเป็นตัวสะท้อนในอนาคตได้ว่า
อุดมศึกษาไทยมีคุณภาพหรือไร้คุณภาพ

จุดเริ่มต้น

จากการตั้งธงเพื่อยกระดับคุณภาพการอุดมศึกษาไทย โดยพัฒนากระบวนการประกันคุณภาพการศึกษาภายใน ตั้งแต่ระดับหลักสูตร ระดับคณะ ระดับสถาบัน พร้อมทั้งได้ปรับปรุงและประกาศใช้เกณฑ์มาตรฐานหลักสูตรระดับปริญญาตรี พ.ศ. 2558 และเกณฑ์มาตรฐานหลักสูตรระดับบัณฑิตศึกษา พ.ศ. 2558 ให้มีความทันสมัยสอดคล้องกับบริบทที่เปลี่ยนแปลง และความเคลื่อนไหวในด้านคุณภาพและมาตรฐานการศึกษา ระดับอุดมศึกษาต่างๆ เพื่อตอบสนองการผลิตบัณฑิตอย่างมีคุณภาพ สอดคล้องกับกรอบมาตรฐานคุณวุฒิระดับอุดมศึกษาแห่งชาติ ตลาดแรงงาน และความก้าวหน้าของศาสตร์และเทคโนโลยี

การติดตาม ตรวจสอบ ตรวจสอบ และประเมินผล เป็นหนึ่งกระบวนการสำคัญ ที่จะช่วยให้ธำรงคุณภาพการอุดมศึกษาไทยอยู่ในจุดที่สง่างาม เพราะกระบวนการต่างๆ เหล่านี้ จะเป็นการเก็บรวบรวมวิเคราะห์ข้อมูล หาจุดแข็ง จุดอ่อน ปัญหา อุปสรรค และโอกาส ตลอดจนแนวทางการแก้ไขปัญหา เพื่อสะท้อนให้สถาบันอุดมศึกษา และประชาคมอุดมศึกษาได้รับทราบข้อเท็จจริง สถานการณ์ที่เป็นอยู่ โดยนำผลจากกระบวนการติดตามประเมินผลมาพัฒนาเพื่อเพิ่มคุณภาพและประสิทธิภาพในการบริหารจัดการศึกษาระดับอุดมศึกษาได้ในทิศทางที่ควรจะเป็น อย่างมีคุณภาพและธรรมาภิบาล

อย่างไรก็ตาม การติดตาม ตรวจสอบ และประเมินผลการจัดการศึกษาระดับอุดมศึกษา เป็นหน้าที่หนึ่งของคณะกรรมการการอุดมศึกษาตามพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542 และที่แก้ไขเพิ่มเติม (ฉบับที่ 2) พ.ศ. 2545 มาตรา 34 วรรค 3 และตามพระราชบัญญัติระเบียบบริหารราชการกระทรวงศึกษาธิการ พ.ศ. 2546 โดยคำนึงถึงความเป็นอิสระ และความเป็นเลิศทางวิชาการของสถานศึกษาระดับปริญญา ซึ่งคณะกรรมการการอุดมศึกษาชุดนี้ให้ความสำคัญต่อการติดตามและประเมินผลการจัดการศึกษาเป็นเรื่องเร่งด่วนที่ต้องดำเนินการอย่างต่อเนื่อง โดยกำหนดเป็นหนึ่งในแผนนโยบายหลักของคณะกรรมการการอุดมศึกษา

คณะกรรมการการอุดมศึกษา ในการประชุมครั้งที่ 7/2556 เมื่อวันที่ 5 กันยายน พ.ศ. 2556 เห็นชอบให้แต่งตั้งคณะอนุกรรมการด้านการติดตามและประเมินผล เป็นอนุกรรมการหลัก มีรองศาสตราจารย์อานนท์ เทียจตรง เป็นประธานอนุกรรมการ เพื่อพิจารณาเสนอแนะนโยบาย และมาตรการด้านการติดตาม ตรวจสอบ และประเมินผลการจัดการศึกษาระดับอุดมศึกษา รวมทั้งเสนอการวางระบบและแนวทางการติดตามและประเมินผลการดำเนินงานของสถาบันอุดมศึกษาให้ตอบสนองต่อยุทธศาสตร์การพัฒนาประเทศ พร้อมทั้งติดตาม ตรวจสอบและประเมินผล การจัดการอุดมศึกษาตามที่คณะกรรมการการอุดมศึกษามอบหมาย

หลักการ

คณะกรรมการการอุดมศึกษามีนโยบายให้มีการติดตามและประเมินผลการจัดการศึกษาในระดับอุดมศึกษา เพื่อให้เห็นภาพรวมของการอุดมศึกษาที่สะท้อนสถานภาพแนวโน้มในอนาคต การจัดการศึกษาระดับอุดมศึกษา โดยมุ่งเน้นการติดตามประเมินผลเพื่อการพัฒนา โดยได้กำหนดให้มีการปรับวิธีการติดตามและประเมินผล การจัดการศึกษาของสถาบันอุดมศึกษา ที่เน้นคุณภาพของผู้ประเมิน ลดความซ้ำซ้อนระหว่างสำนักงานรับรองมาตรฐานและประเมินคุณภาพการศึกษา (องค์การมหาชน) (สมศ.) และสำนักงานคณะกรรมการการอุดมศึกษา โดยให้เน้นการประเมินเชิงคุณภาพ มากกว่าการประเมินเชิงปริมาณและการตรวจสอบเอกสาร และให้มีการกำกับ ติดตามการจัดการศึกษาในระดับบัณฑิตศึกษา โดยเฉพาะอย่างยิ่ง ในระดับปริญญาเอกที่เป็นการศึกษาขั้นสูงสุด ให้มีมาตรฐานและคุณภาพการศึกษา สอดคล้องกับเจตนารมณ์ ในการจัดการศึกษาระดับปริญญาเอกที่ให้ความสำคัญกับการสร้าง องค์ความรู้ใหม่ การสร้างนวัตกรรมมากกว่ามุ่งเน้นค่านิยม เรื่องปริญญา

(จากวาระการประชุมคณะกรรมาธิการการอุดมศึกษา ครั้งที่ 1/2557
เมื่อวันที่ 2 มกราคม 2557)

สู่การปฏิบัติ

การติดตามและตรวจสอบคุณภาพการจัดการศึกษาระดับอุดมศึกษา คณะกรรมการการอุดมศึกษาชุดนี้ให้ความสำคัญและมุ่งเน้น 3 ประเด็นหลัก คือ (1) การติดตาม ตรวจสอบคุณภาพ การจัดการศึกษานอกสถานที่ตั้งของสถาบันอุดมศึกษา (2) การติดตาม ตรวจสอบ และประเมินผลการจัดการศึกษาระดับปริญญาเอก และ (3) การติดตาม ตรวจสอบคุณภาพและมาตรฐานการจัดการศึกษา ของสถาบันอุดมศึกษาเอกชนที่เปลี่ยนประเภทแล้ว โดยให้ คณะอนุกรรมการด้านการติดตามและประเมินผล ดำเนินการติดตาม อย่างต่อเนื่อง

ติดตาม ตรวจสอบคุณภาพ การจัดการศึกษา

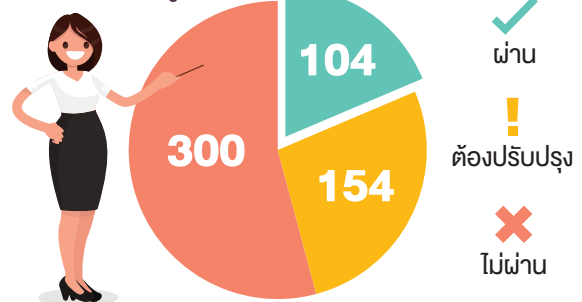

ตรวจประเมินการจัดการศึกษานอกสถานที่ตั้ง

ปี พ.ศ.	สถาบัน	ศูนย์นอกที่ตั้ง	หลักสูตร
2555	43	110	285
2556	30	72	176
2557	9	14	38
2558	13	17	31
2559	8	9	15
2560	6	7	13

ผลการประเมินหลักสูตรนอกสถานที่ตั้งรอบปกติ
(จำนวนหลักสูตร)

หลักสูตรการเรียนการสอนนอกสถานที่ตั้ง! ที่ ไม่ผ่านการประเมิน มากที่สุด

- ✗ หลักสูตรบริหารธุรกิจบัณฑิต
- ✗ หลักสูตรรัฐประศาสนศาสตรมหาบัณฑิต
- ✗ หลักสูตรรัฐประศาสนศาสตรบัณฑิต
- ✗ หลักสูตรบริหารธุรกิจมหาบัณฑิต
- ✗ หลักสูตรศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต

การติดตาม ตรวจสอบคุณภาพ การจัดการศึกษานอกสถานที่ตั้ง ของสถาบันอุดมศึกษา

จากประเด็นการตั้งคำถามของสังคมเกี่ยวกับการซื้อขายปริญญา การจัดการศึกษาเชิงพาณิชย์ โดยขาดความรับผิดชอบและจรรยาบรรณ โดยเฉพาะอย่างยิ่งการเปิดสอนนอกสถานที่ตั้งของสถาบันอุดมศึกษาจำนวนมาก โดยไม่ได้คำนึงถึงเหตุผลความจำเป็นและสภาพความเหมาะสมในการจัดการอุดมศึกษา คณะกรรมการการอุดมศึกษา โดยสำนักงานคณะกรรมการการอุดมศึกษาเห็นความสำคัญที่จะแก้ปัญหาดังกล่าว จึงได้มีการติดตาม ตรวจสอบคุณภาพการจัดการศึกษานอกสถานที่ตั้งของสถาบันอุดมศึกษา เพื่อประเมินการจัดการศึกษานอกสถานที่ตั้งของสถาบันอุดมศึกษาตามเกณฑ์ที่กำหนดไว้ในกฎกระทรวงและประกาศกระทรวงศึกษาธิการว่าด้วยการจัดการศึกษานอกสถานที่ตั้ง โดยในปี 2553 มีการดำเนินการอย่างต่อเนื่อง นับตั้งแต่การตรวจเยี่ยมนาร่อง 8 แห่ง และในปี 2554 เริ่มขยายผลตรวจเยี่ยมครอบคลุมทุกสถาบันอย่างน้อย 1 ศูนย์ และเปิดโอกาสให้กรรมการสภามหาวิทยาลัยเข้ามามีส่วนติดตามร่วมกับผู้ทรงคุณวุฒิ เพื่อให้สภามหาวิทยาลัยได้รับรู้สภาพความเป็นจริงในพื้นที่ร่วมกับผู้ทรงคุณวุฒิจากคณะกรรมการการอุดมศึกษา และสถาบันอุดมศึกษาอื่นๆ หลังจากนั้น ในปี 2555 เป็นต้นมา จนถึงปัจจุบัน จึงได้กำหนดให้มีการตรวจประเมินโดยผู้ทรงคุณวุฒิ ซึ่งมีการกำหนดเกณฑ์การตรวจประเมินและผลการตรวจประเมินที่ชัดเจน 3 ระดับ คือ ผ่าน ต้องปรับปรุง และไม่ผ่าน ซึ่งหากมีผลประเมินไม่ผ่าน จะต้องรับนักศึกษาในปีการศึกษาถัดไป ทั้งนี้ เพื่อให้สถาบันอุดมศึกษาจัดการศึกษานอกสถานที่ตั้งอย่างมีประสิทธิภาพและลดการจัดการศึกษาที่ไม่มีคุณภาพ ซึ่งมีผลกระทบเชิงลบต่อสังคม

ในการดำเนินการแก้ปัญหาคุณภาพการจัดการศึกษานอกสถานที่ตั้ง เป็นการนำบทเรียนในการติดตามตรวจเยี่ยม มากำหนดเป็นมาตรการแก้ปัญหาที่ชัดเจนในการตรวจประเมิน และได้พยายามเชื่อมโยงผลการประเมินการจัดการศึกษานอกสถานที่ตั้ง กับผลการประเมินคุณภาพภายนอกอีกทางหนึ่งด้วย ส่งผลให้สถาบันอุดมศึกษา มีการพัฒนาปรับปรุงคุณภาพการจัดการศึกษาและบัณฑิตอย่างต่อเนื่อง ทั้งในที่ตั้งและนอกสถานที่ตั้ง ซึ่งจากผลการดำเนินการอย่างต่อเนื่อง ทำให้จำนวนสถาบัน ศูนย์ และหลักสูตรที่จัดการศึกษานอกสถานที่ตั้งลดลงอย่างเห็นได้ชัด **เดิมในปี 2554 มีการจัดการศึกษานอกสถานที่ตั้ง 76 จังหวัด 505 ศูนย์ 87 สถาบัน (ไม่นับรวมมหาวิทยาลัยไม่จำกัดรับ) 1,469 หลักสูตร ในขณะที่ ปัจจุบันมีการจัดการศึกษานอกสถานที่ตั้ง 50 จังหวัด 94 ศูนย์ 44 สถาบัน (ไม่นับรวมมหาวิทยาลัยไม่จำกัดรับ) 243 หลักสูตร**

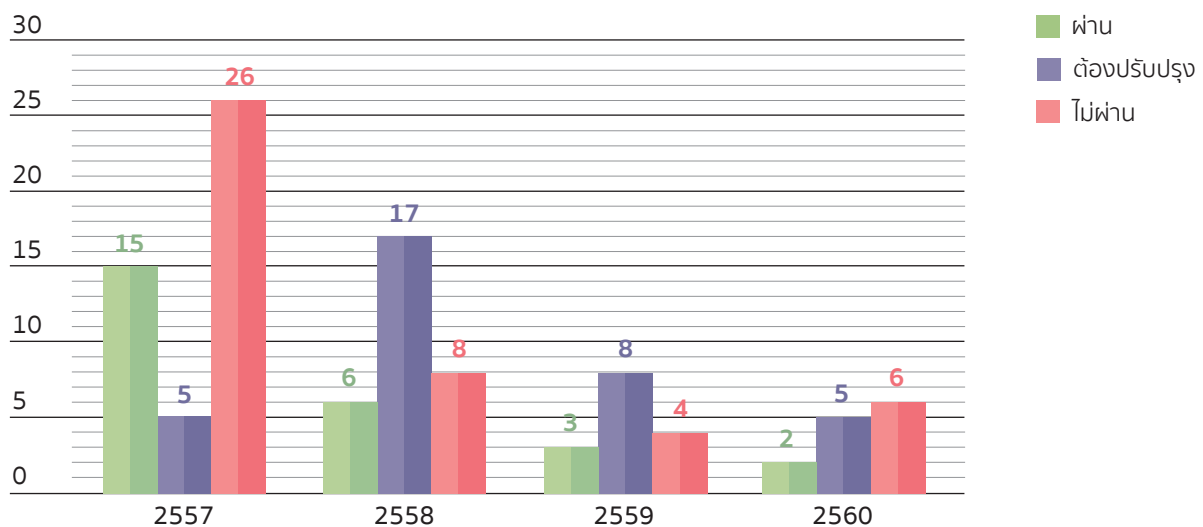
อนึ่ง หากพิจารณาจากผลการตรวจประเมินการจัดการศึกษานอกสถานที่ตั้ง นับตั้งแต่คณะกรรมการการอุดมศึกษาชุดนี้ มีคำสั่งที่ 5/2556 แต่งตั้งคณะอนุกรรมการด้านการติดตามและประเมินผล ตั้งแต่วันที่ 6 กันยายน 2556 การดำเนินการตรวจประเมินการจัดการศึกษานอกสถานที่ตั้ง ได้ดำเนินการต่อเนื่องจากชุดเดิม โดยคณะอนุกรรมการฯ ได้พิจารณาผลการตรวจประเมินการจัดการศึกษานอกสถานที่ตั้งของคณะกรรมการตรวจประเมิน จำนวน 18 ครั้ง (ปีงบประมาณ 2557-13 มิถุนายน 2560) โดยผลการพิจารณาการตรวจประเมินการจัดการศึกษานอกสถานที่ตั้ง (ตรวจปกติ) ทั้งหมดรวมจำนวน 33 สถาบัน 49 ศูนย์ 105 หลักสูตร ซึ่งมีผลการประเมินเมื่อสิ้นสุดการพิจารณาของคณะกรรมการการอุดมศึกษา ระดับผ่าน 26 หลักสูตร ระดับต้องปรับปรุง 35 หลักสูตร และระดับไม่ผ่าน 44 หลักสูตร

ผลการดำเนินงานตรวจประเมินการจัดการศึกษานอกสถานที่ตั้ง ปีงบประมาณ 2557-2560

รายการ		แผนการดำเนินงาน			ผลการดำเนินการ					
					ม/ส ที่ได้รับการตรวจประเมิน			ม/ส แจ้งปิดหลักสูตร/ปิดศูนย์		
		สถาบัน	ศูนย์	หลักสูตร	สถาบัน	ศูนย์	หลักสูตร	สถาบัน	ศูนย์	หลักสูตร
ปีงบประมาณ 2557	ตรวจประเมินปกติ	13	19	50	11	19	46	26	66	132
	ตรวจประเมินซ้ำ	22	46	96	9	22	44			
ปีงบประมาณ 2558	ตรวจประเมินปกติ	29	77	149	13	17	31	9	17	32
	ตรวจประเมินซ้ำ	18	35	69	7	12	23			
ปีงบประมาณ 2559	ตรวจประเมินปกติ	23	28	53	8	9	15	9	10	17
	ตรวจประเมินซ้ำ	7	7	16	6	7	14			
ปีงบประมาณ 2560	ตรวจประเมินปกติ	16	30	60	6	7	13	2	3	7
	ตรวจประเมินซ้ำ	7	7	13	4	5	8			

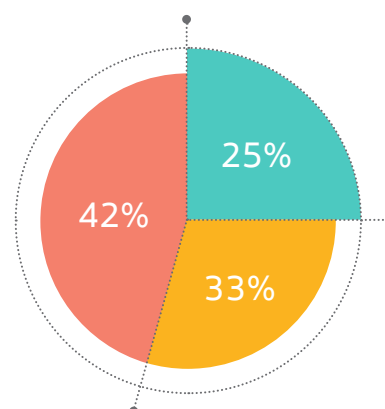
หมายเหตุ: ข้อมูลสถาบันและศูนย์มีการนับซ้ำ ข้อมูลรายการทั้งสองแถว ไม่สามารถนำมาบวกกันได้เนื่องจากมีการนับซ้ำ

ผลการตรวจประเมินการจัดการศึกษานอกสถานที่ตั้ง (รอบปกติ) รายหลักสูตร/สาขาวิชา ปีงบประมาณ 2557-2560

ร้อยละของผลการตรวจประเมินการจัดการศึกษานอกที่ตั้ง (ปีงบประมาณ 2557-2560)

■ ผ่าน
■ ต้องปรับปรุง
■ ไม่ผ่าน

คณะกรรมการการอุดมศึกษา ในการประชุมครั้งที่ 5/2557 เมื่อวันที่ 1 พฤษภาคม 2557 ได้มีมติเห็นชอบการแต่งตั้งคณะกรรมการทำงานปรับปรุงเกณฑ์การประเมินการตรวจประเมินการจัดการศึกษานอกสถานที่ตั้ง เป็นอนุกรรมการเฉพาะกิจ ตามคำสั่งคณะกรรมการการอุดมศึกษา ที่ 10/2557 เพื่อศึกษา วิเคราะห์ และปรับปรุงเกณฑ์การตรวจประเมินการจัดการศึกษานอกสถานที่ตั้งให้มีความสอดคล้องตามกฎหมายกระทรวงกำหนดหลักเกณฑ์ วิธีการ และเงื่อนไขการขออนุญาตและการอนุญาตจัดการศึกษานอกสถานที่ตั้งของสถาบันอุดมศึกษาเอกชน พ.ศ. โดยมีรองศาสตราจารย์วร ปัทมสาร เป็นประธานอนุกรรมการ

อีกมาตรการหนึ่งที่คณะกรรมการการอุดมศึกษา โดยสำนักงานคณะกรรมการการอุดมศึกษา นำมาใช้คู่ขนานกับกระบวนการตรวจเยี่ยมและตรวจประเมิน คือ มาตรการทางกฎหมาย โดยการปรับแก้สาระกฎกระทรวงและประกาศกระทรวงศึกษาธิการให้มีความเข้มงวด โดยมีกระบวนการขออนุญาตก่อนเปิดดำเนินการในส่วน of สถาบันอุดมศึกษาเอกชน และกระบวนการรายงานผลการดำเนินการอย่างต่อเนื่องที่สามารถประกันถึงคุณภาพการจัดการศึกษานอกสถานที่ตั้ง และมีความรับผิดชอบต่อสังคมในส่วน of สถาบันอุดมศึกษาของรัฐ

ทั้งนี้ คณะกรรมการการอุดมศึกษาได้แต่งตั้งคณะกรรมการทำงานปรับปรุงเกณฑ์การประเมินการตรวจประเมินการจัดการศึกษานอกสถานที่ตั้ง เพื่อปรับปรุงหลักเกณฑ์ วิธีการ และเงื่อนไขการจัดการศึกษานอกสถานที่ตั้งของสถาบันอุดมศึกษาเอกชน ให้มีความชัดเจน โดยมีสาระสำคัญและจุดเน้น ดังนี้ “การจัดการศึกษานอกสถานที่ตั้งจะต้องได้รับอนุญาตจากรัฐมนตรี โดยคำแนะนำของ กกอ. ซึ่งต้องเป็นไปตามความต้องการกำลังคนของประเทศ เป็นสาขาวิชาที่ขาดแคลน และสถาบันอุดมศึกษามีความเชี่ยวชาญ โดยพิจารณาจากผลการประเมินคุณภาพ และเป็นการอนุญาตแบบมีระยะเวลากำหนด ทั้งนี้ ต้องไม่จัดการศึกษานอกสถานที่ตั้งในระดับปริญญาเอก” ซึ่งรัฐมนตรีว่าการกระทรวงศึกษาธิการ (นายธีระเกียรติ เจริญเศรษฐศิลป์) ลงนามในกฎกระทรวง การจัดการศึกษานอกสถานที่ตั้งของสถาบันอุดมศึกษาเอกชน พ.ศ. 2559 เมื่อวันที่ 27 ธันวาคม 2559 และได้ลงประกาศในราชกิจจานุเบกษา เล่ม 134 ตอนที่ 15 ก เมื่อวันที่ 8 กุมภาพันธ์ 2560 ในขณะที่ประกาศกระทรวงซึ่งมีสาระเช่นเดียวกับกฎกระทรวง อยู่ในขั้นตอนที่จะนำเสนอรัฐมนตรีว่าการกระทรวงศึกษาธิการให้ความเห็นชอบและลงนามต่อไป

ติดตาม ตรวจสอบคุณภาพ การจัดการศึกษา

ติดตามตรวจเยี่ยมการจัดการศึกษา

ระดับปริญญาเอกเชิงบูรณาการระบบพหุวิทยาการแบบมีส่วนร่วม

ประเด็นสำคัญในการตรวจเยี่ยม

✓ การดำเนินการ
จัดการศึกษา

✓ ระบบการประกันคุณภาพ
การศึกษาภายในระดับ
หลักสูตรปริญญาเอก
ที่สถาบันอุดมศึกษา
เลือกใช้หรือระบบที่
สถาบันอุดมศึกษาพัฒนาขึ้น

สอดคล้อง

เกณฑ์มาตรฐานหลักสูตร
ระดับบัณฑิตศึกษา

สอดคล้อง

กรอบมาตรฐาน
คุณวุฒิระดับ
อุดมศึกษาแห่งชาติ
หรือมาตรฐาน
คุณวุฒิระดับสาขา
/สาขาวิชา (ถ้ามี)

สอดคล้อง

ปรัชญา วิสัยทัศน์ วัตถุประสงค์
พันธกิจ เอกลักษณ์ และบริบท
ของสถาบันอุดมศึกษาหรือไม่

ข้อเสนอแนะเชิงพัฒนาแก่สถาบันอุดมศึกษาเพื่อพัฒนา
กระบวนการบริหาร การจัดการเรียนการสอน
อย่างมีคุณภาพและสอดคล้องตามเกณฑ์มาตรฐานที่กำหนด

หลักคิดสำคัญในการตรวจเยี่ยม บูรณาการการตรวจเยี่ยม
กับการประกันคุณภาพภายในและให้ผู้แทนมหาวิทยาลัยเข้ามา
มีส่วนร่วมในฐานะผู้ทรงคุณวุฒิ

นำร่อง

2 สาขา • บริหารการศึกษา • รัฐประศาสนศาสตร์

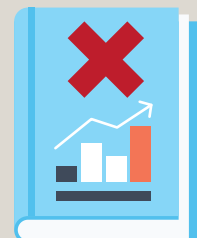
4 สถาบัน
อุดมศึกษา
(6 หลักสูตร)

- สถาบันบัณฑิตพัฒนบริหารศาสตร์ (1 หลักสูตร)
- มหาวิทยาลัยปทุมธานี (2 หลักสูตร)
- มหาวิทยาลัยราชภัฏวไลยอลงกรณ์ฯ (2 หลักสูตร)
- มหาวิทยาลัยราชภัฏบ้านสมเด็จเจ้าพระยา (1 หลักสูตร)

ระยะ 1

21 สถาบัน 2 วิทยาเขต

54 หลักสูตร ที่มีผลการ
ประเมินคุณภาพภายใน
ระดับหลักสูตร 'ไม่ผ่าน'
หรือมีข้อร้องเรียนเกี่ยวกับ
คุณภาพการศึกษา

บริหารการศึกษา
รัฐประศาสนศาสตร์

การติดตาม ตรวจสอบ และประเมินผล การจัดการศึกษาระดับปริญญาเอก

การศึกษาในระดับปริญญาเอกเป็นการศึกษาเชิงลึก เพื่อสร้างองค์ความรู้ใหม่หรือนวัตกรรมใหม่ให้เกิดขึ้นจากการศึกษา ไม่ใช่เป็นการศึกษาสำหรับทุกคน ที่จะเรียนตามค่านิยมของสังคม การจัดการศึกษาจึงต้องเป็นไปตามแผนพัฒนาประเทศ สถาบันที่จะเปิดสอนต้องมีความพร้อมและมีทรัพยากรในการบริหารจัดการที่เพียงพอ เนื่องจากคุณภาพการจัดการศึกษาในระดับปริญญาเอกจะบ่งบอกถึงคุณภาพโดยรวมของการศึกษาไทยด้วย ในขณะที่ปัจจุบันได้ปรากฏข้อมูลการจัดการศึกษาระดับปริญญาเอกที่ไม่มีคุณภาพอย่างต่อเนื่องและเป็นข้อกังขาของสังคมว่า หากยังมีการดำเนินการจัดการศึกษาในระดับปริญญาเอกที่ไม่ได้คุณภาพ ไม่เป็นไปตามเกณฑ์มาตรฐาน จะส่งผลต่อการยอมรับมาตรฐานการผลิตบัณฑิตระดับปริญญาเอกทั้งในประเทศและระดับภูมิภาคด้วย

(จากการประชุมคณะกรรมการการอุดมศึกษา ครั้งที่ 6/2558 เมื่อวันที่ 20 พฤษภาคม 2558)

reference

หลักสูตรปริญญาโทและปริญญาเอก มุ่งให้มีความสัมพันธ์สอดคล้องกับแผนพัฒนาการศึกษา ระดับอุดมศึกษาของชาติ ปรัชญาของการอุดมศึกษา ปรัชญาของสถาบันอุดมศึกษา และมาตรฐาน วิชาการและวิชาชีพที่เป็นสากล เน้นการพัฒนา นักวิชาการและนักวิชาชีพที่มีความรู้ ความสามารถระดับสูง ในสาขาวิชาต่าง ๆ โดยกระบวนการวิจัยเพื่อให้สามารถบุกเบิกแสวงหาความรู้ใหม่ได้อย่างมีอิสระ รวมทั้ง มีความสามารถในการสร้างสรรค์จรรโลงความก้าวหน้าทางวิชาการ เชื่อมโยง และบูรณาการศาสตร์ ที่ตนเชี่ยวชาญกับศาสตร์อื่นได้อย่างต่อเนื่อง มีคุณธรรมและจรรยาบรรณทางวิชาการและวิชาชีพ ทั้งนี้ ในระดับปริญญาโท มุ่งให้มีความรู้ความเข้าใจในกระบวนการสร้าง และประยุกต์ใช้ความรู้ใหม่ เพื่อการพัฒนางานและสังคม ในขณะที่ระดับปริญญาเอก มุ่งให้มีความสามารถ ในการค้นคว้าวิจัย เพื่อสร้างสรรค์องค์ความรู้ใหม่หรือนวัตกรรม ซึ่งเป็นประโยชน์ต่อการพัฒนา งาน สังคม และประเทศ

(ตามปรัชญา และวัตถุประสงค์ ในประกาศกระทรวงศึกษาธิการ เรื่อง เกณฑ์มาตรฐานหลักสูตรระดับบัณฑิตศึกษา พ.ศ. 2558)

คณะกรรมการการอุดมศึกษาในการประชุมครั้งที่ 1/2557 เมื่อวันที่ 2 มกราคม 2557 ได้มีมติแต่งตั้งคณะอนุกรรมการทำงานติดตามและประเมินผลการจัดการศึกษาระดับปริญญาเอก เป็นอนุกรรมการเฉพาะกิจ โดยมีศาสตราจารย์กิตติคุณสมหวัง พริยามุฎฉาน เป็นประธาน อนุกรรมการ เพื่อดำเนินการพัฒนาระบบ กลไก และเกณฑ์ในการตรวจสอบ ติดตาม และประเมินผล การจัดการศึกษาระดับปริญญาเอกของสถาบันอุดมศึกษา

คณะกรรมการการอุดมศึกษา ในการประชุมครั้งที่ 8/2557 เมื่อวันที่ 7 สิงหาคม 2557 ได้มีมติให้ความเห็นชอบระบบการตรวจสอบ ติดตามและประเมินผลการจัดการศึกษาระดับปริญญาเอก 4 ระบบย่อย ได้แก่ ระบบการตรวจสอบการจัดการศึกษาระดับปริญญาเอก ระบบการติดตามการจัดการศึกษาระดับปริญญาเอก ระบบการประเมินผลการจัดการศึกษาระดับปริญญาเอก และระบบการวิจัย เพื่อพัฒนาการจัดการศึกษาระดับปริญญาเอก และให้ดำเนินการติดตามการจัดการศึกษาระดับปริญญาเอก ด้วยกลไกการตรวจเยี่ยมโดยผู้ทรงคุณวุฒิแบบ “พินิจพิจารณา” (peer review) ดำเนินการตรวจเยี่ยมนอกรอบ ในสาขาวิชาบริหารการศึกษาและสาขาวิชารัฐประศาสนศาสตร์ เนื่องจากมีการเปิดการเรียนการสอนมาก ซึ่งระหว่างเดือนธันวาคม 2557-มีนาคม 2558 สำนักงานคณะกรรมการการอุดมศึกษา ได้ดำเนินการ ตรวจเยี่ยม (นอกรอบ) การจัดการศึกษาระดับปริญญาเอกในสองสาขาดังกล่าวของสถาบันอุดมศึกษา 4 แห่ง ได้แก่ สถาบันบัณฑิตพัฒนบริหารศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏบ้านสมเด็จเจ้าพระยา มหาวิทยาลัย ราชภัฏวไลยอลงกรณ์ ในพระบรมราชูปถัมภ์ และมหาวิทยาลัยปทุมธานี เพื่อทดลองใช้ระบบการติดตาม การจัดการศึกษาระดับปริญญาเอก ก่อนลงตรวจเยี่ยมจริง ทั้งนี้ ในการประชุมครั้งที่ 6/2558 เมื่อวันที่ 20 พฤษภาคม 2558 ได้มีมติรับทราบผลการตรวจเยี่ยม (นอกรอบ) การจัดการศึกษาระดับปริญญาเอก และเห็นชอบกรอบแนวทางในการตรวจเยี่ยมและแผนการตรวจเยี่ยมการจัดการศึกษาระดับปริญญาเอก ทั้งนี้ ให้แบ่งกลุ่มสถาบันฯ ตามเกณฑ์ด้านคุณภาพเพื่อให้มีความยืดหยุ่นและเน้นการพัฒนาแนวปฏิบัติ ที่ดีของสถาบัน และเพื่อให้ดำเนินการได้อย่างรวดเร็ว

ต่อมา ได้มีการบูรณาการแนวทางการติดตามการจัดการศึกษาระดับปริญญาเอกกับการ ประกันคุณภาพภายในระดับหลักสูตร และในกรณีที่เป็นหลักสูตรระดับปริญญาเอกและปริญญาโท ในสาขาวิชาเดียวกันให้ดำเนินการติดตามหลักสูตรทั้งสองระดับในคราวเดียวกัน เพื่อเป็นการลดความ ซ้ำซ้อนและลดภาระงานของสถาบันอุดมศึกษา คณะอนุกรรมการทำงานติดตามและประเมินผลการจั ดการศึกษาระดับปริญญาเอก จึงได้พัฒนาระบบ “พินิจพิจารณาแบบมีส่วนร่วม” (Participatory Peer Review : PPR) ซึ่งเป็นการติดตามตรวจเยี่ยม โดยผู้ทรงคุณวุฒิที่มีความรู้ความสามารถและประสบการณ์ เป็นที่ยอมรับในวงการอุดมศึกษา และมีผู้แทนของสถาบันอุดมศึกษาที่ได้รับการติดตามตรวจเยี่ยม เข้าร่วมเป็นคณะกรรมการผู้ทรงคุณวุฒิ เพื่อให้ข้อเสนอแนะเชิงพัฒนาแก่สถาบันอุดมศึกษาที่ได้รับ การตรวจเยี่ยม เรียนรู้การปฏิบัติที่ดี และพัฒนาระบบการบริหารและการจัดการเรียนการสอนอย่างมี คุณภาพและสอดคล้องตามเกณฑ์มาตรฐานที่กำหนด ซึ่งสำนักงานคณะกรรมการการอุดมศึกษาได้นำ ระบบ “พินิจพิจารณาแบบมีส่วนร่วม” มาใช้ติดตามตรวจเยี่ยมการจัดการศึกษาหลักสูตรระดับปริญญาเอก และปริญญาโท ในสาขาวิชาบริหารการศึกษาและสาขาวิชารัฐประศาสนศาสตร์ รวมทั้งในสาขาวิชาอื่นๆ ที่เกี่ยวข้อง โดยจะพิจารณาคัดเลือกจากหลักสูตรที่มีผลการประเมินคุณภาพภายในระดับหลักสูตร องค์ประกอบที่ 1 การกำกับมาตรฐาน อยู่ในระดับ “ไม่ผ่าน” และหลักสูตรระดับปริญญาเอกที่มี ข้อร้องเรียนเกี่ยวกับคุณภาพมาตรฐาน

การติดตามตรวจเยี่ยมฯ (ระยะที่ 1)

สถาบันอุดมศึกษา 21 สถาบัน/ 2 วิทยาเขต/ 54 หลักสูตร

ผลการติดตามตรวจเยี่ยมการจัดการศึกษาระดับปริญญาเอก
เชิงบูรณาการระบบพิชญพิจารณาแบบมีส่วนร่วม

ปีงบประมาณ 2559

6 สถาบัน/17 หลักสูตร

สอดคล้อง (4 หลักสูตร)
ไม่สอดคล้อง (4 หลักสูตร)

สอดคล้อง (ไม่มี)
ไม่สอดคล้อง (2 หลักสูตร)

สอดคล้อง (7 หลักสูตร)
ไม่สอดคล้อง (ไม่มี)

บริหารการศึกษา

รัฐประศาสนศาสตร์

อื่นๆ ที่เกี่ยวข้อง

ปีงบประมาณ 2560

15 สถาบัน/2 วิทยาเขต/37 หลักสูตร

สอดคล้อง (9 หลักสูตร)
ไม่สอดคล้อง (13 หลักสูตร)

สอดคล้อง (2 หลักสูตร)
ไม่สอดคล้อง (5 หลักสูตร)

สอดคล้อง (3 หลักสูตร)
ไม่สอดคล้อง (5 หลักสูตร)

มีสถาบันที่แจ้งปิดหลักสูตรแล้ว
จำนวน 2 สถาบัน/2 หลักสูตร
อยู่ระหว่างดำเนินการปิดหลักสูตร
1 สถาบัน/1 หลักสูตร

สอดคล้อง หมายถึง มีผลการจัดการศึกษา
สอดคล้องตามเกณฑ์มาตรฐานหลักสูตรระดับ
บัณฑิตศึกษา พ.ศ. 2548

ไม่สอดคล้อง หมายถึง มีผลการจัดการศึกษา
ไม่สอดคล้องตามเกณฑ์มาตรฐานหลักสูตร
ระดับบัณฑิตศึกษา พ.ศ. 2548

ข้อมูล ณ กรกฎาคม 2560

เรื่องฟากคิด

เราต้องการได้คุณลักษณะอย่างน้อย 4 ประการ คือ ความเชี่ยวชาญเฉพาะทาง
ความสามารถทางวิจัย ความเป็นมืออาชีพ และความเป็นนักวิชาการ

(จากการบรรยาย เรื่อง กรอบแนวทางการตรวจเยี่ยมการจัดการศึกษาระดับปริญญาเอกของสถาบัน
อุดมศึกษา โดย ศาสตราจารย์กิตติคุณสมหวัง พิธิยานุวัฒน์ ในการประชุมสัมมนา เรื่อง “การติดตามการ
จัดการศึกษาระดับปริญญาเอกของสถาบันอุดมศึกษา โดยกลไกการตรวจเยี่ยม ปีงบประมาณ พ.ศ. 2558”)

ติดตาม ตรวจสอบคุณภาพ การจัดการศึกษา

ติดตามตรวจเยี่ยมคุณภาพมาตรฐาน สถาบันอุดมศึกษาเอกชนที่เปลี่ยนประเภท

PHASE 1 ตรวจเยี่ยมสถาบัน
ที่ก่อตั้ง **ไม่เกิน 20 ปี**
พ.ศ. 2557-2558

มุ่งเน้นการดำเนินงานให้สอดคล้องตาม

- ☒ เงื่อนไขที่ได้รับการเปลี่ยนประเภท
- ☒ แผนดำเนินงานซึ่งระบุไว้ในข้อกำหนดของสถาบัน
- ☒ เกณฑ์มาตรฐานหลักสูตรระดับอุดมศึกษา พ.ศ. 2548 และหลักเกณฑ์อื่นที่เกี่ยวข้อง

PHASE 2 ตรวจเยี่ยมสถาบัน
ที่ก่อตั้ง **เกิน 20 ปี**
พ.ศ. 2558

มุ่งเน้นให้คำแนะนำเชิงพัฒนา
เพื่อหาแนวปฏิบัติที่ดี

- ☒ ด้านการจัดการเรียนการสอน
- ☒ ด้านการวิจัยที่สร้างชื่อเสียงและได้รับการยอมรับในระดับชาติหรือนานาชาติ

3
สถาบัน
ดำเนินงาน **สอดคล้อง**
ตามเกณฑ์ที่กำหนด

20
สถาบัน
ดำเนินงาน **ไม่สอดคล้อง**
ตามเกณฑ์ที่กำหนด

ข้อเสนอแนะเชิงนโยบาย

ควบคุมไม่ให้มีการจัดตั้งสถาบันอุดมศึกษาเอกชนแห่งใหม่
จำนวนนักศึกษาลดลง จำนวนสถาบันมากขึ้น แต่ขาดคุณภาพ

มาตรการในการกำกับ/
ควบคุมคุณภาพ
การจัดการศึกษา

มาตรการในการส่งเสริมให้
สถาบันอุดมศึกษาจัดการศึกษา
ได้อย่างมีคุณภาพ

เผยแพร่ข้อมูลที่เกี่ยวข้องถึง
คุณภาพของสถาบันการศึกษา
ต่อสาธารณะ

กำหนดแนวทางการสนับสนุน
งบประมาณแก่สถาบัน
อุดมศึกษาเอกชนที่มีคุณภาพ

การติดตาม ตรวจสอบคุณภาพและมาตรฐาน การจัดการศึกษา ของสถาบันอุดมศึกษาเอกชน ที่เปลี่ยนประเภทแล้ว

คณะกรรมการการอุดมศึกษา ในการประชุมครั้งที่ 9/2556 เมื่อวันที่ 7 พฤศจิกายน 2556 ได้มอบหมายเป็นหลักการทั่วไป ให้คณะกรรมการด้านการติดตามและประเมินผลกำหนดแนวทางและวิธีการติดตามตรวจสอบคุณภาพมาตรฐานของสถาบันอุดมศึกษาเอกชนทุกแห่งที่ได้เปลี่ยนประเภทแล้วว่า ได้ดำเนินการอย่างมีคุณภาพมาตรฐานตามแผนที่สถาบันอุดมศึกษาเอกชนได้เสนอมาหรือไม่ โดยต้องกำหนดโจทย์ให้ชัดเจน มีประเด็นในการพิจารณาติดตามตรวจสอบ ซึ่งนโยบายของคณะกรรมการการอุดมศึกษาเน้นให้พิจารณาตามแผนงานของสถาบันอุดมศึกษาที่เสนอขอเปลี่ยนประเภท และเงื่อนไขที่คณะกรรมการกำหนดในการอนุญาตให้เปลี่ยนประเภทเป็นหลัก หลังจากนั้น ในการประชุมคณะกรรมการการอุดมศึกษา ครั้งที่ 5/2557 เมื่อวันที่ 1 พฤษภาคม 2557 ได้เห็นชอบแนวทางและวิธีการในการดำเนินการติดตามตรวจสอบคุณภาพมาตรฐานของวิทยาลัยเอกชนที่เปลี่ยนประเภทแล้ว โดยระบบ “พินิจพิจารณา (peer review)” ซึ่งเป็นการประเมินเชิงคุณภาพ ใช้ความเชี่ยวชาญของผู้ประเมินต้องเป็นผู้รอบรู้ทั้งในเรื่องการจัดการศึกษา การประกันคุณภาพการศึกษา การจัดการเรียนการสอน และการวิจัย ทั้งนี้ สำนักงานคณะกรรมการการอุดมศึกษา ดำเนินการติดตามตรวจสอบคุณภาพมาตรฐานของสถาบันอุดมศึกษาเอกชนที่เปลี่ยนประเภทแล้ว 36 สถาบัน แบ่งเป็น ระยะแรก จำนวน 23 สถาบัน ซึ่งเป็นสถาบันอุดมศึกษาเอกชนที่ต้องดำเนินการเร่งด่วน เป็นสถาบันที่เปลี่ยนประเภทแล้วย้อนหลังขึ้นไป 10 ปี (ตั้งแต่ปี พ.ศ. 2547 - ปัจจุบัน) และ/หรือ สถาบันอุดมศึกษาเอกชนที่มีข้อร้องเรียนและระยะที่สอง กลุ่มสถาบันอุดมศึกษาเอกชนที่เปลี่ยนประเภทแล้ว ตั้งแต่ 20 ปีขึ้นไป จำนวน 13 สถาบัน ทั้งนี้ มีสถาบันอุดมศึกษา จำนวน 20 สถาบัน ที่จะต้องเสนอแผนการปรับปรุงในประเด็นต่าง ๆ ตามความเห็นของคณะกรรมการตรวจเยี่ยมมายังสำนักงานคณะกรรมการการอุดมศึกษา

จากการติดตาม ตรวจสอบคุณภาพและมาตรฐานการจัดการศึกษาของสถาบัน
อุดมศึกษาเอกชนที่เปลี่ยนประเภทแล้ว สะท้อนให้เห็นว่าสถาบันอุดมศึกษาเอกชน
ส่วนใหญ่ที่ได้รับการเปลี่ยนประเภทเป็นมหาวิทยาลัยยังมีปัญหาเกี่ยวกับคุณภาพ
การจัดการศึกษา ประกอบกับตัวป้อนเข้าระบบการศึกษาไทยที่มีแนวโน้มลดลง
สถานการณ์การแข่งขันและการเปลี่ยนแปลงดังกล่าว อาจส่งผลต่อการคงอยู่ของสถาบัน
อุดมศึกษาเอกชนในอนาคต เพื่อให้สถาบันอุดมศึกษาเอกชนสามารถคงอยู่ได้อย่างยั่งยืน
และรักษาสถานภาพของความเป็นมหาวิทยาลัยที่มีศักยภาพและช่วยรัฐแบ่งเบาภาระ
ในการจัดการศึกษา คณะกรรมการการอุดมศึกษาจึงมีข้อเสนอแนะเชิงนโยบาย

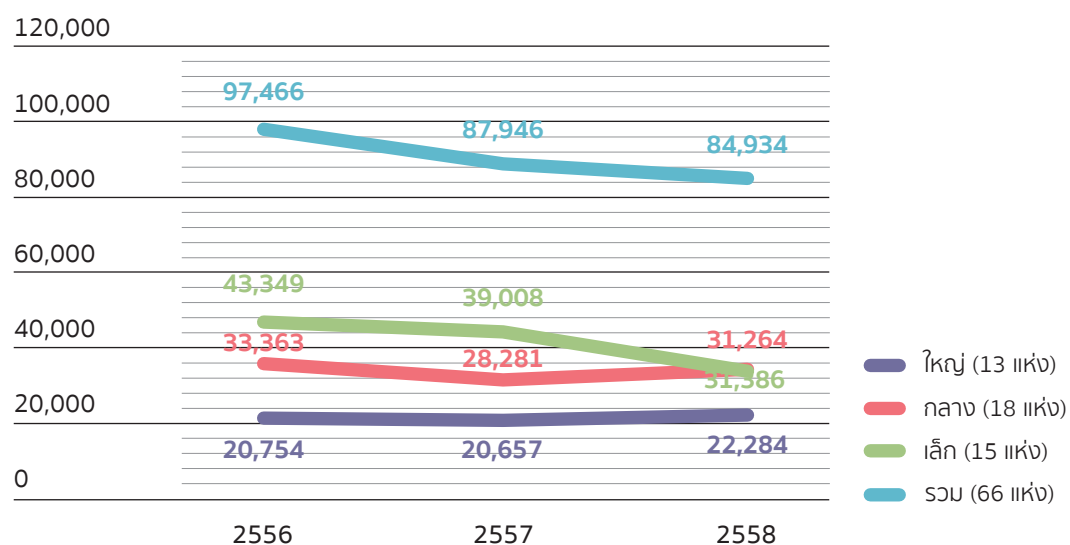
• ข้อเสนอแนะเชิงนโยบาย •

เพื่อกำกับดูแลสถาบันอุดมศึกษาเอกชน ให้จัดการศึกษาได้อย่างมีคุณภาพและคงอยู่ได้

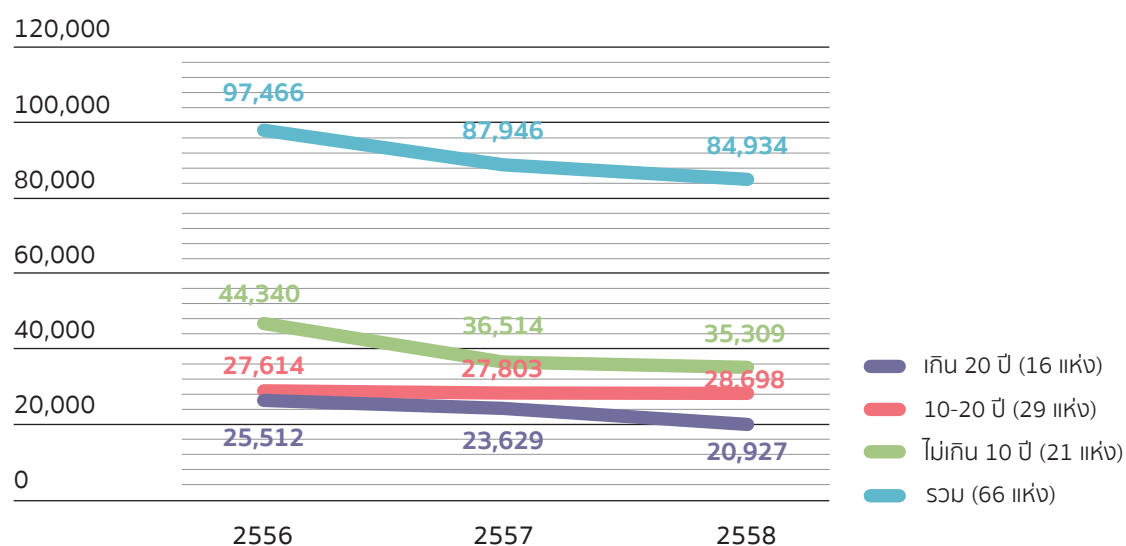
- 1 ควรเสนอแนะรัฐบาลชะลอ/หยุดการอนุญาตให้จัดตั้งสถาบันอุดมศึกษาเอกชนแห่งใหม่
หรือจัดตั้งสถาบันได้ตามความจำเป็นอย่างยิ่งในการพัฒนาประเทศเท่านั้น
- 2 เพื่อไม่ให้เกิดผลกระทบต่อนักศึกษาในอนาคต ควรพิจารณากำหนดแนวทาง/มาตรการ
ในการดำเนินการกำกับ/ส่งเสริมสถาบันอุดมศึกษาเอกชนให้สามารถจัดการศึกษาได้
อย่างมีคุณภาพ โดยใช้การประกันคุณภาพการศึกษาที่เน้นการประเมินผลลัพธ์ของการจัด
การศึกษาเป็นสำคัญ อาทิ ภาวะการมีงานทำของบัณฑิต และความพึงพอใจของผู้ประกอบการ
ทั้งนี้ หากพบว่าสถาบันใดจัดการเรียนการสอนไม่มีคุณภาพ จะเสนอให้คณะกรรมการ
การอุดมศึกษาพิจารณาให้คำแนะนำรัฐมนตรีว่าการกระทรวงศึกษาธิการเพื่อให้สั่งปิด
สถาบัน คณะวิชา หรือหลักสูตรที่ไม่มีคุณภาพ และหากสถาบันใดที่สามารถจัดการศึกษา
ได้อย่างมีคุณภาพก็มีมาตรการส่งเสริมในการยกย่องหรือให้รางวัลในรูปแบบต่าง ๆ
- 3 ไม่สนับสนุนให้สถาบันอุดมศึกษาเอกชนที่กำหนดพันธกิจหลักว่าเป็นสถาบันที่ทำหน้าที่
จัดการเรียนการสอนซึ่งเป็นหลักสูตรระดับปริญญาตรี เปิดหลักสูตรและจัดการศึกษาใน
ระดับบัณฑิตศึกษาที่เน้นการวิจัย
- 4 สนับสนุนให้มีการจัดพื้นที่การศึกษาเพื่อลดความซ้ำซ้อนในการผลิตบัณฑิต (zoning/
mapping)

ภาพรวมของจำนวนนักศึกษาเข้าใหม่ของสถาบันอุดมศึกษาเอกชน ปี พ.ศ. 2556-2558

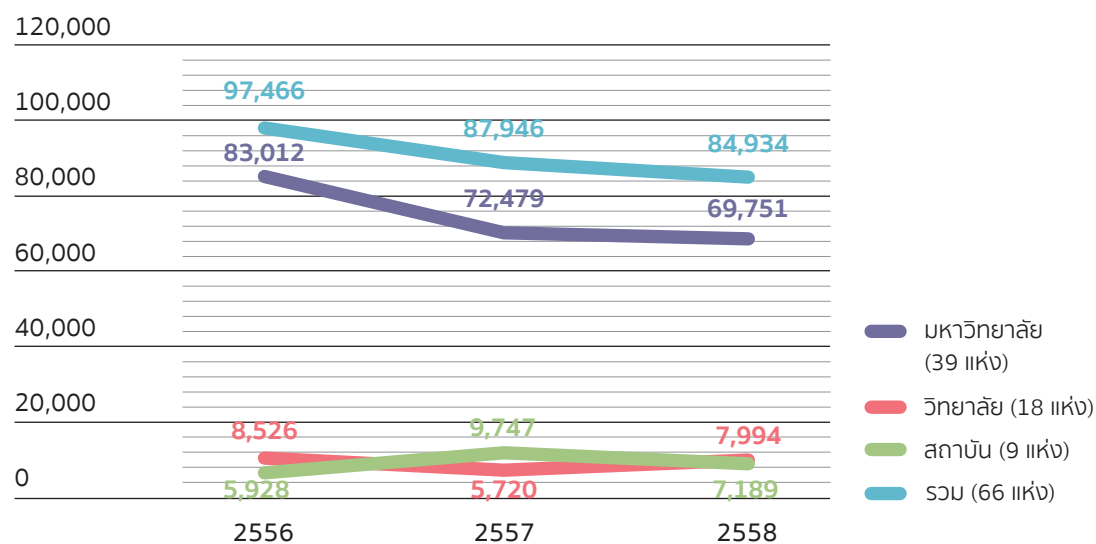
จำแนกตามขนาดของสถาบัน

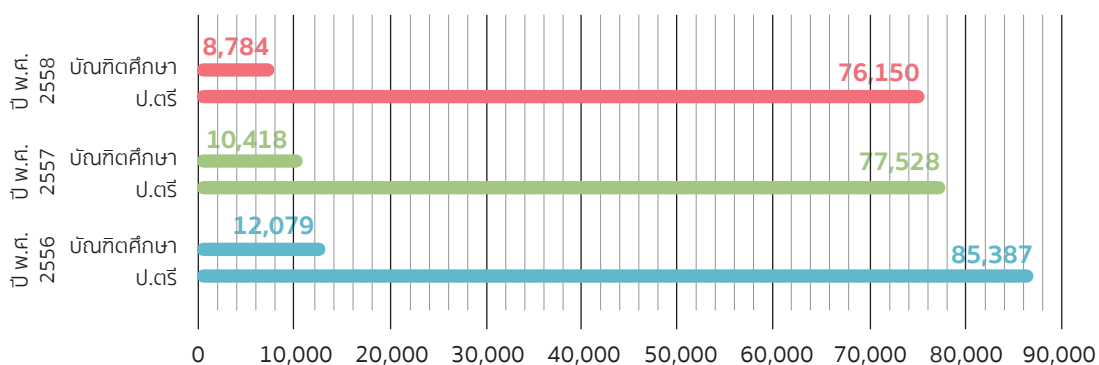
จำแนกตามอายุของสถาบัน

จำแนกตามประเภทของสถาบัน

จำแนกตามระดับปริญญา

จากข้อมูลนักศึกษาเข้าใหม่ของสถาบันอุดมศึกษาเอกชน ระหว่างปี 2556-2558 ไม่ว่าจะจำแนกตามขนาดของสถาบัน จำแนกตามอายุของสถาบัน จำแนกตามประเภทของสถาบัน หรือจำแนกตามระดับปริญญา จำนวนนักศึกษาเข้าใหม่ในภาพรวมลดลง เพราะฉะนั้น จะเห็นว่าความเสี่ยงในเรื่องของปัจจัยตัวป้อนเข้าจากจำนวนนักศึกษาที่ลดลง มีผลกระทบต่อภารกิจของสถาบันอุดมศึกษาเอกชนเป็นอย่างยิ่ง โดยเฉพาะสถาบันอุดมศึกษาขนาดเล็ก

การจัดการเรียนการสอนในต่างประเทศ ของสถาบันอุดมศึกษา

คณะกรรมการการอุดมศึกษา ในการประชุมครั้งที่ 11/2556 เมื่อวันที่ 4 ธันวาคม 2556 ได้พิจารณาผลการตรวจประเมินการจัดการศึกษานอกสถานที่ตั้งของสถาบันอุดมศึกษา ปีงบประมาณ พ.ศ. 2557 โดยมีข้อสังเกตเกี่ยวกับการจัดการศึกษานอกสถานที่ตั้งของสถาบันอุดมศึกษาที่ดำเนินการจัดการศึกษาในต่างประเทศ ซึ่งมีสถาบันอุดมศึกษาที่จัดการเรียนการสอนในต่างประเทศ จำนวน 10 แห่ง แบ่งเป็น สถาบันอุดมศึกษาของรัฐ จำนวน 3 แห่ง และสถาบันอุดมศึกษาของเอกชน จำนวน 7 แห่ง มีการจัดการเรียนการสอนจำนวน 21 หลักสูตร ใน 8 ประเทศ ได้แก่ เวียดนาม ลาว เมียนมา ไต้หวัน เกาหลี ศรีลังกา อังการี และเนปาล โดยที่ผ่านมา การจัดการเรียนการสอน ณ ต่างประเทศ ที่มีความตกลงร่วมมือทางวิชาการระหว่างสถาบันอุดมศึกษาไทยกับสถาบันอุดมศึกษาต่างประเทศ สถาบันอุดมศึกษาจะต้องดำเนินการให้เป็นไปตามประกาศกระทรวงศึกษาธิการ เรื่อง แนวทางความตกลงร่วมมือทางวิชาการระหว่างสถาบันอุดมศึกษาไทยกับสถาบันอุดมศึกษาต่างประเทศ พ.ศ. 2550 ซึ่งมีกลไกกำกับกับการดำเนินการและคำนึงถึงประโยชน์ของการพัฒนาคุณภาพและมาตรฐานทางวิชาการและวิชาชีพของสถาบันทั้งสอง โดยต้องอยู่บนพื้นฐานของความเกื้อกูลและส่งเสริมความก้าวหน้าทางวิชาการและวิชาชีพร่วมกัน เพื่อบรรลุความเป็นเลิศทางวิชาการ

คณะกรรมการการอุดมศึกษา ในการประชุมครั้งที่ 6/2557 เมื่อวันที่ 5 มิถุนายน 2557 ได้พิจารณาการจัดการเรียนการสอนในต่างประเทศของสถาบันอุดมศึกษา เห็นว่าเป็นปัญหาที่ต้องพิจารณาในหลายมิติ และอาจจำเป็นต้องพิจารณาเป็นรายกรณี กอปรกับมีนโยบายส่งเสริมการดำเนินงานที่มีคุณภาพ และป้องกันการดำเนินงานที่ขาดความรับผิดชอบที่อาจส่งผลกระทบต่อการศึกษาไทย ดังนั้น เพื่อเป็นการป้องกันไม่ให้เกิดปัญหาที่จะตามมา คณะกรรมการการอุดมศึกษา ในการประชุม ครั้งที่ 8/2557 เมื่อวันที่ 7 สิงหาคม 2557 จึงเห็นชอบให้แต่งตั้งคณะอนุกรรมการทำงานกำหนดแนวทางการจัดการศึกษาในต่างประเทศของสถาบันอุดมศึกษาไทย โดยมีรองศาสตราจารย์อานนท์ เทียงตรง เป็นประธานอนุกรรมการทำงาน เพื่อพิจารณาแนวทางการดำเนินงานในเรื่องดังกล่าว ต่อมา คณะอนุกรรมการทำงาน

กำหนดแนวทางการจัดการศึกษาในต่างประเทศของสถาบันอุดมศึกษาไทย ได้จัดทำกรอบแนวทางการจัดการศึกษาในต่างประเทศของสถาบันอุดมศึกษาไทย โดยอิงตามแนวทางเกณฑ์ประกาศคณะกรรมการการอุดมศึกษา เรื่อง แนวปฏิบัติในการอนุญาตการตรวจสอบและประเมินผล การจัดการศึกษานอกสถานที่ตั้งของสถาบันอุดมศึกษา พ.ศ. ...(ฉบับใหม่) ปรับลด/เพิ่มเติม หลักเกณฑ์/ข้อกำหนดในแต่ละประเด็นให้เหมาะสมกับสภาพบริบทและหลักเกณฑ์ในการจัดการศึกษาของประเทศนั้น ซึ่งมีการประชุมพิจารณาและปรับปรุงการกำหนดแนวทางการจัดการศึกษาในต่างประเทศหลายครั้ง โดยครั้งสุดท้ายตามความเห็นชอบของคณะกรรมการการอุดมศึกษา ในการประชุมครั้งที่ 8/2559 เมื่อวันที่ 10 สิงหาคม 2559 ให้ปรับแก้ไขเนื้อหา ใน (ร่าง) ประกาศกระทรวงศึกษาธิการฯ ข้อ 7.1 ซึ่งเป็นสาระสำคัญ ดังนี้

“หลักสูตรที่สถาบันอุดมศึกษาของไทยเปิดสอนตามข้อ 4 (1) ต้องสอดคล้องตามประกาศกระทรวงศึกษาธิการ เรื่อง เกณฑ์มาตรฐานหลักสูตรระดับอุดมศึกษาที่มีผลใช้บังคับในขณะนั้น และเกณฑ์มาตรฐานอื่นที่เกี่ยวข้อง และต้องมีผลการประเมินคุณภาพการศึกษาภายในเป็นไปตามเกณฑ์ที่สำนักงานคณะกรรมการการอุดมศึกษากำหนด

กรณีเป็นความร่วมมือระหว่างสถาบันอุดมศึกษาของไทยกับสถาบันอุดมศึกษาต่างประเทศ โดยได้รับปริญญาของไทย และ/หรือปริญญาร่วม ให้เป็นไปตามหลักเกณฑ์ ระเบียบ และกฎหมาย ตามข้อตกลงความร่วมมือ”

ทั้งนี้ รัฐมนตรีว่าการกระทรวงศึกษาธิการ (พลเอก ดาว์พงษ์ รัตนสุวรรณ) ลงนามในประกาศกระทรวงศึกษาธิการ เรื่อง แนวทางการจัดการศึกษาในต่างประเทศของสถาบันอุดมศึกษาไทย พ.ศ. 2559 ณ วันที่ 11 ตุลาคม พ.ศ. 2559 และได้ประกาศลงในราชกิจจานุเบกษา เล่ม 133 ตอนพิเศษ 275 ง เมื่อวันที่ 29 พฤศจิกายน 2559 ซึ่งสำนักงานคณะกรรมการการอุดมศึกษา ได้แจ้งเวียนสถาบันอุดมศึกษาเอกชน เพื่อรับทราบและถือปฏิบัติตามประกาศกระทรวงศึกษาธิการเรื่องดังกล่าวเรียบร้อยแล้ว

ความก้าวหน้า

รัฐมนตรีว่าการกระทรวงศึกษาธิการ (นายแพทย์ธีระเกียรติ เจริญเศรษฐศิลป์)
ลงนามในประกาศกฎกระทรวงการจัดการศึกษานอกสถานที่ตั้งของสถาบัน
อุดมศึกษาเอกชน พ.ศ. 2560

นอกที่ตั้ง

ประกาศกฎกระทรวงการจัดการศึกษานอกสถานที่ตั้งของ
สถาบันอุดมศึกษาเอกชน พ.ศ. 2560 ในราชกิจจานุเบกษา
เล่ม 134 ตอนที่ 15 ก ทั้งนี้ มีผลใช้บังคับตั้งแต่วันที่ 9
กุมภาพันธ์ 2560

ในการประชุมคณะกรรมการการอุดมศึกษา ครั้งที่ 12/2557
เห็นชอบหลักการ ร่างกฎกระทรวงกำหนดหลักเกณฑ์ วิธีการ
และเงื่อนไข การขออนุญาตและการอนุญาตจัดการศึกษา
นอกลสถานที่ตั้งของสถาบันอุดมศึกษาเอกชน พ.ศ.
โดยมีการปรับปรุงแก้ไข

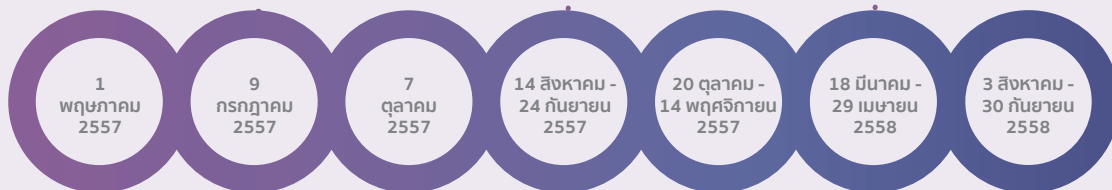

ติดตามตรวจเยี่ยมสถาบันอุดมศึกษา
เอกชนที่ได้เปลี่ยนประเภทแล้ว ระยะแรก
จำนวน 10 สถาบัน

ประชุมสัมมนาแนวทางและวิธีการติดตาม
ตรวจสอบคุณภาพมาตรฐานการจัดการศึกษาของ
สถาบันอุดมศึกษาเอกชนที่ได้เปลี่ยนประเภทแล้ว
ณ โรงแรมเซ็นจูรี พาร์ค

ติดตามตรวจเยี่ยมสถาบัน
อุดมศึกษาเอกชนที่ได้เปลี่ยน
ประเภทแล้ว ระยะแรก
จำนวน 7 สถาบัน

เปลี่ยน ประเภท

คณะกรรมการการอุดมศึกษา ในการประชุม
ครั้งที่ 5/2557 เห็นชอบแนวทางและวิธีการ
ในการดำเนินการติดตามตรวจสอบคุณภาพ
มาตรฐานของสถาบันอุดมศึกษาเอกชนที่
เปลี่ยนประเภทแล้วตามที่คณะอนุกรรมการ
ด้านการติดตามและประเมินผลเสนอ

ติดตามตรวจเยี่ยมสถาบันอุดมศึกษา
เอกชนที่ได้เปลี่ยนประเภทแล้ว
ระยะแรก จำนวน 6 สถาบัน

ติดตามตรวจเยี่ยมสถาบัน
อุดมศึกษาเอกชนที่ได้
เปลี่ยนประเภทแล้ว ระยะที่ 2
จำนวน 13 สถาบัน

ประชุมเชิงปฏิบัติการ เรื่อง ผลการ
ตรวจเยี่ยมสถาบันอุดมศึกษาเอกชน
ที่เปลี่ยนประเภทแล้ว ปีงบประมาณ
พ.ศ. 2557 ณ โรงแรมเซ็นจูรี พาร์ค

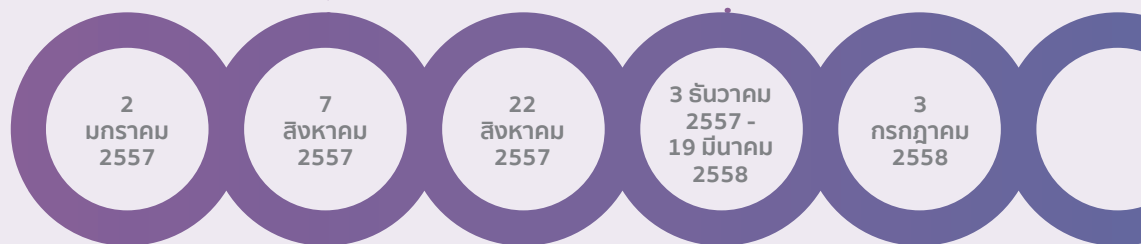

ความก้าวหน้า

คณะกรรมการตรวจเยี่ยมการจัดการศึกษาระดับปริญญาได้ดำเนินการตรวจเยี่ยม (นาร่อง) การจัดการศึกษาระดับปริญญาเอกสาขาวิชาบริหารการศึกษาและสาขาวิชารัฐประศาสนศาสตร์ จำนวน 4 แห่ง ได้แก่ สถาบันบัณฑิตพัฒนบริหารศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏบ้านสมเด็จเจ้าพระยา มหาวิทยาลัยราชภัฏวไลยอลงกรณ์ ในพระบรมราชูปถัมภ์ และมหาวิทยาลัยปทุมธานี

คณะกรรมการการอุดมศึกษา ในการประชุมครั้งที่ 8/2557 เห็นชอบระบบการตรวจสอบ ติดตามและประเมินผลการจัดการศึกษาระดับปริญญาเอก 4 ระบบย่อย และให้ดำเนินการตามระบบติดตามการจัดการศึกษาระดับปริญญาเอก ด้วยกลไกการตรวจเยี่ยมโดยผู้ทรงคุณวุฒิแบบ “พหุพินิจ” (peer review) ดำเนินการตรวจเยี่ยมนาร่องในสาขาวิชาบริหารการศึกษาและสาขาวิชารัฐประศาสนศาสตร์

ป. เอก

คณะกรรมการการอุดมศึกษา ในการประชุมครั้งที่ 1/2557 เห็นชอบการแต่งตั้งอนุกรรมการทำงานติดตามและประเมินผลการจัดการศึกษาระดับปริญญาเอก

ประชุมสัมมนา เรื่อง การติดตามการจัดการศึกษาระดับปริญญาเอกของสถาบันอุดมศึกษา โดยกลไกการตรวจเยี่ยม ปีงบประมาณ 2557 ณ โรงแรมเซ็นจูรี พาร์ค

ประชุมสัมมนา เรื่อง การติดตามการจัดการศึกษาระดับปริญญาเอกของสถาบันอุดมศึกษา โดยกลไกการตรวจเยี่ยม ปีงบประมาณ พ.ศ. 2558 ณ โรงแรมใบหยกสกาย

ประชุมหารือเกี่ยวกับการดำเนินการติดตามและประเมินผลการจัดการศึกษาระดับปริญญาเอกระหว่างผู้เกี่ยวข้อง เพื่อให้เกิดการบูรณาการทำงานตามวัตถุประสงค์ที่คณะอนุกรรมการทำงานติดตามและประเมินผลการจัดการศึกษาระดับปริญญาเอก และคณะกรรมการประกันคุณภาพภายในระดับอุดมศึกษา (คปอ.) กำหนดไว้

ติดตามตรวจเยี่ยมการจัดการศึกษาระดับปริญญาเอกเชิงบูรณาการระบบพิชญพิจารณาแบบมีส่วนร่วม ของสถาบันอุดมศึกษา ระยะที่ 1 ปีงบประมาณ 2559 จำนวน 6 สถาบัน/17 หลักสูตร

ติดตามตรวจเยี่ยมการจัดการศึกษาระดับปริญญาเอกเชิงบูรณาการระบบพิชญพิจารณาแบบมีส่วนร่วมของสถาบันอุดมศึกษา ระยะที่ 1 ปีงบประมาณ 2560 (ครั้งที่ 2) จำนวน 12 สถาบัน/1 วิทยาเขต/ 19 หลักสูตร

24
ธันวาคม
2558

9
มิถุนายน
2559

5 - 30
กันยายน
2559

17 มกราคม -
17 กุมภาพันธ์
2560

1 พฤษภาคม -
23 มิถุนายน
2560

จัดประชุมสัมมนา เรื่อง “การติดตามและตรวจเยี่ยมการจัดการศึกษาระดับปริญญาเอกเชิงบูรณาการระบบพิชญพิจารณาแบบมีส่วนร่วม ระยะที่ 1 ประจำปีงบประมาณ พ.ศ. 2559” ณ โรงแรมเอเชีย

ติดตามตรวจเยี่ยมการจัดการศึกษาระดับปริญญาเอกเชิงบูรณาการระบบพิชญพิจารณาแบบมีส่วนร่วมของสถาบันอุดมศึกษา ระยะที่ 1 ปีงบประมาณ 2560 (ครั้งที่ 1) จำนวน 6 สถาบัน/1วิทยาเขต/18 หลักสูตร

ส่งเสริม เครือข่าย มหาวิทยาลัย

.....

การปฏิบัติการกิจกรรมครอบคลุมทั้ง 4 ด้าน
ในรูปแบบเครือข่ายของสถาบันอุดมศึกษา
ที่บูรณาการความร่วมมือ
ทั้งทรัพยากรบุคคลและองค์ความรู้
ช่วยประหยัดเวลาและงบประมาณ
เนื่องจากเป็นทั้งการต่อยอดแนวตั้ง
และขยายวงแนวนอน

จุดเริ่มต้น

เครือข่ายเพื่อการพัฒนาอุดมศึกษา เป็นกำลังสำคัญในการช่วยให้สถาบันอุดมศึกษา มีความเข้มแข็ง และมีคุณภาพ เป็นการรวมกลุ่มเพื่อเพิ่มพลังความหลากหลาย ความเชี่ยวชาญร่วมกัน และแบ่งงานกันทำ ลดความซ้ำซ้อน ลดช่องว่างของความแตกต่าง บนพื้นฐานของการใช้องค์ความรู้และทรัพยากรร่วมกัน ในรูปแบบเครือข่ายอุดมศึกษาที่เชื่อมโยงกับการพัฒนา ส่งเสริม สนับสนุนกับภาคการผลิต อุตสาหกรรม และภาคประชาสังคม ซึ่งสมาชิกเครือข่ายฯ ต้องร่วมมือ ช่วยเหลือซึ่งกันและกัน ทำให้สถาบันอุดมศึกษาในเครือข่ายมีความโดดเด่น

เครือข่ายเพื่อการพัฒนาอุดมศึกษา มีหน้าที่ถ่ายทอด และส่งเสริม สนับสนุนให้เครือข่ายดำเนินงานตอบสนองนโยบายเกี่ยวกับการอุดมศึกษา โดยมุ่งเน้นการใช้ทรัพยากรและองค์ความรู้ร่วมกันระหว่างสถาบันอุดมศึกษา ผู้ประกอบการ และชุมชนท้องถิ่น พร้อมทั้งให้คำแนะนำเรื่องการบริหารจัดการเครือข่าย การพัฒนาเครือข่ายให้มีประสิทธิภาพ เข้มแข็ง และยั่งยืน ตลอดจนเป็นศูนย์กลางรับทราบ รายงานผลการดำเนินงาน รวมทั้งติดตามประเมินผลเครือข่ายที่จัดตั้งขึ้น

ทั้งนี้ หากเครือข่าย A เครือข่าย B และเครือข่าย C ดำเนินการตามนโยบายสู่การปฏิบัติในภาพรวม เพื่อการพัฒนา โดยบูรณาการประเด็นต่าง ๆ ได้สำเร็จเป็นรูปธรรมแล้วผลสะท้อนเชิงคุณค่าจะเชื่อมโยงให้เกิดประโยชน์ต่อทุกภาคส่วนในประเทศ อาทิ ผลโดยตรงต่อสถาบันอุดมศึกษา การพัฒนาศักยภาพ การวิจัย การส่งเสริมศักยภาพให้กับหน่วยงานทั้งภาครัฐและภาคเอกชนที่เกี่ยวข้อง การพัฒนาขีดความสามารถในการแข่งขันของประเทศด้านต่าง ๆ การส่งเสริมบทบาทภาคการผลิต/ภาคอุตสาหกรรม การพัฒนาความเข้มแข็งของชุมชน สังคม และท้องถิ่น การพัฒนาคุณภาพชีวิตของพลเมืองในประเทศ เป็นต้น

สหเครือข่ายเพื่อพัฒนาอุดมศึกษาไทย

สถาบันอุดมศึกษาแต่ละแห่งมีเอกลักษณ์ อัตลักษณ์ พันธกิจ และปรัชญาของแต่ละสถาบัน ดังนั้น การปฏิบัติการกิจและการตอบสนองความต้องการของประเทศจึงแตกต่างกันตามศักยภาพ ความเชี่ยวชาญ และการมุ่งเน้นภารกิจแต่ละด้านของสถาบันแต่ละแห่ง ปัจจุบันการแข่งขันในทุกมิติตามบริบทที่แตกต่างกัน ทั้งระดับประเทศ ระดับภูมิภาค และระดับโลก รวมทั้งการแข่งขันด้านการบริการทางการศึกษาจากการเปิดเสรีทางการค้า และทรัพยากรที่จำกัด ทำให้สถาบันอุดมศึกษาไม่สามารถอยู่อย่างโดดเดี่ยว จำเป็นต้องปรับตัวให้ทันต่อการเปลี่ยนแปลง และแสวงหากลยุทธ์ในการปฏิบัติการกิจ ที่จะช่วยให้มีความเข้มแข็งและสามารถแข่งขันได้ในเวทีต่างๆ การผนึกกำลังสร้างความร่วมมือ โดยการดึงทรัพยากรและความเชี่ยวชาญที่สถาบันอุดมศึกษาแต่ละแห่งมีเพื่อบูรณาการให้เกิดประโยชน์สูงสุดในการทำงานแบบเครือข่ายความร่วมมือจึงเป็นเครื่องมือที่ช่วยเสริมความเข้มแข็งของอุดมศึกษาไทย

เครื่องมือเพื่อการพัฒนาอุดมศึกษา

เครื่องมืออำนวยความสะดวก

A

(เครื่องมือ A) กำหนดนโยบาย ส่งเสริมสนับสนุน และติดตามประเมินผลการดำเนินงานเครื่องมือฯ

B

เครื่องมืออุดมศึกษามุมภาค (เครื่องมือ B) บริหารจัดการ เครื่องมือระดับพื้นที่ มีมหาวิทยาลัยแม่ข่าย 9 แห่ง

C

เครื่องมือเชิงประเด็น (เครื่องมือ C) ทำตามภารกิจ วัตถุประสงค์เฉพาะด้าน อาทิ

- เครื่องมือด้านการประกันคุณภาพ (IQA)
- เครื่องมือสหกิจศึกษา (WIL)
- เครื่องมือด้านการบ่มเพาะวิสาหกิจ (UBI)
- เครื่องมือด้านการพัฒนานักศึกษา
- เครื่องมือด้านการวิจัย
- เครื่องมือด้านการศึกษาทั่วไป (GE)
- เครื่องมือโครงการพัฒนาคุณภาพการศึกษาและการพัฒนาท้องถิ่น โดยมีสถาบันอุดมศึกษาเป็นพี่เลี้ยง

แนวคิดและวัตถุประสงค์ การสร้างเครื่องมือ

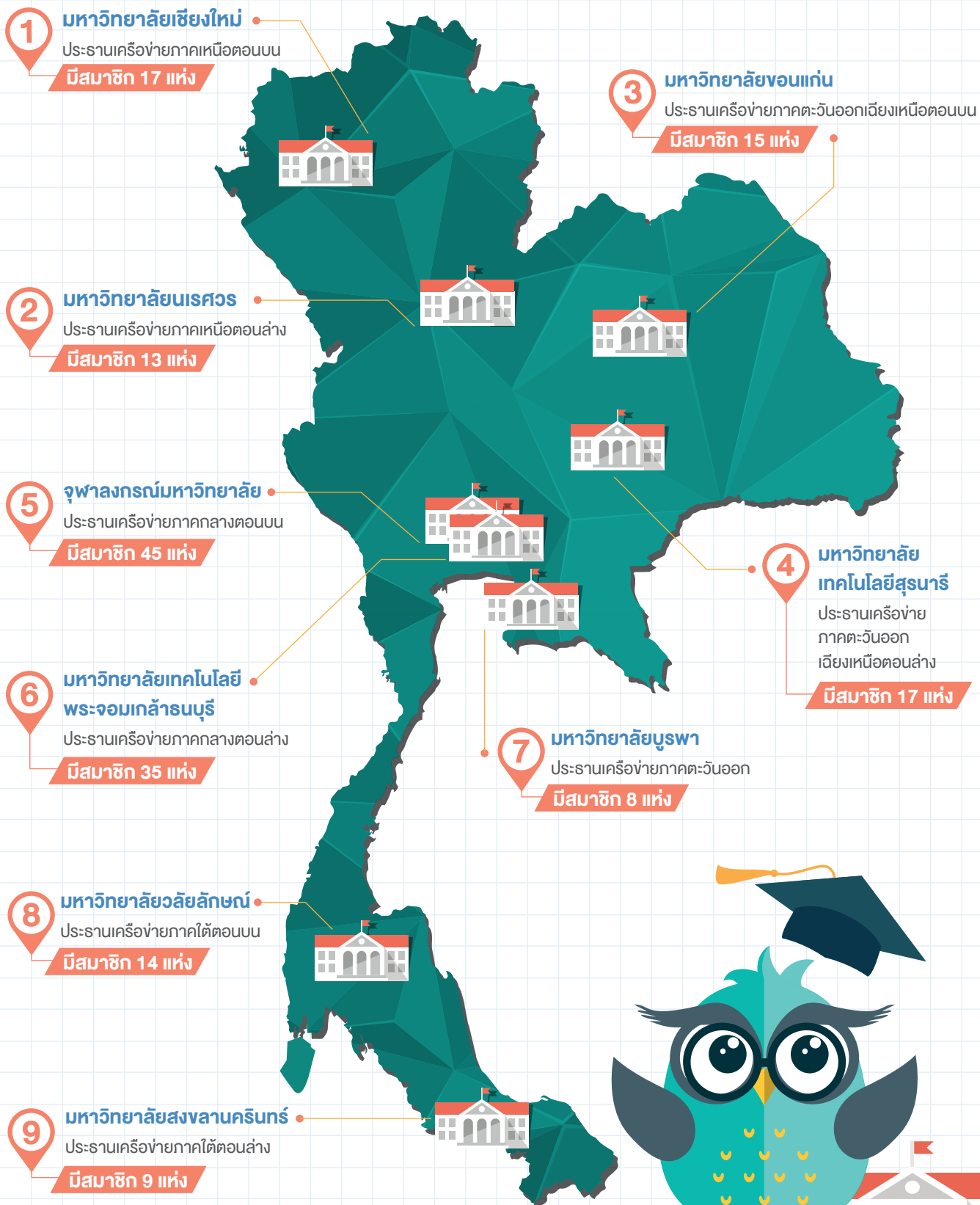

วัตถุประสงค์ของการสร้างเครื่องมือ A เครื่องมือ B และเครื่องมือ C

เพื่อการดำเนินการตามนโยบายสู่การปฏิบัติในภาพรวมเพื่อการพัฒนาใน 3 ประเด็นสำคัญ

เครือข่ายอุดมศึกษาภูมิภาค 9 เครือข่าย

สำนักงานคณะกรรมการการอุดมศึกษาสนับสนุนบทบาทความเข้มแข็งให้กับระบบการทำงานของเครือข่ายมหาวิทยาลัยหรือสถาบันอุดมศึกษาทั่วประเทศผ่านรูปแบบโครงการ/กิจกรรมต่างๆ อาทิ

ศูนย์บ่มเพาะ วิสาหกิจ

ปัจจุบันเกิดศูนย์บ่มเพาะวิสาหกิจในสถาบันอุดมศึกษา (University Business Incubator : UBI) จำนวน 79 แห่งทั่วประเทศ ปี พ.ศ. 2560 บ่มเพาะผู้ประกอบการในระดับ startup companies ได้ผู้ประกอบการทั้งหมด 235 ราย เป็นผู้ประกอบการที่เกิดธุรกิจใหม่ 163 ราย เกิดรายได้ในรอบ 1 ปี จำนวน 557 ล้านบาท เกิดการจ้างงาน 600 คน เกิดมูลค่าทางเศรษฐกิจสำหรับโครงการใหม่ ไม่น้อยกว่า 1,600 ล้านบาท และมีการสนับสนุนให้หน่วย UBI ดำเนินโครงการพัฒนา และสร้างผู้ประกอบการโดยใช้ความรู้ในสถาบันอุดมศึกษาเป็นฐานหลักสูตรการอบรมทักษะการประกอบอาชีพระยะสั้นเบื้องต้นเชิงสร้างสรรค์ให้กับนักศึกษาและประชาชน พร้อมทั้งสนับสนุนให้สถาบันอุดมศึกษาจัดการศึกษา บูรณาการการเรียนรู้กับการทำงาน (Work Integrated Learning) เพื่อเป็นแนวทางการพัฒนานิสิตนักศึกษาให้มีคุณลักษณะที่พึงประสงค์ ได้เรียนรู้ประสบการณ์ทำงานในสถานที่จริง ตลอดจนมีทักษะในการประกอบอาชีพตรงตามความต้องการของผู้ใช้บัณฑิต โดยจัดนักศึกษาสหกิจศึกษาเข้าปฏิบัติงานในสถานประกอบการที่เข้ารับการบ่มเพาะจากหน่วย UBI จำนวน 150 คน

ศูนย์บ่มเพาะวิสาหกิจในสถาบันอุดมศึกษา (University Business Incubator : UBI)

จำนวน
79 แห่ง
ทั่วประเทศ

ผู้ประกอบการ
ที่เกิดธุรกิจใหม่
163 ราย

รายได้
ในรอบ 1 ปี
จำนวน
557
ล้านบาท

ผู้ประกอบการ
235 ราย

การจ้างงาน
600 คน

มูลค่าทางเศรษฐกิจ
สำหรับโครงการใหม่
ไม่น้อยกว่า
1,600
ล้านบาท (ข้อมูลปี 2560)

การวิจัย
และนวัตกรรม
เพื่อถ่ายทอด
เทคโนโลยี
สู่ชุมชนฐานราก

เพื่อให้สถาบันอุดมศึกษามีส่วนร่วมในการเสริมสร้างความเข้มแข็งของเศรษฐกิจฐานราก และเชื่อมโยงกับเครือข่ายชุมชนท้องถิ่น สนับสนุนการนำองค์ความรู้จากผลงานวิจัยและภูมิปัญญาท้องถิ่นมาถ่ายทอดทักษะความรู้ และเทคโนโลยีที่เหมาะสมแก่ชุมชนท้องถิ่นให้สามารถยกระดับขีดความสามารถด้านการผลิตและการจัดการของเศรษฐกิจชุมชน รวมถึงการสร้างมูลค่าเพิ่มของผลิตภัณฑ์อย่างต่อเนื่อง เพิ่มโอกาสในการสร้างอาชีพ รายได้ และการพึ่งพาตนเองส่งผลต่อการสร้างความเข้มแข็งทางสังคม ทั้งนี้ สกอ. ได้กำหนดให้มีการบูรณาการการดำเนินโครงการวิจัย และเชื่อมโยงภารกิจผ่านกลไกเครือข่ายอุดมศึกษาเชิงพื้นที่ 9 เครือข่าย/ภูมิภาคทั่วประเทศ เพื่อให้การบริหารงานวิจัยมีความคล่องตัว และเพิ่มประสิทธิภาพมากขึ้น โดยมอบหมายให้เครือข่ายระดับ C คือ เครือข่ายบริหารการวิจัย ดำเนินภารกิจสร้างความร่วมมือกับนักวิจัยในสถาบันอุดมศึกษาที่เป็นสมาชิกเครือข่ายดำเนินโครงการวิจัยตาม strategy & theme ประจำปีของเครือข่ายการวิจัยแต่ละแห่ง ทั้งนี้ ในปีงบประมาณ พ.ศ. 2560 สกอ. ได้วางกรอบแนวทางการดำเนินโครงการวิจัยที่สอดคล้องกับยุทธศาสตร์การพัฒนาประเทศและยุทธศาสตร์การวิจัย รวมทั้งเป้าหมายของผลผลิตและผลลัพธ์ที่เป็นรูปธรรม โดยมีกรอบงานวิจัยเพื่อการจัดสรรงบประมาณสนับสนุนการดำเนินโครงการวิจัย 6 ด้าน คือ ด้านเกษตรกรรม ด้านการแพทย์และสาธารณสุข ด้านสมุนไพร-อาหาร ด้านการท่องเที่ยว ด้านการบริหารจัดการทรัพยากรสิ่งแวดล้อมและด้านการประยุกต์ใช้เศรษฐกิจพอเพียงและการสร้างสรรค์การเรียนรู้

การวิจัย
และพัฒนา
ภาครัฐ
ร่วมเอกชน
ในเชิงพาณิชย์

เพื่อส่งเสริมและสนับสนุนให้น้องค์ความรู้จากสถาบันอุดมศึกษามาร่วมวิจัยและพัฒนา ร่วมกับกลุ่มอุตสาหกรรมที่เป็นแหล่งทุนและวัตถุดิบที่มีศักยภาพสูงในการแข่งขัน เพื่อให้ผู้ประกอบการ (ภาคอุตสาหกรรม) พัฒนาความสามารถในการสร้างผลิตภัณฑ์ใหม่ กระบวนการผลิตใหม่ เทคโนโลยีใหม่ โดยมีกลุ่มเป้าหมายเป็นนักวิจัย ผู้ประกอบการ SMEs ชุมชน ผู้มีส่วนได้ส่วนเสียหรือมีผลกระทบต่อประชาชน ท้องถิ่น ภาคเอกชนในภูมิภาค ทั้งนี้ ในปีงบประมาณ พ.ศ. 2560 ได้มีการพิจารณาจัดสรรงบประมาณให้กับสถาบันอุดมศึกษาที่เป็นสมาชิกเครือข่ายบริหารการวิจัย 8 แห่ง จำนวน 15 โครงการ เพื่อสนับสนุนการดำเนินโครงการวิจัยที่สามารถยกระดับคุณภาพการผลิต หรือสร้างมูลค่าเพิ่มให้กับผลิตภัณฑ์ในกลุ่มอุตสาหกรรมที่เน้นการใช้เทคโนโลยีและนวัตกรรม เพื่อเพิ่มมูลค่าสินค้าและบริการตามแนวทางการพัฒนาประเทศ Thailand 4.0 ดังนี้ (1) กลุ่มอุตสาหกรรมอาหาร เกษตร และไบโอเทคโนโลยี (2) กลุ่มอุตสาหกรรมเพื่อสุขภาพ (3) กลุ่มอุตสาหกรรมอุปกรณ์อัจฉริยะและหุ่นยนต์เพื่ออุตสาหกรรม (4) กลุ่มอุตสาหกรรมดิจิทัล พัฒนาระบบการสื่อสารและเทคโนโลยีสมัยใหม่ (5) กลุ่มอุตสาหกรรมสร้างสรรค์และการเพิ่มมูลค่าบริการ

ข้อเสนอแนะเกี่ยวกับแนวทางการดำเนินงานของเครือข่ายบริหารการวิจัย

1

ส่งเสริมการพัฒนาอาจารย์/นักวิจัยด้านการวิจัย เพื่อรับใช้สังคมแบบมีส่วนร่วม เพื่อสร้างความเข้มแข็ง และทำหน้าที่บทบาทในการวิจัยตามภารกิจหลัก ของสถาบันอุดมศึกษา โดยการใช้ประเด็นการวิจัย (research issues) ที่สอดคล้องกับความต้องการของ พื้นที่และประเทศ และมีการกำหนดพื้นที่เป้าหมาย (area based) ที่ชัดเจน รวมถึงมีการขยายผลในการ ถ่ายทอดเทคโนโลยีหรือองค์ความรู้จากงานวิจัยไปยัง พื้นที่อื่นๆ ในวงกว้าง เพื่อการพัฒนาที่ยั่งยืน

3

เสริมสร้างความร่วมมือระหว่างชุมชน/ท้องถิ่น ผู้ประกอบการภาคเอกชน และสถาบันอุดมศึกษา ในการดำเนินงานวิจัยร่วมกัน โดยการเชิญหน่วยงาน ที่เกี่ยวข้อง ทั้งภาครัฐและภาคเอกชนมาร่วมกัน กำหนดกรอบทิศทางและประเด็นโจทย์งานวิจัย เพื่อให้สถาบันอุดมศึกษาพัฒนาโจทย์วิจัยที่สามารถ ตอบสนองความต้องการที่แท้จริงของผู้ใช้งานวิจัยได้

2

พัฒนารูปแบบและแนวทางการดำเนินงานของเครือข่ายบริหารการวิจัย หรือ พัฒนาเครือข่าย ให้เป็น positive group เพื่อเป็นเครื่องมือและกลไก ในการสร้างสรรค์ผลงานวิจัยที่มี คุณภาพ และผลักดันและขับเคลื่อน งานวิจัยเหล่านั้นไปสู่การใช้ประโยชน์ ได้จริง โดยการถ่ายทอดองค์ความรู้ นวัตกรรมและเทคโนโลยีไปสู่ชุมชน นักเรียน/นักศึกษา วิสาหกิจชุมชน และ SMEs ที่มีความเหมาะสมกับ ศักยภาพของชุมชน ให้สามารถยกระดับ ชีตความสามารถการผลิตและการ จัดการของเศรษฐกิจชุมชน รวมถึง การสร้างมูลค่าเพิ่มของผลิตภัณฑ์ อย่างต่อเนื่อง เพิ่มโอกาสในการสร้าง อาชีพ รายได้ และการพึ่งพาตนเอง ทำให้เกิดผลกระทบต่อการสร้าง ความเข้มแข็งทางสังคมอย่างยั่งยืน

4

มีการประเมินผลการดำเนินงานของเครือข่ายบริหารการวิจัยทั้ง 9 แห่ง แบบ formative ทุกรอบ ระยะเวลา 3 ปี เพื่อประโยชน์ในการทบทวนและปรับปรุงพัฒนาแนวทาง/วิธีการดำเนินงานที่มี ประสิทธิภาพอย่างต่อเนื่อง ซึ่งทิศทางการประเมินต้องนำไปสู่การบริหารจัดการที่มีประสิทธิภาพ เพื่อให้ผลลัพธ์ที่เกิดกับชุมชน/ท้องถิ่น ภาคเอกชน มีความยั่งยืน

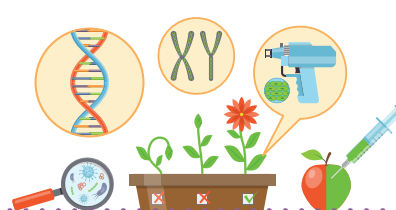
การส่งเสริม
การจัดการศึกษา
เชิงบูรณาการการเรียนรู้
กับการทำงาน
(Work Integrated
Learning : WIL)

หลักสูตรการจัดการศึกษารูปแบบ WIL มุ่งเน้นให้นักศึกษามีโอกาสปฏิบัติงานจริงในสถานประกอบการอย่างมีระบบ โดยมีการจัดการเรียนการสอนในสถานศึกษา ร่วมกับการให้นักศึกษาไปปฏิบัติงานจริง ณ สถานประกอบการ ซึ่งเน้นการเรียนรู้จากประสบการณ์ทำงานจริงเป็นหลัก ส่งผลให้เกิดการผลิตผลงานสู่การสร้างนวัตกรรมในระบบ การศึกษาสู่ระบบธุรกิจอุตสาหกรรมได้ ทำให้ประเทศ มีทรัพยากรมนุษย์ที่มีสมรรถนะสูง สามารถแข่งขันในระดับนานาชาติได้

สกอ. ได้ดำเนินการส่งเสริมและสนับสนุนโครงการส่งเสริมการจัดการศึกษาเชิงบูรณาการการเรียนรู้กับการทำงาน ดังนี้

- ส่งเสริมและสนับสนุนให้มีสถาบันอุดมศึกษา นักศึกษา และองค์กรผู้ใช้บัณฑิตเข้าร่วมโครงการ สหกิจศึกษาเพิ่มขึ้นอย่างมีคุณภาพและยั่งยืน มีสถาบันอุดมศึกษาที่ดำเนินการสหกิจศึกษา จำนวน 118 แห่ง นักศึกษาสหกิจศึกษา จำนวน 40,914 คน และองค์กรผู้ใช้บัณฑิต/สถานประกอบการที่เข้าร่วมโครงการสหกิจศึกษา จำนวน 16,224 แห่ง
- จัดทำแผนส่งเสริมสหกิจศึกษาในสถาบัน อุดมศึกษา/มาตรฐานการดำเนินการสหกิจ ศึกษา/มาตรฐานการจัดการศึกษาเชิงบูรณาการ กับการทำงานระดับอุดมศึกษาของประเทศไทย
- สนับสนุนให้นักศึกษา WIL ทำงานในหน่วย บ่มเพาะวิสาหกิจ UBI อย่างน้อยปีละ 100 คน
- จัดทำฐานข้อมูลสหกิจศึกษาออนไลน์
- ทำความร่วมมือกับสหภาพยุโรปภายใต้กรอบ PDSF ระหว่างประเทศไทยกับคณะผู้แทน สหภาพยุโรปประจำประเทศไทย และประเทศไทย กับอาเซียน เพื่อสร้างการยอมรับมาตรฐาน ระหว่างกัน รวมทั้งสนับสนุนการแลกเปลี่ยน บุคลากรและนักศึกษาสหกิจศึกษา
- จัดทำและปรับปรุงหลักสูตรการพัฒนาบุคลากร ด้านการจัดการศึกษาเชิงบูรณาการกับการทำงาน
- สนับสนุนให้เครือข่ายสถาบันอุดมศึกษาทำ การวิจัยเกี่ยวกับการจัดการศึกษาเชิงบูรณาการ กับการทำงาน (WIL)
- จัดประชุมวิชาการระดับชาติ (วันสหกิจศึกษาไทย) ทุกปี เพื่อให้ทุกภาคส่วนที่ เกี่ยวข้องกับ WIL ได้รับความรู้ความเข้าใจ ได้รับทราบความก้าวหน้า และพัฒนาการ จากการแลกเปลี่ยนเรียนรู้ ซึ่งกันและกัน รวมทั้งได้ตระหนักถึงความสำคัญ ของ WIL ตลอดจนร่วมกันพัฒนาให้มีความยั่งยืน โดยมีการแสดงนิทรรศการเพื่อยกย่องเชิดชูเกียรติ ให้กับหน่วยงาน และบุคลากร ที่ทำคุณประโยชน์ แก่การจัดการศึกษาที่บูรณาการการเรียนรู้กับ การทำงาน (WIL)

การอนุรักษ์
พันธุกรรมพืช
อันเนื่องมาจากพระราชดำริ
สมเด็จพระเทพรัตนราชสุดาฯ
สยามบรมราชกุมารี
(อพ.สธ.)

ดำเนินกิจกรรมตามพันธกิจของสถาบัน
อุดมศึกษาที่สอดคล้องกับแผนแม่บท อพ.สธ. ซึ่ง
ในปีงบประมาณ พ.ศ. 2559 ได้ดำเนินการจัดทำ
แผนดำเนินงานในลักษณะแนวทางที่ครอบคลุมทุก
ภูมิภาคทั่วประเทศ รวมจำนวนสถาบันที่เข้าร่วมสนอง
พระราชดำริ ในปัจจุบัน 63 สถาบัน โดยมีกิจกรรมหลัก
เพื่อการเชิญชวนสถาบันอุดมศึกษาแต่ละเครือข่าย
ให้จัดทำแผนแม่บทตามโครงการฯ ตามความเหมาะสม
ของบริบทแต่ละเครือข่ายและให้ร่วมรายงานผล
การดำเนินโครงการดังกล่าวอย่างต่อเนื่องและเป็นระบบ

การพัฒนา
คุณภาพการศึกษา
และการพัฒนาท้องถิ่น
โดยมีสถาบันอุดมศึกษา
เป็นพี่เลี้ยง (U-School
Mentoring)

เพื่อสร้างความร่วมมือระหว่างคณะกรรมการ
การอุดมศึกษา สำนักงานคณะกรรมการการอุดมศึกษา
และเครือข่ายอุดมศึกษา ในการดำเนินการภารกิจ
หลักของสถาบันอุดมศึกษาเพื่อยกระดับคุณภาพ
การศึกษา พัฒนาคุณภาพของบัณฑิต และรับผิดชอบ
ต่อสังคม พร้อมทั้งส่งเสริมสนับสนุนให้เครือข่ายฯ
เข้มแข็งและดำเนินงานตอบสนองนโยบายรัฐบาล
ด้านอุดมศึกษา เรื่องการสร้าง ความเข้มแข็งของ
โรงเรียนในท้องถิ่นโดยมีสถาบันอุดมศึกษาเป็นพี่เลี้ยง
ดำเนินงานโครงการพัฒนาคุณภาพการศึกษาและ
การพัฒนาท้องถิ่นโดยมีสถาบันอุดมศึกษาเป็นพี่เลี้ยง
รวมทั้งบูรณาการความร่วมมือขององค์กรต่างๆ เพื่อสร้าง
ความร่วมมือในการพัฒนาคุณภาพการศึกษาตามนโยบาย
ที่เป็นจุดเน้นของรัฐบาล ทั้งในระดับท้องถิ่นและระดับชาติ
ให้มีคุณภาพด้วยการเข้าไปดำเนินการของสถาบัน
อุดมศึกษาพี่เลี้ยงมากกว่า 100 สถาบัน

ผลการดำเนินงาน

ปี 2559

สถาบันอุดมศึกษา
ร่วมดำเนินการ

107
สถาบัน

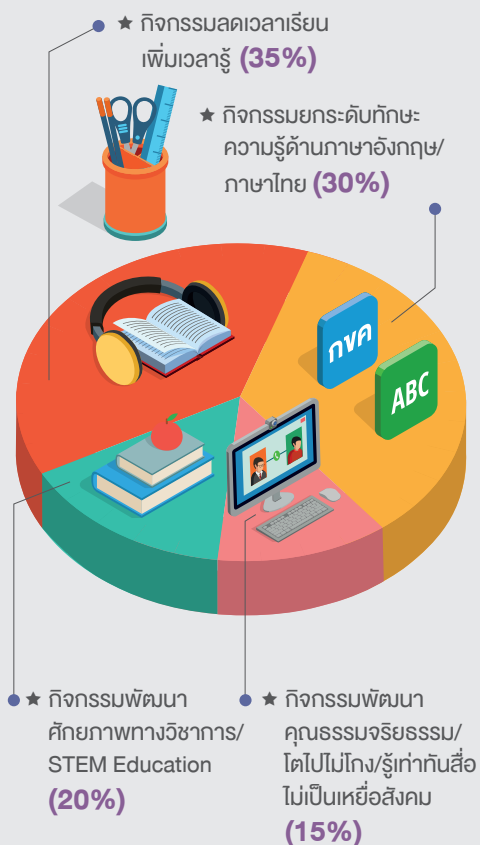

วิทยาลัยชุมชน
18 แห่ง

ดูแล **154**
โรงเรียนเป้าหมาย

มีการดำเนินกิจกรรมตามโครงการฯ
รวมจำนวน **133** โครงการ/กิจกรรม

ครอบคลุมเป้าหมายการพัฒนา

นักเรียน **25,250** คน
ครู **2,991** คน
ใน **54** จังหวัด

ปี 2560

สถาบันอุดมศึกษา
ร่วมดำเนินการ

127
สถาบัน

วิทยาลัยชุมชน
17 แห่ง

ดูแล **1,359**
โรงเรียนเป้าหมาย

มีการดำเนินกิจกรรมตามโครงการฯ
รวมจำนวน **452** โครงการ/กิจกรรม

***สถาบันอุดมศึกษาพี่เลี้ยงจะเลือกดำเนินการ
กิจกรรมอย่างน้อย 2 ใน 7 กิจกรรม***

- ★ กิจกรรมที่สอดคล้องกับนโยบายลดเวลาเรียน
เพิ่มเวลารู้
- ★ การจัดการเรียนการสอนเพิ่มเติมในสถานศึกษา
- ★ การยกระดับความรู้ภาษาอังกฤษ
- ★ การยกระดับความรู้ภาษาไทย
- ★ การพัฒนาคุณธรรม
จริยธรรมของนักเรียน
(โตไปไม่โกง รู้เท่าทันสื่อ
ไม่เป็นเหยื่อของสังคม)

- ★ การพัฒนา
ศักยภาพครู
- ★ กิจกรรมอื่น ๆ
ตามความต้องการของ
โรงเรียนเป้าหมายและ
สอดคล้องกับความรู้
ความเชี่ยวชาญที่
สถาบันอุดมศึกษา
พี่เลี้ยงมีอยู่

ครอบคลุมเป้าหมายการพัฒนา

นักเรียน **163,080** คน
ครู **13,590** คน
ใน **74** จังหวัด

ผลลัพธ์เชิงคุณภาพที่เกิดขึ้นตามโครงการฯ 7 ด้าน คือ

ที่ประชุมคณะอนุกรรมการเครือข่ายพัฒนาอุดมศึกษา ให้ข้อเสนอแนะเพื่อพัฒนาโครงการฯ ดังนี้

- 1... บทบาทพี่เลี้ยงของสถาบันอุดมศึกษาทั่วประเทศต้องเป็นตัวตั้งในการพัฒนาไม่ใช่ตัวตาม โดยเฉพาะงานบริการวิชาการสู่ชุมชนของแต่ละสถาบันอุดมศึกษาควรนำมาเชื่อมโยงกับโครงการ และกำหนดให้โครงการนี้เป็นส่วนหนึ่งในโครงสร้างของภาระงานที่สถาบันอุดมศึกษาต้องดำเนินการอย่างต่อเนื่องในระยะยาว
- 2... สถาบันอุดมศึกษาต้องมุ่งเน้นกิจกรรมที่สร้าง learning outcomes เพื่อพัฒนานักเรียนให้มี ศักยภาพที่จำเป็นในศตวรรษที่ 21 และต้องสร้าง mind set ให้เกิดขึ้น เพื่อให้สถาบันอุดมศึกษา และโรงเรียนสร้างเครือข่ายการทำงานร่วมกันแบบองค์รวม (holistic)
- 3... สถาบันอุดมศึกษาต้องสร้างกลไกการเป็น “receptor” เพื่อสร้างแรงจูงใจให้โรงเรียน (ครู/นักเรียน/ชุมชน) เข้ามามีส่วนร่วมในกระบวนการดำเนินโครงการฯ โดยเฉพาะผู้บริหารสถาบัน อุดมศึกษาควรจัดทำแผนแม่บทระยะยาวของโครงการเป็นพี่เลี้ยงโรงเรียน เพื่อให้โครงการนี้เป็น กิจกรรมในโครงสร้างของสถาบันอุดมศึกษาที่ต้องไปช่วยโรงเรียนและชุมชน สถาบันอุดมศึกษา ควรใช้โครงการนี้เป็นฐาน (platform) ในการปรับบทบาทของสถาบันอุดมศึกษาให้เป็นที่พึ่ง ของชุมชนและช่วยทำชุมชนฐานรากให้เข้มแข็ง
- 4... เสนอให้บูรณาการการทำงานร่วมกันกับคณะกรรมการศึกษาธิการจังหวัด (กศจ.) เพื่อขับเคลื่อน โครงการพัฒนาคุณภาพการศึกษาและการพัฒนาท้องถิ่น โดยมีสถาบันอุดมศึกษาเป็นพี่เลี้ยง ไปด้วยกัน และเน้นบทบาทของสถาบันอุดมศึกษาในภูมิภาคในการลงไปช่วยโรงเรียน ให้มุ่ง ความต้องการ/โจทย์ของโรงเรียนเป็นหลัก โดยช่วยแก้ไขปัญหาโรงเรียนที่มีนักเรียนด้อยโอกาสก่อน (weaker or weakest) เพื่อให้เกิดการเปลี่ยนแปลงอย่างมีนัยสำคัญ โดยใช้ยุทธศาสตร์ สร้างโมเดล “high expectations - high support” ให้เกิดกับนักเรียน โดยเฉพาะการทำให้ นักเรียนตั้งความหวังที่จะเรียนให้สูงขึ้นแทนการออกไปมีครอบครัวหรือการออกไปทำงาน เพียงเพื่อหารายได้รายวัน

หลักการ

คณะกรรมการการอุดมศึกษาให้ความสำคัญในการส่งเสริมเครือข่ายมหาวิทยาลัย ดังนั้นจึงมีนโยบายจัดโครงการประชุมคณะกรรมการการอุดมศึกษาสัญจร 9 เครือข่าย เพื่อสร้างความเข้มแข็งและสร้างศักยภาพการทำงานของเครือข่ายเพื่อการพัฒนาอุดมศึกษา โดยคณะกรรมการการอุดมศึกษาได้มีโอกาสแลกเปลี่ยนและให้คำแนะนำการบริหารจัดการเครือข่ายร่วมกับเครือข่ายอุดมศึกษาภูมิภาค ทั้ง 9 เครือข่าย เพื่อร่วมกันพัฒนาเครือข่ายให้มีประสิทธิภาพ เข้มแข็ง และยั่งยืน ซึ่งถือว่าเป็นการถ่ายทอดนโยบายจากเครือข่าย A สู่เครือข่าย B มากขึ้น

การประชุม คณะกรรมการ การอุดมศึกษา สัญจร 9 เครือข่าย

คณะกรรมการการอุดมศึกษามีแนวนโยบายรับฟังข้อเท็จจริงและปัญหาในการจัดการศึกษาของสถาบันอุดมศึกษา ตลอดจนข้อคิดเห็นและข้อเสนอแนะจากผู้บริหารสถาบันอุดมศึกษา เพื่อเป็นสาระัตถะในการประเมินการจัดการศึกษาของสถาบันอุดมศึกษาแต่ละเครือข่าย และหาแนวทางในการพัฒนาคุณภาพมาตรฐานการอุดมศึกษาให้เป็นที่ยอมรับ ทั้งจากสถาบันอุดมศึกษา สถานประกอบการ และผู้มีส่วนได้ส่วนเสีย ผู้เกี่ยวข้องทุกภาคส่วน เพื่อให้เกิดความร่วมมือในการนำนโยบาย และทิศทางการพัฒนาอุดมศึกษาไปสู่การปฏิบัติอย่างจริงจัง ให้เกิดผลลัพธ์อย่างเป็นรูปธรรม ส่งเสริมให้สถาบันอุดมศึกษามีคณะผู้บริหารที่มีธรรมาภิบาล ให้คณาจารย์มีจิตวิญญาณความเป็นครูอย่างมืออาชีพ ให้มีหลักสูตรที่หลากหลายและมีมาตรฐานให้สถาบันอุดมศึกษาเป็นแหล่งสร้างและพัฒนาองค์ความรู้

สำนักงานคณะกรรมการการอุดมศึกษาจึงได้จัดการประชุมคณะกรรมการการอุดมศึกษาสัญจร เพื่อเสวนาร่วมกับเครือข่ายอุดมศึกษา 9 เครือข่าย จากครั้งแรก เมื่อวันที่ 2 เมษายน 2557 จัดการประชุมครั้งที่ 1 ณ มหาวิทยาลัยบูรพา จนถึงครั้งที่ 9 เมื่อวันที่ 8 มิถุนายน 2559 ณ มหาวิทยาลัยวลัยลักษณ์ นับเป็นเวลา 2 ปี 2 เดือน ซึ่งประกอบด้วย สถาบันอุดมศึกษาของรัฐ เอกชน และวิทยาลัยชุมชน จำนวน 156 แห่ง โดยมีการจัดเส้นทางการเยี่ยมชม (site visit) สถาบันอุดมศึกษาใน 32 เส้นทาง เยี่ยมชมการเรียนการสอน และรับฟังข้อเท็จจริง ปัญหา ตลอดจนข้อคิดเห็น และข้อเสนอแนะจากผู้บริหารและบุคลากรของสถาบันอุดมศึกษา 77 แห่ง โดยในการสัญจรแต่ละครั้ง คณะกรรมการการอุดมศึกษาได้รับทราบข้อมูล จุดอ่อน จุดแข็ง วิฤต และโอกาส ที่สถาบันอุดมศึกษานำมาแลกเปลี่ยน

ประสบการณ์กัน ทำให้คณะกรรมการการอุดมศึกษาได้ข้อมูลที่มีคุณค่าเป็นประโยชน์ในการกำหนดทิศทางอนาคตการพัฒนาอุดมศึกษาไทยต่อไป

คณะกรรมการการอุดมศึกษาได้รับรู้ข้อมูลปฐมภูมิจากการเสวนาและการเยี่ยมชมสถาบันอุดมศึกษา ทั้ง 9 เครือข่าย ได้เห็นความตั้งใจของผู้บริหาร คณาจารย์และบุคลากรของสถาบันอุดมศึกษา ที่ต้องการร่วมกันพัฒนาให้อุดมศึกษาไทยมีมาตรฐานเป็นที่ยอมรับของสังคมไทยและสังคมโลก นอกจากนี้ สถาบันอุดมศึกษาทุกแห่งพร้อมที่จะดำเนินบทบาทของสถาบันให้ครอบคลุม ทั้ง 4 พันธกิจหลัก การผลิตบัณฑิต การวิจัยและพัฒนา การบริการทางวิชาการ และการทำนุบำรุงศิลปวัฒนธรรม โดยเฉพาะอย่างยิ่งการวิจัยและพัฒนา และการบริการทางวิชาการต่อสังคมและชุมชน เพื่อช่วยกันสร้างนวัตกรรม และต่อยอดองค์ความรู้ที่มีอยู่ในสถาบันอุดมศึกษาสู่การพัฒนาประเทศให้มั่นคง มั่งคั่ง และยั่งยืน ต่อไป

ส่งเสริมเครือข่ายมหาวิทยาลัย

กกอ. สัญจร 9 เครือข่าย

OBJECTIVES

พบปะกับผู้บริหารสถาบันอุดมศึกษาในพื้นที่ รับฟังปัญหา / ข้อเท็จจริง และร่วมแลกเปลี่ยนความคิดเห็น และแนวปฏิบัติที่ดี เพื่อขับเคลื่อนนโยบายของคณะกรรมการการอุดมศึกษา สู่การปฏิบัติอย่างเป็นรูปธรรม

4

9-11 มีนาคม 2558

ณ มหาวิทยาลัยเชียงใหม่ และเครือข่ายอุดมศึกษาภาคเหนือตอนบน

8

20-22 มีนาคม 2559

ณ มหาวิทยาลัยนเรศวร และเครือข่ายอุดมศึกษาภาคเหนือตอนล่าง

3

15-17 ธันวาคม 2557

ณ มหาวิทยาลัยขอนแก่น และเครือข่ายอุดมศึกษาภาคตะวันออกเฉียงเหนือตอนบน

7

7-9 ธันวาคม 2558

ณ มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีสุรนารี และเครือข่ายอุดมศึกษาภาคตะวันออกเฉียงเหนือตอนล่าง

2

5-7 สิงหาคม 2557

ณ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย และเครือข่ายอุดมศึกษาภาคกลางตอนบน

1

2-3 เมษายน 2557

ณ มหาวิทยาลัยบูรพา และเครือข่ายอุดมศึกษาภาคตะวันออก

6

7-9 กันยายน 2558

ณ มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีพระจอมเกล้าธนบุรี และเครือข่ายอุดมศึกษาภาคกลางตอนล่าง

5

8-10 มิถุนายน 2558

ณ มหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์ และเครือข่ายอุดมศึกษาภาคใต้ตอนล่าง

9

6-8 มิถุนายน 2559

ณ มหาวิทยาลัยวลัยลักษณ์ และเครือข่ายอุดมศึกษาภาคใต้ตอนบน

9

HEDNet

32

routes

77

site visit

โครงการประชุมคณะกรรมการการอุดมศึกษาสัญจร ณ เครือข่าย
อุดมศึกษาภูมิภาค 9 เครือข่าย เพื่อให้คณะกรรมการการอุดมศึกษาและ
ผู้บริหารของสำนักงานคณะกรรมการการอุดมศึกษา ได้พบปะกับผู้บริหาร
สถาบันอุดมศึกษาในพื้นที่ โดยมีวัตถุประสงค์เพื่อแลกเปลี่ยนความคิดเห็น
ระหว่างคณะกรรมการการอุดมศึกษา สำนักงานคณะกรรมการการอุดมศึกษา
และผู้บริหารมหาวิทยาลัยเครือข่ายอุดมศึกษาภูมิภาค 9 เครือข่าย ในการ
ยกระดับคุณภาพอุดมศึกษาไทยให้สอดคล้องกับสถานการณ์ปัจจุบัน พร้อมทั้ง
หาแนวทางในการขับเคลื่อนนโยบายคณะกรรมการการอุดมศึกษาไปสู่การ
ปฏิบัติให้เป็นผลอย่างเป็นรูปธรรม ตลอดจนสร้างศักยภาพการทำงาน
เชิงบูรณาการของเครือข่ายเพื่อการพัฒนาอุดมศึกษา

บทสรุปที่ได้จากการแลกเปลี่ยนเรียนรู้ ร่วมกับ 9 เครือข่าย

ช่วยกันสร้างความเข้มแข็ง สถาบันในเครือข่ายจะต้องพยายามช่วยเหลือกัน
เพื่อสร้างความเข้มแข็งให้แก่งานและกัน

ปรับบทบาท สถาบันอุดมศึกษาต้องเป็นแหล่งบ่มเพาะความจริง ความดี
และความงาม อันเป็นอุดมการณ์ของสถาบันอุดมศึกษา ต้องร่วมมือกันทำให้
สถาบันอุดมศึกษาเป็นสถาบันที่มั่นคงและยั่งยืน เป็นที่พึ่งของสังคม

เปลี่ยนวิธีคิด การจัดการเรียนการสอนต้องให้ผู้เรียนมีส่วนร่วม สร้าง
ค่านิยมใหม่ให้กับคนรุ่นใหม่ เพื่อสังคมฐานความรู้ ไม่ใช่สังคมที่ยกย่องใบปริญญา

จัดการศึกษาตามเอกลักษณ์ สถาบันอุดมศึกษาต้องมีจุดเด่น แต่ละสถาบัน
ต้องมีจุดยืน เพื่อผลิตคนให้เป็นคน ผลิตคนให้มีงานทำ และทำงานได้

ตอบสนองความต้องการของพื้นที่ สถาบันอุดมศึกษาในพื้นที่ต้องเป็น
เพื่อนกับชุมชน แก้ปัญหาให้ชุมชน ช่วยกันทำให้ชุมชนเข้มแข็ง ก็จะเป็นหลักในการ
สร้างเศรษฐกิจฐานรากที่เข้มแข็งและยั่งยืน

ทำอย่างไรให้เครือข่ายอุดมศึกษามีความเข้มแข็งอย่างมั่นคง
และมีกิจกรรมอย่างต่อเนื่อง

พัฒนาระบบ การคัดเลือกบุคคล เข้าศึกษาใน สถาบันอุดมศึกษา

สร้างความเท่าเทียม
ไม่เป็นการกีดกันนักเรียนและผู้ปกครอง
ทั้งค่าใช้จ่ายและการวิ่งรอกสอบ
ไม่กระทบต่อการเรียนของนักเรียน
และสถาบันอุดมศึกษาได้นักศึกษา
ตามความต้องการ

จุดเริ่มต้น

ในช่วง 10 ปี ที่ผ่านมา ระบบการคัดเลือกนักศึกษาในรูปแบบการคัดเลือกที่หลากหลาย และซับซ้อนมากขึ้น ทั้งระบบกลาง (Admission) และระบบรับตรง/โควตา มีการกำหนดองค์ประกอบการคัดเลือก และการจัดสอบ ทั้งโดยสถาบันทดสอบทางการศึกษาแห่งชาติ (สทศ.) ที่จัดสอบความถนัดทั่วไป (GAT) ความถนัดทางวิชาการและวิชาชีพ (PAT) ทดสอบทางการศึกษาระดับชาติด้านพื้นฐาน (O-NET) หรือที่สถาบันอุดมศึกษาจัดทดสอบต่างๆ เช่น วิชาสามัญ 9 วิชา อย่างไรก็ตาม ทั้งสองระบบดังกล่าว ดำเนินการผ่านการเคลียร์เข้าสู่สภามหาวิทยาลัยการบดียแห่งประเทศไทย (สอท.)

การรับนักศึกษาเข้าเรียนในมหาวิทยาลัยในแต่ละปี เป็นอำนาจหน้าที่ของมหาวิทยาลัยแต่ละแห่ง โดยในแต่ละปีมีอัตราการรับนักศึกษาเข้าใหม่เพิ่มขึ้น และมากกว่าร้อยละ 50 เป็นการรับเข้าศึกษาโดยมหาวิทยาลัยดำเนินการสอบและคัดเลือกเอง หรือที่เรียกว่าระบบรับตรง ซึ่งสัดส่วนการรับตรงมีแนวโน้มเพิ่มมากขึ้น เนื่องจากมหาวิทยาลัยแต่ละแห่งให้เหตุผลถึงกระบวนการรับนักศึกษาผ่านระบบแอดมิชชันที่ใช้องค์ประกอบการคัดเลือกจากคะแนน GAT PAT O-NET และ GPAX ไม่มีประสิทธิภาพ ทำให้ได้นักศึกษาที่มีคุณสมบัติไม่ตรงกับสาขาวิชา และความต้องการของมหาวิทยาลัย นักศึกษาที่ได้มีพื้นฐานความรู้ไม่เพียงพอที่จะศึกษาต่อในสาขาวิชาที่สอบคัดเลือกเข้าไปได้ ทำให้มีนักศึกษาต้องออกกลางคันเป็นจำนวนมาก ในขณะที่การรับตรงมหาวิทยาลัยแต่ละแห่งจะดำเนินการโดยอิสระในการกำหนดจำนวน สาขาหลักสูตร และวิธีการ ซึ่งอาจมีการสอบ กำหนดให้เป็นโควตา กำหนดคุณสมบัติพิเศษ กำหนดเกณฑ์การคัดเลือกเฉพาะ และ/หรือ มีการให้สิทธิ์ในการเข้าศึกษาโดยผ่านโครงการพิเศษอื่นๆ ของมหาวิทยาลัย เช่น โครงการช้างเผือก โครงการเพชรในตม เป็นต้น

จากการศึกษาของสำนักงานคณะกรรมการการอุดมศึกษา พบว่า มหาวิทยาลัยเปิดรับตรง โดยจำแนกตามกลุ่มต่างๆ ได้ 5 กลุ่ม คือ กลุ่มมหาวิทยาลัยของรัฐ กลุ่มมหาวิทยาลัยราชภัฏ กลุ่มมหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคล กลุ่มสถาบันแพทยศาสตร์ (กสพท.) และกลุ่มมหาวิทยาลัยเอกชน ซึ่งแต่ละกลุ่มสามารถแบ่งการรับตรงได้เป็น 2 ระบบ ดังนี้

ระบบที่

1

การรับตรงแบบโควตาพิเศษ

แบ่งเป็น การรับตามโควตาพื้นที่/จังหวัด/โรงเรียน การรับตามโควตาเรียนดี/ดีเด่นทางวิชาการ การรับโควตานักเรียนมีคุณธรรม และการรับตามโควตาความสามารถพิเศษ เช่น ความสามารถทางกีฬา ดนตรี และนาฏศิลป์ เป็นต้น

ระบบที่

2

การรับตรงแบบทั่วไป

เป็นการเปิดรับแบบทั่วไปโดยที่มหาวิทยาลัยแต่ละแห่ง จะกำหนดคุณสมบัติด้านต่างๆ เช่น ด้านความรู้ คุณสมบัติทั่วไป และคุณสมบัติเฉพาะ และดำเนินการคัดเลือกตามเกณฑ์ที่มหาวิทยาลัยกำหนดขึ้น

ในการรับตรงของมหาวิทยาลัยจะกำหนดระยะเวลาในการสมัคร การสอบคัดเลือก โดยมหาวิทยาลัย แตกต่างกันตามแต่ละแห่ง ซึ่งส่วนมากจะดำเนินการในช่วงปีสุดท้ายของมัธยมปลาย หรือมัธยมศึกษาปีที่หก บางครั้งการคัดเลือกได้ดำเนินการเสร็จเรียบร้อยแล้ว ก่อนที่นักเรียนจะสอบภาคเรียนสุดท้ายของมัธยมปลาย จึงทำให้นักเรียนสามารถได้รับเข้าเรียนก่อนที่นักเรียนจะจบมัธยมศึกษาปีที่หก

ขณะเดียวกัน ระบบการคัดเลือกแบบแอดมิชชันได้รับการวิพากษ์ถึงวิธีการ และคุณภาพของข้อสอบ และเกณฑ์การคัดเลือก โดยข้อสอบ PAT ซึ่งเป็นการสอบวัดความถนัดเฉพาะสาขาวิชา ทำให้ได้นักเรียนที่มีศักยภาพไม่ตรงตามมาตรฐานของสาขาวิชาที่เปิดสอน เช่น หลักสูตรสาขาวิศวกรรมศาสตร์ วิทยาศาสตร์ ที่ต้องการความรู้พื้นฐานทางวิทยาศาสตร์ และคณิตศาสตร์ สูงมาก ซึ่งการสอบผ่าน PAT ไม่สามารถวัดได้ตรง

นอกจากนี้ องค์ประกอบของการคัดเลือกที่ประกอบด้วยคะแนนจาก GPAX GAT และ PAT ยังมีปัญหาเรื่องสัดส่วนที่จะนำมาใช้ในการพิจารณามีการวิพากษ์วิจารณ์ให้ทบทวนอยู่ตลอดเวลา

reference

คณะอนุกรรมการพัฒนาสังคมและผู้ด้อยโอกาส ในคณะกรรมการพัฒนาสังคมและกิจการเด็ก เยาวชน สตรี ผู้สูงอายุ คนพิการและผู้ด้อยโอกาส วุฒิสภา ได้ศึกษาปัญหา รูปแบบและระบบการสอบเข้าศึกษาต่อในระดับอุดมศึกษาของเยาวชนไทย สรุปปัญหาต่างๆ ที่เกี่ยวข้องกับการสอบ Admission ดังนี้

- ปัญหาในการสมัครสอบ การสอบ GAT PAT ที่กำหนดให้สามารถสอบปีละ 2 ครั้งต่อปี และให้ใช้คะแนนที่ดีที่สุดนั้นไม่เหมาะสม ทำให้นักเรียนต่างจังหวัดเสียเงินมากขึ้น ทั้งการจ่ายค่าสมัครสอบและค่าใช้จ่ายในการเดินทางมาสอบ เกิดความเครียด ต้องเรียนพิเศษเพิ่มขึ้น นอกจากนี้ การเปิดให้สมัครได้ทางอินเทอร์เน็ตอย่างเดียว ในบางกรณีนักเรียนไม่สามารถเข้าถึงได้ทำให้นักเรียนพลาดโอกาส
- ปัญหาในการสอบ ข้อสอบ GAT PAT ออกข้อสอบครอบคลุมรายวิชาเรียนทั้ง 6 เทอม แต่ช่วงเวลาลองนักเรียนเรียนได้เพียง 5 เทอม ทำให้ต้องเรียนกวดวิชา มาตรฐานความยากง่ายของข้อสอบ GAT/PAT แต่ละครั้งแตกต่างกัน
- ปัญหาสัดส่วนองค์ประกอบ GPAX O-NET GAT PAT ที่มีการเปลี่ยนแปลงองค์ประกอบและสัดส่วนตลอดเวลา รวมถึง GPAX ยังไม่มีมาตรฐาน เนื่องจากโรงเรียนมีมาตรฐานการตัดเกรดที่แตกต่างกัน นอกจากนี้ การกำหนดสัดส่วนที่ผิดพลาดทำให้นักเรียนที่เข้าเรียนในสาขาวิทยาศาสตร์ วิศวกรรมศาสตร์ และแพทยศาสตร์มีพื้นฐานอ่อน
- ปัญหาการสอบตรง มหาวิทยาลัยไม่เชื่อมั่นการสอบ Admissions จึงจัดสอบตรง ทำให้นักเรียนต้องกวดวิชาให้ตรงกับ การสอบของมหาวิทยาลัยมากขึ้น บางมหาวิทยาลัยนักเรียนต้องเสียค่าสมัครสอบสูงมาก โดยไม่มีการควบคุม การที่ต้องเสียค่าใช้จ่ายมากขึ้นทำให้นักเรียนที่ไม่มีเงิน ไม่มีสิทธิ์สมัครสอบแข่งขัน จึงเกิดความไม่เท่าเทียมกันขึ้น นอกจากนี้ การสอบตรงยังมีปัญหาความไม่โปร่งใส เอื้อต่อการทุจริต

หลักการ

จากความหลากหลายที่มีมากขึ้นตามลำดับ ทั้งระบบการสอบคัดเลือก รูปแบบการสอบ และกำหนดการสอบ จนส่งผลกระทบต่อนักเรียนนักศึกษา และผู้ปกครอง ตลอดจนการจัดการเรียนการสอน ในระดับการศึกษาขั้นพื้นฐาน ซึ่งนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 6 และผู้ปกครอง มุ่งเน้นการกวดวิชา เพื่อสอบในระบบต่างๆ มากกว่าการใช้เวลาในห้องเรียน คณะกรรมการการอุดมศึกษาตระหนักถึงปัญหาที่เกิดขึ้น อาทิ การวิ่งรอกสอบ วัฒนธรรมการเรียนกวดวิชา ค่าใช้จ่ายของนักเรียนและผู้ปกครอง การละสิทธิ การพินสภาพนักศึกษา (รีไทร์) การหลอกล้อทางการศึกษา ดังนั้น คณะกรรมการการอุดมศึกษามีนโยบาย ปรับปรุงระบบที่มีอยู่ในปัจจุบันให้มีประสิทธิภาพและเสมอภาคมากขึ้น เพื่อลดภาระการสอบของนักเรียน โดยมีระบบ Central Admissions หรือ Network Admissions ตามกลุ่มสาขาวิชา พร้อมทั้งสนับสนุน ให้ทบทุนและลดความซ้ำซ้อนของข้อสอบ ด้วยการใช้ข้อสอบที่มีมาตรฐานและรองรับองค์ประกอบ ในการพิจารณาของกลุ่มสาขาวิชาต่างๆ และกำหนดเกณฑ์มาตรฐานขั้นต่ำของการรับเข้าเรียนในสาขา ต่างๆ ตลอดจนส่งเสริมให้นักศึกษามีสมรรถนะสากลด้านภาษา

สภาพปัญหา

การดำเนินการคัดเลือกบุคคลเข้าศึกษาในสถาบันอุดมศึกษาระบบกลาง (Admission) และระบบรับตรงในปัจจุบัน ได้ก่อให้เกิดปัญหาสำคัญ ดังนี้

- 1 ความไม่เท่าเทียมในโอกาสทางการศึกษา :** นักเรียนที่ผู้ปกครองมีฐานะดีและมีความพร้อมด้านการเงิน จะได้เรียนกวดวิชาเพื่อเตรียมสอบและสามารถสมัคร เพื่อเข้ารับการคัดเลือกจากสถาบันอุดมศึกษาได้หลายแห่ง ก็จะมีโอกาสในการเข้าศึกษา ในสถาบันอุดมศึกษาสูงกว่าและได้เปรียบกว่านักเรียนที่มีฐานะด้อยกว่า
- 2 เพิ่มภาระค่าใช้จ่าย :** นักเรียนและผู้ปกครองต้องเสียค่าใช้จ่ายในการแสวงหาที่เรียน มากขึ้น เนื่องจากต้องการเพิ่มโอกาสในการได้เข้าเรียนในสถาบันอุดมศึกษา ทำให้ สมัครสอบหลายแห่ง ซึ่งต้องเสียค่าใช้จ่ายในการสมัครสอบ รวมถึงค่าใช้จ่ายในการ เดินทางไปสอบด้วย
- 3 ผู้เรียนได้เรียนในสาขาวิชาที่ไม่ตรงตามศักยภาพของตน :** การสอบซึ่งมีคุณภาพ มาตรฐาน และเกณฑ์ที่แตกต่างกันไป ทำให้สถาบันอุดมศึกษาได้นักศึกษาที่มีความรู้ ความสามารถไม่สอดคล้องกับสาขาวิชาที่เรียน มีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนต่ำและ เกิดปัญหาการออกกลางคันเป็นจำนวนมาก
- 4 การละสิทธิ :** การที่นักเรียนสมัครสอบและได้รับการคัดเลือกพร้อมกันหลายแห่ง เป็นการปิดโอกาสนักเรียนรายอื่นๆ อีกทั้งทำให้สถาบันอุดมศึกษารับนักศึกษา ได้ไม่เต็มจำนวน

ผลกระทบของปัญหา

- 1.... ผู้ปกครองรับภาระด้านค่าใช้จ่ายสูง เพื่อสนับสนุนบุตรหลานให้ได้เรียนกวดวิชา รวมถึงสมัครสอบหลายสถาบัน เพื่อเพิ่มโอกาสที่จะได้เข้าศึกษาในสถาบันอุดมศึกษา ซึ่งจะมีค่าใช้จ่ายในการเดินทางหรือที่พักเพิ่มขึ้นด้วย
- 2.... มีการแข่งขันกันแย่งผู้เรียน ด้วยการเสนอสิ่งอำนวยความสะดวกหรือให้ข้อมูลที่อาจไม่ครบถ้วน เพื่อดึงใจให้นักเรียนเข้าเรียน
- 3.... การจัดการเรียนการสอนระดับมัธยมศึกษาตอนปลาย : โรงเรียนระดับมัธยมศึกษา โดยเฉพาะมัธยมศึกษาชั้นปีที่ 6 ต้องเร่งการเรียนการสอน และการสอบ เพื่อให้ทันการสอบคัดเลือกเข้ามหาวิทยาลัยของนักเรียน
- 4.... นักเรียนมัธยมศึกษาตอนปลายละทิ้งห้องเรียนและหันไปกวดวิชามากขึ้น เนื่องจากการสอบเข้ามหาวิทยาลัย ใช้ข้อสอบที่วัดความรู้ความสามารถซึ่งเกินกว่าความรู้ที่นักเรียนได้เรียนจากการเรียนในชั้นเรียนปกติ อีกทั้งเป็นการสอบวัดความรู้ก่อนที่นักเรียนจะเรียนจบ
- 5.... คุณภาพการศึกษาทั้งระดับพื้นฐานและอุดมศึกษา : เนื่องจากปัญหาในการบริหารจัดการเรียนการสอนระดับมัธยมศึกษา ซึ่งต้องเร่งให้ทันการสอบเข้ามหาวิทยาลัย ทำให้นักเรียนจบการศึกษาอย่างไม่พร้อมหรือไม่สมบูรณ์ และเมื่อเข้าสู่ระดับอุดมศึกษานักศึกษาบางส่วนก็ประสบปัญหาในการเรียน ส่งผลต่อคุณภาพการศึกษา
- 6.... กระทบต่อระบบอุดมศึกษาโดยรวม : การคัดเลือกนักศึกษาเข้าเรียนในสาขาวิชาที่ไม่ตรงตามศักยภาพของนักศึกษา ส่งผลคุณภาพของนักศึกษาหรือบัณฑิตลดลง ทำให้ไม่สามารถผลิตบัณฑิตได้ตรงตามความต้องการของตลาดแรงงานและไม่มีคุณภาพพอที่จะพัฒนาประเทศให้สามารถแข่งขันได้ในระดับนานาชาติ

สู่การปฏิบัติ

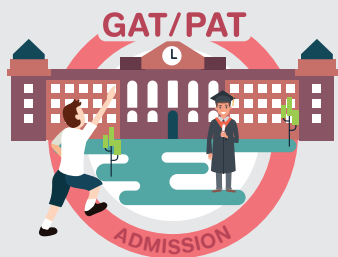
เพื่อให้สอดคล้องกับนโยบายคณะกรรมการการอุดมศึกษา สำนักงานคณะกรรมการการอุดมศึกษาจึงจัดการประชุมหารือร่วมกับที่ประชุมอธิการบดีแห่งประเทศไทย ที่ประชุมอธิการบดีมหาวิทยาลัยราชภัฏ และคณะกรรมการอธิการบดีมหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคล เรื่อง การสอบคัดเลือกบุคคลเข้ามหาวิทยาลัยระบบใหม่อย่างต่อเนื่อง เพื่อหาแนวทางการแก้ไขปัญหา เร่งพัฒนาระบบการรับบุคคลเข้าศึกษาต่อในระดับอุดมศึกษาใหม่ ให้เป็นระบบที่มีความเท่าเทียมกันทางโอกาส เข้าถึงได้ง่าย ลดค่าใช้จ่าย มีความยุติธรรม โปร่งใสตรวจสอบได้ นักเรียนมีสิทธิ์เลือกสาขาที่ต้องการเรียน เปิดโอกาสในการเข้าสู่สถาบันอุดมศึกษาอย่างเท่าเทียมกัน และสามารถคัดเลือกบุคคลให้สามารถเข้าเรียนได้ตามความสามารถและศักยภาพของตน ซึ่งที่ประชุมอธิการบดีแห่งประเทศไทย ที่ประชุมอธิการบดีมหาวิทยาลัยราชภัฏ คณะกรรมการอธิการบดีมหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคล และสถาบันอุดมศึกษาต่างๆ ได้ให้ความร่วมมือในการนำนโยบายและหลักการของคณะกรรมการการอุดมศึกษาไปสู่การปฏิบัติร่วมกัน

สอบช่วงเดียว clearing house สม : ข้อสรุปการคัดเลือกนักเรียนระบบใหม่

จากการประชุมหารือพิจารณาแนวทางการปรับปรุงหรือพัฒนาระบบการคัดเลือกบุคคลเข้าศึกษาในสถาบันอุดมศึกษาเพื่อไปสู่การปฏิบัติ ร่วมกับรัฐมนตรีว่าการกระทรวงศึกษาธิการ เมื่อวันที่ 25 สิงหาคม 2559 ที่ประชุมอธิการบดีแห่งประเทศไทยเห็นด้วยในหลักการของกระทรวงศึกษาธิการที่ต้องการพัฒนาระบบการคัดเลือกบุคคลเข้าศึกษาในสถาบันอุดมศึกษา โดยสร้างความเท่าเทียม ไม่เป็นภาระแก่นักเรียนและผู้ปกครอง ทั้งค่าใช้จ่ายและการวิ่งรอกสอบ ไม่กระทบต่อการเรียนของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 6 และสถาบันอุดมศึกษาได้นักศึกษาตามความต้องการ โดยที่ประชุมเห็นชอบในหลักการให้ปรับระบบการคัดเลือกบุคคลเข้าศึกษาในสถาบันอุดมศึกษา โดยรวมทุกระบบทุกรูปแบบ เป็นระบบรวมผ่านส่วนกลาง (clearing house) ซึ่งให้สิทธิ์สถาบันอุดมศึกษากำหนดคุณสมบัติและเกณฑ์การพิจารณาคัดเลือก ส่วนนักเรียนมีสิทธิ์เลือกยืนยันหรือสละสิทธิ์เพื่อเข้ารับการคัดเลือกใหม่ได้ตามต้องการ ทั้งนี้ ให้กำหนดช่วงเวลาในการสอบคัดเลือกเพียงช่วงเดียว หลังนักเรียนจบการเรียนการสอนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 6

เมื่อวันที่ 23 เมษายน 2560 ที่ประชุมอธิการบดีแห่งประเทศไทย ในการประชุมครั้งที่ 2/2560 ได้พิจารณาร่วมกันในการปรับกระบวนการคัดเลือกบุคคลเข้าศึกษาในสถาบันอุดมศึกษาแบบใหม่ ตั้งปีการศึกษา 2561 เป็นต้นไป ด้วยหลักการ ดังนี้ (1) นักเรียนควรอยู่ในห้องเรียนจนจบชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 6 (2) นักเรียนแต่ละคนมีเพียง 1 สิทธิ์ ในการตอบรับในสาขาวิชาที่เลือก สามารถสละสิทธิ์ภายในระยะเวลาที่กำหนด (3) สถาบันอุดมศึกษาในเครือข่าย ทปอ. ทุกแห่งจะเข้าระบบ clearing house เพื่อบริหาร 1 สิทธิ์ ของนักเรียน ซึ่งการคัดเลือกบุคคลเข้าศึกษาต่อในสถาบันอุดมศึกษาแบบใหม่ หรือที่เรียกว่า Thai University Central Admission System (TCAS) จะแบ่งเป็น 5 รอบ ดังนี้ รอบที่ 1 : การรับด้วยแฟ้มสะสมผลงาน (portfolio) โดยไม่มีการสอบข้อเขียน รอบที่ 2 : การรับแบบโควตาที่มีการสอบข้อเขียนหรือข้อสอบปฏิบัติ รอบที่ 3 : การรับตรงร่วมกัน รอบที่ 4 : การรับแบบแอดมิชชัน และรอบที่ 5 : การรับตรงแบบอิสระ

สำหรับมหาวิทยาลัยราชภัฏ และมหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคล ซึ่งเปิดภาคการศึกษาตั้งแต่เดือนมิถุนายน จะเข้าร่วมเพียงรอบที่ 1-3 และจะดำเนินการรอบที่ 5 โดยในส่วนของมหาวิทยาลัยราชภัฏทั้ง 38 แห่ง จะกำหนดเวลาในการรับนักศึกษาให้ตรงกัน

ระบบคัดเลือกบุคคลเข้าศึกษา ในสถาบันอุดมศึกษาปี 2561

การรับด้วยแฟ้มสะสมงาน

ไม่มีการสอบข้อเขียน

สำหรับผู้สมัครทั่วไป ผู้สมัครที่มีความสามารถพิเศษ
ผู้สมัครโควตา และผู้สมัครเครือข่าย
สมัครโดยตรงกับสถาบันอุดมศึกษา

ครั้งที่ 1 ประกาศรับ และคัดเลือก

1 ต.ค.-30 พ.ย. 2560

ประกาศผล 22 ธ.ค. 2560

ครั้งที่ 2 ประกาศรับ และคัดเลือก

22 ธ.ค. 2560-28 ก.พ. 2561

ประกาศผล 26 มี.ค. 2561

การรับแบบโควตา

มีสอบข้อเขียนหรือข้อสอบปฏิบัติ

สำหรับผู้สมัครที่อยู่ในเขตพื้นที่ หรือภาค
โควตาโรงเรียนในเครือข่าย และโครงการ
ความสามารถพิเศษต่างๆ

สถาบันอุดมศึกษาประกาศเกณฑ์การสอบ
สมัครโดยตรงกับสถาบันอุดมศึกษา

รับสมัคร และดำเนินการ

ธ.ค. 2560-เม.ย. 2561

ประกาศผล 8 พ.ค. 2561

การรับตรงร่วมกัน

สำหรับผู้สมัครโครงการกลุ่มสถาบัน

แพทยศาสตร์แห่งประเทศไทย (กสพท.)

โครงการอื่นๆ และผู้สมัครทั่วไป

ทปอ. เป็นหน่วยงานกลางรับสมัคร

ผู้สมัครเลือกได้ 4 สาขาวิชา แบบไม่มีลำดับ
สอบกลางร่วมกัน

รับสมัคร 9-22 พ.ค. 2561

ประกาศผล 8 มิ.ย. 2561

การรับแบบแอดมิชชั่น

สำหรับผู้สมัครทั่วไป

เลือกได้ 4 สาขาวิชา แบบมีลำดับ

ทปอ. เป็นหน่วยงานกลางในการรับสมัคร

รับสมัคร 6-10 มิ.ย. 2561

ประกาศผล 13 ก.ค. 2561

*ยกเว้น มหาวิทยาลัยราชภัฏ

และมหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคล

ไม่เข้าร่วมดำเนินการ

รอบที่ 4

รอบที่ 3

รอบที่ 2

รอบที่ 1

ต.ค.60

พ.ย.60

ธ.ค.60

ม.ค.61

ก.พ.61

มี.ค.61

เม.ย.61

พ.ค.61

มิ.ย.61

ก.ค.61

รอบที่ 5

การรับตรงอิสระ

ที่สถาบันอุดมศึกษาสมัครโดยตรงด้วยวิธีการ
ของสถาบัน โดยจะต้องเสร็จสิ้นภายใน

เดือนกรกฎาคม 2561

ข้อมูล : ที่ประชุมอธิการบดีแห่งประเทศไทย, 1 มิถุนายน 2560

ทั้งนี้ ได้มีประกาศกระทรวงศึกษาธิการ (ณ วันที่ 23 พฤษภาคม 2560) เรื่อง นโยบาย การคัดเลือกบุคคลเข้าศึกษาในสถาบันอุดมศึกษาระบบใหม่ เพื่อทำความเข้าใจให้มีความชัดเจน และป้องกันไม่ให้นักเรียนเกิดความเข้าใจที่คลาดเคลื่อนภายหลัง ในประเด็น ดังนี้

→ ประเด็นที่ 1 กำหนดการสอบ

เพื่อให้ทุกฝ่ายที่เกี่ยวข้องเข้าใจตรงกันเรื่องกำหนดการสอบ และสามารถดำเนินการในระบบการสอบ คัดเลือกบุคคลเข้าศึกษาในสถาบันอุดมศึกษาแบบใหม่ได้อย่างถูกต้องตรงกัน จึงกำหนด ดังนี้

	ปีการศึกษา 2561	ในปีการศึกษาถัดไป
สอบปลายภาคสำหรับนักเรียน ในระดับชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 4-6	24-27 กุมภาพันธ์ 2561	ให้เสร็จสิ้นภายในสัปดาห์ที่ 3 ของเดือนกุมภาพันธ์
สอบ GAT/PAT	24-27 กุมภาพันธ์ 2561	เสาร์-อาทิตย์ สุดท้าย ของเดือนกุมภาพันธ์
สอบ O-NET ม.6	3-4 มีนาคม 2561	เสาร์-อาทิตย์ แรกของเดือนมีนาคม
สอบวิชาสามัญ 9 วิชา	17-18 มีนาคม 2561	เสาร์-อาทิตย์ ที่สามของเดือนมีนาคม

→ ประเด็นที่ 2 การบริหาร 1 คน 1 สิทธิ

นักเรียนทุกคนมีสิทธิ คนละ 1 สิทธิ ในการตัดสินใจเรียนสาขาวิชาใดสาขาหนึ่ง ทั้งนี้ นักเรียนสามารถ สมัครได้หลายวิชาหรือหลายรอบตามความต้องการ แต่เมื่อตัดสินใจเลือกแล้ว จะถูกตัดสิทธิจากการ สมัครรอบถัดไป หากต้องการสมัครในรอบถัดไปจะต้องสละสิทธิที่มีอยู่ก่อน ซึ่งการยืนยันสิทธิ และการสละสิทธิ จะต้องทำในระยะเวลาที่กำหนดไว้เท่านั้น หากทำนอกเหนือจากระยะเวลาที่กำหนด จะถือเป็นโมฆะ ทั้งนี้ การสละสิทธิจากเคลียร์เฮาส์แต่ละรอบ เพื่อใช้สิทธิใหม่ ต้องมีเอกสารรับรอง การสละสิทธิจากสถาบันอุดมศึกษาด้วย

→ ประเด็นที่ 3 การส่งข้อมูลรับนักศึกษาเข้าสู่ระบบเคลียร์เฮาส์

เมื่อถึงกำหนดเวลาในการส่งข้อมูลรับนักศึกษาเข้าสู่ระบบเคลียร์เฮาส์ สถาบันอุดมศึกษาทั้งหมด ที่อยู่สังกัดหรือในกำกับของกระทรวงศึกษาธิการ (ยกเว้นสถาบันอุดมศึกษาเอกชน) ที่รับนักศึกษา เข้าศึกษาแล้ว จะต้องส่งข้อมูลเข้าสู่ระบบ เพื่อเป็นการยืนยันสิทธิของผู้สมัครก่อนที่จะมีการรับสมัคร ในรอบถัดไป

→ ประเด็นที่ 4 การส่งข้อมูลรับนักศึกษาเข้าสู่ระบบกลาง

สถาบันอุดมศึกษาทั้งหมด (รวมสถาบันอุดมศึกษาเอกชน) ที่รับนักศึกษาเข้าศึกษาแล้ว จะต้องส่งรายชื่อ พร้อมจำนวนของนักศึกษา เข้าสู่ระบบกลางของประเทศทั้งหมด เพื่อเป็นฐานข้อมูลกลางในการเข้า ศึกษาในระดับอุดมศึกษาของประเทศ

→ ประเด็นที่ 5 สนามสอบ

สถานศึกษาจะต้องให้ความร่วมมือเป็นสนามสอบ ไม่จัดกิจกรรมอื่นตรงกับวันสอบ ให้บุคลากร ทางการศึกษาปฏิบัติงานเป็นกรรมการคุมสอบหรือกรรมการประจำสนามสอบอื่นๆ และอนุญาต ให้บุคลากรของสถานศึกษาที่ไม่ได้จัดเป็นสนามสอบ สามารถไปปฏิบัติหน้าที่ ณ สนามสอบต่างๆ ของสถาบันทดสอบทางการศึกษา (สทศ.) ได้

ผลิตและพัฒนาครู

.....

ครูจะต้องปรับวิธีการสอน
ต้องเป็นทั้งที่ปรึกษา
แนะนำนักเรียนให้สามารถเรียนรู้
สร้างสรรค์นวัตกรรม เทคโนโลยี
สร้างสรรค์คุณความดี
พัฒนาบุคลิกภาพ
และความสามารถของตนเองได้

จุดเริ่มต้น

ปัญหาคุณภาพการศึกษา ปรากฏให้เห็นจากคุณภาพนักเรียน ซึ่งดูได้จากความสามารถในการแข่งขันของนักเรียน เมื่อเทียบกับนักเรียนในระดับสากล อยู่ในอันดับท้ายๆ จากผลการสำรวจ/การวิจัยของหน่วยงานต่างๆ เสี่ยงสะท้อนของภาคสังคม รวมทั้งข้อมูลหลักฐานด้านการศึกษาในเชิงประจักษ์ ไม่ว่าจะเป็นผลการสอบระดับนานาชาติ PISA หรือผลการทดสอบทางการศึกษาระดับชาตินัยพื้นฐาน (O-NET) ที่สะท้อนถึงปัญหาคุณภาพการศึกษาของระบบการศึกษาไทยได้เป็นอย่างดี ซึ่งกลไกที่สำคัญที่สุดของการแก้ปัญหาคุณภาพการศึกษา คุณภาพนักเรียน คงหนีไม่พ้นเรื่องของครู ที่ในปัจจุบันยังมีปัญหาทั้งเชิงปริมาณและคุณภาพ ส่งผลกระทบอย่างมากต่อการจัดการศึกษา ในขณะเดียวกันวิกฤตศรัทธาต่อวิชาชีพครูส่งผลทำให้คนดี คนเก่ง ไม่มาเรียนครู จึงเกิดวิกฤตในระบบการผลิตและพัฒนาครู สถาบันฝ่ายผลิตครู ผลิตไม่ตรงกับความต้องการทั้งเชิงปริมาณและคุณภาพ มีบัณฑิตครูจบเป็นจำนวนมากในแต่ละปี เกิดการสูญเสียทรัพยากรในการผลิต ปัญหาเรื่องครูในระบบมีการโยกย้าย ทำให้บางสาขาเกิน บางสาขาลดในพื้นที่ภาคอีสานจึงมีนโยบายและความพยายามในการปฏิรูปการศึกษาอย่างต่อเนื่องเพื่อแก้ปัญหาเหล่านี้

อย่างไรก็ตาม ประเทศไทยได้มีโครงการพิเศษในการผลิตครูเพื่อแก้ปัญหาดังกล่าว ประกอบด้วยโครงการเพชรในตม โครงการแสวงหาช้างเผือก โครงการครูทายาท โครงการผลิตครูที่มีความรู้ความสามารถพิเศษทางวิทยาศาสตร์และคณิตศาสตร์ (สควค.) โครงการเร่งรัดผลิตและพัฒนาบัณฑิตระดับปริญญาตรีสาขาวิชาคณิตศาสตร์ของประเทศ (รพค.) โครงการครูทายาท (ตชต.) โครงการผลิตครูการศึกษาขั้นพื้นฐานระดับปริญญาตรี (หลักสูตร 5 ปี) และ โครงการผลิตครูมืออาชีพ (ปี พ.ศ. 2554 - 2563)

reference

ปัจจุบันมีสถาบันฝ่ายผลิตครู ที่ปิดหลักสูตรการผลิตครูระดับปริญญาตรี (หลักสูตร 5 ปี) จำนวน 87 แห่ง แบ่งเป็น สถาบันอุดมศึกษาในกำกับ/ในสังกัดสำนักงานคณะกรรมการการอุดมศึกษา 85 แห่ง จำแนกเป็น มหาวิทยาลัยในกำกับ 17 แห่ง มหาวิทยาลัยในสังกัดรัฐ 7 แห่ง มหาวิทยาลัยราชภัฏ 38 แห่ง มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคล 7 แห่ง สถาบันอุดมศึกษาเอกชน 16 แห่ง และสถานศึกษาเอกชนสังกัด 2 แห่ง (สถาบันการพลศึกษาและสถาบันบัณฑิตพัฒนศิลป์) และเพื่อการผลิตบัณฑิตที่มีคุณภาพ สำนักงานคณะกรรมการการอุดมศึกษาได้จัดทำมาตรฐานคุณวุฒิระดับปริญญาตรี สาขาครุศาสตร์/ศึกษาศาสตร์ (หลักสูตร 5 ปี) เพื่อให้สถาบันอุดมศึกษาใช้เป็นหลักในการพัฒนาหลักสูตรให้เป็นไปตามมาตรฐานคุณวุฒิ โดยเน้นผลการเรียนรู้ของบัณฑิต 6 ด้าน

หลักการ

คณะกรรมการการอุดมศึกษา เห็นว่า ระบบผลิตครูที่มีศักยภาพและมีความพร้อมจะเป็นการแก้ปัญหาคุณภาพการศึกษา และคุณภาพนักเรียนได้ จึงเห็นควรกำหนดทิศทางการผลิตครูจำนวนน้อยลง แต่เน้นเรื่องคุณภาพ โดยระบบการผลิตครูควรเป็นระบบปิด และกระบวนการผลิตครูต้องมีทั้ง classroom teacher ที่สามารถสอนได้ทุกวิชาไม่เกินระดับประถมศึกษา และ subject teacher คือ รายวิชาเอก ที่สอนในระดับมัธยมศึกษา ซึ่งผู้ที่จะเป็นครูต้องเรียนรายวิชาเฉพาะแล้วจึงไปเรียนวิชาครู ดังนั้น คณะกรรมการการอุดมศึกษาจึงมีนโยบายสนับสนุนให้มหาวิทยาลัยรับผิดชอบการพัฒนาครูประจำการ และการผลิตครูรุ่นใหม่ที่มีคุณภาพตรงตามความต้องการรายโรงเรียน พร้อมทั้งสร้างหลักสูตรและสื่อ การเรียนการสอนที่ทันสมัย ทันต่อการเปลี่ยนแปลงในศตวรรษที่ 21 นอกจากนี้ การผลิตครูต้องเป็นวาระแห่งชาติ เป็นหน้าที่ของคณะวิชาต่างๆ ต้องร่วมกัน ผลิตครู ไม่ใช่หน้าที่ของครุศาสตร์/ศึกษาศาสตร์ เพียงคณะเดียว และควรปรับระบบองค์กรส่งเสริม ครู ได้แก่ สำนักงานเลขาธิการคุรุสภา สำนักงาน คณะกรรมการข้าราชการครูและบุคลากรทางการ ศึกษา (ก.ค.ศ.) สำนักงานคณะกรรมการส่งเสริม สวัสดิการและสวัสดิภาพครูและบุคลากรทางการ ศึกษา (สกสค.) เพื่อให้มีกติกาสื่อต่อการปฏิรูป ครูและบุคลากรทางการศึกษา พร้อมทั้งให้สถาบัน อุดมศึกษาพัฒนาผู้บริหารการศึกษาให้บริหารงาน อย่างโปร่งใสเป็นธรรม

reference

การปฏิรูประบบผลิตและพัฒนาครู ควรมีเป้าหมายในการปฏิรูปการผลิตและพัฒนาครู เพื่อให้ ผู้เรียนสามารถคิดวิเคราะห์เรียนรู้ได้ด้วยตนเอง มีคุณลักษณะที่พึงประสงค์ และทักษะที่จำเป็นสำหรับ ศตวรรษที่ 21 สถาบันผลิตครูมีการผลิตครูที่สอดคล้องกับความต้องการ ทั้งในเชิงปริมาณและ คุณภาพ ครูประจำการได้รับการพัฒนาให้สามารถจัดการเรียนการสอนตามหลักสูตรปัจจุบัน หลักสูตรใหม่ และการเรียนรู้ในโลกยุคใหม่ เพื่อผลักดันให้การปฏิรูปการศึกษามุ่งสู่เป้าหมาย โดยให้มี การดำเนินงาน ที่เน้นผลสัมฤทธิ์และคุณภาพผู้เรียนเป็นสำคัญ โดยผู้เรียนสามารถคิด วิเคราะห์ แก้ปัญหา และเรียนรู้ได้ด้วยตนเองอย่างต่อเนื่อง และมีทักษะที่จำเป็นต่อการทำงานในศตวรรษที่ 21 ต้องมีการปรับปรุง/พัฒนาให้ทุกระบบสัมพันธ์เชื่อมโยงกัน ทั้งการปฏิรูปหลักสูตรการผลิตครู การปฏิรูประบบการผลิตครู การปฏิรูประบบการพัฒนาครู และการจัดตั้งองค์กรกลางที่เป็นหน่วย นโยบาย เพื่อผลักดันให้เกิดกลไกการขับเคลื่อนและนำยุทธศาสตร์ไปสู่การปฏิบัติอย่างเป็นรูปธรรม

(กรอบความคิดการปฏิรูประบบผลิตและพัฒนาครู, จากเอกสารประกอบวาระการประชุม คณะกรรมการการอุดมศึกษา ครั้งที่ 8/2557 เมื่อวันที่ 7 สิงหาคม 2557)

คณะกรรมการการอุดมศึกษาต้องทำหน้าที่รับผิดชอบการกำกับตั้งแต่การ planning รวมทั้ง production ที่ต้องครอบคลุมไปถึงการกำหนดทิศทางการผลิตที่ควรลดจำนวนลงเพื่อให้เน้นเรื่องคุณภาพ ซึ่งคณะกรรมการการอุดมศึกษาจำเป็นต้องผลักดันมหาวิทยาลัยในเรื่องนโยบายที่สอดคล้องกับแนวทางตามอำนาจหน้าที่ประการหนึ่งของคณะกรรมการการอุดมศึกษาที่กำหนดไว้ในร่างพระราชบัญญัติการอุดมศึกษา และส่วนหนึ่งต้องผลักดันการทำวิจัยในเรื่องการบริหารจัดการที่ครอบคลุมถึงวิธีการสอนเด็กอย่างไรเด็กจึงจะได้ผลสัมฤทธิ์ทางการศึกษา โดยในความรับผิดชอบของคณะกรรมการการอุดมศึกษาต้องไม่มีข้อจำกัดในเรื่องความไม่ต่อเนื่องของนโยบายรัฐบาล

(จากการประชุมคณะกรรมาธิการการอุดมศึกษา ครั้งที่ 7/2557 เมื่อวันที่ 3 กรกฎาคม 2557)

สู่การปฏิบัติ

คณะกรรมการการอุดมศึกษา ในการประชุมครั้งที่ 8/2557 เมื่อวันที่ 7 สิงหาคม 2557 มีมติแต่งตั้งคณะอนุกรรมการด้านการผลิตและพัฒนาครู คณาจารย์ และบุคลากรทางการศึกษา โดยมีเลขาธิการคณะกรรมการการอุดมศึกษา เป็นประธาน รองเลขาธิการคณะกรรมการการอุดมศึกษา และศาสตราจารย์กิตติคุณสมหวัง พิธิยานุวัฒน์ เป็นรองประธาน รองศาสตราจารย์มนตรี แยมกลีกร ผู้ช่วยศาสตราจารย์ไมตรี อินทรประสิทธิ์ ศาสตราจารย์ประวิต เอราวรรณ ร่วมเป็นอนุกรรมการ เพื่อศึกษา วิเคราะห์ เισηนโยบายเกี่ยวกับแนวทางการผลิตครูที่สอดคล้องกับการเรียนรู้ในศตวรรษที่ 21 รวมถึงสถานการณ์การผลิตบัณฑิตครู ความต้องการคุณลักษณะบัณฑิตและการใช้บัณฑิตของหน่วยงานผู้ใช้ และจัดทำแผนปรับลดการผลิตครูที่สอดคล้องกับความต้องการของผู้ใช้ทั้งเชิงปริมาณและคุณภาพ และปรับหลักสูตรการผลิตครูให้สอดคล้องกับความต้องการของผู้ใช้ ตลอดจนผลักดันให้มีการจัดทำแผน/โครงการที่เกี่ยวกับการผลิตและพัฒนาครู

สำนักงานคณะกรรมการการอุดมศึกษา ได้จัดประชุมสัมมนา เรื่อง การปฏิรูประบบการผลิตและพัฒนาครูในอนาคต : ปัญหาและการแสวงหาแนวทางแก้ไข เมื่อวันที่ 2 กุมภาพันธ์ 2558 ณ โรงแรมเดอะ สุโกศล เพื่อให้ได้ข้อเสนอแนะทางการแก้ไขปัญหการปฏิรูประบบการผลิตและพัฒนาครู เพื่อให้การผลิตครูมีปริมาณและคุณภาพสอดคล้องกับความต้องการ และส่งเสริมให้วิชาชีพครูเป็นวิชาชีพชั้นสูงอย่างแท้จริง โดยมีรองศาสตราจารย์ คุณหญิงสมุณทนา พรหมบุญ ประธานกรรมการการอุดมศึกษา เป็นประธาน ผู้เข้าร่วมประชุม ประกอบด้วย ผู้ทรงคุณวุฒิ ผู้บริหารสถาบันการผลิตครู ผู้แทนหน่วยงานที่เกี่ยวข้องกับการผลิตครูและพัฒนาครู ได้แก่ สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน (สพฐ.) สำนักงานคณะกรรมการการอาชีวศึกษา (สอศ.) สำนักงานเลขาธิการสภาการศึกษา และสำนักงานเลขาธิการคุรุสภา

ทั้งนี้ จากการประชุม สรุปได้ 3 ประเด็น คือ (1) ประเด็นระบบการผลิตครู ซึ่งที่ประชุมเห็นควรให้ผลิตครูในสาขาที่ขาดแคลนและจำเป็นระบบปิด และควรปรับระบบให้ผู้มีความรู้ความสามารถในสาขาเฉพาะด้าน และครูช่างสำหรับสถานศึกษาในสังกัด สอศ. สามารถเข้ามาเป็นครูได้ แต่ต้องมีการกำหนดเกณฑ์มาตรฐานในการคัดเลือกเพื่อให้ได้ครูที่มีความรู้ ความสามารถในการจัดการเรียนการสอนอย่างแท้จริง ก.ค.ศ. และคุรุสภา ต้องร่วมกันจัดทำฐานข้อมูลความต้องการครูให้ชัดเจนในแต่ละสาขาวิชาอย่างน้อย 5 ปี เพื่อใช้ในการกำหนดปริมาณการผลิตของสถาบันฝ่ายผลิตให้สอดคล้องกับความต้องการเป็นต้น (2) ประเด็นการใช้และการพัฒนาครู โดยส่งเสริมระบบการคัดเลือกและบรรจุครูโดยระบบความรู้ความสามารถอย่างแท้จริง และสร้างเครือข่ายการพัฒนาระหว่างสถาบันฝ่ายผลิตกับสถานศึกษา อาทิ ให้มหาวิทยาลัยเป็นพี่เลี้ยงให้กับสถานศึกษาเพื่อพัฒนาคุณภาพการจัดการเรียนการสอนในรูปแบบที่หลากหลายอย่างเป็นระบบและต่อเนื่อง ได้แก่ การฝึกอบรมครู (training) การสอนงาน (coaching) ให้คำปรึกษา (consulting) และ (3) ข้อเสนอกลไกในการดำเนินงานเรื่องการผลิตและพัฒนาครู โดยที่ประชุมเห็นควรให้มีการจัดตั้งคณะกรรมการนโยบายและคณะกรรมการบริหารเพื่อการผลิตและพัฒนาครูระดับชาติ (national body) เพื่อดำเนินการตามข้อเสนอดังกล่าวข้างต้น ทั้งนี้ ได้มีการนำเสนอผลการประชุมดังกล่าวในที่ประชุมกระทรวงศึกษาธิการ ครั้งที่ 2/2558 เมื่อวันที่ 4 กุมภาพันธ์ 2558 โดยมีรัฐมนตรีว่าการกระทรวงศึกษาธิการ (พลเรือเอก อนุพงษ์ พิพัฒน์) เป็นประธาน ซึ่งที่ประชุมเห็นด้วยในหลักการของข้อเสนอเกี่ยวกับระบบการผลิตและพัฒนาครูตามที่ สกอ. เสนอ และมอบหน่วยงานที่เกี่ยวข้องรับไปพิจารณาในแต่ละประเด็น โดยเห็นว่าเรื่องการผลิตและพัฒนาครูเป็นเรื่องสำคัญ ควรจัดเวทีรับฟังความคิดเห็นจากหน่วยงานและผู้ที่เกี่ยวข้อง

คณะกรรมการการอุดมศึกษา ในการประชุมครั้งที่ 4/2559 เมื่อวันที่ 20 เมษายน 2559 มีมติแต่งตั้งคณะอนุกรรมการ จำนวน 2 ชุด เพื่อบริหารโครงการผลิตครูเพื่อพัฒนาท้องถิ่น

คณะอนุกรรมการบริหารโครงการผลิตครูเพื่อพัฒนาท้องถิ่น โดยมีเลขาธิการคณะกรรมการการอุดมศึกษา เป็นประธานอนุกรรมการ เพื่อกำหนดนโยบาย กรอบ และทิศทางการดำเนินงานของโครงการผลิตครูเพื่อพัฒนาท้องถิ่น เพื่อให้สถาบันอุดมศึกษาที่เข้าร่วมโครงการมีการดำเนินงานที่เป็นไปในทิศทางเดียวกัน พร้อมทั้งกำกับ ดูแล บริหารโครงการ และประสานงานกับหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง เพื่อให้โครงการดำเนินการบรรลุวัตถุประสงค์ที่ตั้งไว้ ตลอดจนติดตาม ประเมินผล และรายงานผลการดำเนินโครงการต่อกระทรวงศึกษาธิการ คณะรัฐมนตรี และสาธารณชน

คณะอนุกรรมการคัดเลือกสถาบันฝ่ายผลิตและผู้เข้าร่วมโครงการผลิตครูเพื่อพัฒนาท้องถิ่น มีนายสุเมธ แย้มมน เป็นประธานอนุกรรมการ เพื่อจัดทำเกณฑ์และดำเนินการคัดเลือกสถาบันฝ่ายผลิต และผู้เข้าร่วมโครงการ พร้อมทั้งจัดทำประชาสัมพันธ์โครงการ ตลอดจนรายงานผลการดำเนินงานต่อคณะกรรมการบริหารโครงการผลิตครูเพื่อพัฒนาท้องถิ่น

โครงการผลิตครู เพื่อพัฒนาท้องถิ่น

จากโครงการคุรุทายาท ในปี 2558 สู่โครงการผลิตครูเพื่อพัฒนาท้องถิ่น ในปี 2559 เป็นโครงการที่ลงทุนโดยภาครัฐ ซึ่งคณะรัฐมนตรีได้มีมติอนุมัติโครงการ เมื่อวันที่ 29 มีนาคม 2559 เห็นชอบในหลักการโครงการผลิตครูเพื่อพัฒนาท้องถิ่น (พ.ศ. 2559-2572) โดยให้กระทรวงศึกษาธิการดำเนินการเฉพาะในระยะที่ 1 ปี 2559-2561 ตามกรอบระยะเวลาการบริหารราชการแผ่นดินของรัฐบาล ส่วนโครงการในระยะที่ 2 ตั้งแต่ปี 2562 เป็นต้นไป ให้กระทรวงศึกษาธิการนำไปบรรจุไว้ในแผนการปฏิรูปการศึกษาที่จะส่งต่อให้รัฐบาลชุดต่อไปรับไปพิจารณาดำเนินการ และให้ความเห็นของสำนักเลขาธิการคณะรัฐมนตรีเกี่ยวกับสาขาวิชาที่ผลิต โดยเฉพาะสาขาวิชาชีพที่ควรคำนึงถึงความสอดคล้องกับแผนพัฒนากำลังคนของประเทศและนโยบายด้านอุตสาหกรรมเป้าหมายของประเทศในอนาคต (S-curve) รวมทั้งพื้นที่ในการบรรจุข้าราชการครูควรเป็นไปในลักษณะการกระจายไปยังท้องถิ่น มิใช่กระจุกตัวอยู่เฉพาะในเมืองใหญ่ รวมทั้งนำความเห็นของสำนักงานคณะกรรมการพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ และฝ่ายเลขานุการคณะกรรมการนโยบายและพัฒนาศึกษาไปพิจารณาดำเนินการ

โครงการผลิตครูเพื่อพัฒนาท้องถิ่น (พ.ศ. 2559-2572) เป็นโครงการนำร่อง และกระตุ้นให้เกิดการปฏิรูประบบการผลิตครู สร้างครูคุณภาพสูง เพื่อตอบโจทย์และเป็นกลไกผลักดันเรื่องของการแก้ปัญหาการผลิตและพัฒนาครู โดยเฉพาะสร้างครูคุณภาพให้กับพื้นที่ขาดแคลน เกิดสิทธิและโอกาสทางการศึกษาไปสู่ผู้เรียนอย่างเป็นรูปธรรม ลดความเหลื่อมล้ำ และช่วยยกระดับการศึกษาในพื้นที่ มีวัตถุประสงค์เพื่อผลิตครูระบบจำกัดรับในสาขาและพื้นที่ที่ขาดแคลนและจำเป็นต่อการจัดการศึกษาขั้นพื้นฐานและอาชีวศึกษาของประเทศไทย โดยมีงานวิจัยเป็นพื้นฐานรองรับการดำเนินงาน และผลิตครูที่มีความรู้ทางวิชาการ เชี่ยวชาญทางวิชาชีพ และมีอุดมการณ์ในวิชาชีพครู ด้วยหลักสูตรและกระบวนการที่เน้นการปฏิบัติและการฝึกอบรมที่เข้มข้น ตลอดจนพัฒนาสถานศึกษาสังกัดสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน (สพฐ.) และสำนักงานคณะกรรมการการอาชีวศึกษา (สอศ.) กรุงเทพมหานคร (กทม.) และสำนักงานส่งเสริมการศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัย (กศน.) โดยผ่านกระบวนการฝึกปฏิบัติการสอนวิชาชีพครูในลักษณะเครือข่ายระหว่างคณะครุศาสตร์/ศึกษาศาสตร์กับสถานศึกษา

เป้าหมาย

คัดเลือกคนดี คนเก่ง เข้ามาศึกษาวิชาชีพครูในสถาบันฝ่ายผลิตที่มีคุณภาพ เมื่อสำเร็จการศึกษาจะได้รับการบรรจุแต่งตั้งให้รับราชการในภูมิลำเนาของตนเอง และกำหนดเป้าหมายดำเนินการระหว่างปี พ.ศ. 2559-2568 เพื่อส่งมอบครูที่มีคุณภาพให้แก่องค์กร ผู้ใช้ครู จำนวน 10 รุ่น รวมทั้งสิ้น 48,374 คน โดยอัตราการจัดบรรจุ ได้รับความอนุเคราะห์จากสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน สำนักงานคณะกรรมการการอาชีวศึกษา กศน. และกรุงเทพมหานคร จากอัตราเกษียณอายุราชการ 25% ของแต่ละปี

กลุ่มเป้าหมายในการคัดเลือก

จะคัดเลือกจากผู้สำเร็จการศึกษาระดับมัธยมศึกษาชั้นปีที่ 6 หรือเทียบเท่าเข้าเรียนครู ในสถาบันผลิตครูที่มีคุณภาพ ซึ่งจะให้ผลิตเป็นครูในอีก 5 ปีข้างหน้าตามระยะเวลา หลักสูตรการจัดการเรียนการสอนครู แต่เนื่องจากได้รับอัตราบรรจุตั้งแต่ปี 2559 เพื่อให้ได้ครูของโครงการที่มีคุณภาพเข้าสู่ระบบได้เร็วขึ้น จึงดำเนินการคัดเลือกนิสิตนักศึกษาครู ตั้งแต่ชั้นปีที่ 5, 4, 3, 2, 1 และ ผู้สำเร็จการศึกษาชั้น ม.6 หรือเทียบเท่า เข้าโครงการฯ เพื่อบรรจุในแต่ละปีตั้งแต่ปี พ.ศ. 2559 จนถึงปี พ.ศ. 2568 ตามลำดับ

ทั้งนี้ เพื่อพัฒนาครูของโครงการให้มีศักยภาพ เมื่อบรรจุและทำงานรับราชการครบ 3 ปี จะมีทุนการศึกษาต่อระดับปริญญาโททั้งในและต่างประเทศ รุ่นละ 100 คน แบ่งเป็น ทุนต่างประเทศ 50 ทุน และทุนในประเทศ 50 คน รวมทั้งสิ้น 10 รุ่น รวมจำนวน 1,000 (ทุนต่างประเทศ 500 คน และทุนในประเทศ 500 คน)

หลังจากแต่งตั้งคณะกรรมการบริหารโครงการผลิตครูเพื่อพัฒนาท้องถิ่น ให้ดำเนินการคัดเลือกกลุ่มเป้าหมายเร่งด่วนที่จะบรรจุในช่วงเดือนตุลาคม 2559 คือ กลุ่มนักศึกษาที่กำลังศึกษาชั้นปีที่ 5 ปีการศึกษา 2558 ผู้สำเร็จการศึกษาหลักสูตรครู 5 ปี และผู้สำเร็จการศึกษาระดับประกาศนียบัตรบัณฑิตวิชาชีพครู มีเป้าหมายจำนวน 4,079 คน สำนักงานคณะกรรมการการอุดมศึกษาเริ่มดำเนินการคัดเลือก รุ่นที่ 1 ในปี พ.ศ. 2559 โดยคัดเลือกกลุ่มเป้าหมายเข้าร่วมโครงการ และบรรจุเข้ารับราชการครูในเดือนตุลาคม 2559 ได้จำนวน 3,267 คน (จากเป้าหมาย 4,079 คน) แบ่งเป็น สพฐ. 3,159 คน สอศ. จำนวน 106 คน และ กศน. จำนวน 2 คน

และการคัดเลือก รุ่นที่ 2 เข้าร่วมโครงการ ซึ่งมีกลุ่มเป้าหมายในการคัดเลือก คือ นิสิตนักศึกษาครูชั้นปีที่ 5 ปีการศึกษา 2559 จำนวน 5,100 คน แต่มีนักศึกษา ผ่านการคัดเลือก จำนวน 3,792 คน และมารายงานตัว จำนวน 3,554 คน และจะบรรจุ เข้ารับราชการในเดือนตุลาคม 2560 หลังจากนั้นจะดำเนินการจัดทำเกณฑ์การคัดเลือก และคัดเลือกนิสิตนักศึกษาครูชั้นปีที่ 1-4 ปีการศึกษา 2559 เข้าร่วมโครงการตามลำดับ พร้อมทั้งได้จัดทำแนวทางการคัดเลือกสถาบันฝ่ายผลิตเข้าร่วมโครงการผลิตครูเพื่อพัฒนา ท้องถิ่น ซึ่งการคัดเลือกจะเน้นสำหรับการผลิตครูระดับปริญญาตรีหลักสูตร 5 ปี เพื่อรองรับ นักศึกษาใหม่ โดยมีหลักการที่เน้นพื้นที่เป็นหลัก สถาบันผลิตครูในพื้นที่ต้องร่วมมือกัน เป็นเครือข่ายจัดทำแผนการดำเนินงาน (business plan) ที่แสดงถึงความเชี่ยวชาญ และ ศักยภาพในการผลิตครูแต่ละสาขาของแต่ละเครือข่าย ตลอดจนแนวทางการพัฒนาครูใหม่ ของโครงการที่บรรจุในพื้นที่ และความร่วมมือกับองค์กรผู้ใช้พัฒนาการศึกษาของท้องถิ่น เสนอต่อคณะอนุกรรมการฯ เพื่อคัดเลือกสถาบันที่มีศักยภาพเป็นผู้ผลิตบัณฑิตครู ตามความต้องการของท้องถิ่น

อย่างไรก็ตาม เพื่อพัฒนากระบวนการผลิตครูอย่างมีประสิทธิภาพ ได้มีการกำหนด มาตรฐานคุณวุฒิระดับปริญญาตรี สาขาครุศาสตร์และสาขาศึกษาศาสตร์ (หลักสูตร 5 ปี) เพื่อให้สถาบันผลิตครูปรับปรุงหลักสูตร เพื่อผลิตบัณฑิตครูให้มีคุณภาพ มีคุณลักษณะ บัณฑิตที่พึงประสงค์ ประกอบด้วย ด้านคุณธรรม จริยธรรม ด้านความรู้ ด้านทักษะ ทางปัญญา ด้านทักษะความสัมพันธ์ระหว่างบุคคลและความรับผิดชอบ ด้านทักษะการวิเคราะห์ เชิงตัวเลข การสื่อสาร และการใช้เทคโนโลยีสารสนเทศ และด้านทักษะการจัดการเรียนรู้

ผลิตและพัฒนาครู

ผลิตครูระบบจำกัดรับในสาขาและพื้นที่ที่ขาดแคลนและจำเป็นต่อการจัดการศึกษาขั้นพื้นฐานและอาชีวศึกษา

ผลิตครูเชี่ยวชาญทางวิชาชีพ

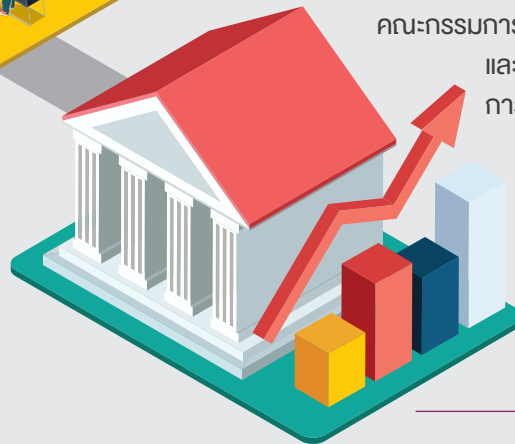
ผลิตครูที่มีความรู้ทางวิชาการ

ผลิตครู
มีอุดมการณ์
ในวิชาชีพครู

โดยผ่านกระบวนการฝึกปฏิบัติการสอนวิชาชีพครูในลักษณะเครือข่ายระหว่างคณะครุศาสตร์ / ศึกษาศาสตร์กับสถานศึกษา

พัฒนาสถานศึกษาสังกัดสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน (สพฐ.) และสำนักงานคณะกรรมการการอาชีวศึกษา (สอศ.) กรุงเทพมหานคร (กทม.) และสำนักงานส่งเสริมการศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัย (กศน.)

โครงการผลิตครูเพื่อพัฒนาท้องถิ่น

โครงการนำร่องเพื่อให้การผลิตครูเข้าสู่ระบบจำกัดรับด้วยการให้ทุนการศึกษาและ/หรือประกันการมีงานทำเมื่อสำเร็จการศึกษา

เป้าหมาย

- คัดเลือกคนดี คนเก่ง เข้ามาศึกษาวิชาชีพครูในสถาบันฝ่ายผลิตที่มีคุณภาพ เมื่อสำเร็จการศึกษาจะได้รับการบรรจุแต่งตั้งให้รับราชการในภูมิภาคของตนเอง
- คัดเลือกนิสิตนักศึกษาครูตั้งแต่ชั้นปีที่ 5, 4, 3, 2, 1 และ ผู้สำเร็จการศึกษาชั้น ม.6 หรือเทียบเท่า เข้าโครงการฯ เพื่อบรรจุในแต่ละปี ตั้งแต่ปี พ.ศ. 2559 จนถึง ปี พ.ศ. 2568 ตามลำดับ
- ระหว่างปี พ.ศ. 2559-2568 ส่งมอบครูที่มีคุณภาพ ให้แก่องค์กรผู้ใช้ครูจำนวน 10 รุ่น รวมทั้งสิ้น 48,374 คน

ผลลัพธ์

- ลดปัญหาการโยกย้ายครู
- พัฒนาคุณภาพสถาบันฝ่ายผลิต

- พัฒนาคุณลักษณะที่พึงประสงค์ของครูให้เป็นครูดี ครูเก่ง
- ยกระดับการศึกษาของโรงเรียนและยกระดับการศึกษาของท้องถิ่นให้มีคุณภาพ

โครงการผลิตครูเพื่อพัฒนาท้องถิ่น ตอบโจทย์การผลิตและพัฒนาครู

- การพัฒนาคุณภาพสถาบันฝ่ายผลิต โดยส่งเสริมให้สถาบันผลิตครูร่วมมือเป็นเครือข่ายในพื้นที่ เพื่อพัฒนาสถาบันผลิตครูให้มีความเข้มแข็ง (empowered educators) ร่วมกันพัฒนาหลักสูตร กระบวนการจัดการเรียนการสอนให้มีคุณภาพ สามารถผลิตครูคุณภาพสูงตรงตามความต้องการให้กับท้องถิ่น มีเอกลักษณ์โดดเด่น สอดคล้องกับสภาพภูมิสังคม วัฒนธรรมและวิถีการผลิตและพัฒนาครู เพื่อให้สอดคล้องการปฏิรูปการศึกษา ร่วมกันยกระดับคุณภาพการศึกษาในพื้นที่ (area-based education) แสวงหาความร่วมมือกับหน่วยงานต่างๆ ทั้งในสถาบันฝ่ายผลิตครูด้วยตนเอง และหน่วยงานผู้ใช้ครู ในท้องถิ่นเพื่อสร้างความเข้มแข็งในการผลิตและพัฒนาครู ร่วมรับผิดชอบต่อผลผลิตของตนเอง อย่างต่อเนื่อง ตลอดจนมีการพัฒนาและติดตามเป็นพี่เลี้ยงให้กับครู

- คุณภาพผู้เข้าร่วมโครงการ มีการกำหนดเกณฑ์คุณสมบัติของผู้เข้าร่วมโครงการ ในระหว่าง การศึกษาในสถาบันฝ่ายผลิตครู ผู้เข้าร่วมโครงการจะได้รับการพัฒนาให้มีคุณลักษณะที่พึงประสงค์ เป็นครูดี ครูเก่ง และเมื่อบรรจุเป็นข้าราชการครูแล้ว มีการพัฒนาอย่างต่อเนื่องจากสถาบันฝ่ายผลิตครู ซึ่งต้องเป็นผู้ติดตามตรวจเยี่ยม ชี้แนะ จัดกิจกรรมต่างๆ ให้ครูบรรจุใหม่สามารถปรับตัวและจัดการเรียน การสอนได้อย่างมีประสิทธิภาพประสบความสำเร็จในการเป็นครูเพื่อพัฒนาถิ่นฐานของตนเอง

- คุณภาพโรงเรียน เมื่อครูใหม่ของโครงการไปบรรจุในโรงเรียน สถาบันฝ่ายผลิตครูต้องเป็นผู้ติดตาม ตรวจเยี่ยม ชี้แนะ จัดกิจกรรมต่างๆ ให้ครูบรรจุใหม่สามารถปรับตัวและจัดการเรียนการสอนได้อย่างมี ประสิทธิภาพ การดำเนินการดังกล่าวเป็นการสร้างเครือข่ายระหว่างสถาบันฝ่ายผลิตครูกับโรงเรียน มีสถาบันฝ่ายผลิตเป็นพี่เลี้ยงโรงเรียน ร่วมกันพัฒนาการจัดการเรียนการสอน พัฒนาครูในโรงเรียน ร่วมกัน ยกระดับการศึกษาของโรงเรียนและยกระดับการศึกษาของท้องถิ่นให้มีคุณภาพ

การจะผลิตและพัฒนาครูให้เป็นระบบอย่างมีประสิทธิภาพ ควรมีฐานข้อมูล ความต้องการครูให้ชัดเจนในแต่ละสาขาวิชา และสร้างความเข้มแข็งให้สถาบันผลิตครู โดยพัฒนาอาจารย์ในสถาบันฝ่ายผลิต ทั้งเชิงปริมาณและคุณภาพ และสร้างเครือข่าย การพัฒนาระหว่างสถาบันฝ่ายผลิตกับสถานศึกษา พร้อมทั้งคัดเลือกและบรรจุครู โดยความรู้ความสามารถอย่างแท้จริง

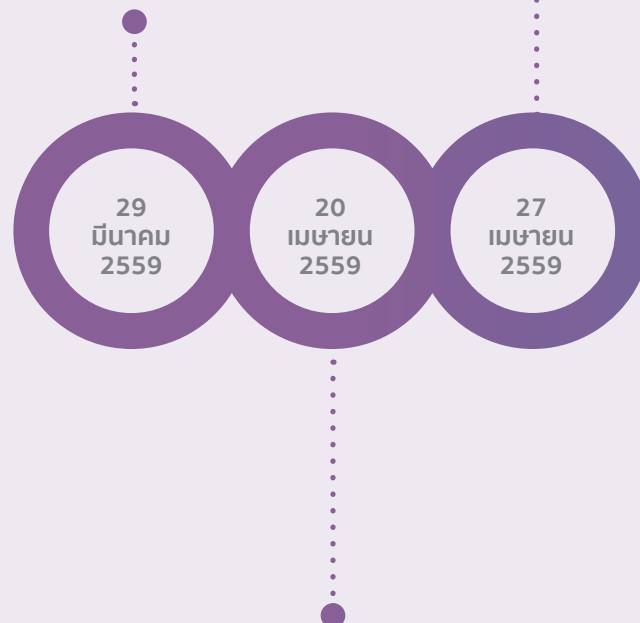

ความก้าวหน้า

คณะกรรมการบริหารโครงการผลิตครูเพื่อพัฒนา
ท้องถิ่นในการประชุมครั้งที่ 1/2559 พิจารณา
แนวทางการคัดเลือกสถาบันฝ่ายผลิตและผู้เข้าร่วม
โครงการในปี พ.ศ. 2559

คณะรัฐมนตรีได้มีมติอนุมัติโครงการผลิตครู
เพื่อพัฒนาท้องถิ่น

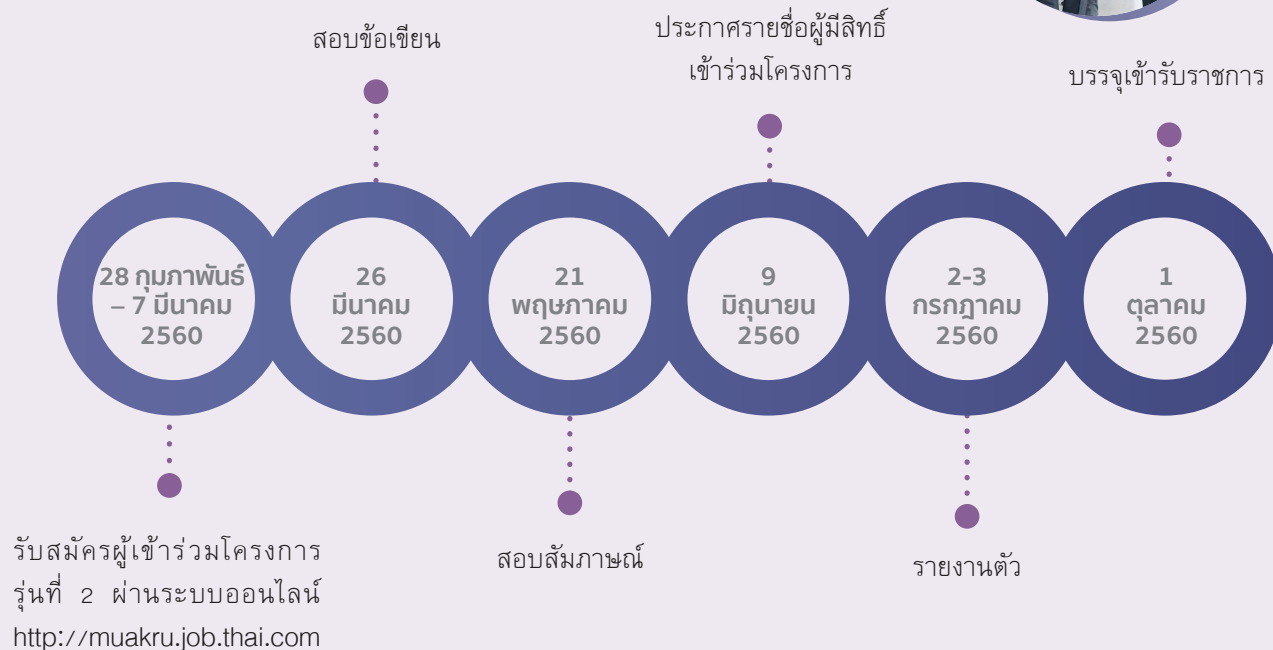
คณะกรรมการการอุดมศึกษา ในการประชุมครั้งที่ 4/2559 มีมติแต่งตั้ง
คณะกรรมการ จำนวน 2 ชุด ได้แก่ คณะกรรมการบริหารโครงการผลิตครู
เพื่อพัฒนาท้องถิ่น และคณะกรรมการคัดเลือกสถาบันฝ่ายผลิตและผู้เข้าร่วม
โครงการผลิตครูเพื่อพัฒนาท้องถิ่น เพื่อบริหารโครงการผลิตครูเพื่อพัฒนาท้องถิ่น

การคัดเลือกผู้เข้าร่วมโครงการผลิตครูเพื่อพัฒนาท้องถิ่น ปี พ.ศ. 2559

การคัดเลือกผู้เข้าร่วมโครงการผลิตครูเพื่อพัฒนาท้องถิ่น ปี พ.ศ. 2560 กรณีคัดเลือกนิสิตนักศึกษาครูชั้นปีที่ 5 ปีการศึกษา 2559

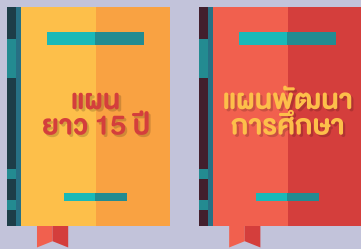
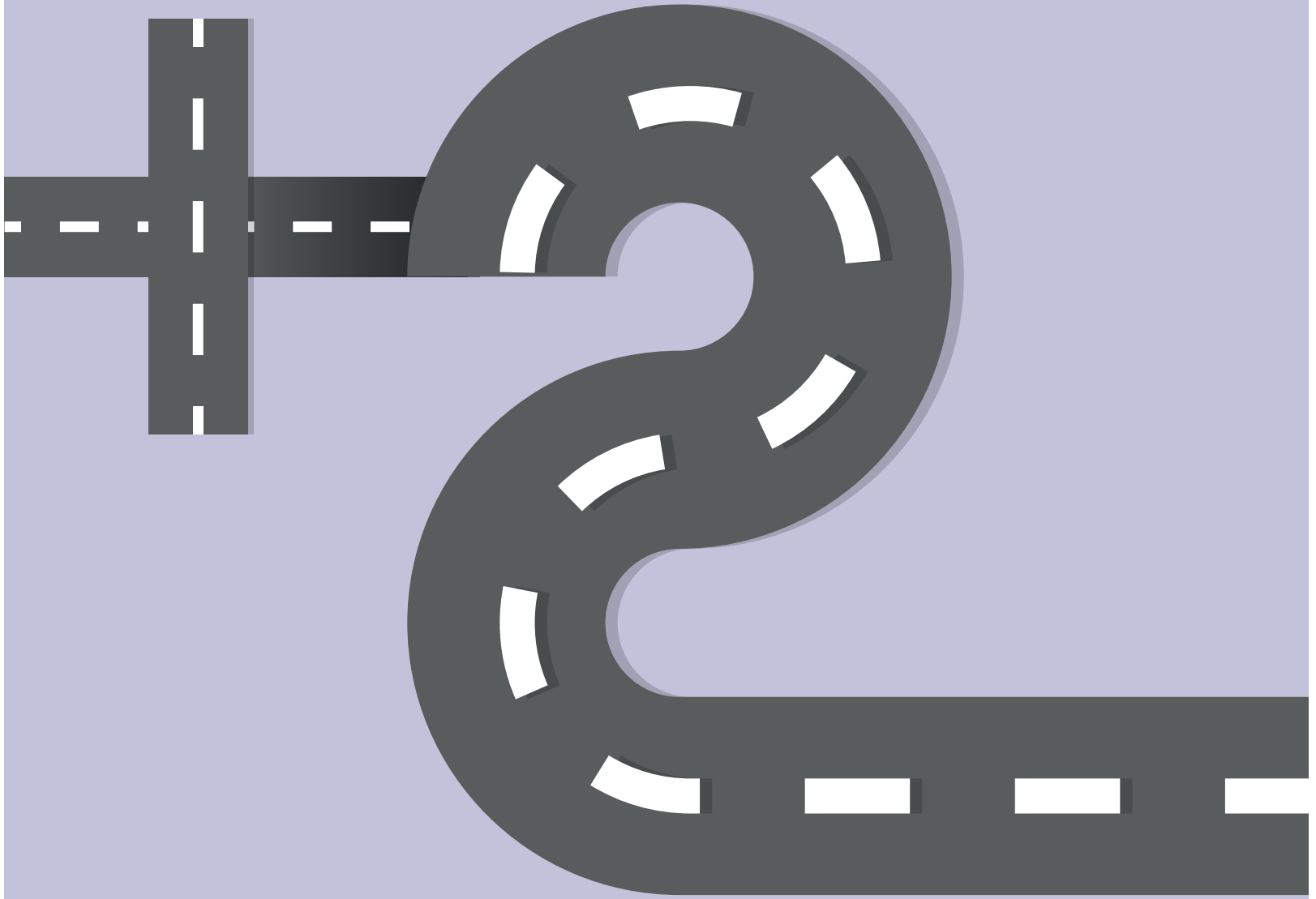

จากการศึกษาผลการศึกษา/วิจัยเกี่ยวกับการพัฒนาครูของต่างประเทศ พบประเด็นสำคัญเกี่ยวกับการยกระดับและพัฒนาครูของต่างประเทศโดยภาพรวม (การยกระดับคุณภาพ ครูไทย ในศตวรรษที่ 21, เอกสารประกอบการประชุมวิชาการ “อภิวัดการเรียนรู้...สู่จุดเปลี่ยนประเทศไทย” 6-8 พฤษภาคม 2557) ดังนี้

1. การผลิตครู ให้ความสำคัญว่า ครูเป็นบุคคลสำคัญที่สุดที่จะส่งผลต่อคุณภาพการเรียนการสอน และคุณภาพของผู้เรียน คุณลักษณะของครูในศตวรรษที่ 21 เป็นผู้ที่มีความรอบรู้มากขึ้น ความเป็นมืออาชีพ มีความสามารถและศักยภาพสูง เป็นผู้ที่มั่นวัตกรรมการสอนเพื่อให้นักเรียนได้ผลการเรียนรู้ที่ต้องการ และเตรียมความพร้อมให้แก่นักเรียนในการเข้าสู่โลกของการทำงานในศตวรรษที่ 21 (OECD, 2012) รักในอาชีพ มีชีวิตเรียบง่าย และมีจิตวิญญาณของความเป็นครู มีการกำหนดสมรรถนะของครูโดยภาพรวม ประกอบด้วย 1) ความรู้ในเนื้อหาวิชา 2) การสื่อสารและการใช้ภาษา 3) การพัฒนาหลักสูตร 4) การจัดการเรียนรู้ 5) การจัดการเรียนรู้ที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ 6) การบริหารจัดการชั้นเรียน 7) การใช้เทคโนโลยีสารสนเทศและนวัตกรรมทางการศึกษา 8) การวัดและประเมินผล 9) การวิจัยเพื่อพัฒนาการเรียนการสอน 10) จิตวิทยาสำหรับครู 11) การสร้างความสัมพันธ์กับชุมชน 12) คุณธรรม จริยธรรมและจรรยาบรรณในวิชาชีพ 13) ภาวะผู้นำและการทำงานเป็นทีม 14) การพัฒนาดตนเองและวิชาชีพ 15) การพัฒนาคุณลักษณะของผู้เรียน (พิมพ์พันธ์ เดชะคุปต์ และพรทิพย์ แบริ่งขัน, 2555) มีการควบคุมคุณภาพการผลิตครู โดยใช้ระบบการรับรองวิทยฐานะของสถาบันผลิตครู คัดคนเก่งระดับหัวกะทิให้มาเป็นครูโดยกำหนดกลุ่มที่มีผลการเรียนสูงสุดเข้าเรียนและเข้าเป็นครู

2. การพัฒนาครู ให้ความสำคัญและเชื่อว่า ครูเป็นผู้เรียน ที่ต้องเรียนรู้และการพัฒนาดตนเอง และรับการส่งเสริมให้เกิดการเรียนรู้อย่างต่อเนื่อง ดังนั้น จึงมีกฎหมาย/นโยบายว่า ครูทุกคน ต้องได้รับการพัฒนาจากหน่วยงานและพัฒนาดตนเองทุกปี อย่างน้อยปีละ 1 ครั้ง และต้องเข้ารับการพัฒนาดอย่างต่อเนื่องปีละ 100 ชั่วโมง ครูบรรจุใหม่ต้องผ่านการอบรมตามโปรแกรมการอบรมเพื่อฝึกหัดการสอนและได้รับเงินเดือนสูง ระหว่างการอบรมต้องพัฒนาดตนเองภายใต้กำกับดูแลของศึกษานิเทศก์ และผู้บริหาร และต้องผ่านการทดลองงาน 1 ปี ครูทำอายุงาน 10 ปี ขึ้นไป ต้องเข้ารับการพัฒนาดด้วยโดยมีองค์กรทำหน้าที่ด้านพัฒนาครูเป็นการเฉพาะ มีคู่มือการพัฒนาดให้ครูเข้ารับการพัฒนาดตนเองตามความต้องการในแต่ละปีจากมหาวิทยาลัยที่ได้รับมอบหมายจากรัฐ มีการสร้างเครือข่ายการพัฒนาด มีระบบพี่เลี้ยง/ครูต้นแบบ (master teachers) เพื่อช่วยครู มีระบบการนิเทศ ติดตาม และพัฒนาการทำงานของผู้เรียนในชั้นเรียน การเรียนรู้และพัฒนาดจากเพื่อนครู และการพัฒนาดครูโดยใช้โรงเรียนเป็นฐาน นอกจากนั้น มีการสร้างครูจิตอาสา ช่วยสอน มีการพัฒนาการเรียนการสอนของครู โดยเน้นการสอนของผู้เรียนให้น้อยลงและให้ผู้เรียนเกิดการเรียนรู้และนำปฏิบัติด้วยตนเองมากขึ้น

3. การใช้ครู มีการกำหนดเงื่อนไขและคุณสมบัติของครูที่ผูกติดกับคุณภาพทางการศึกษา และผู้เรียน ครูทุกคนต้องมีใบอนุญาตประกอบวิชาชีพครู กำหนดให้ครูประถมศึกษาอย่างน้อยต้องจบปริญญาตรี ระดับมัธยมศึกษาต้องจบสูงกว่าปริญญาตรีและมีความเชี่ยวชาญอย่างน้อยหนึ่งวิชาในระดับที่สอน และต้องมีพื้นฐานความรู้ทางการศึกษาทั่วไปและความรู้เฉพาะสำหรับวิชาชีพครู จิตวิทยาเด็กและวัยรุ่น หลักและเทคนิคการสอน และประวัติศาสตร์ พื้นฐานการศึกษา เวลาสอนวันละเพียง 4 ชั่วโมง และมีเวลาเพื่อการพัฒนาวิชาชีพ สัปดาห์ละ 2 ชั่วโมง มีการจูงใจและการยกย่องอาชีพครูว่าเป็นวิชาชีพชั้นสูงเทียบเท่าอาชีพสำคัญๆ การได้รับการยอมรับ เชื่อถือ ไว้วางใจในระดับแนวหน้าของประเทศ และมีเงินเดือนสูงระดับต้นๆ เมื่อเปรียบเทียบกับอาชีพอื่น เช่น แพทย์ นักกฎหมาย

การจัดทำแผนอุดมศึกษา
ระยะยาว 15 ปี ฉบับที่ 3
(พ.ศ. 2560-2574)
และแผนพัฒนาการศึกษา
ระดับอุดมศึกษา ฉบับที่ 12

START		ความรับผิดชอบ	ธรรมาภิบาล
		ความมีส่วนร่วม	
		ความโปร่งใส	
		หลักยุทธธรรม	

การจัดระเบียบและแก้ไข
ปัญหาธรรมาภิบาล
ในสถาบันอุดมศึกษา

การจัดทำแผนอุดมศึกษา ระยะยาว 15 ปี ฉบับที่ 3

(พ.ศ. 2560-2574)

และการจัดทำแผนพัฒนาการศึกษา ระดับอุดมศึกษา ฉบับที่ 12

(พ.ศ. 2560-2564)

.....

คุณภาพของมหาวิทยาลัย คือ

คุณภาพของประเทศไทย

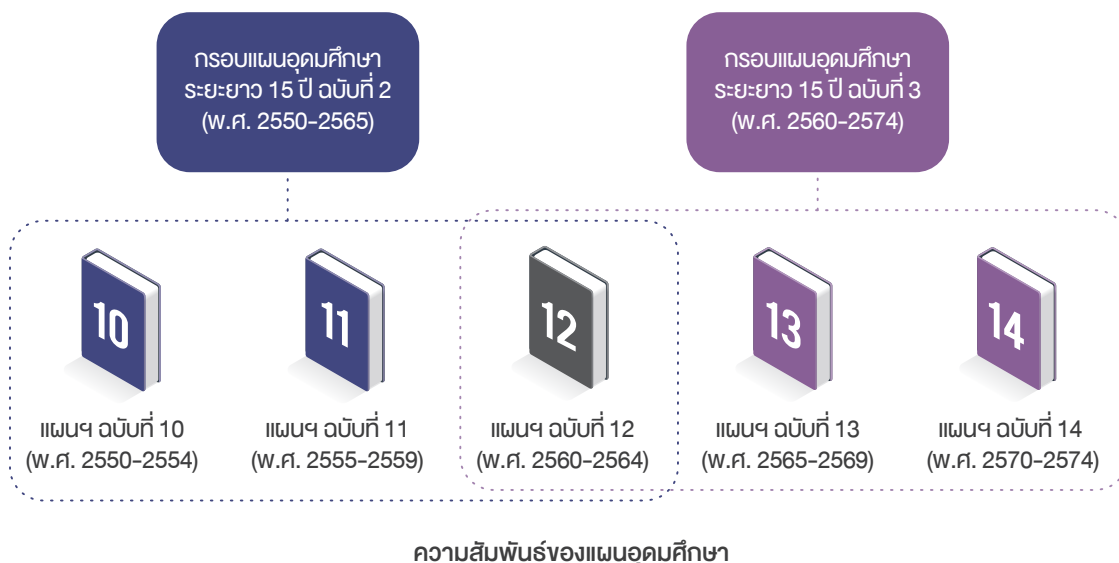
ดังนั้น แผนอุดมศึกษาระยะยาว 15 ปี ฉบับที่ 3

ต้องตอบโจทย์การพัฒนาประเทศ

และความต้องการผลิตบัณฑิต

จุดเริ่มต้น

ในช่วงเวลาเกือบ 3 ทศวรรษที่ผ่านมา การจัดการศึกษาระดับอุดมศึกษาของประเทศไทย มีการจัดทำแผนอุดมศึกษาระยะยาว 15 ปี จำนวน 2 ฉบับ ได้แก่ แผนอุดมศึกษาระยะยาว 15 ปี ฉบับที่ 1 (พ.ศ. 2533-2547) และแผนอุดมศึกษาระยะยาว 15 ปี ฉบับที่ 2 (พ.ศ. 2551-2565) แต่เนื่องจากบริบทของประเทศ และสถานการณ์ของโลกมีการเปลี่ยนแปลงไป ทำให้แผนอุดมศึกษาระยะยาว 15 ปี ฉบับที่ 2 (พ.ศ. 2551-2565) ไม่สามารถรองรับการเปลี่ยนแปลงได้อย่างมีประสิทธิภาพ จึงได้มีการทบทวนกรอบแผนอุดมศึกษาระยะยาว 15 ปี ฉบับที่ 2 (พ.ศ. 2551-2565) ซึ่งขณะนั้นอยู่ในระหว่างครึ่งแผน เพื่อพัฒนาเป็นแผนอุดมศึกษาระยะยาว 15 ปี ฉบับที่ 3 (พ.ศ. 2560-2574) ให้สอดคล้องกับสถานการณ์ที่เปลี่ยนแปลงไป โดยเฉพาะสอดคล้องกับแนวคิดในการปฏิรูปประเทศไทย ของคณะรักษาความสงบแห่งชาติ การมีรัฐธรรมนูญใหม่ การมียุทธศาสตร์ชาติที่ต้องมีความยั่งยืนในระยะยาว แนวคิดในการปฏิรูประบบการเรียนรู้ในศตวรรษที่ 21 แนวโน้มโครงสร้างประชากร ปัจจัยด้านพลังงาน สิ่งแวดล้อม และการเข้าสู่ประชาคมเศรษฐกิจอาเซียน เป็นต้น โดยกำหนดเป็นแผนที่มีลักษณะ rolling plan ให้สามารถทบทวน กำหนดทิศทาง วางภาพอนาคต และพิจารณาผลกระทบต่างๆ ที่อาจจะเกิดขึ้นได้อย่างรอบคอบ มีประสิทธิภาพ แผนที่จัดทำขึ้นจะต้องมีความยืดหยุ่นต่อการปรับเปลี่ยนให้สามารถรองรับบริบทใหม่ๆ และจะใช้เป็นแผนแม่บทของแผนระยะ 5 ปี จำนวน 3 แผน ได้แก่ แผนพัฒนาการศึกษาระดับอุดมศึกษา ฉบับที่ 12 ฉบับที่ 13 และฉบับที่ 14 ตามลำดับ ดังนั้นแผนอุดมศึกษาระยะยาว 15 ปี ฉบับที่ 3 (พ.ศ. 2560-2574) จะเป็นแผนแม่บทในการกำหนดทิศทางของการศึกษาระดับอุดมศึกษาทั้งประเทศ รวมทั้งเป็นกรอบในการจัดทำคำของบประมาณรายจ่ายประจำปี เพื่อให้การขับเคลื่อนแผนสามารถดำเนินการได้อย่างเป็นรูปธรรม

หลักการ

แผนอุดมศึกษาระยะยาว 15 ปี ฉบับที่ 3 (พ.ศ. 2560-2574) จะทำให้แนวทางการดำเนินการเพื่อให้สอดคล้องกับความต้องการของประเทศสำเร็จได้ เพราะอุดมศึกษาเป็นสถาบันที่มีความเก่าแก่มากมานาน การบริหารจัดการสถาบันอุดมศึกษาจึงเป็นลักษณะของอุดมการณ์มากกว่าธุรกิจ คุณภาพของมหาวิทยาลัย คือ คุณภาพของประเทศไทย ดังนั้น แผนอุดมศึกษาระยะยาว 15 ปี ฉบับที่ 3 ต้องตอบโจทย์การพัฒนาประเทศและความต้องการผลิตบัณฑิต รวมถึงสามารถสร้างความเป็นพลเมืองที่ดีของชาติได้

การทำแผนอุดมศึกษาระยะยาว 15 ปี ฉบับที่ 3 (พ.ศ. 2560-2574) ต้องสอดคล้องกับประเด็นปัญหาในระบบอุดมศึกษาในปัจจุบันที่มีความซับซ้อน และจำเป็นต้องมองในระยะยาวไปพร้อมกับความจำเป็นที่ต้องมีการปรับเปลี่ยนไปตามสถานการณ์ เพื่อให้สามารถแก้ปัญหาได้ตามแนวทางของสถานการณ์ปัจจัยทางเศรษฐกิจ และสังคมของประเทศ

สู่การปฏิบัติ

คณะกรรมการการอุดมศึกษา มีคำสั่งที่ 1/2558 ลงวันที่ 27 กุมภาพันธ์ พ.ศ. 2558 แต่งตั้งคณะอนุกรรมการกรอบแผนอุดมศึกษาระยะยาว 15 ปี ฉบับที่ 3 (พ.ศ. 2560-2574) และแผนพัฒนาการศึกษาระดับอุดมศึกษา ฉบับที่ 12 (พ.ศ. 2560-2564) ทำหน้าที่ทบทวนกรอบแผนอุดมศึกษาระยะยาว 15 ปี ฉบับที่ 2 (พ.ศ. 2551-2565) และดำเนินการจัดทำร่างกรอบแผนอุดมศึกษาระยะยาว 15 ปี ฉบับที่ 3 (พ.ศ. 2560-2574) รวมทั้งแผนพัฒนาการศึกษาระดับอุดมศึกษา ฉบับที่ 12 (พ.ศ. 2560-2564) โดยคำนึงถึงหลักการอุดมศึกษาและการเปลี่ยนแปลงบริบทอุดมศึกษาและบริบทโลก พร้อมรับฟังความคิดเห็นและกำหนดประเด็นที่ส่งผลต่อการอุดมศึกษา และมีคำสั่งที่ 16/2558 ลงวันที่ 18 ธันวาคม 2558 แต่งตั้งคณะอนุกรรมการจัดทำร่างแผนอุดมศึกษาระยะยาว 15 ปี ฉบับที่ 3 (พ.ศ. 2560-2574) ทำหน้าที่สังเคราะห์ข้อมูลแนวโน้มการเปลี่ยนแปลงสภาพแวดล้อมภายนอกและสภาพแวดล้อมภายในที่กระทบอุดมศึกษา และดำเนินการจัดทำรายละเอียดร่างแผนอุดมศึกษาระยะยาว 15 ปี ฉบับที่ 3 (พ.ศ. 2560-2574) เพื่อให้การจัดทำร่างแผนดังกล่าวมีความครอบคลุมทุกมิติของปัจจัยต่าง ๆ ที่จะส่งผลกับการอุดมศึกษา สามารถนำมาใช้ขับเคลื่อนอุดมศึกษาเพื่อการพัฒนาประเทศได้อย่างมีประสิทธิภาพ

คณะอนุกรรมการกรอบแผนอุดมศึกษาระยะยาว 15 ปี ฉบับที่ 3 (พ.ศ. 2560-2574) และแผนพัฒนาการศึกษาระดับอุดมศึกษา ฉบับที่ 12 (พ.ศ. 2560-2564) ได้พิจารณาและวางกรอบแนวทางของแผนอุดมศึกษาระยะยาวควรสะท้อนให้เห็นถึงการเปลี่ยนแปลงระบบอุดมศึกษาของไทยทั้งระบบมากกว่าพิจารณาแค่แนวโน้ม และการนำไปใช้เพื่อการจัดตั้งงบประมาณ แต่จะต้องเป็นการพิจารณาบทบาทเพื่อสนับสนุนทิศทางการพัฒนาประเทศ และความคาดหวังที่เกิดขึ้นของประชาชนต่ออุดมศึกษา

ผ่านกระบวนการสร้างการมีส่วนร่วมจากทุกภาคส่วน เพื่อสร้างความเห็นพ้องร่วมกัน จนนำไปสู่การปรับ
บทบาท และยุทธศาสตร์ของสถาบันอุดมศึกษา การจัดทำแผนอุดมศึกษาจึงถูกกำหนดบนหลักการพื้นฐาน
3 ประการ และ 8 แนวคิดการจัดทำแผน

หลักการพื้นฐานการจัดทำแผนอุดมศึกษาระยะยาว 3 ประการ

อุดมศึกษาเป็นกลไก
ในการขับเคลื่อน
การพัฒนาประเทศ
(Engine for Growth)

หมายถึง อุดมศึกษาต้องสนับสนุนการขับเคลื่อนการพัฒนาประเทศ
ในฐานะเป็นมันสมอง และกำหนดทิศทางการพัฒนาให้ชัดเจนผ่านการ
วิเคราะห์บริบทต่างๆ ที่เกิดขึ้นทั้งภายนอกและภายใน และที่ส่งผลกระทบ
กับประเทศ และการอุดมศึกษา เพื่อให้เป็นแผนเชิงรุกอย่างแท้จริง

ปฏิรูประบบอุดมศึกษา
บนแนวคิดให้
อุดมศึกษาเป็นหัวรถจักร
ในการปรับการศึกษา
ทั้งระบบ

หมายถึง บทบาทนำของสถาบันอุดมศึกษาในฐานะเป็นหน่วยงานที่มี
ทรัพยากร มุ่งองค์ความรู้ มีศักยภาพ ควรเข้ามามีส่วนร่วมในการสร้าง
ความเข้มแข็งให้กับศึกษาระดับอื่น เพื่อยกระดับคุณภาพการศึกษา
และพัฒนาผู้เรียนให้พร้อมในการหาความรู้ และนำความรู้ที่ได้ไปพัฒนา
สู่ระดับการศึกษาที่สูงขึ้นอย่างมีคุณภาพ และการพัฒนาจะต้องไม่ทิ้งใคร
ไว้ข้างหลัง

ช่วงเวลาและโอกาส
สำคัญในการ
เปลี่ยนแปลงการศึกษา
ของประเทศ

หมายถึง การใช้โอกาสของการปฏิรูปประเทศตามแนวทางที่รัฐบาลได้วางไว้
มาใช้เป็นเครื่องมือ และกลไกหนึ่งของการพัฒนารูปแบบใหม่ของการ
อุดมศึกษา รองรับบริบทใหม่ของประเทศไปพร้อมกัน เพื่อให้อุดมศึกษา
สามารถขับเคลื่อนทั้ง 2 แนวคิดดังกล่าวข้างต้น ได้อย่างเต็มประสิทธิภาพ
รวมทั้งสร้างความยอมรับจากทุกภาคส่วนเข้ามามีส่วนในการพัฒนาการ
ศึกษาระดับอุดมศึกษา

แนวคิดของแผน 8 ประการ

- 1... แผนต้องกำหนดนิยามอุดมศึกษาใหม่ที่ชัดเจน ให้อุดมศึกษาเป็นสมองในการคิดวิเคราะห์เชิงรุก มีทฤษฎี มีตรรกะ สามารถสร้างนวัตกรรม แสวงหาทางเลือกใหม่ และสร้างฐานการวิจัยเพื่อขับเคลื่อนชุมชนและสังคมในการพัฒนาประเทศ
- 2... แผนต้องครอบคลุมการพัฒนาการศึกษาระดับอุดมศึกษาทุกกลุ่ม ทุกสังกัด สร้างการมีส่วนร่วมจากประชาคมอุดมศึกษาและทุกภาคส่วนในสังคม รวมทั้งเชื่อมโยงกับการกำหนดทิศทางการพัฒนาการศึกษากับหน่วยงานนโยบายด้านการศึกษา
- 3... แผนต้องให้อุดมศึกษาขับเคลื่อนการพัฒนาประเทศในฐานะเป็นสมอง และต้องกำหนดทิศทางให้ชัดเจน การกำหนดบริบทโดยพิจารณาจากผลกระทบที่เกิดกับอุดมศึกษา ไม่ใช่ผลกระทบที่เกิดกับประเทศ จะทำให้แผนดังกล่าวกลายเป็นแผนตั้งรับของอุดมศึกษา ไม่สอดคล้องกับหลักการที่จะทำให้อุดมศึกษาเป็นกลไกในการขับเคลื่อนพัฒนาประเทศ
- 4... แผนต้องมีลักษณะ proactive มีวิสัยทัศน์เชิงรุก มีกลยุทธ์/มาตรการที่ชัดเจน มีการจัดลำดับความสำคัญของกิจกรรม โดยเน้นยุทธศาสตร์ที่ส่งผลกระทบต่อการพัฒนาในภาพรวม เพื่อให้อุดมศึกษาเข้ามามีส่วนช่วยในการพัฒนาประเทศ และออกแบบการศึกษาตั้งแต่ระดับปฐมวัย การศึกษาขั้นพื้นฐาน อาชีวศึกษา จนถึงระดับอุดมศึกษา
- 5... แผนต้องนำไปสู่การเปลี่ยนแปลงระบบอุดมศึกษา ทั้งการปรับโครงสร้างอำนาจหน้าที่และระบบการจัดสรรทรัพยากร รวมทั้งทบทวนการจัดกลุ่มสถาบันอุดมศึกษา เพื่อให้ทำหน้าที่ตอบสนองต่อประเทศ สังคม ชุมชนและท้องถิ่น
- 6... แผนต้องมีลักษณะที่ยืดหยุ่น สามารถปรับตัวได้ตลอดเวลา เพื่อให้รองรับแนวโน้มที่เปลี่ยนแปลงของบริบทโลก รองรับสังคมพหุวัฒนธรรมและเทคโนโลยีใหม่
- 7... แผนต้องสร้างองค์ความรู้สร้างคนให้กับภาคการผลิตและภาคสังคม ชุมชน ท้องถิ่น ตอบสนองความต้องการของพื้นที่ ให้เกิดการพัฒนาอย่างสมดุล
- 8... แผนควรทบทวนสภาพแวดล้อม วิเคราะห์ข้อจำกัดในด้านต่างๆ ทั้งภายนอกและภายในที่ส่งผลกระทบต่ออุดมศึกษา อาทิ ทรัพยากร กฎหมาย กฎระเบียบ และโครงสร้างที่ไม่เอื้ออำนวยต่อความสำเร็จและนำผลการประเมินแผนอุดมศึกษาระยะยาว 15 ปี ฉบับที่ 2 มาเป็นข้อมูลประกอบการจัดทำแผนอุดมศึกษาระยะยาว 15 ปี ฉบับที่ 3 พร้อมทั้งพิจารณาความเหมาะสมของโครงสร้างแผน และการนำแผนไปสู่การปฏิบัติ

ทั้งนี้ กระบวนการและขั้นตอนของการจัดทำแผนอุดมศึกษาระยะยาวที่สำคัญ คือ การวิเคราะห์บริบทและปัจจัยต่างๆ ที่เกิดขึ้น โดยคณะอนุกรรมการได้พิจารณาจากปัจจัยที่เป็นกระแสหลักส่งผลกับการกำหนดนโยบายของทุกประเทศในโลก รวมทั้งพิจารณาภาพนโยบายสำคัญของรัฐบาล แผนการศึกษาแห่งชาติ และแผนที่เกี่ยวข้องใช้กำหนดทิศทางการพัฒนาประเทศในภาพรวม เพื่อให้ได้วิสัยทัศน์ เป้าประสงค์ ยุทธศาสตร์ และมาตรการของแผนอุดมศึกษาระยะยาวให้รองรับการเปลี่ยนแปลง มีความทันสมัย และนำมาใช้แก้ปัญหาที่เกิดขึ้นได้จริง

บริบทของอุดมศึกษา เป็นการวิเคราะห์ในบริบทปัจจุบันและสิ่งที่คาดหวังให้เกิดผลขึ้นในระยะ 20 ปี โดยนำ 5 บริบทหลักของการจัดการศึกษาของแผนการศึกษาแห่งชาติ มาปรับให้สอดคล้องกับบริบทของการขับเคลื่อนอุดมศึกษาเพื่อสร้างความเชื่อมโยงระหว่างแผนอุดมศึกษาระยะยาว และแผนการศึกษาแห่งชาติ

- โอกาสและการเข้าถึงอุดมศึกษา (accessibility) : ประชาชนทุกคนสามารถเข้าสู่อุดมศึกษา การเปิดโอกาสไม่ใช่เพียงกลุ่ม age group (18-24 ปี) ในการเข้าสู่ระบบอุดมศึกษา แต่รวมถึงกลุ่ม non age group ที่อยู่ในวัยทำงาน หรือผู้สูงอายุได้เข้าไปใช้องค์ความรู้ที่มีอยู่ในสถาบันอุดมศึกษา เพื่อพัฒนาตนเอง และสร้างสังคมแห่งการเรียนรู้
- ความเท่าเทียมและเป็นธรรมในระบบอุดมศึกษา (equity) : สถาบันอุดมศึกษาได้รับการจัดสรรงบประมาณเป็นไปตามศักยภาพ และเป็นไปตามผลสัมฤทธิ์ของแต่ละสถาบัน รวมทั้งผู้ด้อยโอกาสสามารถมีช่องทางในการเข้าถึงการศึกษาที่มีคุณภาพ
- คุณภาพและความเป็นเลิศในระบบอุดมศึกษา (excellence) : สถาบันอุดมศึกษาจัดการศึกษา รวมทั้งจัดทำงานวิจัยที่มีคุณภาพ มีความทันสมัย สามารถนำไปใช้ประโยชน์ ผ่านเกณฑ์การประเมินในระดับสากล
- ประสิทธิภาพของการบริหารจัดการ (efficiency) : การบริหารจัดการภายในสถาบันอุดมศึกษา ที่ยึดหลักการธรรมาภิบาล การจัดสรรทรัพยากรที่สอดคล้องกับนโยบายและเป้าหมาย เกิดประสิทธิภาพ ลดความสูญเปล่าในการจัดการศึกษา
- การตอบสนองต่อบริบทที่เปลี่ยนแปลง (relevancy) : การขับเคลื่อนพันธกิจของสถาบันอุดมศึกษา ทั้งการผลิตบัณฑิต การวิจัย และการบริการวิชาการ ตอบสนองต่อทิศทางการพัฒนาประเทศ ต่อภาคผู้ใช้บัณฑิต ต่อสังคม ชุมชนและท้องถิ่น สามารถนำมาใช้แก้ไขปัญหาของประเทศ ลดความเหลื่อมล้ำทางสังคม

ปัจจัยที่ส่งผลกระทบกับการอุดมศึกษา คณะอนุกรรมการกรอบแผนอุดมศึกษาระยะยาว 15 ปี ฉบับที่ 3 (พ.ศ. 2560-2574) และแผนพัฒนาการศึกษาระดับอุดมศึกษา ฉบับที่ 12 (พ.ศ. 2560-2564) ได้กำหนดปัจจัยที่ส่งผลกระทบกับการพัฒนาประเทศ ซึ่งเชื่อมโยงกับบทบาทของอุดมศึกษาในฐานะหน่วยงานทำหน้าที่ผลิตกำลังคน และสร้างองค์ความรู้ โดยพิจารณาจากปัจจัยซึ่งเป็นแนวโน้มของโลก รวมทั้งนโยบายสำคัญของภาครัฐในการขับเคลื่อนการพัฒนาประเทศ โดยเรียนเชิญผู้ทรงคุณวุฒิมาเสนอ มุมมองและประเด็นสำคัญที่จะนำไปสู่การปรับตัวรองรับบริบทใหม่ที่จะเกิดขึ้น รวมทั้งสิ้น 11 ประเด็น

ปัจจัยที่ส่งผลกระทบต่อการพัฒนาประเทศ

- 1 **การเปลี่ยนแปลงโครงสร้างประชากร** จากแนวโน้มอัตราการเกิดลดลง ประชากรวัยเด็ก และวัยทำงานมีทิศทางที่ลดลงด้วยเช่นกัน ในขณะที่ประชากรผู้สูงอายุมีสัดส่วนที่เพิ่มสูงขึ้นจากอายุที่ยืนยาว ดังนั้น ประเทศไทยจะเข้าสู่สังคมผู้สูงอายุอย่างสมบูรณ์ในอีกประมาณ 10 ปีข้างหน้า ส่งผลให้ประเทศขาดกำลังแรงงานมาทดแทน ค่าใช้จ่ายในการดูแลด้านสุขภาพเพิ่มสูงขึ้นด้วยเช่นกัน จึงจำเป็นต้องเพิ่มผลิตภาพของกำลังคนที่มีอยู่ให้สูงขึ้นทดแทนกำลังแรงงานที่ลดลง รวมทั้งใช้โอกาสในการพัฒนานวัตกรรม สร้างธุรกิจการดูแลผู้สูงอายุ เพื่อสร้างรายได้ให้กับประเทศและลดการนำเข้าไปพร้อมกัน
- 2 **การพัฒนาด้านวิทยาศาสตร์ เทคโนโลยี และนวัตกรรม** ความต้องการประเทศหลุดพ้นจากกับดักรายได้ปานกลาง เพื่อเข้าสู่ประเทศที่มีรายได้ระดับสูง จำเป็นต้องใช้องค์ความรู้ จากการวิจัยมาสร้างนวัตกรรมเพื่อนำมาสร้างมูลค่าเพิ่มให้กับประเทศ ขณะที่ประเทศไทยมีงบประมาณจัดสรรด้านการวิจัยเพียงร้อยละ 0.7 ของ GDP ในปี พ.ศ. 2558 ซึ่งต่ำมากเมื่อเทียบกับประเทศที่พัฒนาแล้ว ทำให้ประเทศต้องพึ่งพาองค์ความรู้และเทคโนโลยีจากต่างประเทศ ส่งผลให้ประเทศไทยขาดดุลทางการค้าอย่างต่อเนื่อง การขับเคลื่อนประเทศไทย 4.0 จำเป็นจะต้องให้ความสำคัญกับการใช้องค์ความรู้มาสร้างนวัตกรรม เพื่อสร้างมูลค่าเพิ่มให้กับผลิตภัณฑ์ และสามารถสร้างความได้เปรียบทางการค้าให้กับประเทศ

- 3 ยุทธศาสตร์เศรษฐกิจและสังคมดิจิทัล รองรับทิศทางการพัฒนาของโลกที่ขับเคลื่อนสู่ยุค IoT (Internet of Things) ประกอบกับประเทศไทยมีอัตราการใช้อินเทอร์เน็ตเพิ่มขึ้นอย่างต่อเนื่อง โดยในปี พ.ศ. 2557 คนไทยร้อยละ 35 สามารถเข้าถึงอินเทอร์เน็ต และมีแนวโน้มที่เพิ่มขึ้นอย่างต่อเนื่อง รวมทั้งรัฐบาลกำหนดนโยบายพัฒนาประเทศเพื่อขับเคลื่อนเศรษฐกิจไปสู่เศรษฐกิจยุคดิจิทัล โดยใช้กลไกดังกล่าวในการขับเคลื่อนกระบวนการผลิต การดำเนินธุรกิจการค้า การศึกษา การสาธารณสุข และการบริหารราชการแผ่นดิน
- 4 พลังงานและสิ่งแวดล้อม ค่าใช้จ่ายในการนำเข้าพลังงานจากต่างประเทศของประเทศไทยเพิ่มขึ้นอย่างต่อเนื่อง คิดเป็นร้อยละ 12 ของ GDP ในปี พ.ศ. 2556 และจะเพิ่มขึ้นเป็น 2 เท่าในอีก 25 ปีข้างหน้า ประเทศไทยจำเป็นต้องค้นหาพลังงานเพื่อทดแทนการใช้พลังงานจากฟอสซิลเป็นพลังงานทางเลือกที่เหมาะสมกับประเทศไทย คือ พลังงานชีวมวล เนื่องจากมีพื้นที่เหลือจากภาคการเกษตร สามารถนำไปผลิตพลังงานไฟฟ้า และมีต้นทุนที่เหมาะสม ในส่วนของผลกระทบที่เกิดกับสิ่งแวดล้อมจากการปล่อยก๊าซคาร์บอนไดออกไซด์ ส่งผลให้อุณหภูมิของประเทศไทยมีแนวโน้มที่สูงขึ้นประมาณ 0.8-0.9 องศาเซลเซียส ซึ่งสูงกว่าแนวโน้มค่าเฉลี่ยของโลกจากปรากฏการณ์เรือนกระจก ดังนั้น เพื่อลดผลกระทบดังกล่าว ควรหันมาให้ความสำคัญกับการสร้าง low carbon society, green growth และ zero waste เป็นต้น
- 5 ทิศทางการปฏิรูปการศึกษาของ สทศ. ให้ความสำคัญกับการแก้ปัญหาคุณภาพการศึกษาที่ตกต่ำ ปัญหาการกระจายครูและบุคลากรทางการศึกษาไปยังพื้นที่ขาดแคลน การขาดโอกาสในการเข้าถึงทรัพยากรของผู้เรียน แม้การศึกษาของประเทศไทยจะได้รับงบประมาณในสัดส่วนที่สูงเมื่อเทียบกับหลายๆ ประเทศ แต่ผลสัมฤทธิ์ของการจัดการศึกษากลับมีทิศทางที่สวนทางกันกับงบประมาณ โดยในส่วนของจัดการศึกษาระดับอุดมศึกษายังมีปัญหาค่าใช้จ่ายที่ต้องแก้ไข ทั้งด้านคุณภาพ การศึกษา การวิจัยไม่สามารถนำมาสร้างมูลค่าเพิ่มได้ การบริหารจัดการภายในสถาบันอุดมศึกษาที่ขาดธรรมาภิบาล
- 6 ทิศทางการปฏิรูปการศึกษาของ สปช. มุ่งสนับสนุนการปฏิรูปการศึกษาทั้งระบบ ทั้งกระบวนการเรียนรู้ การจัดสรรงบประมาณ การผลิตและพัฒนาครู รวมทั้งให้ความสำคัญกับการกระจายบทบาทความรับผิดชอบให้ทุกภาคส่วนร่วมจัดการศึกษา ภายใต้แนวคิดการศึกษายุคใหม่ที่ไม่มุ่งเน้นเรื่องวิชาการ หรือผลสัมฤทธิ์การเรียนรู้ แต่มุ่งไปสู่การศึกษาที่มีความหมายต่อชีวิต เป็นพลเมืองที่ดี มีคุณภาพ มีความสามารถในการทำงาน ลดการแทรกแซงจากฝ่ายการเมือง สร้างความเป็นอิสระของสถานศึกษาในการบริหารงบประมาณ บุคลากร หลักสูตร ได้อย่างคล่องตัว ตอบสนองความต้องการของพื้นที่
- 7 การลงทุนขนาดใหญ่ของประเทศ (mega project) เป็นกรอบการลงทุนตามนโยบายภายใต้แผนการพัฒนาระบบคมนาคมของประเทศ ในปี พ.ศ. 2559-2568 ประกอบด้วย ระบบขนส่งทางถนน ทางน้ำ ทางอากาศ โดยเฉพาะทางราง ทั้งระบบรถไฟทางคู่ทั่วประเทศ และระบบรถไฟขนส่งมวลชนในพื้นที่เมืองเป็นระบบการขนส่งที่ปลอดภัย มีราคาต้นทุนในการขนส่งไม่สูงมาก ดังนั้น ประเทศจะต้องวางแผนเตรียมกำลังคนในด้านต่างๆ เพื่อรองรับการพัฒนาาระบบขนส่งดังกล่าว

8 **การพัฒนาเขตเศรษฐกิจพิเศษ** รัฐบาลมีนโยบายในการกระจายการพัฒนาไปยังพื้นที่ที่มีศักยภาพ จำนวน 10 จังหวัด เพื่อพัฒนาเป็นเขตเศรษฐกิจพิเศษ โดยแบ่งเป็น 2 ระยะ รวม 13 กลุ่มกิจกรรม ซึ่งจำเป็นต้องเตรียมและพัฒนารองรับ ประกอบด้วย เกษตรและประมง อุตสาหกรรมสิ่งทอ เครื่องนุ่งห่มและเครื่องหนัง อุตสาหกรรมผลิตเครื่องเรือน อุตสาหกรรมอัญมณีและเครื่องประดับ อุตสาหกรรมเครื่องใช้ไฟฟ้าและอิเล็กทรอนิกส์ การผลิตพลาสติก การผลิตยา กิจการโลจิสติกส์ นิคมหรือเขตอุตสาหกรรม การผลิตเครื่องมือแพทย์ อุตสาหกรรมยานยนต์ เครื่องจักรและชิ้นส่วน และกิจการเพื่อสนับสนุนการท่องเที่ยว

9 **แนวโน้มเศรษฐกิจและความต้องการแรงงานเมื่อเข้าสู่ประชาคมเศรษฐกิจอาเซียน** การรวมตัวของ 10 ประเทศในภูมิภาคเอเชียตะวันออกเฉียงใต้ จนพัฒนาไปสู่ความร่วมมือทางเศรษฐกิจ เกิดเป็น ตลาดเดียวและฐานการผลิตร่วมกัน มีการเคลื่อนย้ายสินค้า บริการ การลงทุน เงินทุน และแรงงาน มีฝีมืออย่างเสรี ย่อมส่งผลกระทบกับตลาดแรงงานในประเทศที่อาจถูกแย่งงาน รวมทั้งไม่สามารถ ไปแข่งขันได้ในตลาดแรงงานกลุ่มประเทศอาเซียน เนื่องจากความสามารถทางภาษา ดังนั้น จึงจำเป็นต้องให้ความสำคัญกับการพัฒนาศักยภาพของแรงงานไทยให้สูงขึ้น เพื่อให้สามารถแข่งขันได้

10 **การอุดมศึกษากับสุขภาพของประชาชนไทย** ประเทศไทยมีศักยภาพทางด้านสาธารณสุข จากผลการประเมิน เป็นประเทศที่มี good health at low cost สองรอบ ซึ่งเป็นผลการประเมิน ทุก 25 ปี ปัจจุบันสาธารณสุขของประเทศไทยกำลังเผชิญปัญหา 2 ประการ อัตราการตายและ อัตราการเกิดลดลงต่อเนื่องและรวดเร็ว ทำให้โครงสร้างอายุประชากรเปลี่ยนแปลง สัดส่วนผู้สูงอายุ เพิ่มขึ้นอย่างรวดเร็ว และการเปลี่ยนผ่านระบาดวิทยา โรคติดต่อและโรคจากความยากจนรักษา ได้ง่ายลดลง โรคเรื้อรังที่รักษายากก่อนวัยอันควรมีการขยายตัวเพิ่มขึ้น ขณะที่ปัญหา ด้านสาธารณสุขคือความเหลื่อมล้ำโดยเฉพาะระหว่างเมืองกับชนบท จากการกระจายทรัพยากร และบุคลากรทางสาธารณสุข รวมทั้งการไหลออกของแรงงานสุขภาพ เนื่องจากการขยายตัวของธุรกิจการค้าและบริการสาธารณสุขที่สามารถสร้างรายได้ในต่างประเทศได้ในระดับสูง บทบาทของอุดมศึกษาควรส่งเสริมการวิจัยเพื่อพัฒนาสุขภาพประชาชน และให้ความสำคัญกับ บัณฑิตศึกษามากขึ้น เพื่อพัฒนาศักยภาพในการวิจัยของภาคการผลิตคน

11 **ความเหลื่อมล้ำทางสังคมและความขัดแย้ง** หลายประเทศทั่วโลกกำลังเผชิญความขัดแย้งทางสังคม ซึ่งเป็นผลส่วนหนึ่งมาจากความแตกต่างทางความคิด และความเหลื่อมล้ำทางสังคมที่เพิ่มขึ้น ระหว่างคนจนและคนรวย รวมทั้งการพัฒนาที่ขาดความสมดุล ขาดโอกาสในการเข้าถึงทรัพยากร ประกอบกับบทบาทของภาครัฐในการจัดการกับปัญหาล่าช้า และไม่สอดคล้องกับปัญหาที่มีความซับซ้อนยิ่งขยายความขัดแย้งให้รุนแรง ขณะที่การจัดการศึกษาในปัจจุบันอาจเป็นตัวส่งเสริม โดยเฉพาะการศึกษาในระดับอุดมศึกษาจะกลายเป็นกลไกที่ซ้ำเติมให้เกิดความเหลื่อมล้ำในสังคม เพิ่มขึ้น ดังนั้น จำเป็นต้องทำความเข้าใจรากเหง้าของปัญหา ผ่านการเรียนรู้ในหลากหลายมิติ และอุดมศึกษาต้องพร้อมรับมือด้วยการปฏิรูปการเรียนรู้ และทำความเข้าใจอย่างลึกซึ้งถึงปัญหา เหล่านั้นอย่างจริงจัง รวมทั้งเข้ามามีส่วนในการเสนอทางออกของปัญหาตามหลักวิชาการที่ถูกต้อง

ร่างแผนอุดมศึกษา ระยะยาว 15 ปี ฉบับที่ 3

(พ.ศ. 2560-2574)

สู่แผนอุดมศึกษาระยะยาว 20 ปี

(พ.ศ. 2560-2579)

คณะอนุกรรมการกรอบแผนอุดมศึกษาระยะยาว 15 ปี ฉบับที่ 3 (พ.ศ. 2560-2574) และแผนพัฒนาการศึกษาระดับอุดมศึกษา ฉบับที่ 12 (พ.ศ. 2560-2564) ได้ประมวลปัจจัยต่างๆ ที่ได้จากการประชุมหารือ และจากผู้ทรงคุณวุฒิ เพื่อส่งต่อให้กับคณะอนุกรรมการจัดทำร่างแผนอุดมศึกษาระยะยาว 15 ปี ฉบับที่ 3 (พ.ศ. 2560-2574) นำไปยกร่างแผนอุดมศึกษาระยะยาว 15 ปี ฉบับที่ 3 (พ.ศ. 2560-2579) ทั้งนี้ ที่ประชุมได้เห็นชอบการปรับช่วงเวลาของแผนจาก 15 ปี เป็น 20 ปี เพื่อให้สอดคล้องกับแผนยุทธศาสตร์ชาติ ระยะ 20 ปี (พ.ศ. 2560-2579) และแผนการศึกษาแห่งชาติ (พ.ศ. 2560-2579) และเพื่อขับเคลื่อนอุดมศึกษาบนบริบทใหม่

กรอบร่างวิสัยทัศน์

- อุดมศึกษาเป็นผู้สร้างปัญญาให้กับสังคม (อยากเห็นอุดมศึกษาเป็นเสาหลักทางปัญญาของประเทศ ชี้นำบนฐานองค์ความรู้ ปัญญาที่ผูกมัดด้านองค์ความรู้และที่เป็นสัจธรรม)
- อุดมศึกษาให้โอกาสและความเสมอภาค ในการเข้าถึงองค์ความรู้และนวัตกรรม
- สร้างทุนทางสังคม ให้เกิดผู้นำทางความคิดที่นำไปสู่การเปลี่ยนแปลง ก่อให้เกิด นวัตกรรม ความรู้ งานวิจัยที่เสนอทางเลือกและตอบโจทย์สังคม เพื่อการพัฒนาประเทศในบริบทที่เปลี่ยนแปลง โดยอาศัย partnership และ knowledge governance, adaptive co-management ที่สอดคล้องกับความท้าทายของโลกในศตวรรษที่ 21

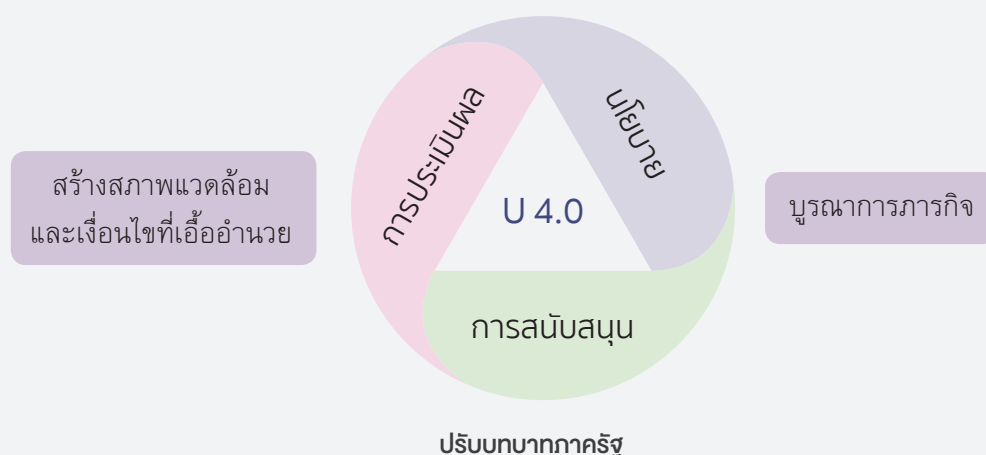
กรอบยุทธศาสตร์หลัก 6 ด้าน

- 1 อุดมศึกษาเป็นแหล่งพัฒนากำลังคนและสร้างเสริมมิตรภาพ ทั้งทักษะ ความคิด และ การรู้จัก เพื่อสนับสนุนการพัฒนาประเทศตามยุทธศาสตร์ชาติ
- 2 การพัฒนาศักยภาพและคุณภาพนักศึกษา เสริมสร้างความรู้และทักษะทางอาชีพให้พร้อม รองรับการเปลี่ยนแปลงที่จะเกิดขึ้นในอนาคต
- 3 เสริมสร้างสมรรถนะหลักของอุดมศึกษาไทย ให้เป็นแหล่งพัฒนาต่อยอดความสามารถในการ ใช้ความรู้ สร้างผลงานวิจัย ค้นหาคำตอบที่จะนำไปใช้ประโยชน์ในการแก้ปัญหาและพัฒนา เศรษฐกิจทั้งระดับท้องถิ่นและระดับประเทศ
- 4 อุดมศึกษาเป็นแหล่งสนับสนุนการสร้างงานและนำความรู้ไปแก้ปัญหา ผ่านความร่วมมือกับ ภาคเอกชนและท้องถิ่น
- 5 การปรับปรุงระบบการบริหารจัดการให้เกิดประสิทธิภาพ มีประสิทธิผล และมีระบบการกำกับ ดูแลที่รับผิดชอบต่อผลการดำเนินการของสถาบันอุดมศึกษาในทุกด้าน
- 6 ปรับระบบโครงสร้างการตรวจสอบ การจัดสรรงบประมาณ และการติดตามรายงานผลที่มี ประสิทธิภาพ

การวางแผนเพื่อการเปลี่ยนแปลง

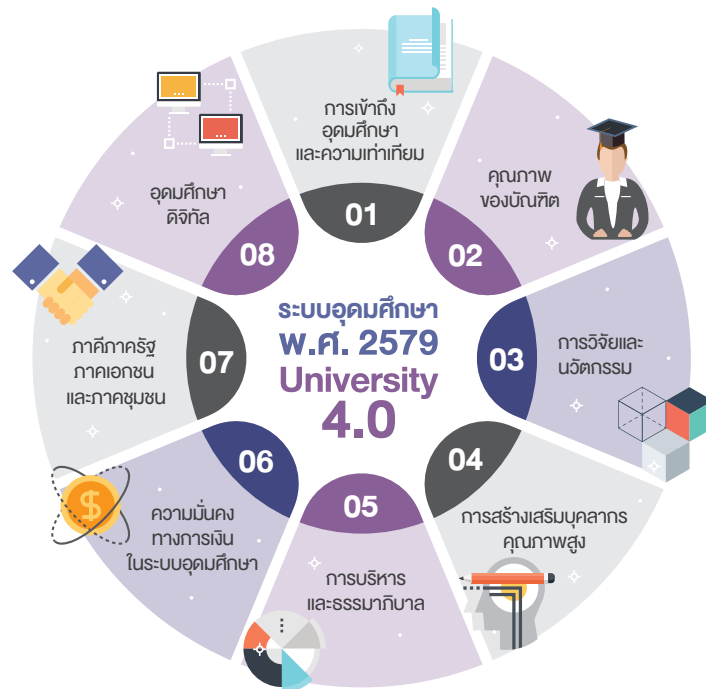
การจัดระบบอุดมศึกษาใหม่

- การกำกับดูแลภาครัฐ (regulator) สร้างสภาพแวดล้อมและเงื่อนไขที่เหมาะสมให้สถาบันอุดมศึกษา สามารถบริหารจัดการตนเองให้บรรลุเป้าหมายอย่างมีประสิทธิภาพ
- สถาบันอุดมศึกษา (providers) มีเสรีภาพทางวิชาการ มีอิสระในการบริหารตามแนวทางที่กฎหมาย กำหนดภายใต้สภาพแวดล้อมและเงื่อนไขที่เอื้ออำนวย

การเปลี่ยนแปลงในระบบอุดมศึกษา

การขับเคลื่อน 6 ยุทธศาสตร์ เพื่อนำไปสู่ 8 ประเด็นการเปลี่ยนแปลงในระบบอุดมศึกษา โดยเฉพาะสถาบันอุดมศึกษาเพื่อมุ่งสู่ University 4.0

สิ่งที่สังคมจะได้รับ (deliverables)

ผลการขับเคลื่อนของแผนอุดมศึกษาระยะยาว คือ กำหนดให้การใช้ทรัพยากร และพันธกิจของ อุดมศึกษาเพื่อประโยชน์สูงสุดในการพัฒนาประเทศ สังคม ชุมชนท้องถิ่น ตามพันธสัญญา 3 ประการ ที่

- เปิดโอกาสในการเข้าถึงผลผลิตจากทุกพันธกิจอุดมศึกษาที่มีคุณภาพของทุกภาคส่วน
- สร้างทุนทางสังคมให้เกิดผู้นำทางความคิดที่นำไปสู่การเปลี่ยนแปลงสังคมที่ดีขึ้น
- ถ่ายทอดองค์ความรู้และนวัตกรรมที่เสนอทางเลือกและตอบโจทย์สังคม เพื่อการพัฒนาประเทศ ในบริบทที่เปลี่ยนแปลง

นอกจากนี้ คณะกรรมการการอุดมศึกษา ในการประชุมครั้งที่ 10/2559 เมื่อวันที่ 12 ตุลาคม 2559 ได้เห็นชอบในหลักการกรอบ (ร่าง) ยุทธศาสตร์การพัฒนานิสิต นักศึกษาในสถาบันอุดมศึกษา (พ.ศ. 2560-2564) โดยมีข้อเสนอแนะให้มีกลยุทธ์ที่นำยุทธศาสตร์ไปสู่การปฏิบัติที่เป็นรูปธรรมที่ชัดเจน และเน้นการนำไปสู่การพัฒนานิสิตนักศึกษาให้ทำกิจกรรมในเชิงสร้างสรรค์ ให้มีความคิดสร้างสรรค์ใหม่ๆ และสนับสนุนให้มีจินตนาการมากกว่าการสอนให้มีการพัฒนาการใช้ทักษะ เพิ่มการพัฒนาในส่วนที่เป็น governance skills หรือ leadership skills นอกเหนือจากการพัฒนา soft skills ที่บูรณาการกับ hard skills ตลอดจนควรมีการพัฒนาทักษะด้านต่างๆ ทุกทักษะ ของทั้งฝ่ายวิชาการกับฝ่ายพัฒนานิสิต นักศึกษา เพื่อให้เกิด ecosystem ที่จะส่งผลให้อุดมศึกษาสามารถพัฒนานิสิตนักศึกษาให้มีคุณลักษณะ ที่พึงประสงค์ได้จริง

การจัดระเบียบ และแก้ไขปัญหาธรรมาภิบาล ในสถาบันอุดมศึกษา

.....

ธรรม คุณความดี

+

อภี ยิ่ง

+

บาล ปกครองหรือเลี้ยงดู

=

การบริหารหรือการปกครองที่มีความถูกต้อง

มีความยุติธรรม และมีคุณความดีอย่างยิ่ง

จุดเริ่มต้น

ธรรมาภิบาล เป็นกลไกสำคัญหนึ่งในการยกระดับคุณภาพอุดมศึกษาไทย ซึ่งตามเป้าหมายของกรอบแผนอุดมศึกษาระยะยาว 15 ปี ฉบับที่ 2 คือ “การยกระดับคุณภาพอุดมศึกษาไทย เพื่อผลิตและพัฒนาบุคลากรที่มีคุณภาพสามารถปรับตัวสำหรับงานที่เกิดขึ้นตลอดชีวิต พัฒนาศักยภาพอุดมศึกษาในการสร้างความรู้และนวัตกรรม เพื่อเพิ่มขีดความสามารถในการแข่งขันของประเทศในโลกาภิวัตน์ สนับสนุนการพัฒนาที่ยั่งยืนของท้องถิ่นไทย โดยใช้กลไกของธรรมาภิบาล การเงิน การกำกับมาตรฐาน และเครือข่ายอุดมศึกษาบนพื้นฐานของเสรีภาพทางวิชาการ ความหลากหลาย และเอกภาพเชิงระบบ”

ธรรมาภิบาลและการบริหารจัดการ ช่วยการกำหนดทิศทางจนถึงการพัฒนามหาวิทยาลัยได้เร็ว อุดมศึกษาไทยต้องปรับปรุงเรื่องธรรมาภิบาลและการบริหารจัดการ ตั้งแต่ระดับองค์กรกำหนดและกำกับนโยบาย คือ สภามหาวิทยาลัย ผู้บริหารทุกระดับ ซึ่งข้อเสนอของแผนอุดมศึกษาระยะยาว คือ สร้างกลไกพัฒนาผู้ดำรงตำแหน่งสภามหาวิทยาลัย และผู้บริหารระดับต่าง ๆ ปรับระบบธรรมาภิบาล ซึ่งรวมถึงโครงสร้างสภามหาวิทยาลัยให้ผู้ทรงคุณวุฒิจากภายนอกเป็นหลัก สภามหาวิทยาลัยมีสำนักงานเลขาธิการทำงานเต็มเวลาสนับสนุน (กรอบแผนอุดมศึกษาระยะยาว 15 ปี ฉบับที่ 2 (พ.ศ.2551-2565))

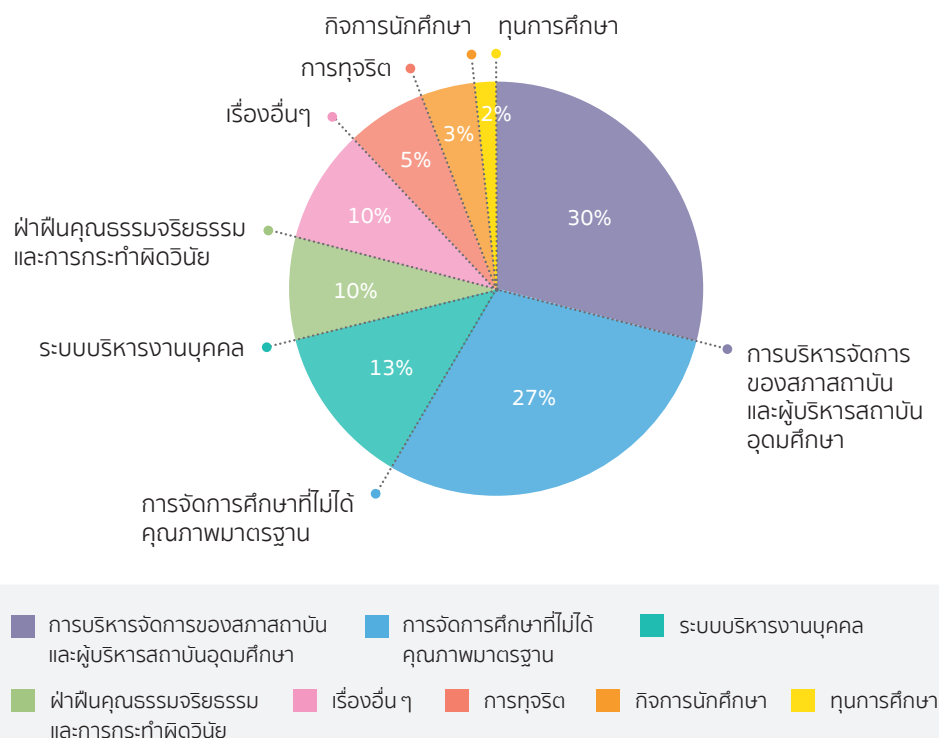
reference

ธรรมาภิบาลและการบริหารจัดการ (Governance and Management) เป็นปัจจัยสำคัญที่มีผลกระทบโดยตรงต่อการพัฒนามหาวิทยาลัยและอุดมศึกษาในภาพรวม กล่าวคือ หากสถาบันอุดมศึกษามีกลไกการกำหนดทิศทางที่ดีและก้าวหน้า พร้อมกับการขับเคลื่อน โดยการบริหารงานที่มีประสิทธิภาพแล้ว การกิจของมหาวิทยาลัยก็สำเร็จลุล่วงไปได้ บทบาทและความรับผิดชอบขององค์กรสูงสุดในที่นี่ คือ “สภามหาวิทยาลัย” มีความสำคัญต่อความเจริญของสถาบัน และผลผลิตที่ดี ฯพณฯ องคมนตรี ศาสตราจารย์ นายแพทย์เกษม วัฒนชัย ได้สรุปบทบาทและความรับผิดชอบของสภามหาวิทยาลัยไว้อย่างชัดเจนว่า ประกอบด้วย การกำหนดพันธกิจ และเป้าประสงค์ สรรหา สนับสนุน และติดตามกำกับการทำงานของอธิการบดี ประเมินการทำงานของสภามหาวิทยาลัย ยื่นหยัดให้มีการจัดทำแผนยุทธศาสตร์และกำกับติดตาม ทบทวนโครงสร้างหลักสูตรและโครงการบริการสังคม ประกันความพอเพียงของทรัพยากร และการบริหารจัดการที่ดี ยึดมั่นในความมีอิสระของสถาบัน เชื่อมโยงระหว่างสถาบันกับชุมชน และทำหน้าที่ศาลอุทธรณ์ในบางครั้ง อย่างไรก็ตาม ยังมีผู้บริหารสภามหาวิทยาลัย รวมทั้งผู้บริหารมหาวิทยาลัยจำนวนไม่น้อยที่ยังไม่เข้าใจบทบาทของสภาฯ และการบริหารมหาวิทยาลัยอย่างเพียงพอ เกิดความย่อหย่อน ผลประโยชน์ทับซ้อน ความไม่มีประสิทธิภาพ การพัฒนาที่ปราศจากทิศทาง ขาดนวัตกรรมการศึกษา ตลอดจนปัญหาในการสรรหาผู้นำที่ก่อให้เกิดความแตกแยกในองค์กร ส่งผลกระทบอย่างรุนแรงต่อนักศึกษาและประชาคม นอกจากนี้ ธรรมาภิบาลในการกำกับอุดมศึกษาทั้งระบบ โดยส่วนกลางก็สำคัญ โดยเฉพาะอย่างยิ่งต้องผสมผสานการกำกับดูแลด้วยกฎระเบียบ (regulation) และการสนับสนุน (facilitation) รวมทั้งการขับเคลื่อนอุดมศึกษาในภาพรวมเพื่อให้สัมพันธและสอดคล้องกับการพัฒนาประเทศ

(จากกรอบแผนยาวอุดมศึกษาระยะยาว 15 ปี ฉบับที่ 2 (พ.ศ.2551-2565))

จากการประชุมระดมความคิดเห็นเพื่อกำหนดแนวทางการแก้ไขปัญหาธรรมาภิบาลในสถาบันอุดมศึกษา เมื่อวันที่ 4 พฤศจิกายน 2558 ระหว่างรัฐมนตรีช่วยว่าการกระทรวงศึกษาธิการ (นายแพทย์ธีระเกียรติ เจริญเศรษฐศิลป์) สำนักงานคณะกรรมการการอุดมศึกษา และหน่วยงานอื่นๆ ที่เกี่ยวข้อง คือ สำนักงานผู้ตรวจการแผ่นดิน สำนักงานคณะกรรมการป้องกันและปราบปรามการทุจริตในภาครัฐ (ป.ป.ท.) สำนักงานคณะกรรมการป้องกันและปราบปรามการทุจริตแห่งชาติ (ป.ป.ช.) กรมสอบสวนคดีพิเศษ (DSI) สำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา สำนักงานป้องกันและปราบปรามการฟอกเงิน (ปปง.) สำนักงานการตรวจเงินแผ่นดิน (สตง.) สำนักปลัดสำนักนายกรัฐมนตรี และองค์กรต่อต้านคอร์รัปชัน (ประเทศไทย) มีการสรุปว่า มากกว่าร้อยละ 80 เป็นประเด็นการร้องเรียนความไม่ชอบธรรมและการประพฤติผิดในสถาบันอุดมศึกษา โดยมีประเด็นหลักๆ 3 ประการ คือ การสรรหาผู้บริหารและสภามหาวิทยาลัยที่ไม่เป็นธรรม การจัดการศึกษาที่ไม่มีคุณภาพและไม่ได้มาตรฐาน และการคัดลอกผลงานทางวิชาการเพื่อขอเลื่อนวิทยฐานะ รวมถึงการจ้างทำและคัดลอกวิทยานิพนธ์

ปัจจุบัน สถาบันอุดมศึกษาทั้งของรัฐและเอกชนมีการร้องเรียนปัญหาระบบการบริหารจัดการองค์กร การบริหารงานบุคคล และการบริหารจัดการมาตรฐานวิชาการ ซึ่งเป็นภารกิจความรับผิดชอบของสภาสถาบันอุดมศึกษา และคณะผู้บริหารสถาบันอุดมศึกษา เป็นจำนวนมาก ซึ่งข้อมูลจากระบบฐานข้อมูลเรื่องร้องเรียนและกล่าวโทษของสำนักงานคณะกรรมการการอุดมศึกษา สามารถจัดกลุ่มข้อร้องเรียนเป็น 8 กลุ่ม ดังนี้ กลุ่มที่ 1 การจัดการศึกษาที่ไม่ได้คุณภาพมาตรฐาน กลุ่มที่ 2 การทุจริต กลุ่มที่ 3 ฝ่าฝืนคุณธรรมจริยธรรม และการกระทำผิดวินัย กลุ่มที่ 4 การบริหารจัดการของสภาสถาบันและผู้บริหารสถาบันอุดมศึกษา กลุ่มที่ 5 ระบบบริหารงานบุคคล กลุ่มที่ 6 กิจกรรมนักศึกษา กลุ่มที่ 7 ทุนการศึกษา และกลุ่มที่ 8 เรื่องอื่นๆ โดยการประมวลผลข้อมูล ณ วันที่ 15 พฤษภาคม 2560 พบว่า ปัญหาส่วนใหญ่ คือ ปัญหาจากการบริหารจัดการของสภาสถาบันและผู้บริหารสถาบันอุดมศึกษา และปัญหาเรื่องการจัดการศึกษาที่ไม่มีคุณภาพมาตรฐาน ซึ่งทั้งสองเรื่องเกี่ยวข้องกับธรรมาภิบาลของสภาสถาบันและผู้บริหารสถาบันอุดมศึกษา

4 หลักการสำคัญ 10 หลักการย่อย

หลักธรรมาภิบาลของการบริหารกิจการบ้านเมืองที่ดี (GG Framework)

การบริหารจัดการภาครัฐแนวใหม่ (new public management) ประกอบด้วย

- ประสิทธิภาพ (efficiency)
- ประสิทธิผล (effectiveness)
- การตอบสนอง (responsiveness)

ค่านิยมประชาธิปไตย (democratic value)

- การรับผิดชอบ/สามารถตรวจสอบได้ (accountability)
- เปิดเผย/โปร่งใส (transparency)
- หลักนิติธรรม (rule of law)
- ความเสมอภาค (equity)

ประชาธิปไตย (participatory state)

- การมีส่วนร่วม/การพยายามแสวงหาฉันทามติ (participation/consensus oriented)
- การกระจายอำนาจ (decentralization)

ความรับผิดชอบทางการบริหาร (administrative responsibility)

- คุณธรรม/จริยธรรม (morality/ethics)

คุณลักษณะที่พึงประสงค์ของระบบราชการไทย 8 ประการ (I AM READY) ได้แก่

I - Integrity ซื่อสัตย์และกล้ายืนหยัดในสิ่งที่ถูกต้อง

A - Activeness ทำงานเชิงรุก คิดเชิงบวกและมีจิตบริการ

M - Morality มีศีลธรรม คุณธรรมและจริยธรรม

R - Responsiveness คำนึงถึงประโยชน์สุขของประชาชนเป็นที่ตั้ง

E - Efficiency มุ่งเน้นประสิทธิภาพ

A - Accountability ตรวจสอบได้

D - Democracy ยึดมั่นในหลักประชาธิปไตย

Y - Yield มุ่งผลสัมฤทธิ์

(คณะรัฐมนตรีในการประชุมเมื่อวันที่ 24 เมษายน 2555 ได้มีมติเห็นชอบข้อเสนอแผนการส่งเสริมและพัฒนาธรรมาภิบาลในภาคราชการ เพื่อการบริหารกิจการบ้านเมืองที่ดีอย่างยั่งยืน ตามที่ สำนักงาน ก.พ.ร. เสนอ โดยที่หลักธรรมาภิบาลของการบริหารกิจการบ้านเมืองที่ดี (GG Framework) เป็นส่วนหนึ่งในข้อเสนอแผนการส่งเสริมฯ ที่คณะรัฐมนตรีได้มีมติเห็นชอบแล้ว)

ที่มาของคำสั่งหัวหน้าคณะรักษาความสงบแห่งชาติ ที่ 39/2559

นับตั้งแต่มีความพยายามที่จะปฏิรูปมหาวิทยาลัย และให้อิสระ ตลอดจนเสรีภาพทางวิชาการ กลับปรากฏรูปแบบการบริหารจัดการที่บิดเบือนไปจากธรรมาภิบาล จนเกิดปัญหาหลักสูตรไม่เป็นไปตามเกณฑ์มาตรฐาน มีการผลิตบัณฑิตที่มีปัญหาเรื่องคุณภาพ และไม่สอดคล้องกับความต้องการของประเทศ โดยที่สภาสถาบันอุดมศึกษาที่มีปัญหาดังกล่าว ไม่พยายามที่จะแก้ไขปัญหาที่เกิดขึ้น สถาบันอุดมศึกษาหลายแห่งอาศัยอำนาจและช่องว่างทางกฎหมายดำเนินการในลักษณะที่ส่อเจตนาแสวงหาผลประโยชน์ส่วนตน หรือเพื่อให้ดำรงอยู่ในตำแหน่งต่อไป จนเกิดปัญหาร้องเรียนและฟ้องร้องจำนวนมาก เกิดเป็นอุปสรรคต่อการขับเคลื่อนการปฏิรูปการศึกษา แม้รัฐมนตรีว่าการกระทรวงศึกษาธิการและสำนักงานคณะกรรมการการอุดมศึกษาจะพยายามใช้กลไกทางกฎหมายที่มีอยู่ แต่ไม่สามารถทำให้ปัญหาคืบคลานได้โดยเร็ว

เหตุการณ์ดังกล่าว ไม่สอดคล้องกับหลักธรรมาภิบาลและส่งผลกระทบต่อคุณภาพการศึกษาของประเทศไทยโดยตรง จำเป็นต้องแก้ไขสถานการณ์ความไม่ถูกต้องและไม่ชอบธรรมให้เกิดประสิทธิภาพ และสร้างความมั่นใจให้แก่สังคมโดยรวม

จึงเป็นที่มาของคำสั่งหัวหน้าคณะรักษาความสงบแห่งชาติ ที่ 39/2559 ที่อาศัยอำนาจตามมาตรา 44 ของรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย (ฉบับชั่วคราว) พ.ศ. 2557

(จากการสัมมนาคณะกรรมาธิการการอุดมศึกษา (retreat) เมื่อวันที่ 12 กรกฎาคม 2560)

reference

แนวคิดของศาสตราจารย์ ดร. วิจิตร ศรีสอาน และศาสตราจารย์กิตติคุณสมหวัง พริยานุวัฒน์ ซึ่งเป็นผู้ทรงคุณวุฒิในวงการอุดมศึกษา ได้แสดงความคิดเห็นเกี่ยวกับการปฏิรูปมหาวิทยาลัย หรืออุดมศึกษาในหลายโอกาส

ความคล่องตัว เป็นอิสระ และมีเสรีภาพทางวิชาการ เป็นองค์ประกอบสำคัญของการปฏิรูป สภามหาวิทยาลัย เพื่อให้บรรลุความเป็นเลิศ ในฐานะที่เป็นองค์กรสูงสุดที่กำหนดและกำกับนโยบาย ดูแลการบริหารจัดการให้มีการปฏิบัติตามนโยบายและพันธกิจของมหาวิทยาลัยให้มีประสิทธิภาพ และได้ประสิทธิผล

สภามหาวิทยาลัยเป็นผู้กำกับ (government board) ที่พิทักษ์ความเป็นอิสระ (อัตตาภิบาล) และธรรมาภิบาล (good government) เพื่อได้การบริหารและการจัดการที่ดี ตามระบบอิสระ ที่มีคุณธรรม โปร่งใส และตรวจสอบได้

สภามหาวิทยาลัยเป็นองค์กรกำกับดูแลการดำเนินงานของมหาวิทยาลัย (government board) โดยมีอธิการบดีเป็นผู้บริหารสูงสุด (chief executive)

สภามหาวิทยาลัยรับผิดชอบด้าน governance ด้วยการกำกับดูแล วางกรอบนโยบาย

ขณะที่อธิการบดีรับผิดชอบเรื่องการนำนโยบายไปปฏิบัติ (management) โดยอาศัย ความสัมพันธ์ที่ดียิ่ง เพื่อสร้างความเข้มแข็งให้ทั้งสองฝ่าย

กรรมการผู้ทรงคุณวุฒิในสภามหาวิทยาลัย ควรจะมีบทบาทหน้าที่รับผิดชอบและทุ่มเท ให้แก่ตำแหน่งหน้าที่ตลอดวาระการดำรงตำแหน่ง และกรรมการสภามหาวิทยาลัยควรได้รับการเพิ่มพูนสมรรถนะต่างๆ อาทิ การร่วมประชุมระดมความคิดเห็น (retreat) ประจำปี การปฐมนิเทศ กรรมการสภาที่เข้ามาดำรงตำแหน่งใหม่ เพื่อทำความเข้าใจในบริบทของสถาบันอุดมศึกษา การสร้างหลักสูตรอบรมกรรมการสภามหาวิทยาลัย การฝึกอบรม ประชุมสัมมนาเฉพาะเรื่อง การจัดให้มีจรรยาบรรณกรรมการสภา การปรับปรุงระบบและวิธีการสรรหานายกสภาและกรรมการ สภาผู้ทรงคุณวุฒิ การฝึกศิลปะในการเจรจาให้เกิดบรรยากาศที่ดีในการประชุม และก้าวพ้น บรรยากาศของการเล่นพรรคเล่นพวก

(จากการสัมมนาคณะกรรมาธิการการอุดมศึกษา (retreat) เมื่อวันที่ 12 กรกฎาคม 2560)

หลักการ

ตามที่ปรากฏข้อเท็จจริงว่า สถาบันอุดมศึกษาบางแห่งเปิดการสอน และจัดการศึกษาทั้งในและนอกสถานที่ตั้งโดยใช้หลักสูตรที่ไม่เป็นไปตาม เกณฑ์มาตรฐาน ผลกระทบที่ตามมาคือคุณภาพ และไม่สอดคล้องกับ ความต้องการของประเทศ ซึ่งสภาสถาบันอุดมศึกษาแห่งนั้นไม่สามารถแก้ไขปัญหาที่เกิดขึ้นได้อย่างมีประสิทธิภาพ นอกจากนี้ สภาสถาบันอุดมศึกษาบางแห่งอาศัย อำนาจและช่องว่างทางกฎหมายดำเนินการในลักษณะที่ส่อเจตนาแสวงหาประโยชน์ ส่วนตน หรือเพื่อให้คงอยู่ในตำแหน่งต่อไป มีการกลั่นแกล้งฝ่ายตรงข้าม จนกระทั่ง เกิดปัญหาฟ้องร้องและฟ้องร้องทางคดีเป็นจำนวนมาก ทำให้เป็นอุปสรรคต่อการ ดำเนินการตามอำนาจหน้าที่และการขับเคลื่อนการปฏิรูปการศึกษา แม้สำนักงาน คณะกรรมการการอุดมศึกษาและรัฐมนตรีว่าการกระทรวงศึกษาธิการได้พยายาม ใช้กลไกทางกฎหมายที่มีอยู่ในปัจจุบันให้สถาบันอุดมศึกษาดังกล่าวแก้ไข ทบทวน หรือดำเนินการใหม่ในเรื่องต่างๆ แล้ว แต่ไม่อาจทำให้ปัญหาคืบคลานได้โดยเร็ว การดำเนินการของสถาบันอุดมศึกษาเหล่านี้จึงไม่สอดคล้องกับหลักธรรมาภิบาล และส่งผลกระทบต่อคุณภาพการศึกษาของประเทศโดยตรง ดังนั้น เพื่อให้สอดคล้อง กับแนวทางการปฏิรูปการศึกษาของรัฐบาลและดำรงไว้ซึ่งความเป็นสถาบัน ทางวิชาการชั้นสูงของสถาบันอุดมศึกษาแต่ละแห่ง จึงจำเป็นต้องแก้ไขสถานการณ์ ความไม่ถูกต้องและไม่ชอบธรรมของการดำเนินการของสถาบันอุดมศึกษาให้เกิด ประสิทธิภาพ และสร้างความมั่นใจให้แก่สังคมโดยรวมต่อไป

(จากคำสั่งหัวหน้าคณะรักษาความสงบแห่งชาติ ที่ 39/2559
เรื่อง การจัดระเบียบและแก้ไขปัญหาธรรมาภิบาลในสถาบันอุดมศึกษา)

reference

ตามข้อ 4 แห่งคำสั่งหัวหน้าคณะรักษาความสงบแห่งชาติ ที่ 39/2559 ระบุให้คณะกรรมการ การอุดมศึกษารายงานต่อรัฐมนตรีว่าการกระทรวงศึกษาธิการ เมื่อปรากฏว่าสภาสถาบันอุดมศึกษา หรือสถาบันอุดมศึกษาแห่งใดมีกรณี ดังต่อไปนี้

(1) จัดการศึกษาไม่เป็นไปตามมาตรฐานการศึกษาหรือมาตรฐานหลักสูตร จนอาจ ก่อให้เกิดความเสียหายแก่นักศึกษา ระบบการศึกษา สังคม หรือประเทศชาติ

(2) จงใจ หลีกเลี่ยง หรือประวิงการปฏิบัติตามกฎหมาย กฎ ระเบียบ ข้อบังคับของสถาบัน อุดมศึกษา หรือคำสั่งของรัฐมนตรีว่าการกระทรวงศึกษาธิการที่สั่งการตามคำสั่งนี้ หรือตามกฎหมาย

สู่การปฏิบัติ

หลังจากที่มีคำสั่งหัวหน้าคณะรักษาความสงบแห่งชาติ ที่ 39/2559 เรื่อง การจัดระเบียบและแก้ไขปัญหาธรรมาภิบาลในสถาบันอุดมศึกษา เมื่อวันที่ 12 กรกฎาคม 2559 คณะกรรมการการอุดมศึกษา ได้มีประชุมคณะกรรมการการอุดมศึกษา เมื่อวันที่ 13 กรกฎาคม 2559 เพื่อพิจารณาการดำเนินการตามคำสั่งดังกล่าว แก่มหาวิทยาลัยราชภัฏสุรินทร์ และมหาวิทยาลัยราชภัฏชัยภูมิ โดยเร่งด่วน โดยมีมติให้คำแนะนำแก่รัฐมนตรีว่าการกระทรวงศึกษาธิการให้มีคำสั่งกระทรวงศึกษาธิการเพื่อแต่งตั้งคณะบุคคลปฏิบัติหน้าที่แทนสภามหาวิทยาลัย ต่อมากระทรวงศึกษาธิการได้มีคำสั่งที่ สกอ.497/2559 แต่งตั้งคณะบุคคลปฏิบัติหน้าที่แทนสภามหาวิทยาลัยราชภัฏสุรินทร์และคำสั่งกระทรวงศึกษาธิการ ที่ สกอ.498/2559 แต่งตั้งคณะบุคคลปฏิบัติหน้าที่แทนสภามหาวิทยาลัยราชภัฏชัยภูมิ เพื่อแก้ไขปัญหาและดำเนินการตามคำสั่งหัวหน้าคณะรักษาความสงบแห่งชาติ ที่ 39/2559 โดยเร็ว จนกว่าจะมีการโปรดเกล้าฯ แต่งตั้งนายกสภามหาวิทยาลัยและกรรมการสภามหาวิทยาลัยราชภัฏสุรินทร์ และมหาวิทยาลัยราชภัฏชัยภูมิชุดใหม่

จากนั้น คณะกรรมการการอุดมศึกษา ได้แต่งตั้งคณะอนุกรรมการตรวจสอบข้อเท็จจริงตามคำสั่งหัวหน้าคณะรักษาความสงบแห่งชาติ กรณีสถาบันอุดมศึกษาของรัฐที่อยู่ในสังกัดและในกำกับดูแลของกระทรวงศึกษาธิการ และคณะอนุกรรมการตรวจสอบข้อเท็จจริงตามคำสั่งหัวหน้าคณะรักษาความสงบแห่งชาติ กรณีสถาบันอุดมศึกษาเอกชน ซึ่งได้มีประกาศคณะกรรมการการอุดมศึกษาแต่งตั้งคณะกรรมการทั้ง 2 ชุด เมื่อวันที่ 19 สิงหาคม 2559 โดยคณะกรรมการตรวจสอบข้อเท็จจริงตามคำสั่งหัวหน้าคณะรักษาความสงบแห่งชาติ ทั้ง 2 ชุด ได้พิจารณาข้อร้องเรียนต่างๆ โดยเฉพาะอย่างยิ่งเรื่องที่เกี่ยวข้องกับปัญหาระบบการบริหารจัดการองค์กร การบริหารงานบุคคล และการบริหารจัดการมาตรฐานวิชาการ เพื่อให้เป็นไปตามข้อ 4 แห่งคำสั่งหัวหน้าคณะรักษาความสงบแห่งชาติ ที่ 39/2559

(3) นายกสภาสถาบันอุดมศึกษา กรรมการสภาสถาบันอุดมศึกษา หรือผู้บริหารสถาบันอุดมศึกษามีพฤติการณ์ส่อไปในทางทุจริต

(4) ก่อให้เกิดปัญหาความขัดแย้งภายในสถาบันอุดมศึกษาจนสภาสถาบันอุดมศึกษาหรือสถาบันอุดมศึกษาไม่สามารถแก้ไขปัญหาได้

ในการดำเนินการตามวรรคหนึ่ง คณะกรรมการการอุดมศึกษาอาจแต่งตั้งคณะกรรมการ คณะอนุกรรมการ คณะทำงาน หรือมอบหมายบุคคลใดบุคคลหนึ่งหรือหลายคน ตรวจสอบข้อเท็จจริงก่อน

กรณีสถาบันอุดมศึกษาของรัฐ ที่อยู่ในสังกัด และในกำกับดูแลของกระทรวงศึกษาธิการ

คณะอนุกรรมการตรวจสอบข้อเท็จจริงฯ ได้ดำเนินการตรวจสอบ กรณีการขอให้แก้ไขปัญหา
ธรรมาภิบาลในมหาวิทยาลัยบูรพา มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลตะวันออก และมหาวิทยาลัย
สุโขทัยธรรมาธิราช โดยได้ดำเนินการประชุมเพื่อพิจารณาข้อเท็จจริง สภาพปัญหาและความขัดแย้ง
ของสถาบันอุดมศึกษา ทั้ง 3 แห่ง และได้เสนอให้คณะกรรมการการอุดมศึกษาพิจารณา มีรายละเอียดดังนี้

1. คณะกรรมการการอุดมศึกษา ในการประชุมครั้งที่ 9/2559 เมื่อวันที่ 14 กันยายน 2559
มีมติให้คำแนะนำรัฐมนตรีว่าการกระทรวงศึกษาธิการเพื่อเสนอต่อหัวหน้าคณะรักษาความสงบแห่งชาติ
ประกาศกำหนดให้มหาวิทยาลัยบูรพาและมหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลตะวันออกอยู่ภายใต้บังคับ
คำสั่งหัวหน้าคณะรักษาความสงบแห่งชาติ ที่ 39/2559 ลงวันที่ 12 กรกฎาคม 2559 เรื่องการ
จัดระเบียบและแก้ไขปัญหาดัชนีการพัฒนามหาวิทยาลัยในสถาบันอุดมศึกษา ต่อไป เนื่องจากเห็นว่าสภาพปัญหา
ของสถาบันอุดมศึกษาทั้ง 2 แห่ง เป็นกรณีที่เกิดความขัดแย้งภายในสถาบันอุดมศึกษา จนสภาสถาบัน
อุดมศึกษาหรือสถาบันอุดมศึกษาไม่สามารถแก้ปัญหาได้ ตามข้อ 4(4) แห่งคำสั่งหัวหน้าคณะรักษา
ความสงบแห่งชาติ ที่ 39/2559 และการแก้ไขเยียวยาโดยมาตรการปกติไม่อาจทำได้ หรือล่าช้าจนเกิด
ความเสียหายต่อระบบการศึกษา ทั้งนี้ มอบคณะอนุกรรมการเพื่อตรวจสอบข้อเท็จจริงฯ ประธาน
คณะกรรมการการอุดมศึกษา และเลขาธิการคณะกรรมการการอุดมศึกษา เสนอรายชื่อคณะบุคคลปฏิบัติ
หน้าที่แทนสภามหาวิทยาลัยและบุคคลปฏิบัติหน้าที่อธิการบดีในมหาวิทยาลัยบูรพาและมหาวิทยาลัย
เทคโนโลยีราชมงคลตะวันออก เพื่อให้รัฐมนตรีพิจารณาแต่งตั้งต่อไป ซึ่งต่อมารัฐมนตรีว่าการกระทรวง
ศึกษาธิการได้มีคำสั่งกระทรวงศึกษาธิการ ที่ สกอ.1441/2559 แต่งตั้งคณะบุคคลปฏิบัติหน้าที่แทน
สภามหาวิทยาลัยบูรพา และคำสั่งกระทรวงศึกษาธิการ ที่ สกอ.1442/2559 แต่งตั้งคณะบุคคลปฏิบัติ
หน้าที่แทนสภามหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลตะวันออก

เมื่อวันที่ 3 ตุลาคม 2559 มีประกาศคณะรักษาความสงบแห่งชาติ
ที่ 2/2559 เรื่อง การกำหนดรายชื่อสถาบันอุดมศึกษาอื่น ตามคำสั่งหัวหน้า
คณะรักษาความสงบแห่งชาติ ที่ 39/2559 เรื่อง การจัดระเบียบและแก้ไข
ปัญหาดัชนีการพัฒนามหาวิทยาลัยในสถาบันอุดมศึกษา ลงวันที่ 12 กรกฎาคม พุทธศักราช 2559
โดยให้มหาวิทยาลัยบูรพา และมหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลตะวันออก
เป็นสถาบันอุดมศึกษาอื่น ตามวรรคสองของข้อ 12 แห่งคำสั่งหัวหน้า
คณะรักษาความสงบแห่งชาติ ที่ 39/2559 เรื่อง การจัดระเบียบและแก้ไข
ปัญหาดัชนีการพัฒนามหาวิทยาลัยในสถาบันอุดมศึกษา ลงวันที่ 12 กรกฎาคม พุทธศักราช
2559 โดยประกาศนี้ให้ใช้บังคับตั้งแต่วันที่ 4 ตุลาคม 2559 ซึ่งประกาศ
ในราชกิจจานุเบกษา เล่ม 133 ตอนพิเศษ 223 ง

2. คณะกรรมการการอุดมศึกษา ในการประชุมครั้งที่ 5/2560 เมื่อวันที่ 17 พฤษภาคม 2560 มีมติให้คำแนะนำรัฐมนตรีว่าการกระทรวงศึกษาธิการ เสนอหัวหน้าคณะรักษาความสงบแห่งชาติพิจารณาใช้อำนาจตามความในมาตรา 44 ของรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย (ฉบับชั่วคราว) พุทธศักราช 2557 หรือ ตามข้อ 4(4) แห่งคำสั่งหัวหน้าคณะรักษาความสงบแห่งชาติ ที่ 39/2559 กรณีแนวทางการแก้ไขปัญหาเร่งด่วนของมหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมมาธิราช ใน 2 แนวทาง

ทั้งนี้ อาศัยอำนาจตามข้อ 9 แห่งคำสั่งหัวหน้าคณะรักษาความสงบแห่งชาติ ที่ 39/2559 เรื่อง การจัดระเบียบและแก้ไขปัญหาธรรมาภิบาลในสถาบันอุดมศึกษา ลงวันที่ 12 กรกฎาคม 2559 รัฐมนตรีว่าการกระทรวงศึกษาธิการ (นายแพทย์ธีระเกียรติ เจริญเศรษฐศิลป์) โดยคำแนะนำของคณะกรรมการการอุดมศึกษา จึงมีคำสั่งแต่งตั้งบุคคลให้ปฏิบัติหน้าที่กรรมการสภามหาวิทยาลัย ผู้ทรงคุณวุฒิ ตามมาตรา 13 แห่งพระราชบัญญัติมหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมมาธิราช พ.ศ. 2521 และกฎหมายอื่นที่เกี่ยวข้อง จำนวน 3 ราย เพื่อให้มหาวิทยาลัยเดินหน้าต่อไปได้

เมื่อวันที่ 23 มิถุนายน 2560 มีประกาศคณะรักษาความสงบแห่งชาติ ที่ 1/2560 เรื่อง การกำหนดรายชื่อสถาบันอุดมศึกษาอื่น ตามคำสั่งหัวหน้าคณะรักษาความสงบแห่งชาติ ที่ 39/2559 เรื่อง การจัดระเบียบและแก้ไขปัญหาธรรมาภิบาลในสถาบันอุดมศึกษา ลงวันที่ 12 กรกฎาคม พุทธศักราช 2559 โดยให้มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมมาธิราช เป็นสถาบันอุดมศึกษาอื่นตามวรรคสองของข้อ 12 แห่งคำสั่งหัวหน้าคณะรักษาความสงบแห่งชาติ ที่ 39/2559 เรื่อง การจัดระเบียบและแก้ไขปัญหาธรรมาภิบาลในสถาบันอุดมศึกษา ลงวันที่ 12 กรกฎาคม พุทธศักราช 2559 โดยประกาศนี้ให้ใช้บังคับตั้งแต่วันที่ 23 มิถุนายน 2560 ซึ่งประกาศในราชกิจจานุเบกษา เล่ม 134 ตอนพิเศษ 168 ง

มหาวิทยาลัยราชภัฏสุรินทร์

จากปัญหาความไม่โปร่งใส ความขัดแย้งภายใน ความไม่สมบูรณ์ของสภามหาวิทยาลัย ซึ่งมีเพียง สภารักษาการ และอธิการบดีรักษาการมานานกว่า 8 ปี การทำหน้าที่ของสภามหาวิทยาลัย เพื่อเอื้อประโยชน์ให้กับรักษาการอธิการบดี รวมทั้งการจัดการศึกษาที่ไม่เป็นไปตามมาตรฐาน ที่คณะกรรมการการอุดมศึกษากำหนด จนเกิดเหตุการณ์นักศึกษาคณะครุศาสตร์ที่สำเร็จการศึกษา ในระดับปริญญาตรี แต่คุรุสภาไม่รับรองหลักสูตรและไม่ออกใบประกอบวิชาชีพครูให้ ได้ประท้วง รอบมหาวิทยาลัยฯ เพื่อให้รักษาการอธิการบดีหยุดปฏิบัติหน้าที่และเรียกร้องให้มีอธิการบดีที่ชอบ ด้วยกฎหมายเข้ามาแก้ปัญหาซึ่งมีผลกระทบต่อนักศึกษา ซึ่งจากปัญหาดังกล่าวแม้รัฐมนตรีว่าการ กระทรวงศึกษาธิการจะสั่งการให้แก้ไข แต่มหาวิทยาลัยไม่ยอมดำเนินการ จึงต้องใช้อำนาจตามมาตรา 44 แก้ปัญหาดังกล่าว

คณะกรรมการปฏิบัติหน้าที่แทนสภามหาวิทยาลัยราชภัฏสุรินทร์ ดำเนินการแก้ไขปัญหา แบ่งเป็น 4 ด้าน ดังนี้

- ด้านบัญชีและการเงิน พบว่า มีการจัดทำบัญชีที่ซ้ำซ้อน ไม่เป็นระบบ ไม่สามารถตรวจสอบรายการ ย้อนหลังได้ ซึ่งได้แก้ไขปัญหาดังกล่าวโดยสร้างความเข้าใจเกี่ยวกับการจัดทำระบบบัญชี การเงิน ตลอดจนวางระบบการจัดบัญชีการเงินให้เป็นไปตามมาตรฐานในการจัดทำบัญชี มีการยกเลิก การจัดทำบัญชีที่ซ้ำซ้อน และสร้างกลไกในการตรวจสอบให้มีประสิทธิภาพ
- ด้านกฎหมาย พบว่า การออกข้อบังคับทั้งหมดของมหาวิทยาลัยกว่า 190 ฉบับ ไม่มีความสอดคล้องกัน บางฉบับขาดหลักธรรมาภิบาล ซึ่งดำเนินการแก้ไขข้อบังคับที่เป็นปัญหาก่อน ในเบื้องต้น และแก้ไขข้อบังคับอื่นๆ เพื่อให้มีความสอดคล้องกันและเป็นไปตามเจตนารมณ์ ของมหาวิทยาลัย
- ด้านวิชาการ ตรวจสอบการจัดการเรียนการสอน หลักสูตรตามกรอบของคำสั่งหัวหน้า คณะรักษาความสงบแห่งชาติ ซึ่งพบว่า มีการจัดการศึกษาที่ไม่เป็นไปตามมาตรฐาน โดยได้ ดำเนินการให้คำแนะนำต่อคณาจารย์ที่เกี่ยวข้อง มีการปรับอาจารย์ประจำหลักสูตร มอบหมาย ให้คณบดีดำเนินการควบคุมหลักสูตรให้เป็นไปตามมาตรฐาน
- ด้านบุคคล แต่งตั้งคณะกรรมการตรวจสอบข้อเท็จจริงกรณีการทุจริตของผู้บริหารและเจ้าหน้าที่ เพื่อดำเนินการลงโทษทางวินัยและเรียกร้องค่าเสียหาย กรณีกระทำความผิด มีการสรรหา และแต่งตั้งคณบดีและผู้อำนวยการสำนักแทนตำแหน่งที่ว่างลงเพื่อให้สามารถปฏิบัติหน้าที่ ได้อย่างเต็มที่

มหาวิทยาลัยราชภัฏชัยภูมิ

จากปัญหาทั้งเรื่องความขัดแย้งภายในสภามหาวิทยาลัย งบประมาณ การเงินที่มีรายจ่ายสูง บุคลากรที่มีจำนวนมาก นอกจากนี้ การดำรงตำแหน่งอธิการบดี ผู้ทรงคุณวุฒิของสภาที่ลาออก โดยไม่สามารถสรรหาได้ และนายกสภามหาวิทยาลัย ที่หมดวาระพร้อมๆ กัน แต่เมื่อมีกระบวนการสรรหาต่างๆ กลับไม่ได้มาซึ่งอธิการบดี ผู้ทรงคุณวุฒิ และนายกสภามหาวิทยาลัยตัวจริง เนื่องด้วยสภามหาวิทยาลัยไม่สามารถปฏิบัติตามที่กฎหมายกำหนดได้ ทำให้เกิดความขัดแย้งไม่เห็นด้วยในเรื่องของกระบวนการสรรหา นำไปสู่การฟ้องร้อง รวมถึงข้อพิพาทต่างๆ ซึ่งสภามหาวิทยาลัยที่ผ่านมาใช้วิธีการแก้ปัญหาโดยแต่งตั้งผู้รักษาการอธิการบดีมาดำรงตำแหน่งรักษาราชการแทน 180 วัน โดยแต่ละครั้งผลัดเปลี่ยนหมุนเวียนกันรักษาการ แต่พบว่า ส่วนใหญ่ไม่ได้เข้ามาบริหารมหาวิทยาลัย ปัญหาดังกล่าวยืดเยื้อมานาน 4 ปี ไม่สามารถแก้ปัญหาได้ จนทำให้มหาวิทยาลัยเกิดความเสียหาย จึงเสนอให้มีการใช้มาตรการควบคุมตามมาตรา 44 กับมหาวิทยาลัยราชภัฏชัยภูมิ

คณะกรรมการปฏิบัติหน้าที่แทนสภามหาวิทยาลัยราชภัฏชัยภูมิ ดำเนินการแก้ไขปัญหาที่สำคัญ ดังนี้

- การงดรับบุคลากรใหม่ และงดจ่ายเงินในตำแหน่งผู้บริหารที่ไม่เป็นไปตามกฎหมาย
- พิจารณายกร่างข้อบังคับว่าด้วยการได้มาซึ่งกรรมการสภา นายกสภา และอธิการบดี ให้เป็นไปตามที่กฎหมายกำหนด
- ตรวจสอบการจัดการศึกษานอกที่ตั้ง โดยปิดศูนย์การศึกษานอกที่ตั้งและให้นักศึกษามาเรียนในที่ตั้ง

มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลตะวันออก

จากปัญหาความขัดแย้งของสภามหาวิทยาลัยและผู้บริหารของมหาวิทยาลัย โดยสภามหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลตะวันออก ได้ลงมติถอดถอนอธิการบดีด้วยข้อกล่าวหา มีความบกพร่องและหย่อนสมรรถนะในการปฏิบัติงาน และแต่งตั้งรักษาการอธิการบดี จึงมีการชุมนุมประท้วงของคณาจารย์มหาวิทยาลัย ขับไล่นายกสภามหาวิทยาลัย โดยกล่าวว่าปฏิบัติหน้าที่โดยไร้ธรรมาภิบาล ปฏิบัติหน้าที่เกินอำนาจ และไร้มารยาทที่ดีต่ออธิการบดี ผู้บริหาร ซึ่งกรณีดังกล่าวไม่สามารถที่ใช้กฎหมายปกติแก้ไขปัญหาได้ จึงเรียกร้องให้คณะกรรมการการอุดมศึกษา ใช้คำสั่งหัวหน้าคณะรักษาความสงบแห่งชาติ ตามมาตรา 44 เข้ามาดูแลธรรมาภิบาลในมหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลตะวันออก

คณะกรรมการปฏิบัติหน้าที่แทนสภามหาวิทยาลัยฯ ดำเนินการยกเว้นและแก้ไขข้อบังคับของมหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลตะวันออกเพื่อแก้ไขธรรมาภิบาล วางแผนการศึกษาให้สอดคล้องกับยุทธศาสตร์ชาติ 20 ปี โดยแต่งตั้งคณะกรรมการวางแผนการศึกษาให้สอดคล้องกับยุทธศาสตร์ชาติ 20 ปี และการจัดทำแผนแม่บท นอกจากนี้ ยังดำเนินการตรวจสอบการจัดการศึกษาของมหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลตะวันออก ซึ่งที่ผ่านมาคณะกรรมการได้มีมติรับนักศึกษาระดับบัณฑิตศึกษา ปีการศึกษา 2560 จำนวน 2 หลักสูตรของมหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลตะวันออก (อุเทนถวาย)

มหาวิทยาลัยบูรพา

จากปัญหาการสรรหาอธิการบดี จนกระทั่งนายกสภามหาวิทยาลัยต้องลาออกจากตำแหน่ง และรักษาการอธิการบดีคนปัจจุบันรักษาการนานหลายปี มีการเรียกร้องให้รักษาการอธิการบดีลาออก เนื่องจากปฏิบัติหน้าที่ไร้ธรรมาภิบาล โดยตลอดระยะเวลาที่ดำรงตำแหน่งรักษาการ มีการเดินทางไปต่างประเทศอย่างต่อเนื่อง นอกจากนี้ ปัญหาการตีความสถานะของนายกสมาคมศิษย์เก่า มหาวิทยาลัยบูรพา ว่ายังเป็นนายกสมาคมศิษย์เก่ามหาวิทยาลัยบูรพาอยู่หรือไม่ และเป็นกรรมการสภามหาวิทยาลัยหรือไม่ ซึ่งการตีความมีผลต่อการแต่งตั้งอธิการบดี และสรรหานายกสภามหาวิทยาลัยบูรพา รวมถึงกรรมการผู้ทรงคุณวุฒิ ปัญหาดังกล่าวส่งผลกระทบต่อประสิทธิภาพการจัดการเรียนการสอน เนื่องจากไม่มีผู้บริหารตัวจริง จนทำให้มีการร้องเรียนเกี่ยวกับปัญหาธรรมาภิบาลในมหาวิทยาลัย ซึ่งกรณีดังกล่าวไม่สามารถที่ใช้กฎหมายปกติแก้ไขปัญหาได้ จึงเรียกร้องให้คณะกรรมการการอุดมศึกษา ใช้คำสั่งหัวหน้ารักษาความสงบแห่งชาติตามมาตรา 44 เข้ามาดูแลธรรมาภิบาลในมหาวิทยาลัยบูรพา

คณะกรรมการปฏิบัติหน้าที่แทนสภามหาวิทยาลัยฯ ได้ดำเนินการยกร่างข้อบังคับที่สำคัญขึ้นใหม่ จำนวน 2 ฉบับ คือ ร่างข้อบังคับว่าด้วยการสรรหาอธิการบดี และร่างข้อบังคับว่าด้วยการสรรหานายกสภามหาวิทยาลัยและกรรมการสภามหาวิทยาลัยผู้ทรงคุณวุฒิ ตลอดจนแก้ไขข้อบังคับของมหาวิทยาลัยอีกหลายฉบับ เพื่อแก้ไขปัญหาธรรมาภิบาลในมหาวิทยาลัย พร้อมทั้งได้ตรวจสอบคุณภาพการศึกษาในหลายหลักสูตรทั้งระดับปริญญาตรีจนถึงปริญญาเอก และมีมติต่อนักศึกษาในหลักสูตรที่ไม่เป็นไปตามเกณฑ์มาตรฐานของสำนักงานคณะกรรมการการอุดมศึกษา ตลอดจนมีการจัดทำแผนการศึกษาและการบริหารมหาวิทยาลัย เพื่อให้สอดคล้องกับโครงการระเบียบเศรษฐกิจภาคตะวันออก (EEC) ของรัฐบาลที่จะมีขึ้นในอนาคต เพื่อให้มหาวิทยาลัยบูรพาเป็นมหาวิทยาลัยที่มีคุณภาพทางการให้บริการวิชาการในภาคตะวันออกและของประเทศ

มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาราช

จากปัญหาสภามหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาราชไม่สามารถปฏิบัติหน้าที่ได้ เนื่องจากกรรมการสภามหาวิทยาลัยผู้ทรงคุณวุฒิลาออกจำนวนหลายคน จนเหลือกรรมการสภามหาวิทยาลัยผู้ทรงคุณวุฒิ 1 คน ทำให้องค์ประกอบของสภามหาวิทยาลัยไม่ครบจำนวนที่กำหนดไว้ตามมาตรา 13 แห่งพระราชบัญญัติมหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาราช พ.ศ. 2521 ที่ให้กรรมการสภามหาวิทยาลัยผู้ทรงคุณวุฒิ มีจำนวนไม่น้อยกว่า 4 คน แต่ไม่เกิน 9 คน เป็นปัญหาลำคัญเร่งด่วนที่ต้องดำเนินการแก้ไข เนื่องจากสภามหาวิทยาลัยเป็นองค์กรที่ทำหน้าที่กำกับดูแล ตรวจสอบการดำเนินงานของมหาวิทยาลัย หากไม่สามารถประชุมได้จะส่งผลกระทบต่อการบริหารและการจัดการเรียนการสอน อีกทั้งเมื่อได้ตรวจสอบแล้วปรากฏว่าเหตุที่กรรมการสภามหาวิทยาลัย ผู้ทรงคุณวุฒิแต่ละรายขอลาออกจากตำแหน่งเนื่องจากปัญหาความขัดแย้งภายในสภามหาวิทยาลัย จนกระทั่งไม่สามารถแก้ไขปัญหาลงต่อไปได้ ซึ่งเป็นเหตุตามข้อ 4(4) ของคำสั่งหัวหน้าคณะรักษาความสงบแห่งชาติ ที่ 39/2559 เรื่อง การจัดระเบียบและแก้ไขปัญหาธรรมาภิบาลในสถาบันอุดมศึกษา ลงวันที่ 12 กรกฎาคม 2559

ทั้งนี้ รัฐมนตรีว่าการกระทรวงศึกษาธิการ จึงมีคำสั่งแต่งตั้งบุคคลให้ปฏิบัติหน้าที่กรรมการสภามหาวิทยาลัย ผู้ทรงคุณวุฒิ จำนวน 3 ราย เพื่อให้สภามหาวิทยาลัยฯ สามารถปฏิบัติหน้าที่ได้ และมหาวิทยาลัยเดินทางตามภารกิจต่อไปได้

อย่างไรก็ตาม คณะกรรมการการอุดมศึกษาให้กำหนดเป็นหลักการสำหรับการดำเนินงานของคณะกรรมการปฏิบัติหน้าที่แทนสภามหาวิทยาลัยตามคำสั่งหัวหน้าคณะรักษาความสงบแห่งชาติ ที่ 39/2559 ในทุกสถาบัน โดยให้คณะกรรมการฯ มีหน้าที่ ดังนี้

วางระบบเพื่อแก้ไขปัญหาธรรมาภิบาล และปัญหาในภาพรวม จัดลำดับความสำคัญ และดำเนินการแก้ไขปัญหาที่มีความจำเป็นเร่งด่วน

ดำเนินการเพื่อให้ได้มาซึ่งสภามหาวิทยาลัยและอธิการบดีที่จะทำให้เกิดความมั่นใจว่าสภามหาวิทยาลัยและอธิการบดีจะสามารถแก้ไขปัญหา และดำเนินการตามระบบที่วางไว้ได้อย่างต่อเนื่องและยั่งยืน

มีกำหนดเวลาของการดำเนินงาน เพื่อไม่ให้สถานการณ์ของการควบคุมโดยคณะกรรมการฯ ใช้เวลานานเกินความจำเป็น เพื่อให้สามารถกลับสู่สถานการณ์ปกติได้โดยเร็ว

กรณีสถาบันอุดมศึกษาเอกชน

สำนักงานคณะกรรมการการอุดมศึกษาได้ศึกษาวิเคราะห์ข้อมูลสถาบันอุดมศึกษาเอกชนที่มีประเด็นปัญหาการจัดการศึกษาที่ไม่เป็นไปตามมาตรฐาน อาทิ ไม่ผ่านการกำกับมาตรฐานหลักสูตร องค์กรวิชาชีพไม่รับรองปริญญา ไม่ผ่านการประเมินการจัดการศึกษานอกสถานที่ตั้ง และมีการร้องเรียนเรื่องคุณภาพมาตรฐาน จำนวน 10 สถาบัน เพื่อการตรวจสอบ โดยคณะกรรมการตรวจสอบข้อเท็จจริงตามคำสั่งหัวหน้าคณะรักษาความสงบแห่งชาติ กรณีสถาบันอุดมศึกษาเอกชน ได้มีการประชุมรวมทั้งสิ้น 11 ครั้ง เพื่อพิจารณาข้อมูลและตรวจสอบเอกสารหลักฐาน ซึ่งสถาบันอุดมศึกษาเอกชนทั้ง 10 แห่ง จัดส่งข้อมูลให้สำนักงานคณะกรรมการการอุดมศึกษา

ต่อมา คณะกรรมการตรวจสอบข้อเท็จจริงฯ ได้ขอให้สถาบันอุดมศึกษาเอกชนทั้ง 10 แห่ง ส่งแผนพัฒนามาตรฐานการบริหารหลักสูตร และแผนการเฝ้าระวังนักศึกษาคงค้าง พร้อมกับเชิญผู้แทนระดับรองอธิการบดีที่รับผิดชอบขึ้นไป มาชี้แจงข้อมูลต่อคณะกรรมการฯ ในวันที่ 26-27 ตุลาคม 2559 หลังการชี้แจงคณะกรรมการฯ ได้ขอให้สถาบันจัดส่งข้อมูลจำนวนนักศึกษา ปีการศึกษา 2555-2559 และข้อมูลอาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์/สารนิพนธ์ พร้อมใบรองปริญญานิพนธ์ ปีการศึกษา 2555-2558 ในหลักสูตรที่ถูกตรวจสอบ เพื่อนำมาประกอบการประมวลและวิเคราะห์ข้อมูล โดยในการประชุมคณะกรรมการการอุดมศึกษา เมื่อวันที่ 12 เมษายน 2560 เห็นชอบให้คำแนะนำรัฐมนตรีว่าการกระทรวงศึกษาธิการ สั่งให้ดำเนินการตามพระราชบัญญัติสถาบันอุดมศึกษาเอกชน พ.ศ. 2546 แก้ไขเพิ่มเติม (ฉบับที่ 2) พ.ศ. 2550 กรณีสถาบันอุดมศึกษาเอกชนที่จัดการศึกษาไม่เป็นไปตามเกณฑ์มาตรฐานหลักสูตร ตามพระราชบัญญัติสถาบันอุดมศึกษาเอกชน พ.ศ. 2546 จำนวน 10 แห่ง 99 หลักสูตร จำแนกเป็น กรณีการจัดการศึกษาในสถานที่ตั้งจำนวน 9 แห่ง 21 หลักสูตร กรณีการจัดการศึกษานอกสถานที่ตั้ง จำนวน 5 แห่ง 78 หลักสูตร และในการประชุมคณะกรรมการการอุดมศึกษา เมื่อวันที่ 17 พฤษภาคม 2560 เห็นชอบให้คำแนะนำรัฐมนตรีว่าการกระทรวงศึกษาธิการ สั่งให้ดำเนินการกรณีการจัดการศึกษาในสถานที่ตั้ง ตามพระราชบัญญัติสถาบันอุดมศึกษาเอกชน พ.ศ. 2546 แก้ไขเพิ่มเติม (ฉบับที่ 2) พ.ศ. 2550 อีก 1 หลักสูตร

ข้อสรุป

คณะกรรมการการอุดมศึกษา ได้ให้คำแนะนำรัฐมนตรีว่าการกระทรวงศึกษาธิการ สั่งการให้ดำเนินการสถาบันอุดมศึกษาเอกชนที่จัดการศึกษาไม่เป็นไปตามเกณฑ์มาตรฐานหลักสูตร ตามพระราชบัญญัติสถาบันอุดมศึกษาเอกชน พ.ศ. 2546 จำนวน 10 แห่ง 100 หลักสูตร จำแนกเป็น กรณีการจัดการศึกษาในสถานที่ตั้ง จำนวน 9 แห่ง 22 หลักสูตร และกรณีการจัดการศึกษานอกสถานที่ตั้ง จำนวน 5 แห่ง 78 หลักสูตร โดยให้ดำเนินการตามพระราชบัญญัติสถาบันอุดมศึกษาเอกชน พ.ศ. 2546 แก้ไขเพิ่มเติม (ฉบับที่ 2) พ.ศ. 2550

กรณีมหาวิทยาลัยอัสสัมชัญ

จากการที่มหาวิทยาลัยอัสสัมชัญตกเป็นข่าวความขัดแย้งภายใน จนเป็นปัญหาลุกลามเกิดเหตุการณ์ปะทะกันที่หน้ามหาวิทยาลัย เมื่อช่วง วันที่ 28-30 ธันวาคม 2558 ส่งผลกระทบต่อภาพลักษณ์ และไม่สามารถ คลี่คลายปัญหาโดยใช้กลไกของสภามหาวิทยาลัยได้ แม้ว่าจะมีการแต่งตั้ง คณะกรรมการตรวจสอบข้อเท็จจริงของมหาวิทยาลัยอัสสัมชัญ เพื่อคลี่คลาย ปัญหาเกี่ยวกับการบริหารงานของมหาวิทยาลัยอัสสัมชัญ แต่ความขัดแย้ง ได้ลุกลามจนนำไปสู่การออกคำสั่งกระทรวงศึกษาธิการที่ 47/2559 ให้มหาวิทยาลัยอัสสัมชัญอยู่ในความควบคุมของสำนักงานคณะกรรมการ การอุดมศึกษา และแต่งตั้งคณะกรรมการควบคุมมหาวิทยาลัยอัสสัมชัญ

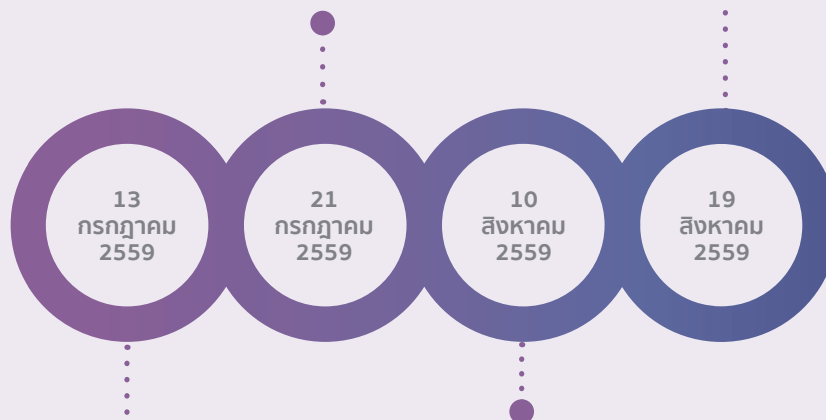
ภายหลังจากที่คณะกรรมการควบคุมมหาวิทยาลัยอัสสัมชัญ ได้ดำเนินการตาม “แผนการทำงานของคณะกรรมการควบคุม” ภายใต้ภารกิจ ที่รัฐมนตรีว่าการกระทรวงศึกษาธิการมอบหมายแล้ว โดยมีการประชุม ทั้งสิ้น 14 ครั้ง เริ่มจากครั้งที่ 1 เมื่อวันที่ 22 มกราคม 2559 และครั้งที่ 14 เมื่อวันที่ 25 กรกฎาคม 2559 รัฐมนตรีว่าการกระทรวงศึกษาธิการจึงได้ มีคำสั่งกระทรวงศึกษาธิการ ที่ สกอ.1098/2559 เรื่อง เลิกการควบคุม มหาวิทยาลัยอัสสัมชัญ ตั้ง ณ วันที่ 4 สิงหาคม พ.ศ.2559 และได้เลือก กรรมการผู้ทรงคุณวุฒิตามมาตรา 28 (4) จำนวน 3 ราย เพื่อเป็นกรรมการ สภามหาวิทยาลัยอัสสัมชัญ

ความก้าวหน้า

มีคำสั่งคณะกรรมการการอุดมศึกษา แต่งตั้ง
คณะกรรมการตรวจสอบข้อเท็จจริงตามคำสั่งหัวหน้า
คณะรักษาความสงบแห่งชาติ กรณีสถาบันอุดมศึกษาของ
รัฐที่อยู่ในสังกัดและในกำกับดูแลของกระทรวงศึกษาธิการ
และแต่งตั้งคณะกรรมการตรวจสอบข้อเท็จจริง
ตามคำสั่งหัวหน้าคณะรักษาความสงบแห่งชาติ กรณี
สถาบันอุดมศึกษาเอกชน

บังคับใช้คำสั่งกระทรวงศึกษาธิการ ที่ สกอ.497/2559 เรื่อง
ให้ผู้ดำรงตำแหน่งพ้นจากตำแหน่งหน้าที่และแต่งตั้งบุคคลให้ปฏิบัติ
หน้าที่ในมหาวิทยาลัยราชภัฏสุรินทร์ และคำสั่งกระทรวงศึกษาธิการ
ที่ สกอ.498/2559 เรื่อง ให้ผู้ดำรงตำแหน่งพ้นจากตำแหน่งหน้าที่
และแต่งตั้งบุคคลให้ปฏิบัติหน้าที่ในมหาวิทยาลัยราชภัฏชัยภูมิ

คณะกรรมการการอุดมศึกษา มีการพิจารณาเกี่ยวกับการ
ร้องขอให้แก้ไขปัญหารรรมาภิบาลในสถาบันอุดมศึกษา
และสถาบันอุดมศึกษาเอกชนที่อาจมีความสุ่มเสี่ยง
ตามคำสั่งหัวหน้าคณะรักษาความสงบแห่งชาติ ที่ 39/2559
เรื่อง การจัดระเบียบและแก้ไขปัญหารรรมาภิบาลใน
สถาบันอุดมศึกษา

บังคับใช้คำสั่งหัวหน้าคณะรักษาความสงบแห่งชาติ ที่ 39/2559 เรื่อง
การจัดระเบียบและแก้ไขปัญหารรรมาภิบาลในสถาบันอุดมศึกษา ซึ่งให้
ดำเนินการตามคำสั่งนี้แก่มหาวิทยาลัยราชภัฏสุรินทร์ และมหาวิทยาลัย
ราชภัฏชัยภูมิโดยทันที และคณะกรรมการการอุดมศึกษา ได้มีการประชุม
เพื่อพิจารณาการดำเนินการตามคำสั่งดังกล่าว

ความก้าวหน้า

คณะกรรมการการอุดมศึกษา มีการพิจารณา รายงานข้อเท็จจริงผลการพิจารณากรณีการขอให้ แก้ไขปัญหาธรรมาภิบาลในมหาวิทยาลัยบูรพา และมหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลตะวันออก โดยมีมติเห็นควรเสนอแนะรัฐมนตรีว่าการ กระทรวงศึกษาธิการเพื่อเสนอต่อหัวหน้าคณะรักษา ความสงบแห่งชาติประกาศกำหนดให้อยู่ภายใต้ บังคับคำสั่งหัวหน้าคณะรักษาความสงบแห่งชาติ ที่ 39/2559 ลงวันที่ 12 กรกฎาคม 2559 เรื่องการจัดระเบียบและแก้ไขปัญหาดรรมาภิบาล ในสถาบันอุดมศึกษา

นายกสภามหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลธัญบุรี และเลขาธิการสภามหาวิทยาลัยบูรพา ชี้แจง ต่อคณะกรรมการตรวจสอบข้อเท็จจริงฯ ในการประชุมครั้งที่ 2/2559

คณะกรรมการตรวจสอบข้อเท็จจริงฯ มีมติให้เชิญเลขาธิการ สภามหาวิทยาลัยบูรพา และนายกสภามหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลธัญบุรี เข้าร่วมประชุมเพื่อชี้แจงข้อเท็จจริง พร้อมจัดทำคำชี้แจงเป็นลายลักษณ์อักษรและส่งเอกสาร ประกอบคำชี้แจงต่อคณะกรรมการ

มีประกาศคณะรักษาความสงบแห่งชาติ ที่ 2/2559 เรื่อง การกำหนดรายชื่อสถาบัน อุดมศึกษาอื่น ตามคำสั่งหัวหน้าคณะรักษา ความสงบแห่งชาติ ที่ 39/2559 เรื่อง การจัด ระเบียบและแก้ไขปัญหาดรรมาภิบาลในสถาบัน อุดมศึกษา ลงวันที่ 12 กรกฎาคม พุทธศักราช 2559

บังคับใช้คำสั่งกระทรวงศึกษาธิการ ที่ สกอ. 1441/2559 เรื่อง ให้ผู้ดำรงตำแหน่งพ้นจากตำแหน่งหน้าที่และแต่งตั้งบุคคลให้ปฏิบัติหน้าที่ในมหาวิทยาลัยบูรพา และคำสั่งกระทรวงศึกษาธิการ ที่ สกอ.1442/2559 เรื่อง ให้ผู้ดำรงตำแหน่งพ้นจากตำแหน่งหน้าที่และแต่งตั้งบุคคลให้ปฏิบัติหน้าที่ในมหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลตะวันออก

มีประกาศคณะรักษาความสงบแห่งชาติ ที่ 1/2560 เรื่อง การกำหนดรายชื่อสถาบันอุดมศึกษาอื่นตามคำสั่งหัวหน้าคณะรักษาความสงบแห่งชาติ ที่ 39/2559 เรื่อง การจัดระเบียบและแก้ไขปัญหาธรรมาภิบาลในสถาบันอุดมศึกษา ลงวันที่ 12 กรกฎาคม พุทธศักราช 2559

คณะกรรมการตรวจสอบข้อเท็จจริงฯ ได้ส่งเรื่องให้คณะอนุกรรมการด้านกฎหมาย พิจารณาสภาพปัญหาของมหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมมาธิราช

11
ตุลาคม
2559

8
พฤษภาคม
2560

9
พฤษภาคม
2560

17
พฤษภาคม
2560

23
มิถุนายน
2560

27
มิถุนายน
2560

คณะกรรมการตรวจสอบข้อเท็จจริง กรณีสถาบันอุดมศึกษาของรัฐที่อยู่ในสังกัดและกำกับของกระทรวงศึกษาธิการ ได้เชิญผู้รักษาราชการแทนอธิการบดีและนายกสภามหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมมาธิราชมาให้ข้อมูลกรณีปัญหาการลาออกของกรรมการสภามหาวิทยาลัย ผู้ทรงวุฒิ จนทำให้สภามหาวิทยาลัยไม่สามารถปฏิบัติหน้าที่ได้

บังคับใช้คำสั่งกระทรวงศึกษาธิการ ที่ สกอ. 438/2560 เรื่อง แต่งตั้งบุคคลให้ปฏิบัติหน้าที่กรรมการสภามหาวิทยาลัยผู้ทรงคุณวุฒิ มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมมาธิราช (มสธ.)

คณะกรรมการการอุดมศึกษา พิจารณาปัญหาธรรมาภิบาลภายในมหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมมาธิราช มีมติให้คำแนะนำรัฐมนตรีว่าการกระทรวงศึกษาธิการ เสนอหัวหน้าคณะรักษาความสงบแห่งชาติพิจารณาใช้อำนาจตามความในมาตรา 44 ของรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย (ฉบับชั่วคราว) พุทธศักราช 2557 หรือตามข้อ 4(4) ของคำสั่งหัวหน้าคณะรักษาความสงบแห่งชาติ ที่ 39/2559 กรณีแนวทางการแก้ไขปัญหาเร่งด่วนของมหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมมาธิราช ใน 2 แนวทาง

ความก้าวหน้า

มีหนังสือแจ้งให้สถาบันอุดมศึกษาเอกชน 10 แห่ง จัดส่งข้อมูล โดย สกอ. ได้ข้อมูลจากสถาบันอุดมศึกษา 9 แห่ง

มีหนังสือแจ้งให้สถาบันอุดมศึกษาเอกชน 10 แห่ง จัดส่งข้อมูลเพิ่มเติม

คณะกรรมการฯ พิจารณาแนวทางการดำเนินการกับสถาบันอุดมศึกษาเอกชน 9 แห่ง ที่ส่งข้อมูล และคณะกรรมการฯ เห็นควรเสนอวาระเข้าที่ประชุมคณะกรรมการการอุดมศึกษา

25
สิงหาคม
2559

26
สิงหาคม
2559

1
กันยายน
2559

2
กันยายน
2559

13
กันยายน
2559

7
ธันวาคม
2559

14
ธันวาคม
2559

คณะกรรมการฯ พิจารณาประเด็นการจัดการศึกษาไม่เป็นไปตามมาตรฐานการอุดมศึกษาของสถาบันอุดมศึกษาเอกชน จำนวน 10 แห่ง

คณะกรรมการฯ ได้พิจารณาผลการตรวจสอบข้อมูลและแนวทางการดำเนินการกับ 10 สถาบัน

คณะกรรมการฯ พิจารณาข้อมูลที่สถาบันอุดมศึกษาเอกชน จำนวน 10 แห่ง ส่งข้อมูลมาให้

คณะกรรมการการอุดมศึกษาพิจารณาผลการตรวจสอบข้อเท็จจริงและข้อเสนอแนวทางการดำเนินการกับสถาบันอุดมศึกษาเอกชน 10 แห่ง โดยมีมติ ให้สำนักงานคณะกรรมการการอุดมศึกษาแจ้งเตือนให้มหาวิทยาลัยอีก 1 แห่ง เร่งดำเนินการจัดส่งข้อมูล ภายใน 15 วัน

มีหนังสือแจ้งเตือนให้
มหาวิทยาลัยอีก 1 แห่ง
เร่งดำเนินการจัดส่งข้อมูล
ภายใน 15 วัน

คณะกรรมการการอุดมศึกษา เห็นชอบให้คำแนะนำ
รัฐมนตรีว่าการกระทรวงศึกษาธิการ สั่งให้ดำเนินการ
กรณีการจัดการศึกษาในสถานที่ตั้ง ตามพระราชบัญญัติ
สถาบันอุดมศึกษาเอกชน พ.ศ. 2546 แก้ไขเพิ่มเติม
(ฉบับที่ 2) พ.ศ. 2550 อีก 1 หลักสูตร

มหาวิทยาลัยอีก 1 แห่ง นำหนังสือลงวันที่
22 เมษายน 2560 พร้อมข้อมูลตามที่
สำนักงานคณะกรรมการการอุดมศึกษาได้มี
หนังสือแจ้งเตือนให้เร่งดำเนินการจัดส่งข้อมูล
ภายใน 15 วัน มาส่ง

11
เมษายน
2560

12
เมษายน
2560

24
เมษายน
2560

9
พฤษภาคม
2560

11
พฤษภาคม
2560

17
พฤษภาคม
2560

อธิการบดีและผู้บริหารมหาวิทยาลัยอีก
1 แห่ง เข้าชี้แจงต่อคณะกรรมการฯ

มีหนังสือเชิญผู้บริหารของมหาวิทยาลัยอีก 1 แห่ง ระดับ
รองอธิการบดีที่รับผิดชอบขึ้นไป เข้าชี้แจงประเด็นต่างๆ เกี่ยวกับการ
การจัดการศึกษาของมหาวิทยาลัยต่อคณะกรรมการฯ

คณะกรรมการการอุดมศึกษา มีมติเห็นชอบให้คำแนะนำรัฐมนตรีว่าการกระทรวงศึกษาธิการ สั่งให้ดำเนินการ
กับสถาบันอุดมศึกษาเอกชน 10 แห่ง กรณีหลักสูตรที่จัดการศึกษาในสถานที่ตั้ง จำนวน 9 แห่ง 21 หลักสูตร
กรณีหลักสูตรที่จัดการศึกษานอกสถานที่ตั้ง จำนวน 5 แห่ง 78 หลักสูตร ตามพระราชบัญญัติสถาบันอุดมศึกษา
เอกชน พ.ศ. 2546 แก้ไขเพิ่มเติม (ฉบับที่ 2) พ.ศ. 2550

● แนวทางการเสริมสร้างธรรมาภิบาล ในสถาบันอุดมศึกษา ●

สำนักงานคณะกรรมการการอุดมศึกษาได้แต่งตั้งคณะทำงานศึกษาและพัฒนาแนวทางการเสริมสร้างธรรมาภิบาลในสถาบันอุดมศึกษา เมื่อวันที่ 15 พฤศจิกายน 2559 โดยคณะทำงานฯ ได้ประชุมรวม 4 ครั้ง โดยใช้พื้นฐานข้อมูลปัญหาการร้องเรียนด้านการบริหารสถาบันอุดมศึกษาของรัฐและเอกชน สามารถแบ่งออกเป็น 2 ระดับใหญ่ๆ คือ ระดับสภาสถาบันอุดมศึกษา และระดับการบริหารงานของอธิการบดี ซึ่งแยกกลุ่มประเด็นปัญหาหลักได้อย่างละ 7 ประเด็น

คณะกรรมการการอุดมศึกษา ในการประชุมครั้งที่ 5/2560 เมื่อวันที่ 17 พฤษภาคม 2560 ได้มีข้อเสนอแนะให้กำหนดแนวทางแก้ไขปัญหาดรรมาภิบาลในระดับอุดมศึกษา โดยสรุปสาระสำคัญ ดังนี้

- การจำแนกแนวทางแก้ไขปัญหาดรรมาภิบาลในระดับอุดมศึกษา เป็นกลุ่มสถาบันอุดมศึกษาของรัฐ และกลุ่มสถาบันอุดมศึกษาเอกชน
- การเน้นปรัชาญา และพันธกิจของสภาสถาบัน โดยเฉพาะสภาสถาบันอุดมศึกษาของรัฐ ควรเป็นผู้ที่มีวุฒิภาวะและมีความรู้ความสามารถไม่น้อยกว่าอธิการบดี มีความศรัทธา และพร้อมที่จะอุทิศเวลาให้กับสถาบัน มีความรู้สึกเป็นเจ้าของและร่วมรับผิดชอบกับสถาบันแห่งนั้น
- การมีระบบความรับผิดชอบต่อสังคม (accountability) ของสภาสถาบันอุดมศึกษาในทุกการกระทำ ที่ก่อให้เกิดความเสียหาย
- การมีระบบเทคโนโลยีสารสนเทศ (MIS) ระบบการประเมินและระบบการตรวจสอบ (audit) เพื่อให้เกิดความโปร่งใส

ทั้งนี้ คณะกรรมการการอุดมศึกษา เห็นควรให้ผู้มีส่วนได้ส่วนเสียร่วมเสนอแนวคิด โดยมีหัวข้อหลักตามแนวทางแก้ไขปัญหาดรรมาภิบาลในระดับอุดมศึกษาที่กำหนดข้างต้น และให้หาข้อมูลผลคะแนนการประเมินคุณธรรมและความโปร่งใสในการดำเนินงานของหน่วยงานภาครัฐ ประจำปีงบประมาณ พ.ศ. 2559 โดย สำนักงาน ป.ป.ช. เพื่อนำมาศึกษาตัวชี้วัดที่ใช้และนำมาปรับปรุงระบบธรรมาภิบาลของสถาบันอุดมศึกษาต่อไป

ปัญหาการร้องเรียนด้านการบริหาร สถาบันอุดมศึกษาของรัฐและเอกชน

แบ่งออกเป็น **2 กรณี** คือ กรณีสภาสถาบันอุดมศึกษา
และกรณีอธิการบดีและผู้บริหารสถาบันอุดมศึกษา
ซึ่งแยกประเด็นปัญหาหลักได้กรณีละ **7 ประเด็น**

กรณีสภาสถาบันอุดมศึกษา

กรณีอธิการบดีและผู้บริหารสถาบันอุดมศึกษา

forward looking

ประเทศไทย 4.0

อุดมศึกษา 4.0

มหาวิทยาลัยจะผลิตอะไร

มหาวิทยาลัยจะให้บริการอะไร

ในอีก 20 ปีข้างหน้า

มหาวิทยาลัยจะต้องเป็นจากรกลในการพัฒนา

นี่เป็นจุดเปลี่ยน

การจัดการความรู้ forward looking

คณะกรรมการการอุดมศึกษา โดยรองศาสตราจารย์ คุณหญิงสุมณฑา พรหมบุญ ประธานกรรมการ ตระหนักถึงความสำคัญของการแสวงหานวัตกรรมการเรียนรู้ใหม่ อย่างสม่ำเสมอ จึงได้จัดเวทีให้มีการนำเสนอเรื่อง Data Sciences และ Internet of Things และเศรษฐกิจและสังคมดิจิทัล (Digital Economy) ซึ่งเป็นหัวข้อความรู้ที่น่าสนใจ และมีความทันสมัยต่อทิศทางในอนาคตของอุดมศึกษาไทย ที่สอดคล้องกับนโยบายไทยแลนด์ 4.0 ของรัฐบาล คู่ขนานไปกับการประชุม

Data Sciences และ Internet of Things

ในการประชุมคณะกรรมการการอุดมศึกษา ครั้งที่ 10/2558 เมื่อวันที่ 9 กันยายน 2558 ประธานกรรมการ ได้เชิญรองศาสตราจารย์ธีรณี อจลากุล รองคณบดีฝ่ายพัฒนาการศึกษา คณะวิศวกรรมศาสตร์ มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีพระจอมเกล้าธนบุรี เป็นวิทยากรบรรยายพิเศษ เรื่อง Data Sciences และผู้ช่วยศาสตราจารย์วชิรศักดิ์ วาณิชชา รองคณบดีฝ่ายโครงการ คณะเทคโนโลยีสารสนเทศ มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีพระจอมเกล้าธนบุรี เป็นวิทยากรบรรยายพิเศษ เรื่อง Internet of Things

Data Sciences เกี่ยวข้องกับศาสตร์ในการบริหารข้อมูลขนาดใหญ่ หรือ big data โดย data sciences เริ่มจากโจทย์ที่ต้องคุยกับลูกค้าบน data ที่มีอยู่ การจัดทำข้อมูลจะเริ่มจากการรวบรวมข้อมูล เลือกข้อมูล และทำ exploratory analysis ดำเนินการ validate model และ initial deliverables

big data ในปัจจุบันแบ่งออกเป็น 3 ประเภท ประกอบด้วย internal data, external data และ enterprise data ซึ่งสามารถนำข้อมูลมาใช้วิเคราะห์ เพื่อใช้ประโยชน์สำหรับการประกอบการตัดสินใจ ก่อให้เกิดผลในวงกว้าง นำไปสู่ financial outcomes และก่อให้เกิดคุณค่าต่อสังคม (value creation)

big data ประกอบด้วย 3 layers ได้แก่ [Data Science](#) เป็นหลักการ/เทคนิค จากการวิเคราะห์ข้อมูล จนเห็นประโยชน์แล้วนำไปใช้งาน [Data Driven Decision](#) การนำไปใช้ในการตัดสินใจเพื่อบริหารองค์กร และ data engineering คือ การสร้าง platform สำหรับการจัดข้อมูลขนาดใหญ่ เพื่อให้สามารถประมวลผลในเวลาที่เหมาะสม

ตัวอย่างของการนำ big data ไปใช้ประโยชน์ทางธุรกิจ ในยุคของ Digital Economy ซึ่งมีตัวอย่างในธุรกิจ retail ที่นำ big data มาใช้คาดการณ์ความต้องการของลูกค้า และศึกษา pattern behavior ของคู่แข่ง หรือแม้แต่จะเลือกทำเลในการบริหารสินค้าคงคลัง ตลอดจนการทำ dynamic pricing เพื่อให้การเจรจาซื้อขายมีประสิทธิภาพ สิ่งเหล่านี้คือ Business Intelligence (BI) ซึ่งช่วยให้สามารถทำ predictive analytic และ data mining ในการวิเคราะห์ตัวแปร เพื่อช่วยให้กระบวนการตัดสินใจเปลี่ยนจากการใช้เพียงสัญชาตญาณเป็นการนำข้อมูลที่ได้จากสถิติมาใช้งานยาวนาน

Big Data Experience Center ของมหาวิทยาลัยเทคโนโลยีพระจอมเกล้าธนบุรี : มหาวิทยาลัยตระหนักว่า มหาวิทยาลัยควรนำ talents เกี่ยวกับ big data มาช่วยภาครัฐและเอกชน ขณะเดียวกันคณาจารย์จะได้ข้อมูลจากกระบวนการเหล่านี้กลับมาสอนนักศึกษาได้ ซึ่ง big data เป็นศาสตร์ที่กำลังมาในระยะ 5 - 10 ปีต่อจากนี้ ทุกองค์กรจะเรียกหา big data ในขณะที่ supply ของประเทศไทย คือวิศวกรและนักวิทยาศาสตร์ในด้านนี้ยังไม่เพียงพอ ต้องจ้างมาจากประเทศสิงคโปร์จำนวนมาก ทั้งๆ ที่มีคนไทยที่สามารถทำได้ ถ้าให้ความรู้ให้ได้รับการอบรม มหาวิทยาลัยจึงได้จัดตั้ง Big Data Experience Center โดยความร่วมมือกับภาคอุตสาหกรรม เพื่อให้เกิดการนำ big data มาก่อให้เกิด social impact เกิดประโยชน์กับประเทศ เช่น การดำเนินการเกี่ยวกับปัญหาการกำจัดขยะ (garbage problem) โดยศึกษาความสัมพันธ์ (correlations) กับจุดเก็บขยะต่างๆ เชื่อมโยงกับ external data ได้แก่ คนทำลายขยะ และข้อมูลเชิงสถิติ เกี่ยวกับคนป่วยของกระทรวงสาธารณสุข เพื่อนำข้อมูลข้างต้นมาวิเคราะห์ให้เกิด insights ให้กระทรวงที่รับผิดชอบนำข้อมูลไปดำเนินการให้เกิดผลต่อไป

ความเชื่อมโยงของการดำเนินการของศูนย์กับการจัดการเรียนการสอนในส่วน of Big Data Experience Center ของมหาวิทยาลัยเทคโนโลยีพระจอมเกล้าธนบุรี จะเป็นศูนย์ ecosystem ที่เน้นเรื่อง social impact การเรียนการสอน การพัฒนาผลิตภัณฑ์ใหม่ๆ ศูนย์จะทำหน้าที่เป็น technology provider ที่ให้บริการแบบ free license เพื่อให้คนทั่วไปสามารถนำข้อมูลไปศึกษา มหาวิทยาลัยให้บริการ prototype data module แก่ภาคเอกชน โดยไม่คิดค่าใช้จ่าย ภายใต้เงื่อนไขว่าการดำเนินงานจะต้องให้นักศึกษาของมหาวิทยาลัยและอาจารย์มีส่วนในการพัฒนา และได้สัมผัสกับโจทย์จริง ปัญหาจริง โดยเบื้องต้นก่อนดำเนินการจะให้โอกาสภาคเอกชนศึกษาความคุ้มค่าในการลงทุน platform ก่อนว่าจะสามารถตอบโจทย์ได้จริงหรือไม่ ซึ่งขณะนี้ มีหน่วยงานเข้ามาติดต่อขอใช้บริการ เช่น การไฟฟ้านครหลวง และกลุ่มธนาคารพาณิชย์ต่างๆ เป็นต้น

Internet of Things (IoT) คือ เทคโนโลยีที่สร้างสภาพแวดล้อม ซึ่งคน สัตว์ และสิ่งของ ต่างมีเลขประจำตัว และสามารถส่งผ่านข้อมูลกันได้ทางระบบเครือข่าย โดยไม่จำเป็นต้องมีการปฏิสัมพันธ์แบบคนกับคน หรือคนกับคอมพิวเตอร์อีกต่อไป IoT เป็นการผสมผสานเทคโนโลยีระบบเครือข่ายไร้สาย และระบบ micro-electro mechanic และระบบเครือข่ายอินเทอร์เน็ตไว้ด้วยกัน

Internet of Things ประกอบด้วย คน (people) กระบวนการ (process) ข้อมูล (data) และของ (things) โดยการทำงานจะวิ่งจาก things ส่ง data มาทาง process แล้ววิ่งเข้าหาคน (people) มีอินเทอร์เน็ตเป็นตัวเชื่อมคนกับ things เช่น วิดีโอ ภาพถ่าย โทรศัพท์ เป็นต้น ซึ่งทุกคนมี IoT ติดอยู่กับตัว คือ โทรศัพท์ ซึ่งโทรศัพท์จะมี “sensors” เป็นอุปกรณ์ที่จะเป็นตัวรับ input ให้กับ things หรือ physical object ซึ่งมนุษย์ได้ตั้งโปรแกรมไว้แล้ว มาทำให้ things พูดคุยกันได้ คือ ส่งข้อมูลถึงกัน ทั้งนี้ มีรายงานข้อเท็จจริง ระบุว่า ตั้งแต่ปี ค.ศ. 2008 เป็นต้นมา ในโลกนี้มีสิ่งของที่สามารถเชื่อมต่อกับอินเทอร์เน็ตมากกว่าจำนวนประชากรในโลก โดยการทำงานของ IoT ประกอบด้วย (1) connect คือ เชื่อมทุกอย่างเข้าด้วยกันผ่านเครือข่าย (2) manage data ว่าจะใช้ทำอะไรได้บ้าง และ (3) extend โดยสร้างแอปพลิเคชันขึ้นมาเพื่อมอนิเตอร์เป็น real time

Internet of Things จะช่วยในการเรียนการสอนได้ ในขณะที่เรากำลังสร้าง learning society เพื่อให้ให้นักเรียนนักศึกษาสามารถรับและพัฒนาทักษะในศตวรรษที่ 21 ซึ่ง Internet of Things จะช่วยให้ครูอาจารย์สามารถทำการสอนได้ทุกที่ทุกเวลา ผ่านทุกเครื่องมือ (devices) เช่นเดียวกับที่นักเรียนสามารถเรียนได้ทุกที่ทุกเวลา โดยทั้งสองฝ่ายสามารถเรียนรู้อย่าง interactive เช่น class-attendance, access-control และ classroom on demand และสามารถสร้างเป็น personalize curriculum ได้ เป็นต้น

ปัจจัยในการใช้ Internet of Things ในการเรียนการสอน ประกอบด้วย

- คน (man) จะกลายเป็น hyper-connect คนหนึ่งคนจะกลายเป็น 1 node ของ network โดยมีตัวอย่างเทคโนโลยีที่ทำให้คนมาเชื่อมต่อกันได้คือ Massive Open Online Courses: MOOCs เป็น courseware ที่มีแบบทดสอบ มีการบ้าน และรองรับผู้เรียนได้ทีละจำนวนมาก นอกจากนั้น ยังมีเว็บไซต์ socrative ที่ช่วยในการเรียนการสอน ในขณะที่มีการเรียนการสอนในห้องเรียน อาจารย์สามารถสั่งงานผ่านโทรศัพท์มือถือและเมื่อนักศึกษาตอบก็สามารถประมวลผลให้อาจารย์ได้ทันที

- กระบวนการ (process) การใช้ IoT เข้ามาช่วยในการเรียนการสอน ไม่ใช่มีแต่อุปกรณ์แต่จะต้องมี Process ด้วย ตัวอย่างเช่น การเรียนรู้ของ LEGO Education ในการพัฒนาการเรียนการสอนด้าน STEM Education ใน process จะมี software ที่สอนให้ผู้เรียนได้เรียนรู้และทำตามได้ด้วยตนเองทีละขั้นตอน เป็นต้น

- ข้อมูล (data) ข้อมูลที่ต้องการนำมาใช้ในการเรียนการสอน จะถูกจัดเก็บไว้เพื่อให้ผู้เรียนสามารถเข้าถึงได้โดยผ่าน IoT รวมถึงข้อมูลด้านการบริหารจัดการ เพื่อที่จะนำมาวิเคราะห์ ดูประสิทธิภาพของการบริหารจัดการและผลงานของนักศึกษาได้ ซึ่งข้อมูลทีประมวลผลแล้ว จะนำมาใช้ในการประเมินและประกอบการตัดสินใจต่อไป

- สิ่งของ (things) เพื่อเชื่อมต่อระหว่างอินเทอร์เน็ตกับคน

เศรษฐกิจและสังคมดิจิทัล (Digital Economy)

คณะกรรมการการอุดมศึกษา ในการประชุมครั้งที่ 3/2560 เมื่อวันที่ 8 มีนาคม 2560 ได้เชิญนายพิเชฐ ดุรงคเวโรจน์ รัฐมนตรีว่าการกระทรวงดิจิทัลเพื่อเศรษฐกิจและสังคม บรรยายพิเศษเพื่อให้ที่ประชุมได้รับทราบนโยบายและแลกเปลี่ยนความคิดเห็นเกี่ยวกับเรื่องเศรษฐกิจและสังคมดิจิทัล (Digital Economy) สำหรับเป็นแนวทางให้สถาบันอุดมศึกษาสามารถมีบทบาทในการเข้าไปร่วมขับเคลื่อนนโยบายดังกล่าว เพื่อสนับสนุนการสร้าง Digital Economy ให้กับประเทศ

การสร้างให้เกิดการยอมรับและการเชื่อมั่น (convince)

Digital Economy จะสามารถขับเคลื่อนประเทศได้ เนื่องจากความเป็น digital competitive advantage ที่อยู่แวดล้อมรอบตัวในขณะนี้สูงมาก ซึ่งจะมาแทนที่ระบบ analog เดิมทั้งหมด รวมทั้งแทนที่ความเป็น physical ในบางเรื่อง ประกอบกับโอกาสที่เท่าเทียมกันของชุมชนชนบทและชุมชนเมือง ในปัจจุบันที่ทำให้ความสามารถในการเข้าถึงดิจิทัลและเทคโนโลยีมีความเป็นไปได้ และเข้ามาแทนที่ความเหลื่อมล้ำทางดิจิทัลและเทคโนโลยี จึงทำให้ขณะนี้ประเทศไทยกำลังอยู่ในช่วงเวลาของการเปลี่ยนผ่านเพื่อให้สอดคล้องกับสภาวะการณ์ของโลก และเพื่อนำดิจิทัลมาช่วยแก้ปัญหาสำคัญของประเทศ เช่น open government transparency ซึ่งกระทรวงดิจิทัลเพื่อเศรษฐกิจและสังคม ได้มีการจัดทำแผนดิจิทัลชื่อ Thailand's Digital Transformation Plan เพื่อกำกับการดำเนินการตามนโยบายการสร้าง Digital Economy ให้กับประเทศ ซึ่งมีองค์ประกอบที่เกี่ยวข้องกับคณะกรรมการการอุดมศึกษาอยู่ด้วย

การกำหนดเป้าหมายกลยุทธ์หรือยุทธศาสตร์ของประเทศเพื่อปรับระบบการทำงานโดยเฉพาะการยกระดับระบบการบริหารราชการให้มีเป้าหมายที่ชัดเจนมากขึ้น ซึ่งจำเป็นต้องมีการกำหนด roadmap หรือ มีกลไกเพื่อนำไปสู่ความสำเร็จ และสอดคล้องกับการเปลี่ยนแปลงที่เกิดขึ้น เช่น การกำหนดเป้าหมายในการสร้าง Digital Economy ให้กับประเทศ ด้วยการใช้กลไกกระทรวงดิจิทัลเพื่อเศรษฐกิจและสังคม

การมี strong leadership ที่สามารถกำหนดนโยบายที่ชัดเจนในเรื่องที่มีความสำคัญและจำเป็น เพื่อให้ไปสู่การพัฒนาประเทศได้ ซึ่งไม่ใช่เฉพาะผู้นำระดับสูงสุดเท่านั้น แต่ควรรวมถึงผู้นำในทุกระดับ ดังตัวอย่างของประเทศเกาหลีที่มีพัฒนาการตามนโยบายที่ชัดเจนของ leadership เช่น การกำหนดจุดเน้น (focus) ไปที่นโยบายทางเศรษฐกิจในด้านยานยนต์ อิเล็กทรอนิกส์ หรือการต่อเรือ เป็นต้น ซึ่งจะทำให้มีแนวทางของการสนับสนุนงบประมาณเพื่อการพัฒนาประเทศในด้านต่าง ๆ อย่างชัดเจน

บทบาทของอุดมศึกษาในฐานะเป็นผู้นำการเปลี่ยนแปลง และเป็นที่พึ่งของสังคม เพื่อสนับสนุนให้เกิดการขับเคลื่อนนโยบายการสร้าง Digital Economy ให้กับประเทศ

- การสร้างและพัฒนาระบบ innovation ในประเทศไทยให้มากขึ้น เพื่อให้ประเทศอยู่ในระดับที่สามารถแข่งขันได้
- การสนับสนุนในเรื่องของ hardworking กับ teamwork และการสนับสนุนการสร้างเสริมอีคิวหรือความฉลาดทางอารมณ์ของผู้เรียน ให้เกิดเป็นวัฒนธรรมในระบบการศึกษา
- การทบทวนวิสัยทัศน์และพันธกิจของอุดมศึกษา เพื่อปรับและแปลงไปสู่ความหมายในทางปฏิบัติให้สอดคล้องกับสถานการณ์ปัจจุบัน ให้สามารถสร้างคนและสร้างประเทศได้ โดยเฉพาะพันธกิจด้านการวิจัย ที่ครอบคลุมเรื่องการพัฒนา ระบบ innovation การพัฒนาเทคโนโลยี และรวมไปถึงการพัฒนาเทคโนโลยีดิจิทัล ซึ่งระบบอุดมศึกษาจะต้องยกระดับได้ทั้งระบบ และมีความยั่งยืนตลอดไป
- ระบบการผลิตและพัฒนากำลังคนระดับอุดมศึกษา ที่สอดคล้องกับ national project และความต้องการของประเทศ เพื่อให้สามารถนำไปสู่การพัฒนาประเทศได้ รวมทั้งการทบทวนระบบนักเรียนทุน ซึ่งเป็นคนเก่งของประเทศให้สามารถนำความเก่งกลับมาใช้ให้เป็นประโยชน์กับประเทศชาติ ซึ่งควรสนับสนุนในเรื่องของการอำนวยความสะดวก เรื่องสวัสดิการ การพัฒนาระบบ ecosystem เพื่อสร้างสภาพแวดล้อมที่เอื้อต่อความสามารถในการเรียนรู้ของผู้เรียน และนำไปสู่การปฏิบัติได้จริง หรือการสร้างความท้าทายเพื่อให้คนเก่งมาทำงานร่วมกัน จากตัวอย่าง national project และความต้องการของประเทศ ที่เป็ความท้าทาย เช่น โครงการระเบียงเขตเศรษฐกิจภาคตะวันออก (Eastern Economic Corridor : EEC) ที่นอกจากประกอบด้วยระบบโลจิสติกส์ สนามบินอู่ตะเภา ท่าเรือน้ำลึก รถไฟความเร็วสูง ยังควรมีเรื่อง innovation hub เป็นต้น

แนวทางการพัฒนาตามนโยบาย Thailand 4.0

- ปัจจุบันประเทศไทยยังอยู่ในสถานะเป็นผู้ใช้เทคโนโลยีมากกว่าการเป็นผู้สร้างขึ้นได้เอง จึงจำเป็นต้องสนับสนุนให้มีการสร้าง พัฒนา และถ่ายทอดระบบเทคโนโลยีและระบบนวัตกรรมด้วยตนเอง เพื่อการเป็นเจ้าของเทคโนโลยีสำหรับใช้ในการพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแทนการเป็นเพียงผู้ใช้เทคโนโลยีให้มากขึ้น
- การพัฒนาชุมชนชนบทให้เข้มแข็งและเจริญทัดเทียมชุมชนเมืองเพื่อลดความเหลื่อมล้ำ ลดช่องว่างระหว่างคนรวยกับคนจน หรือช่องว่างระหว่างคนมีกับคนไม่มีโอกาส ด้วยระบบดิจิทัล ระบบ data technology ระบบอิเล็กทรอนิกส์ เช่น e-Commerce e-Market place e-Payment e-Logistic e-Health e-Government โครงการเน็ตประชารัฐ หรืออินเทอร์เน็ตหมู่บ้าน ด้วยการวางสายไฟเบอร์ออฟติกหมู่บ้านครอบคลุมทุกภูมิภาคให้เสร็จภายใน 12 เดือน เป็นต้น
- การพัฒนาอย่างยั่งยืนและพอเพียงด้วยตนเองจากภายในประเทศ โดยไม่ทำลายสิ่งแวดล้อม ไปพร้อมกับการลดการพึ่งพาการส่งออก การพัฒนาประเทศที่คู่ขนานไปพร้อมกับประเทศเพื่อนบ้าน เช่น กัมพูชา ลาว เมียนมาร์ เวียดนาม โดยไม่ควรมีประเทศใดอยู่ลำพัง เป็นต้น

ความต้องการกำลังคนของกระทรวงดิจิทัลเพื่อเศรษฐกิจและสังคม เพื่อสร้าง Digital Economy ให้กับประเทศ ขณะนี้มี 2 ระดับ คือ กำลังคนที่มีคุณภาพจากระบบอุดมศึกษาด้านดิจิทัลในสาขาต่างๆ เพื่อมาช่วยทำงานให้กับกระทรวงดิจิทัลเพื่อเศรษฐกิจและสังคม และบุคลากรที่มีความเชี่ยวชาญทางด้านดิจิทัลประจำกระทรวงต่างๆ ทุกกระทรวง รวมทั้งการมี digital equipment, digital platform, digital knowhow เป็นต้น นอกจากนี้เพื่อสนับสนุนแนวทางการจัดทำ e-Government ที่มีความเกี่ยวข้องกันทุกกระทรวงสำหรับอำนวยความสะดวกให้ประชาชน นักลงทุน นักท่องเที่ยว และส่วนอื่นๆ แล้ว ยังต้องการสร้างการตระหนักรู้และเกิดการตื่นตัวกับการเปลี่ยนแปลงในเรื่อง Digital Economy ให้กับประชาชนทั้งประเทศ ไม่ใช่เพียงในระบบอุดมศึกษา แต่ต้องการให้ระบบอุดมศึกษาเข้ามามีบทบาทในเชิงรุกในการช่วยสร้างประเทศต่อไป

การแลกเปลี่ยนความคิดเห็นประกอบกับข้อมูลและการสะท้อนแนวคิด
ของรัฐมนตรีนว่าการกระทรวงดิจิทัลเพื่อเศรษฐกิจและสังคม
เพื่อนำไปสู่การขับเคลื่อนนโยบายในประเด็นที่เกี่ยวข้องกับอุดมศึกษา

- ความจำเป็นในการนำความรู้เรื่องเทคโนโลยีใหม่ๆ เช่น Internet of things มาใช้ให้เกิดประโยชน์ต่อการพัฒนาในด้านต่างๆ เป็นแนวทางหนึ่งของนโยบายเรื่อง Digital Economy เช่น Internet of automotive industry, Internet of smart city, ระบบ sensors ต่างๆ traffic management การสร้าง platform เป็นต้น ซึ่งจำเป็นต้องมีบทบาทของการสนับสนุนจากสถาบันอุดมศึกษา
- ที่ประชุมมีความเห็นโดยสรุปว่า แนวทางการเรียนรู้และการปรับตัวไปสู่ระบบเศรษฐกิจและสังคมดิจิทัล (Digital Economy) ควรมีการดำเนินการอย่างเหมาะสม ซึ่งจำเป็นต้องมีการระดมความคิดเห็นในส่วนของอุดมศึกษา เพื่อให้สามารถดำเนินการในเรื่องนี้ให้ทันกับความเปลี่ยนแปลงที่เกิดขึ้น และต้องมีการสนับสนุนระบบการผลิตและพัฒนากำลังคนระดับอุดมศึกษาด้าน digital workforce หรือ IT professional ต่อไป
- แนวทางการพัฒนาและต่อยอดให้สถาบันอุดมศึกษาไทยมีศักยภาพ และมีคุณภาพระดับโลก เพื่อสนับสนุนนโยบายเรื่อง การสร้าง Digital Economy โดยเฉพาะสถาบันอุดมศึกษาที่มีศักยภาพอยู่แล้ว เช่น การพัฒนาต่อยอดให้เป็น Innovation Hub จำเป็นต้องมีการกำหนดเป้าหมายการพัฒนา และมีการพัฒนาระบบโครงสร้างพื้นฐาน รวมทั้งพัฒนาระบบอื่นที่จะเป็น การสร้างสภาพแวดล้อมให้อื้อต่อความสามารถในการเรียนรู้ นอกจากนั้น ยังควรมีการกำหนด จุดเน้น (focus) ไปที่เรื่องที่มีความจำเป็น เป็นต้น
- ความจำเป็นในการนำความรู้เรื่องเทคโนโลยีใหม่ๆ เช่น Internet of Things มาใช้ให้เกิดประโยชน์ต่อการพัฒนาในด้านต่างๆ จำเป็นต้องมีบทบาทของการสนับสนุนจากสถาบัน อุดมศึกษา
- แนวทางการเรียนรู้และการปรับตัวไปสู่ระบบเศรษฐกิจและสังคมดิจิทัล (Digital Economy) ควรมีแนวทางการดำเนินการอย่างเหมาะสม ซึ่งจำเป็นต้องมีการสนับสนุนระบบการผลิต และพัฒนากำลังคนระดับอุดมศึกษาด้าน digital workforce หรือ IT Professional ต่อไป

ข้อเสนอแนะเชิงนโยบาย

ในการสัมมนาคณะกรรมการการอุดมศึกษา เมื่อวันที่ 12 กรกฎาคม 2560 ณ โรงแรมสามพราน ริเวอร์ไซด์ จังหวัดนครปฐม คณะกรรมการการอุดมศึกษา (2556-2560) ได้สรุปผลการดำเนินงานจากนโยบาย 8+2 ของคณะกรรมการการอุดมศึกษา พร้อมทั้งมีข้อเสนอแนะเชิงนโยบายต่อคณะกรรมการการอุดมศึกษาชุดต่อไป ซึ่งใช้นโยบาย 8+2 เป็นหลักในการต่อยอดทิศทางการพัฒนาอุดมศึกษา โดยให้ความสำคัญต่อการจัดทำแผนอุดมศึกษาระยะยาว 15 ปี ฉบับที่ 3 (พ.ศ. 2560-2574) ซึ่งปรับปรุงไปสู่การจัดทำแผนอุดมศึกษาระยะยาว 20 ปี (พ.ศ. 2560-2579) และแผนพัฒนาการศึกษาระดับอุดมศึกษา ฉบับที่ 12 เป็นหลักในการขยายไปสู่การพัฒนาในนโยบายอื่นๆ ต่อไป พร้อมทั้งมุ่งเน้นการจัดระเบียบและแก้ไขปัญหาธรรมาภิบาลในสถาบันอุดมศึกษา เพื่อเป็นกลไกสำคัญในการพัฒนาอุดมศึกษาให้มีมาตรฐานครอบคลุมทุกมิติ ซึ่งสรุปได้เป็น 2 เรื่องขับเคลื่อน 8 เรื่องสานต่อ

2 เรื่องขับเคลื่อน

ขับเคลื่อนที่ 1

การจัดทำแผนอุดมศึกษาระยะยาว 20 ปี
(พ.ศ. 2560-2579)

เพื่อการพัฒนาอุดมศึกษาแห่งอนาคต เห็นควรให้มีการขับเคลื่อนการจัดทำแผนอุดมศึกษาระยะยาว 20 ปี (พ.ศ. 2560-2579) โดยจำเป็นต้องปฏิรูปอุดมศึกษาผ่าน 4 re ดังนี้

re - orientation	การปรับเปลี่ยนทิศทางบทบาท ความรับผิดชอบ สถานะ และการดำรงอยู่ในอนาคต
re - profiling	การปรับเปลี่ยนยุทธศาสตร์และการตอบสนองความต้องการในอนาคต
re - structure	การปรับเปลี่ยนโครงสร้างความสัมพันธ์กับภาครัฐ การเพิ่มประสิทธิภาพภายใน
re - organization	การจัดองค์กรใหม่ทั้งหน่วยกำกับดูแล และหน่วยให้บริการ

การจัดระบบอุดมศึกษาใหม่ ต้องกำหนดบทบาทให้ชัดเจน ระหว่างการกำกับดูแลภาครัฐ (regulator) โดยสร้างสภาพแวดล้อมและเงื่อนไขที่เหมาะสมให้สถาบันอุดมศึกษาสามารถบริหารจัดการตนเอง ให้บรรลุเป้าหมายอย่างมีประสิทธิภาพ และสถาบันอุดมศึกษา (providers) ซึ่งมีเสรีภาพทางวิชาการ มีอิสระในการบริหารตามแนวทางที่กฎหมายกำหนดภายใต้สภาพแวดล้อมและเงื่อนไขที่เอื้ออำนวย พร้อมทั้งขับเคลื่อนให้เกิดการเปลี่ยนแปลงในระบบอุดมศึกษา 8 ประเด็น คือ การเข้าถึงอุดมศึกษา และความเท่าเทียม คุณภาพของบัณฑิต การวิจัยและนวัตกรรม การสร้างเสริมบุคลากรคุณภาพสูง

การบริหารและธรรมาภิบาล ความมั่นคงทางการเงินในระบบอุดมศึกษา ภาศึภาครัฐ ภาคเอกชน และชุมชน และอุดมศึกษาดิจิทัล รวมทั้งควรมีนโยบายให้มีการเชื่อมโยงเรื่องของแผนกับองค์ประกอบอื่นๆ อาทิ การของบประมาณ การบูรณาการกับหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง โดยเฉพาะอย่างยิ่งการมีกลไกสนับสนุนให้มีการนำแผนไปสู่การปฏิบัติอย่างเป็นรูปธรรม

นอกจากนี้ คณะกรรมการการอุดมศึกษาควรใช้ ICT เพื่อประโยชน์ในการกำหนดทิศทางการลงทุน การผลิตกำลังคนและการเป็นไทยแลนด์ 4.0 โดยเพิ่มการบริหารจัดการด้วยการใช้ระบบ ICT ในรูปแบบ big data เนื่องจากการบริหารยุทธศาสตร์ในระยะ 20 ปี กับการปฏิรูปอุดมศึกษาผ่าน 4 re จำเป็นต้องเห็นข้อมูลที่เกี่ยวข้องและเปลี่ยนแปลงอยู่ตลอดเวลา

ขับเคลื่อนที่ 2

การจัดระเบียบและแก้ไขปัญหาดรรมาภิบาล ในสถาบันอุดมศึกษา

ในฐานะที่สภาสถาบันอุดมศึกษาเป็นองค์กรกำกับดูแลการดำเนินงานของมหาวิทยาลัย โดยมีอธิการบดีเป็นผู้บริหารสูงสุด คือ chief executive สภาสถาบันอุดมศึกษาจึงต้องรับผิดชอบด้านธรรมาภิบาล ด้วยการกำกับดูแลวงกรอบนโยบาย ขณะที่อธิการบดีรับผิดชอบในเรื่องการนำนโยบายไปปฏิบัติในส่วนที่เกี่ยวกับการบริหารจัดการ ซึ่งทั้งสองส่วนจะต้องมีความสัมพันธ์ส่งเสริมสร้างความเข้มแข็งใน 2 ด้านสำคัญที่ต้องขับเคลื่อน ดังนี้

ด้านบริหารจัดการ: มุ่งเน้นการให้ความสำคัญกับการได้มาซึ่งองค์ประกอบ 2 ส่วนของการบริหารจัดการสถาบันอุดมศึกษา คือ สภาสถาบันอุดมศึกษา และอธิการบดี โดยให้มีแนวทางการสรรหา/การคัดเลือกอย่างมีคุณภาพ พร้อมทั้งสร้างความเข้มแข็งให้สภาสถาบันอุดมศึกษา โดยให้ความรู้ในเรื่องบทบาทการส่งเสริม สนับสนุนการจัดการศึกษาระดับอุดมศึกษาให้มีคุณภาพ ตอบโจทย์ความต้องการของประเทศ ตลอดจนเป็นตัวอย่างเป็นเรื่องธรรมาภิบาลแก่ผู้บริหารสถาบันอุดมศึกษา

ด้านกฎหมาย: ให้สังคายนา ทบทวนกฎระเบียบและกฎหมายที่เกี่ยวข้องที่อาจเป็นอุปสรรค โดยให้มีมาตรการด้านกฎหมายที่เหมาะสม กำหนดกฎระเบียบและกฎหมายที่เกี่ยวข้องเป็นแนวปฏิบัติ เพื่อควบคุมการบริหารจัดการของสถาบันอุดมศึกษาให้มีธรรมาภิบาล สร้างกลไกการบังคับใช้กฎหมายที่เป็นธรรม แต่ยังคงรักษาความเป็นอิสระทางวิชาการ

8 เรื่องสานต่อ

ลงทุนพัฒนาประเทศผ่านสถาบันอุดมศึกษา

จากการปรับยุทธศาสตร์ (reprofiling) ของกลุ่มมหาวิทยาลัย ทั้งกลุ่มมหาวิทยาลัยราชภัฏ 38 แห่ง และกลุ่มมหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคล 9 แห่ง ซึ่งได้ปรับยุทธศาสตร์และแบ่งกลุ่มสถาบันอุดมศึกษาแล้ว คณะกรรมการการอุดมศึกษาควรสานต่อจากผลการดำเนินงานที่ผ่านมา โดยส่งเสริมสถาบันอุดมศึกษา ทั้ง 2 กลุ่ม ให้มุ่งเน้นไปตามยุทธศาสตร์ที่ตั้งไว้ พร้อมทั้งพัฒนาอาจารย์ตามยุทธศาสตร์และเป้าหมายของสถาบันฯ คู่ขนานไปด้วยกัน สำหรับการปรับยุทธศาสตร์เสริมสร้างศักยภาพสถาบันอุดมศึกษาไทย (re-positioning) ในระยะต่อไป ขอให้ผลักดันสถาบันอุดมศึกษาดำเนินการปรับยุทธศาสตร์ของสถาบันฯ ให้ครบตามขั้นตอนที่กำหนดไว้

นอกจากนี้ ควรส่งเสริมให้สถาบันอุดมศึกษาสนับสนุนการเป็นไทยแลนด์ 4.0 โดยสนับสนุนงานวิจัยและนวัตกรรมให้มากขึ้น

ปรับปรุงเกณฑ์มาตรฐานหลักสูตร

คณะกรรมการการอุดมศึกษาควรผลักดัน สนับสนุนและติดตามให้สถาบันอุดมศึกษาใช้เกณฑ์มาตรฐานหลักสูตรระดับอุดมศึกษา พ.ศ. 2558 อย่างเป็นรูปธรรมและต่อเนื่อง ให้ความสำคัญกับภาษาไทยและภาษาต่างประเทศ พร้อมทั้งให้มีการทบทวนเกณฑ์ฯ อย่างสม่ำเสมอ นอกจากนี้ เกณฑ์มาตรฐานฯ ควรมีความยืดหยุ่นเพื่อให้สถาบันอุดมศึกษานำไปปรับยุทธศาสตร์ (reprofiling) ของสถาบันฯ ที่สอดคล้องกับการเปลี่ยนแปลงของโลกที่เกิดขึ้นอย่างรวดเร็ว

3

ประกันคุณภาพการศึกษา และส่งเสริมสถาบันอุดมศึกษาสู่ความเป็นเลิศ

คณะกรรมการการอุดมศึกษาควรส่งเสริมให้มีการติดตามการประกันคุณภาพการศึกษาของสถาบันอุดมศึกษา โดยผลักดันให้เป็นความร่วมมือกับสำนักงานรับรองมาตรฐานและประเมินคุณภาพการศึกษา (สมศ.) เพื่อให้การประกันคุณภาพการศึกษาเป็นเรื่องของการพัฒนาคุณภาพอย่างแท้จริง โดยมุ่งเน้นการยกระดับคุณภาพมากกว่าเรื่องของการตรวจสอบคุณภาพ นอกจากนี้ ควรสร้าง fast track การสร้างคุณภาพการศึกษาในอีก 10 ปี โดยมีเป้าหมายในการเป็น world class university และควรผลักดันให้สถาบันอุดมศึกษามี audit committee ครบทุกแห่งตามกฎหมาย แล้วใช้กลไก audit committee เป็นพันธมิตรในการส่งเสริมคุณภาพการจัดการศึกษาของสถาบันอุดมศึกษาต่อไป

4

ร่าง พระราชบัญญัติการอุดมศึกษา พ.ศ.

คณะกรรมการการอุดมศึกษาควรปรับปรุงกฎเกณฑ์ ระเบียบต่าง ๆ ให้มีความชัดเจนและมีหลักการที่มีผลครอบคลุมทุกกลุ่มเป้าหมายที่มีความแตกต่างและหลากหลาย และทุกมิติที่เกี่ยวข้องกับอุดมศึกษาเท่าเทียมกัน ทั้งสถาบันอุดมศึกษาของรัฐและเอกชน ทั้งการปฏิบัติหน้าที่ของผู้บริหารระดับสูงและการจัดการศึกษาให้มีคุณภาพได้มาตรฐาน และเพื่อให้นำไปปฏิบัติได้จึงจำเป็นต้องเขียนไว้ในกฎหมายเพื่อทำให้สิ่งต่างๆ เกิดขึ้นได้

5

ติดตาม ตรวจสอบคุณภาพการจัดการศึกษา

คณะกรรมการการอุดมศึกษาควรสานต่อการติดตาม ตรวจสอบคุณภาพการจัดการศึกษา นอกสถานที่ตั้ง และการจัดการศึกษาระดับปริญญาเอก โดยขยายให้ครอบคลุมหลักสูตรอื่นๆ เพิ่มเติม นอกเหนือจากสาขาบริหารการศึกษา และรัฐประศาสนศาสตร์ พร้อมทั้งพัฒนาขอบเขตการติดตาม ตรวจสอบคุณภาพการจัดการศึกษาให้มีมิติและเป็นประโยชน์กับนิสิตนักศึกษาเพิ่มมากขึ้น เพื่อเป็นกลไกในการยกระดับคุณภาพการจัดการศึกษาระดับอุดมศึกษา

ส่วนต่อ 6

ส่งเสริมเครือข่ายมหาวิทยาลัย

คณะกรรมการการอุดมศึกษาควรส่งเสริมให้เครือข่ายมหาวิทยาลัยมีความเข้มแข็ง ให้มีความร่วมมือกับภาคเอกชนและภาคชุมชน ทั้งในเรื่องช่วยเหลือโรงเรียน ชุมชน และการบริการทางวิชาการในส่วนต่างๆ ทั้งนี้ ในส่วนของโครงการพัฒนาคุณภาพการศึกษาและการพัฒนาท้องถิ่น โดยมีสถาบันอุดมศึกษาเป็นพี่เลี้ยง ที่ได้ดำเนินการมาแล้ว ควรมีการต่อยอดให้มีกิจกรรมหรือการบริการวิชาการของสถาบันอุดมศึกษาให้เกิดความยั่งยืน

ส่วนต่อ 7

พัฒนาระบบการคัดเลือกบุคคลเข้าศึกษาในสถาบันอุดมศึกษา

คณะกรรมการการอุดมศึกษาควรติดตามระบบการคัดเลือกบุคคลเข้าศึกษาในสถาบันอุดมศึกษาที่ปรับเปลี่ยนว่ามีผลกระทบต่อการเรียนการสอนหรือกิจกรรมต่างๆ ของการศึกษาระดับพื้นฐานหรือไม่ ทั้งเรื่องการจัดการเรียนการสอนในชั้นเรียนปกติ และการกวดวิชา

ส่วนต่อ 8

ผลิตและพัฒนาครู

คณะกรรมการการอุดมศึกษาควรส่งเสริมให้มีระบบการผลิตและพัฒนาครู เพื่อให้ได้ครูที่มีคุณภาพทั้งด้านวิชาการและจิตวิญญาณความเป็นครู พร้อมทั้งให้ความสำคัญกับทักษะด้านภาษาอังกฤษของครู และผลักดันให้จัดทำมาตรฐานหลักสูตรครุศาสตร์/ศึกษาศาสตร์ ที่ครอบคลุมครูสอนระดับประถมศึกษา ระดับอนุบาลปฐมวัย ครูแนะแนว ครูห้องสมุด ครูเทคโนโลยี ครูช่าง

นอกจากนี้ ควรทบทวนระบบการผลิตครู ทั้ง 4 ปี 5 ปี และครู 6 ปี (ตรี 4 ปี โท 2 ปี) โดยให้เป็นการผลิตครูระบบปิด เพื่อให้ครูเป็นนักเรียนทุนทั้งหมด หลังจากนั้นมาจัดกระบวนการคัดสรร กำหนดอัตราบรรจุ เพื่อให้เป็นการผลิตครูที่ครบวงจร และควรมีมาตรฐานการพัฒนาครูให้กับประเทศไทยด้วย

ภาคผนวก

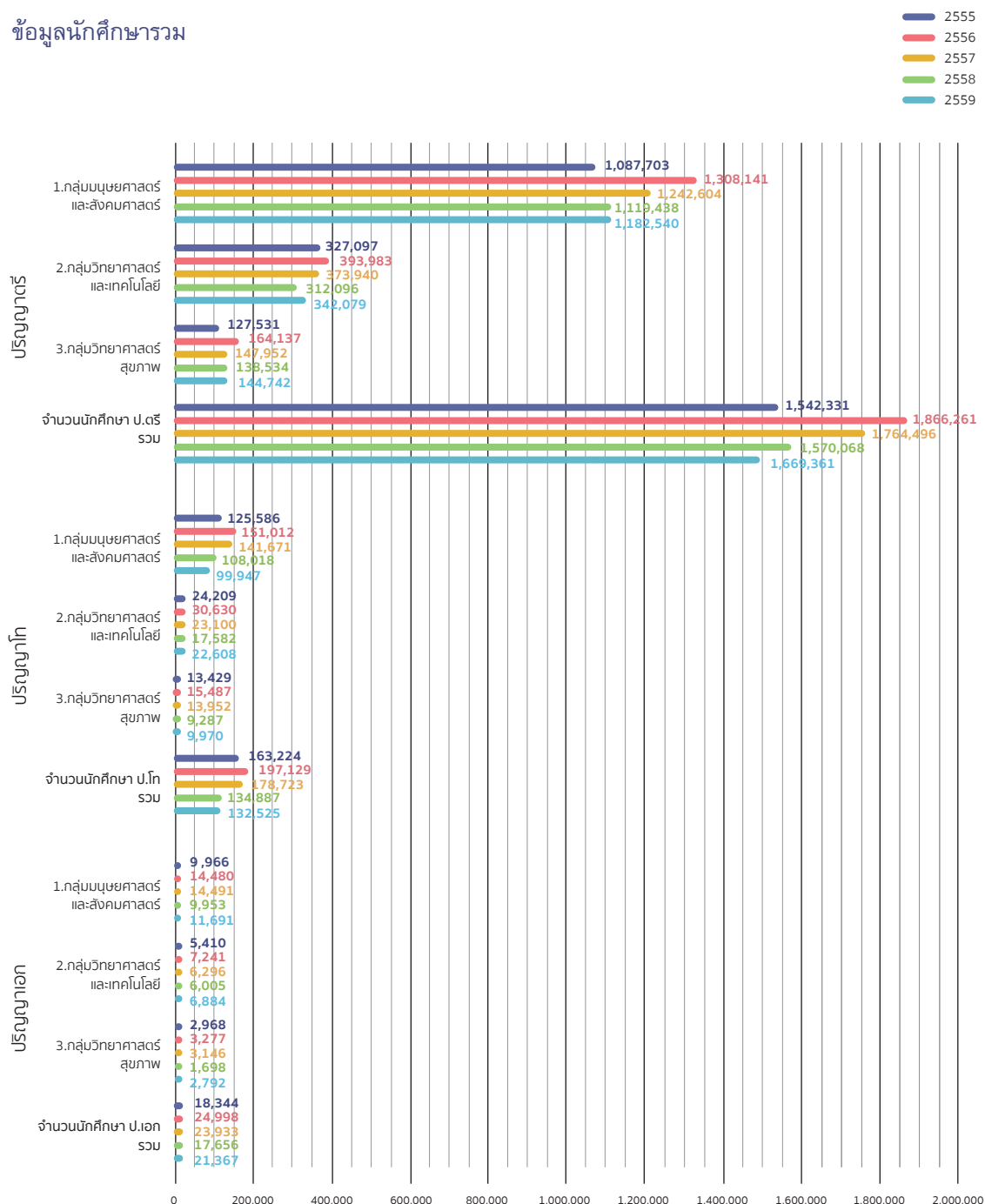
สถานการณ์การผลิตกำลังคนในระดับอุดมศึกษา

โดย สำนักนโยบายและแผนการอุดมศึกษา

การวิเคราะห์ข้อมูลนักศึกษา

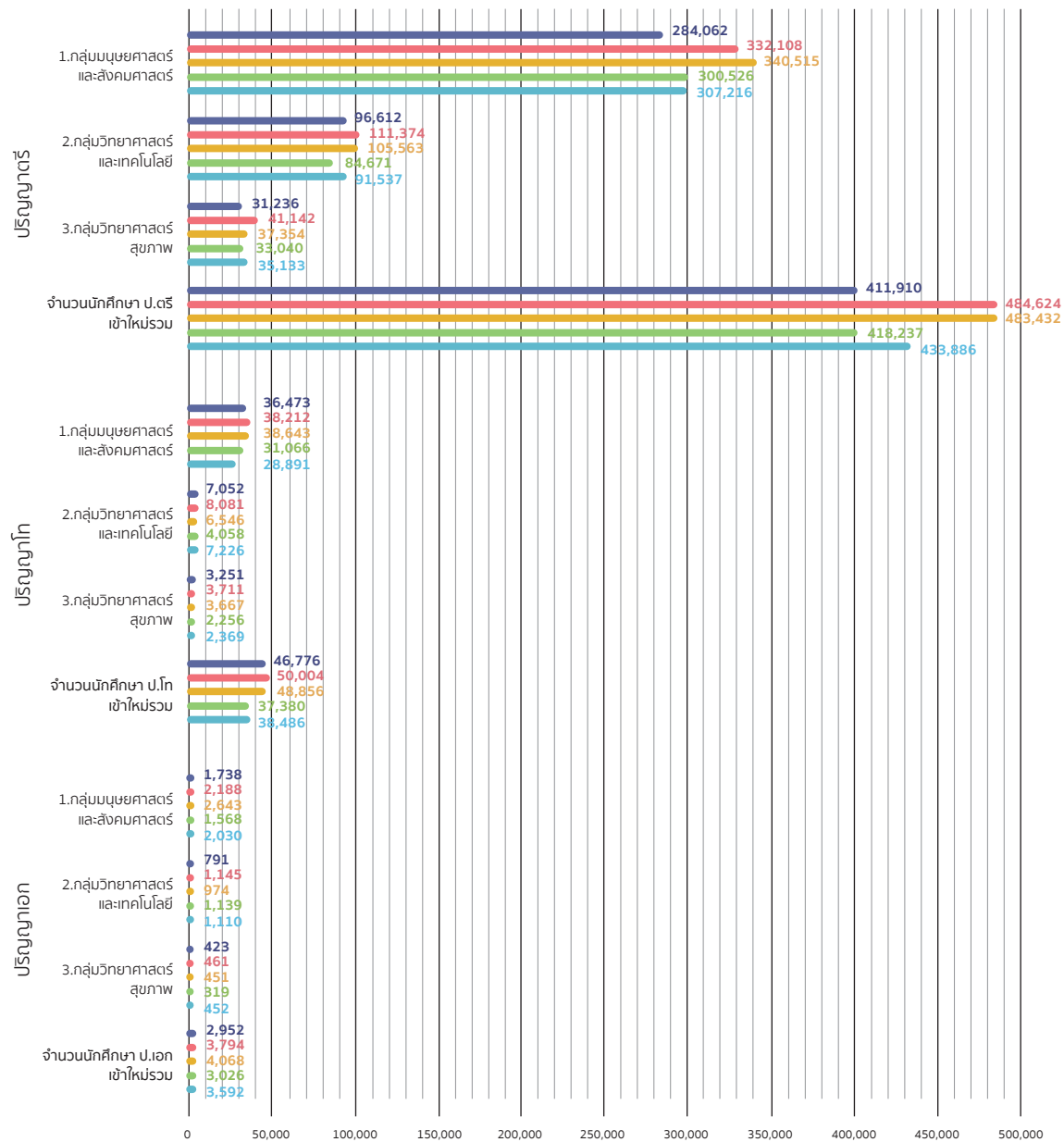
การวิเคราะห์ข้อมูลนักศึกษาในส่วนนี้ แบ่งเป็น 3 กลุ่มใหญ่ ประกอบด้วย กลุ่มมนุษยศาสตร์ และสังคมศาสตร์ กลุ่มวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยี และกลุ่มวิทยาศาสตร์สุขภาพ ของข้อมูลนักศึกษารวม ข้อมูลนักศึกษาเข้าใหม่ และข้อมูลผู้สำเร็จการศึกษา ย้อนหลัง 5 ปี (พ.ศ. 2555-2559) ดังนี้

ข้อมูลนักศึกษารวม

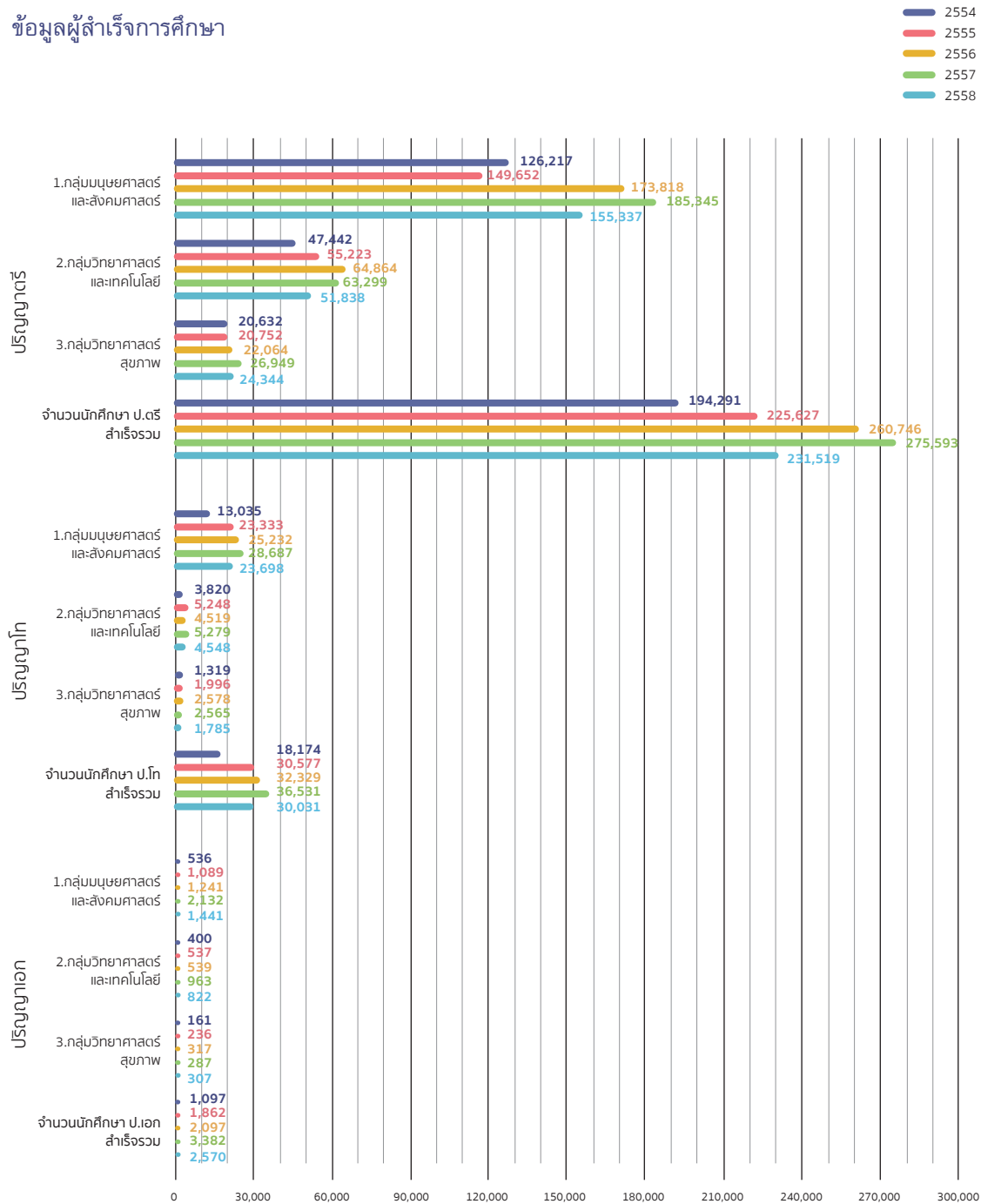

ข้อมูลนักศึกษาเข้าใหม่

2555
2556
2557
2558
2559

ข้อมูลผู้สำเร็จการศึกษา

ที่มา: ข้อมูลนักศึกษารวมรายกลุ่มสาขา (ISCED) 9 กลุ่มสาขา ย้อนหลัง 5 ปี (พ.ศ. 2555-2559), ข้อมูลนักศึกษาเข้าใหม่รายกลุ่มสาขา (ISCED) 9 กลุ่มสาขา ย้อนหลัง 5 ปี (พ.ศ. 2555-2559) และข้อมูลผู้สำเร็จการศึกษารายกลุ่มสาขา (ISCED) 9 กลุ่มสาขา ย้อนหลัง 5 ปี (พ.ศ. 2554-2558) จากศูนย์สารสนเทศฯ, สำนักอำนวยการ

หมายเหตุ: ข้อมูลนักศึกษารวมและข้อมูลผู้สำเร็จการศึกษาที่แสดงไม่รวมข้อมูลผิดพลาดที่ผู้กรอกข้อมูลไม่ได้ระบุสาขา (Error)

ข้อมูลนักศึกษา ที่นำมาใช้เบื้องต้นแบ่งข้อมูลเป็นกลุ่มสาขา (ISCED) 9 กลุ่มสาขา ประกอบด้วย 1) โปรแกรมทั่วไป (General Programmes) 2) การศึกษา (Education) 3) มนุษยศาสตร์และศิลปศาสตร์ (Humanities and Arts) 4) สังคมศาสตร์ ธุรกิจการค้าและกฎหมาย (Social Sciences, Business and Law) 5) วิทยาศาสตร์ คณิตศาสตร์และคอมพิวเตอร์ (Science, Mathematics and Computing) 6) วิศวกรรม อุตสาหกรรม การผลิต และการก่อสร้าง (Engineering, Manufacturing and Construction) 7) เกษตรศาสตร์และสัตวแพทยศาสตร์ (Agriculture and Veterinary) 8) สุขภาพและสวัสดิการ/ความมีสุขภาพดี (Health and Welfare) และ 9) การบริการ (Services)

การวิเคราะห์กำลังคนที่ตอบสนองยุทธศาสตร์ 20 ปี และทิศทางการพัฒนาประเทศ

1. จากข้อมูลจำนวนนักศึกษาในปัจจุบัน มีผู้เรียนด้านมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์ มากกว่าวิทยาศาสตร์ การที่จะสร้างคนเพื่อรองรับ Thailand 4.0 ซึ่งใช้นวัตกรรมวิทยาศาสตร์ในการขับเคลื่อนประเทศ ย่อมจะเป็นไปได้ยาก ดังนั้น นโยบายในการผลิตกำลังคนต้องมีความชัดเจน และมีมาตรการ/กลไกในการสนับสนุนให้สถาบันอุดมศึกษาผลิตกำลังคนด้านวิทยาศาสตร์ที่มีคุณภาพ
2. เนื่องจากอัตราการเกิดของประชากรมีแนวโน้มลดลง จึงคาดว่าในอนาคตจำนวนนักศึกษาระดับปริญญาจะลดลง ดังนั้น กลุ่มเป้าหมายที่สถาบันอุดมศึกษาจะต้องให้ความสำคัญ คือ การพัฒนากลุ่มคนวัยทำงาน (Non-Age Group) ในสถานประกอบการที่จะเป็นกำลังสำคัญในการพัฒนาประเทศในยุค Thailand 4.0
3. นักศึกษาระดับปริญญาเอก มีแนวโน้มเพิ่มขึ้น อาจเป็นไปได้ว่า มีคนวัยทำงานให้ความสนใจกับการศึกษาเพื่อเพิ่มคุณวุฒิ หรือเพื่อพัฒนาศักยภาพให้ตนเองสร้างนวัตกรรมที่สำคัญในการพัฒนาประเทศ
4. ความต้องการกำลังคน (Demand) จำเป็นต้องมีการศึกษาในเรื่องการเติบโตทางเศรษฐกิจ และทิศทางของนโยบายการพัฒนาประเทศระยะยาวที่ชัดเจนเพื่อให้สามารถวางแผนผลิตกำลังคนที่ตรงตามความต้องการ เช่น ยานยนต์ในอนาคตมีแนวโน้มเป็นอย่างไร ปัจจัยที่เกี่ยวข้องคืออะไร นโยบายที่เกี่ยวข้องกับอุตสาหกรรม ยานยนต์เป็นอย่างไร เพื่อที่สถาบันอุดมศึกษาจะได้ผลิตกำลังคนเพื่อรองรับได้ถูกต้อง
5. การผลิตกำลังคน ณ ปัจจุบัน มีการผลิตปริมาณสูงกว่าความต้องการกำลังคน (Supply over Demand) แต่คุณภาพของบัณฑิตไม่เป็นไปตามที่คาดหวัง ดังนั้น ควรมีมาตรการหรือนโยบายที่ทำให้เกิดระบบติดตามประเมินคุณภาพมาตรฐานหลักสูตร อาจารย์ผู้สอน บัณฑิตที่จบการศึกษา เพื่อให้การผลิตบัณฑิตของสถาบันอุดมศึกษามีคุณภาพ

สภาพปัญหาและนโยบายการผลิตครู

โดย สำนักนโยบายและแผนการอุดมศึกษา

สภาพปัญหา

จากผลทดสอบระดับนานาชาติ PISA อยู่ในระดับต่ำ หรือผลการทดสอบทางการศึกษาระดับชาตินั้นพื้นฐาน (O-NET) มีค่าเฉลี่ยต่ำในทุกกลุ่มสาระ เป็นข้อมูลหลักฐานด้านการศึกษาในเชิงประจักษ์ที่สะท้อนให้เห็นสภาพปัญหาการผลิตครูในปัจจุบันที่มีข้อจำกัดเรื่องหลักสูตรและระบบการเรียนการสอน ที่เน้นการสอนเนื้อหาสาระและความจำมากกว่าการพัฒนาทักษะและสมรรถนะ ส่งผลให้ผู้เรียนขาดความคิดสร้างสรรค์ การคิดวิเคราะห์ กอปรกับคนดี คนเก่ง ไม่สนใจเรียนครู เกิดวิกฤตในระบบการผลิตและพัฒนาครู สถาบันฝ่ายผลิต ผลิตครูไม่ตรงกับความต้องการทั้งเชิงปริมาณและคุณภาพ มีบัณฑิตครูจำนวนมากในแต่ละปี ตลอดจนระบบการบริหารงานบุคคลของกระทรวงศึกษาธิการ บรรจุครูไม่ตรงสาขา ปัญหาการโยกย้าย ทำให้บางสาขาเกิน บางสาขาขาดในพื้นที่ ครูกระจุกไม่กระจาย ขาดครูทั้งเชิงปริมาณและคุณภาพ โดยเฉพาะในพื้นที่ห่างไกล ซึ่งเป็นพื้นที่ส่วนใหญ่ของประเทศ เกิดความเหลื่อมล้ำ และความเท่าเทียมด้านการศึกษา

ความต้องการครู (เป็นข้อมูลผู้เกษียณอายุของข้าราชการครู สังกัด สพฐ. ตั้งแต่ปี พ.ศ. 2559 - 2568)

พ.ศ.	2559	2560	2561	2562	2563	2564	2565	2566	2567	2568	รวม
จำนวนครูเกษียณอายุ	19,423	14,572	14,684	15,602	15,422	13,874	13,328	12,085	11,294	10,428	140,712

ข้อมูล: จากสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน ปี 2559

การผลิตครูของสถาบันอุดมศึกษา

เป้าหมาย

- สร้างผู้เรียนคุณภาพแผนการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2560-2579 ได้กำหนดเป้าหมายด้านผู้เรียน โดยมุ่งพัฒนาผู้เรียนทุกคนให้มีคุณลักษณะและทักษะการเรียนรู้ในศตวรรษที่ 21 (3Rs8Cs)
- ผลิตครูที่มีคุณภาพมาตรฐาน
 - ปฏิรูประบบการผลิตครูที่มีมาตรฐาน โดยพัฒนาสถาบันฝ่ายผลิตครูให้มีความเข้มแข็ง เป็นที่ยอมรับ เพื่อให้สามารถสร้างครูที่มีศักยภาพมีสัดส่วนการผลิตครูที่มาจากการผลิตครูในระบบปิดเพิ่มขึ้น
 - มีระบบการคัดเลือกที่สามารถคัดเลือกคนดี คนเก่ง คนที่มีศักยภาพ มีอุดมการณ์ มีจิตวิญญาณความเป็นครู เข้ามาในวิชาชีพครู
 - มีฐานข้อมูลความต้องการครู แผนการผลิตครูที่สอดคล้องกับความต้องการ
 - พัฒนาครูให้มีสมรรถนะตามมาตรฐาน สามารถปฏิบัติงานอย่างมีประสิทธิภาพ

สถานการณ์การผลิตครู

1. สถาบันฝ่ายผลิตครูทั้งรัฐและเอกชน นอกและในสังกัด ที่ผลิตครูระดับปริญญาตรีหลักสูตร 5 ปี ประมาณ 87 แห่งทั่วประเทศ มีกำลังการผลิตประมาณปีละ 40,000 คน และในปีการศึกษา 2558 มีจำนวนนักศึกษาครูระดับปริญญาตรีหลักสูตร 5 ปี ประมาณ 206,000 คน โดยกำลังการผลิตส่วนใหญ่อยู่ที่มหาวิทยาลัยราชภัฏประมาณ ร้อยละ 61 หรือประมาณ 127,000 คน มีผู้สำเร็จการศึกษาหลักสูตรครูตั้งแต่ปี 2554-2558 เฉลี่ยประมาณปีละ 27,000 คน

ตาราง 1 จำนวนนักศึกษาที่กำลังศึกษาในหลักสูตรระดับปริญญาตรีหลักสูตร 5 ปี ปีการศึกษา 2558

ประเภทสถานศึกษา	ปีการศึกษา 2558					
	ปี1	ปี2	ปี3	ปี4	ปี5	รวม
รวมนักศึกษาที่กำลังศึกษา	39,000	38,897	40,212	43,651	44,656	206,416
สถาบันอุดมศึกษาของรัฐ(จำกัดรับ)	6,278	6,523	6,677	7,366	6,817	33,661
สถาบันอุดมศึกษาของรัฐ (ไม่จำกัดรับ)	6,198	5,673	2,921	2,988	3,720	21,500
มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคล	1,389	1,237	1,264	1,123	778	5,791
มหาวิทยาลัยราชภัฏ	21,234	21,779	25,780	28,660	30,407	127,860
สถาบันอุดมศึกษาเอกชน	1,489	1,382	716	380	156	4,123
สถาบันอุดมศึกษานอกสังกัด	2,412	2,303	2,854	3,134	2,778	13,481

ตาราง 2 จำนวนผู้สำเร็จการศึกษาในหลักสูตรครู 5 ปี ตั้งแต่ปีการศึกษา 2554-2558

ประเภทสถานศึกษา	จำนวนผู้สำเร็จการศึกษา (ปี พ.ศ.)					
	2554	2555	2556	2557	2558	รวม
ผู้สำเร็จการศึกษา	17,433	19,178	25,424	36,515	39,346	137,896
สถาบันอุดมศึกษาของรัฐ	4,490	5,534	5,743	6,914	6,376	29,057
สถาบันอุดมศึกษาของรัฐ (ไม่จำกัดรับ)	200	264	412	583	n/a	1,459
มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคล	818	897	888	1,137	644	4,384
มหาวิทยาลัยราชภัฏ	10,853	11,252	16,813	25,661	29,558	94,137
สถาบันอุดมศึกษาเอกชน	-	-	-	-	173	173
สถาบันอุดมศึกษานอกสังกัด	1,072	1,231	1,568	2,220	2,595	8,686

ตาราง 3 จำนวนหลักสูตรทางด้านศึกษาศาสตร์ ที่ สกอ. รับทราบ

สถาบันอุดมศึกษา	จำนวนหลักสูตร				
	ป.ตรี หลักสูตร 5 ปี	ป.บัณฑิต	ป.โท	ป.เอก	รวม
รวม	1,263	132	629	109	2,133
มหาวิทยาลัยในกำกับ	245	25	256	63	589
มหาวิทยาลัยรัฐ	100	12	92	9	213
มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคล	66	4	7	-	77
มหาวิทยาลัยราชภัฏ	817	58	183	24	1,082
มหาวิทยาลัยเอกชน	35	33	91	13	172
มหาวิทยาลัยสังกัดอื่น (ส.พลศึกษา และส.บัณฑิตพัฒนศิลป์)	-	-	-	-	-

หมายเหตุ ป.เอก ไม่นับรวมปรัชญาดุษฎีบัณฑิต

2. สำนักงานคณะกรรมการการอุดมศึกษา ได้ดำเนินการจัดทำมาตรฐานคุณวุฒิระดับปริญญาตรี สาขาครุศาสตร์และสาขาศึกษาศาสตร์ (หลักสูตร 5 ปี) โดยมุ่งให้เกิดมาตรฐานการเรียนรู้ของบัณฑิต 6 ด้าน ได้แก่ ด้านคุณธรรม จริยธรรม ด้านความรู้ ด้านทักษะทางปัญญา ด้านทักษะความสัมพันธ์ระหว่างบุคคล และความรับผิดชอบ ด้านทักษะการวิเคราะห์เชิงตัวเลข การสื่อสาร และการใช้เทคโนโลยีสารสนเทศ และ ด้านทักษะการจัดการเรียนรู้

3. สำนักงานคณะกรรมการการอุดมศึกษา ได้ดำเนินการจัดทำโครงการผลิตครูอย่างต่อเนื่อง ตั้งแต่โครงการผลิตครูการศึกษาขั้นพื้นฐานระดับปริญญาตรี (หลักสูตร 5 ปี) โครงการผลิตครูพันธุ์ใหม่ โครงการผลิตครูมืออาชีพ จนถึงปัจจุบันโครงการผลิตครูเพื่อพัฒนาท้องถิ่น ซึ่งโครงการทั้งหมดมีวัตถุประสงค์ คือ การผลิตครูที่มีคุณภาพให้กับโรงเรียน โดยโครงการได้รับการอนุเคราะห์อัตราบรรจุข้าราชการครูจากหน่วยงานผู้ใช้ครู ร้อยละ 25 ของอัตราเกษียณอายุราชการ เช่น สพฐ. สอศ. เป็นต้น

สำหรับโครงการผลิตครูเพื่อพัฒนาท้องถิ่นในปัจจุบันมีแนวทางการดำเนินงานโครงการ ดังนี้

- กำหนดคุณสมบัติผู้เข้าร่วมโครงการ ที่กำหนดให้มีผลการเรียนเฉลี่ย (GPAX) ทั้งก่อนเข้าร่วมโครงการ และสำเร็จการศึกษา ไม่ต่ำกว่า 3.00 มีผลการทดสอบภาษาอังกฤษ TOEFL ที่ได้คะแนนไม่ต่ำกว่า 400 (paper) หรือเทียบเท่า
- กรณีผู้สมัครสำเร็จการศึกษาระดับมัธยมศึกษาตอนปลาย ต้องมีผลการเรียนเฉลี่ยเมื่อสำเร็จการศึกษาดอนปลาย ไม่ต่ำกว่า 3.00 และต้องมีคะแนน O-NET อยู่ในภาพรวมสูงสุด 30 % ของจังหวัดภูมิลำเนาตนเองที่สมัครเข้าร่วมโครงการ
- วิธีการคัดเลือกเน้นทดสอบในรูปแบบอัตนัยเขียนตอบ เพื่อวัดเรื่องการสื่อสาร การแก้ปัญหาทักษะการคิดขั้นสูง และจิตวิญญาณความเป็นครู และมีการสอบสัมภาษณ์เชิงโครงสร้าง โดยกำหนดเกณฑ์การสัมภาษณ์ และการให้คะแนนที่ชัดเจน เพื่อให้สามารถคัดเลือกได้ตรงตามวัตถุประสงค์

ข้อเสนอ

- มีการประเมินคุณภาพทั้งหลักสูตร และสมรรถนะของบัณฑิตครูที่เข้มข้น เป็นไปตามมาตรฐานที่กำหนด
- มีนโยบายและแนวทางในการปรับกระบวนการจัดการเรียนการสอนของสถาบันผลิตครู โดยเฉพาะอย่างยิ่ง การฝึกประสบการณ์วิชาชีพครู การร่วมมือผู้ใช้ครูในพื้นที่เพื่อให้บัณฑิตครูมีประสบการณ์กับสถานศึกษาที่จะต้องเข้าเป็นครูในอนาคต ตั้งแต่ชั้นปีที่ 1 เพื่อสร้างอุดมการณ์ และจิตวิญญาณความเป็นครูที่แท้จริง
- ส่งเสริมนโยบายการผลิตครูระบบปิด จะส่งผลให้เกิดการผลิตครูที่สอดคล้องกับความต้องการของหน่วยงานผู้ใช้ครูทั้งเชิงปริมาณและคุณภาพ โดยขั้นต้นจะใช้โครงการผลิตครูเพื่อพัฒนาท้องถิ่นเป็นโครงการนำร่อง ซึ่งได้รับอัตราเกษียณจากหน่วยงานที่ใช้ครูร้อยละ 25 และจะขยายเพิ่มขึ้นเป็นร้อยละ 40 ซึ่งจะทำให้ระบบการผลิตครูเข้าสู่ระบบปิดต่อไป

สถานการณ์การจัดตั้งมหาวิทยาลัยของรัฐและเอกชน

โดย สำนักนโยบายและแผนการอุดมศึกษา

ภาพรวมสถาบันอุดมศึกษา

ในปี 2560 ประเทศไทยมีสถาบันอุดมศึกษาในสังกัดสำนักงานคณะกรรมการการอุดมศึกษา ครอบคลุมพื้นที่ทั้งในเมืองหลวงและต่างจังหวัดในภูมิภาคต่างๆ ทั่วประเทศไทยเกือบทุกจังหวัด จำนวน 158 แห่ง โดยสามารถจำแนกได้ ดังนี้ สถาบันอุดมศึกษาของรัฐที่เป็นมหาวิทยาลัยในกำกับ จำนวน 24 แห่ง สถาบันอุดมศึกษาของรัฐที่เป็นส่วนราชการ จำนวน 59 แห่ง (มหาวิทยาลัย/สถาบันอุดมศึกษาของรัฐ 11 แห่ง มหาวิทยาลัยราชภัฏ 38 แห่ง มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคล 9 แห่ง สถาบันวิทยาลัยชุมชน) และสถาบันอุดมศึกษาเอกชน จำนวน 75 แห่ง (มหาวิทยาลัย 43 แห่ง วิทยาลัย 21 แห่ง และสถาบัน 11 แห่ง)

นอกจากนี้ สถาบันอุดมศึกษาหลายแห่งยังมีการขยายการจัดการศึกษาในลักษณะอื่นอีก เช่น การตั้งวิทยาเขตในจังหวัดอื่น การจัดการศึกษานอกสถานที่ตั้ง การจัดตั้งคณะวิชาเพิ่มขึ้นซึ่งมีเป็นจำนวนมาก หรือแม้แต่การจัดการศึกษาทางไกล ฯลฯ ที่เปิดโอกาสให้กับผู้เรียนได้อย่างทั่วถึง รวมทั้งยังมีสถาบันอุดมศึกษาในสังกัดหน่วยงานอื่น เช่น สถาบันบัณฑิตพัฒนศิลป์ ในสังกัดกระทรวงวัฒนธรรม สถาบันการพลศึกษา ในสังกัดกระทรวงการทองเที่ยวและกีฬา วิทยาลัยพยาบาลและวิทยาลัยการสาธารณสุข ภายใต้สถาบันพระบรมราชชนก ในสังกัดกระทรวงสาธารณสุข โรงเรียนนายร้อยพระจุลจอมเกล้า (ร.ร.จปร.) ในสังกัดกระทรวงกลาโหม รวมถึงสถาบันอุดมศึกษาในสังกัดกระทรวงคมนาคม กระทรวงเกษตรและสหกรณ์ กรุงเทพมหานคร สำนักงานตำรวจแห่งชาติ สภากาชาดไทย และสถาบันเทคโนโลยีแห่งเอเชีย (AIT) เป็นต้น

จากจำนวนสถาบันอุดมศึกษาที่มีมากและหลากหลาย จึงเกิดสถานการณ์อัตราการแข่งขันรับนักศึกษา ในสถาบันอุดมศึกษามีมากกว่าจำนวนผู้ประสงค์จะเข้าศึกษา ส่วนหนึ่งเกิดจากผลกระทบของโครงสร้างประชากรในอนาคต

การจัดตั้งสถาบันอุดมศึกษาในช่วง 5 ปี (พ.ศ. 2555-2560)

สถาบันอุดมศึกษาของรัฐ		สถาบันอุดมศึกษาเอกชน	
จัดตั้งแล้ว	อยู่ระหว่างดำเนินการ	จัดตั้งแล้ว	อยู่ระหว่างดำเนินการ
1. สถาบันดนตรีกลา ณวัฒนา	1. สถาบันภูมิราชมรร 2. มหาวิทยาลัยประจำจังหวัด ประจวบคีรีขันธ์	1. สถาบันเทคโนโลยียานยนต์ มหาชัย	1. สถาบันธรรมชัย ขณะนี้ อยู่ระหว่าง การชะลอโครงการ
2. มหาวิทยาลัย นวมินทราชิราช (ม.กรุงเทพมหานคร เดิม) : สังกัดกรุงเทพมหานคร	3. มหาวิทยาลัยเทคโนโลยี ราชมงคลอีสาน วิทยาเขตร้อยเอ็ด	2. วิทยาลัยเทคโนโลยีจิตรลดา	2. สถาบันเทคโนโลยี พุทธรักษา ขณะนี้ อยู่ระหว่าง การปรับปรุงโครงการ
3. มหาวิทยาลัยกาฬสินธุ์	4. มหาวิทยาลัย พระปกเกล้า-ราไพพรรณี	3. สถาบันวิทยาการจัดการ แห่งแปซิฟิก	
4. ราชวิทยาลัยจุฬาภรณ์	5. มหาวิทยาลัย ประจำจังหวัดตาก	4. สถาบันวิทยสิริเมธี	
5. สถาบันการพยาบาล ศรีสวรินทิรา สภากาชาดไทย	6. มหาวิทยาลัยประจำจังหวัด แม่ฮ่องสอน	5. วิทยาลัยนานาชาติ ราฟเฟิลส์	
	7. มหาวิทยาลัยกีฬาแห่งชาติ : สังกัดกระทรวง การท่องเที่ยวและกีฬา		

การจัดตั้งสถาบันอุดมศึกษาของรัฐ

ปัจจุบันรัฐบาลมีนโยบายในการควบคุมและไม่สนับสนุนให้มีการจัดตั้งสถาบันอุดมศึกษาของรัฐเพิ่มขึ้นอีก แต่เน้นการพัฒนาคุณภาพมาตรฐานการศึกษา โดยล่าสุดคณะรัฐมนตรีได้มีมติ เมื่อวันที่ 3 มีนาคม 2558 มอบให้กระทรวงศึกษาธิการพิจารณาดำเนินการทุกจังหวัดเกี่ยวกับการจัดตั้งมหาวิทยาลัยของรัฐขึ้นใหม่ โดยใช้นโยบายการหลอมรวม ยุบรวม สถาบันอุดมศึกษาที่อยู่ในจังหวัดเดียวกัน เพื่อความประหยัดทรัพยากรและสร้างความเข้มแข็งเป็นปึกแผ่นแก่สถาบันอุดมศึกษาแทนที่จะแข่งขันกัน หรือสร้างภาระทั้งด้านงบประมาณ และการหาบุคลากรผู้สอนตามนัยมติคณะรัฐมนตรีเมื่อวันที่ 6 ธันวาคม 2554 เพื่อลดความซ้ำซ้อนและสามารถใช้ทรัพยากรร่วมกันได้อย่างมีประสิทธิภาพ

แต่จากข้อมูลการจัดตั้งสถาบันอุดมศึกษาในช่วง 5 ปี จะสังเกตเห็นว่า แม้รัฐบาลจะมีแนวนโยบายที่ไม่สนับสนุนให้มีการจัดตั้งสถาบันอุดมศึกษาใหม่ แต่จากข้อเท็จจริง ยังมีการจัดตั้งสถาบันอุดมศึกษาใหม่ขึ้นซึ่งส่วนใหญ่ เกิดจากการยุบรวม หลอมรวม หรือยกฐานะสถาบันที่มีอยู่แล้ว

การจัดตั้งสถาบันอุดมศึกษาเอกชน

การเสนอขอจัดตั้งสถาบันอุดมศึกษาเอกชน รัฐมีอาจกำหนดนโยบายเพื่อจำกัดสิทธิการขอจัดตั้งสถาบันอุดมศึกษาขึ้นใหม่ได้ เนื่องจากการจำกัดสิทธิดังกล่าวอาจขัดกับบทบัญญัติตามพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542 และที่แก้ไขเพิ่มเติม (ฉบับที่ 2) พ.ศ. 2545 ที่เปิดโอกาสและสนับสนุนให้เอกชนสามารถเข้ามาจัดการศึกษาได้ในทุกระดับและทุกประเภท โดยเฉพาะสถานศึกษาที่จัดการศึกษาในระดับปริญญาที่เอกชนสามารถดำเนินการได้โดยอิสระ สามารถพัฒนาระบบบริหารและการจัดการที่เป็นของตนเอง มีความคล่องตัว มีเสรีภาพทางวิชาการ รัฐโดยสำนักงานคณะกรรมการการอุดมศึกษาจึงมีบทบาทและหน้าที่ในการส่งเสริม สนับสนุน กำกับดูแล ติดตามการดำเนินการของสถาบันอุดมศึกษาเอกชน เพียงเท่าที่พระราชบัญญัติสถาบันอุดมศึกษาเอกชน พ.ศ. 2546 และที่แก้ไขเพิ่มเติม (ฉบับที่ 2) พ.ศ. 2550 กำหนดหรือให้อำนาจไว้เท่านั้น

อย่างไรก็ตาม จากข้อมูลข้างต้นจะสังเกตเห็นว่า การจัดตั้งสถาบันอุดมศึกษาเอกชน ในระยะ 5 ปีที่ผ่านมา แม้จะมีจำนวนสถาบันอุดมศึกษาเอกชนที่เพิ่มขึ้น แต่การเพิ่มขึ้นดังกล่าวเพิ่มในอัตราที่ลดลง โดยสาเหตุส่วนใหญ่เนื่องจากโครงการที่เสนอ หลายโครงการไม่อาจแสดงให้เห็นถึงความเป็นไปได้และศักยภาพ ความพร้อม หรือความเหมาะสม ที่จะจัดการศึกษาได้อย่างมีคุณภาพ (มีโครงการฯ ที่ส่งคืนรวม 19 โครงการ)

ทั้งนี้ การจัดตั้งสถาบันอุดมศึกษาทั้งของรัฐและเอกชนต้องคำนึงถึงการตอบสนองต่อความต้องการของประเทศ ซึ่งในอนาคตควรเป็นสถาบันอุดมศึกษาเฉพาะทาง ที่เน้นการส่งเสริมด้านวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยี

การจัดการศึกษาโดยสถาบันอุดมศึกษาที่มีศักยภาพสูง จากต่างประเทศ

โดย สำนักนโยบายและแผนการอุดมศึกษา

การจัดตั้งสถาบันอุดมศึกษา นอกจากจะจัดตั้งในรูปของสถาบันอุดมศึกษาของรัฐ และสถาบันอุดมศึกษาเอกชนตามพระราชบัญญัติสถาบันอุดมศึกษาเอกชน พ.ศ. 2546 แล้ว ปัจจุบันได้มีคำสั่งหัวหน้าคณะรักษาความสงบแห่งชาติ ที่ 29/2560 เรื่อง การส่งเสริมการจัดการศึกษาโดยสถาบันอุดมศึกษาที่มีศักยภาพสูงจากต่างประเทศ ซึ่งคำสั่งฉบับนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อให้การปฏิรูปการศึกษาและการยกระดับขีดความสามารถในการแข่งขันของประเทศเป็นไปอย่างมีประสิทธิภาพ สอดคล้องกับแนวทางการพัฒนาประเทศตามนโยบายของรัฐบาล จึงจำเป็นต้องเสริมสร้างองค์ความรู้ เทคโนโลยี และวิทยาการที่มีคุณภาพและทันสมัย ให้กับเยาวชนที่จะเป็นทรัพยากรบุคคลสำคัญของชาติ โดยการส่งเสริมและสนับสนุนให้มีการถ่ายทอดความรู้ความเชี่ยวชาญดังกล่าว จากสถาบันอุดมศึกษาที่มีศักยภาพสูงจากต่างประเทศ เพื่อนำองค์ความรู้ที่ได้รับมาใช้ประโยชน์ในการพัฒนาประเทศโดยเฉพาะอย่างยิ่งในพื้นที่ระเบียงเศรษฐกิจพิเศษภาคตะวันออก (Eastern Economic Corridor) ซึ่งเป็นพื้นที่ที่มีศักยภาพทางเศรษฐกิจสูง รวมทั้งยังเป็นการเสริมสร้างความร่วมมือในการจัดการศึกษาและการวิจัยระหว่างสถาบันอุดมศึกษาที่มีศักยภาพสูงจากต่างประเทศกับสถาบันอุดมศึกษาหรือสถาบันอื่นในประเทศไทย อันจะเป็นการยกระดับคุณภาพของสถาบันอุดมศึกษา ของไทยเพื่อนำไปสู่การเตรียมความพร้อมในการพัฒนาให้ประเทศไทยเป็นศูนย์กลางการศึกษาของภูมิภาคอาเซียนในอนาคต และเป็นการรองรับการปฏิรูปประเทศทั้งในด้านการศึกษาด้านเศรษฐกิจ

ความเชื่อมโยง

ยุทธศาสตร์การพัฒนาประเทศ

ด้วยคำสั่งหัวหน้ารักษาความสงบแห่งชาติฉบับนี้มีเจตจำนง เพื่อให้การปฏิรูปการศึกษาและการยกระดับขีดความสามารถในการแข่งขันของประเทศเป็นไปอย่างมีประสิทธิภาพ สอดคล้องกับแนวทางการพัฒนาประเทศตามนโยบายของรัฐบาล จึงจำเป็นต้องเสริมสร้างองค์ความรู้ เทคโนโลยี และวิทยาการที่มีคุณภาพและทันสมัย ให้กับเยาวชนที่จะเป็นทรัพยากรบุคคลสำคัญของชาติ โดยการส่งเสริมและสนับสนุน ให้มีการถ่ายทอดความรู้ความเชี่ยวชาญจากสถาบันอุดมศึกษาที่มีศักยภาพสูงจากต่างประเทศ ซึ่งจะเห็นได้ว่า มีความสอดคล้องและเชื่อมโยงกับยุทธศาสตร์ชาติในด้านการสร้างความสามารถในการแข่งขัน และด้านการพัฒนาและเสริมสร้างศักยภาพคน ซึ่งการดำเนินการตามคำสั่งฉบับนี้สามารถตอบสนองยุทธศาสตร์ชาติทั้งสองยุทธศาสตร์ไปพร้อมกัน ในรูปของการยกระดับคุณภาพการศึกษาให้มีคุณภาพควบคู่กับการพัฒนาศักยภาพคนในทิศทางที่สอดคล้องกับการเจริญเติบโตของประเทศ โดยอาศัยปัจจัยเชิงยุทธศาสตร์ด้านวิทยาศาสตร์ เทคโนโลยีและนวัตกรรม ซึ่งการพัฒนาศักยภาพคนในส่วนที่เกี่ยวข้องกับคำสั่งฉบับนี้ ก็คือ การพัฒนาศักยภาพบัณฑิตให้สอดคล้องกับตลาดแรงงานภาคอุตสาหกรรม โดยเฉพาะอุตสาหกรรมเป้าหมายของประเทศ ทั้งอุตสาหกรรมเดิมที่มีศักยภาพ (First S-curve) และอุตสาหกรรมอนาคต (New S-curve) ผ่านการส่งเสริมและสนับสนุนการถ่ายทอดความรู้ความเชี่ยวชาญด้านวิทยาศาสตร์ เทคโนโลยี และนวัตกรรม จากสถาบันอุดมศึกษาที่มีศักยภาพสูงจากต่างประเทศ ซึ่งมีความเชี่ยวชาญในสาขาวิชาอุตสาหกรรม เป้าหมายข้างต้น (ใน 50-100 ลำดับแรก) เพื่อจะนำองค์ความรู้ที่ได้รับมาใช้ประโยชน์ในการพัฒนาประเทศโดยเฉพาะอย่างยิ่งในพื้นที่ระเบียงเศรษฐกิจพิเศษภาคตะวันออก (Eastern Economic Corridor)

กฎหมาย กฎ หรืออนุบัญญัติที่เกี่ยวข้อง

เพื่อให้การดำเนินการเป็นไปตามเจตจำนงหรือวัตถุประสงค์ในภาพรวม ซึ่งประสงค์จะยกระดับขีดความสามารถในการแข่งขันของประเทศให้เป็นไปอย่างมีประสิทธิภาพ โดยสอดคล้องกับแนวทางการพัฒนาประเทศตามนโยบายของรัฐบาล ซึ่งต้องอาศัยปัจจัยหลายประการเกื้อหนุนประกอบกัน การออกกฎหมาย กฎ หรือหลักเกณฑ์ของรัฐก็ถือเป็นปัจจัยหนึ่งที่จะทำให้การดำเนินการประสบผลสำเร็จ และยังเป็นการสร้างแนวปฏิบัติในระยะยาวเพื่อให้เกิดการพัฒนาอย่างยั่งยืน ทั้งนี้ กฎหมาย กฎ หรือหลักเกณฑ์ต่างๆ ข้างต้นจะมีหน่วยงานของรัฐเป็นผู้กำกับดูแลรับผิดชอบตามบริบทและภารกิจของหน่วยงานนั้น ซึ่งต้องอาศัยการประสานและบูรณาการร่วมกันในทุกหน่วยที่เกี่ยวข้อง สำหรับการดำเนินการเพื่อการเสริมสร้างองค์ความรู้ เทคโนโลยี และวิทยาการที่มีคุณภาพและทันสมัยให้กับเยาวชน ด้วยการส่งเสริมและสนับสนุนให้มีการถ่ายทอดความรู้ความเชี่ยวชาญจากหน่วยงานทางศึกษาที่มีศักยภาพสูงจากต่างประเทศ เพื่อจะนำองค์ความรู้ที่ได้รับมาใช้ประโยชน์ในการพัฒนาประเทศ โดยเฉพาะอย่างยิ่งในพื้นที่ระเบียงเศรษฐกิจพิเศษภาคตะวันออก (Eastern Economic Corridor) นั้น นอกจาก คำสั่งหัวหน้าคณะรักษาความสงบแห่งชาติ ที่ 29/2560 แล้ว ยังมีคำสั่งหัวหน้าคณะรักษาความสงบแห่งชาติ ที่ 27/2560 เรื่อง การพัฒนาการศึกษา ของประเทศด้านวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยี ซึ่งมีวัตถุประสงค์คล้ายคลึงกัน แต่จะเน้นที่การเพิ่มช่องทางการจัดการศึกษาในด้านวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยีของการศึกษาในระดับต่ำกว่าอุดมศึกษา (การศึกษาขั้นพื้นฐานและการศึกษาระดับอาชีวศึกษา) โดยให้เยาวชนไทยได้มีโอกาสเข้าศึกษาในสถานศึกษาเอกชนที่มีศักยภาพสูงจากต่างประเทศซึ่งมุ่งเน้นการจัดการเรียนการสอนด้านวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยี ที่ได้รับอนุมัติให้จัดการศึกษาในประเทศไทย

การดำเนินการตามคำสั่งหัวหน้าคณะรักษาความสงบแห่งชาติ ที่ 29/2560 โดยการส่งเสริม และสนับสนุนให้มีการถ่ายทอดความรู้ความเชี่ยวชาญ จากสถาบันอุดมศึกษาที่มีศักยภาพสูงจากต่างประเทศ เพื่อจะนำองค์ความรู้ที่ได้รับมาใช้ประโยชน์ในการพัฒนาประเทศโดยเฉพาะอย่างยิ่งในพื้นที่ระเบียงเศรษฐกิจพิเศษภาคตะวันออก (Eastern Economic Corridor) นั้น นอกจากจะมีบริบทที่คล้ายคลึงกับคำสั่งหัวหน้าคณะรักษาความสงบแห่งชาติ ที่ 27/2560 แล้ว ยังต้องมีการปฏิบัติหรือดำเนินการที่สอดคล้องกับกฎหมาย กฎ หรืออนุบัญญัติที่เกี่ยวข้อง เช่น กฎหมายว่าด้วยพื้นที่เขตเศรษฐกิจภาคตะวันออก (ขณะนี้อยู่ระหว่างการพิจารณาของสภานิติบัญญัติแห่งชาติ) พระราชบัญญัติส่งเสริมการลงทุน พ.ศ. 2520 คำสั่งหัวหน้าคณะรักษาความสงบแห่งชาติ ที่ 2/2560 เรื่อง การพัฒนาระเบียงเศรษฐกิจพิเศษภาคตะวันออก คำสั่งหัวหน้าคณะรักษาความสงบแห่งชาติ ที่ 28/2560 เรื่อง มาตรการเพิ่มประสิทธิภาพการพัฒนาระเบียงเศรษฐกิจพิเศษภาคตะวันออก

ประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับ

1. เป็นการสร้างแรงจูงใจให้สถาบันอุดมศึกษาที่มีศักยภาพสูงจากต่างประเทศเข้ามาจัดการศึกษาในระดับอุดมศึกษาในประเทศไทยเพิ่มขึ้น
2. เป็นการสร้างโอกาสให้สถาบันอุดมศึกษาของไทย ได้มีโอกาสรับการถ่ายทอดองค์ความรู้ ความเชี่ยวชาญ เทคโนโลยี และวิทยาการจากสถาบันอุดมศึกษาที่มีศักยภาพสูงจากต่างประเทศเพิ่มขึ้น
3. สถาบันอุดมศึกษาในประเทศไทยสามารถเพิ่มจำนวนบัณฑิตที่มีศักยภาพ ในสาขาวิชา ที่สอดคล้องกับตลาดแรงงานภาคอุตสาหกรรม โดยเฉพาะอุตสาหกรรมเป้าหมายของประเทศ

ทิศทางการจัดสรรงบประมาณรายจ่ายประจำปี

โดย สำนักนโยบายและแผนการอุดมศึกษา

การจัดสรรงบประมาณที่ผ่านมา

การจัดสรรงบประมาณในช่วงระยะเวลา 3 ปีที่ผ่านมา (2559-2561) จำแนกการจัดสรรงบประมาณตามแผนงาน 4 แผนงาน ได้แก่ แผนงานบุคลากรภาครัฐ แผนงานพื้นฐาน แผนงานยุทธศาสตร์ และแผนงานบูรณาการ แนวโน้มการจัดสรรงบประมาณ รัฐบาลได้ลดความสำคัญของแผนงานพื้นฐาน และให้ความสำคัญกับแผนงานยุทธศาสตร์ และแผนงานบูรณาการเพิ่มขึ้น

แผนงานพื้นฐาน

ปีงบประมาณ พ.ศ. 2560 แผนงานพื้นฐานประกอบด้วย 19 ผลผลิต/โครงการ งบประมาณรวม 46,718.8016 ล้านบาท ปีงบประมาณ พ.ศ. 2561 แผนงานพื้นฐานประกอบด้วย 13 ผลผลิต/โครงการ งบประมาณรวม 32,586.7503 ล้านบาท ลดลงร้อยละ 30.25 ทั้งนี้เนื่องจากการปรับผลผลิต/โครงการจากแผนงานพื้นฐานมาเป็นแผนงานยุทธศาสตร์ จำนวน 6 โครงการ และเกิดจากการเพิ่มโครงการใหม่ 2 โครงการ

แผนงานยุทธศาสตร์

ปีงบประมาณ พ.ศ. 2560 มีโครงการตามแผนงานยุทธศาสตร์เพียง 1 โครงการ จำนวน 196.9380 ล้านบาท

ปีงบประมาณ พ.ศ. 2561 มีโครงการตามแผนงานยุทธศาสตร์เพิ่มเป็น 9 โครงการ งบประมาณรวม 10,238.3320 ล้านบาท เพิ่มขึ้น 10,041.3940 ล้านบาท หรือ 50.99 เท่าของงบประมาณปี พ.ศ. 2560

แผนงานบูรณาการ

ในภาพรวม ปีงบประมาณ พ.ศ. 2561 กำหนดให้มีการจัดทำงบประมาณในลักษณะบูรณาการเชิงยุทธศาสตร์ จำนวน 29 แผนงาน ประกอบด้วยแผนงานบูรณาการที่ดำเนินการต่อเนื่องจากปีงบประมาณ พ.ศ. 2560 จำนวน 25 แผนงาน และแผนงานบูรณาการที่กำหนดเพิ่มเติมในปีงบประมาณ พ.ศ. 2561 เพื่อเพิ่มศักยภาพและขีดความสามารถในการแข่งขันของประเทศ จำนวน 4 แผนงาน

ในส่วนของอุดมศึกษา ปีงบประมาณ พ.ศ. 2559 อุดมศึกษาเกี่ยวข้องกับแผนงานบูรณาการ จำนวน 10 แผนงาน (จากทั้งหมด 19 แผนงาน) วงเงินรวม 4,682.2097 ล้านบาท ปีงบประมาณ พ.ศ. 2560 อุดมศึกษาเกี่ยวข้องกับแผนงานบูรณาการ จำนวน 15 แผนงาน (จากทั้งหมด 25 แผนงาน) วงเงินรวม 6,610.9905 ล้านบาท และปีงบประมาณ พ.ศ. 2561 อุดมศึกษาเกี่ยวข้องกับแผนงานบูรณาการ จำนวน 17 แผนงาน (จากทั้งหมด 29 แผนงาน) วงเงินรวม 11,905.4670 ล้านบาท (ร่าง พ.ร.บ.)

ทิศทางการจัดสรรงบประมาณ

รัฐบาลมุ่งเน้นให้ความสำคัญกับการดำเนินงานที่สอดคล้องกับร่างกรอบยุทธศาสตร์ชาติ ระยะ 20 ปี (พ.ศ. 2560-2579) แผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ ฉบับที่ 12 (พ.ศ. 2560-2564) นโยบายด้านความมั่นคงแห่งชาติ (พ.ศ. 2558-2564) นโยบายสำคัญของรัฐบาล และแผนปฏิรูป/แผนหลักอื่นๆ ทั้งนี้ งบประมาณรายจ่ายประจำปี ประกอบด้วย 5 กลุ่ม ได้แก่ งบกลาง รายการเงินสำรองจ่ายเพื่อกรณีฉุกเฉินหรือจำเป็น หรืองบภัยพิบัติ งบประมาณรายจ่ายกระทรวง/หน่วยงาน (function) งบประมาณรายจ่ายบูรณาการ (agenda) งบประมาณรายจ่ายพื้นที่ (area) และงบประมาณรายจ่ายบริหารจัดการหน้ภาครัฐ (รายจ่ายชดใช้เงินคงคลัง)

งบประมาณจำแนกเป็นแผนงาน คือ แผนงานบุคลากรภาครัฐ แผนงานพื้นฐาน และแผนงานยุทธศาสตร์ (แผนงานบูรณาการ และแผนงานยุทธศาสตร์ที่ไม่ใช่บูรณาการ) โดยจะให้ความสำคัญกับแผนงานยุทธศาสตร์ สูงกว่าแผนงานพื้นฐาน และให้ความสำคัญกับการจัดทำงบประมาณในลักษณะบูรณาการเชิงยุทธศาสตร์ภายใน กระทรวง/หน่วยงาน และระหว่างกระทรวง/หน่วยงาน รวมทั้งบูรณาการกับมิติพื้นที่ โดยให้ความสำคัญกับความ ต้องการของประชาชนในพื้นที่ รวมทั้งน้อมนำ “ปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง” มาเป็นแนวทางในการจัดสรร ทรัพยากรของประเทศ

สิ่งที่สถาบันอุดมศึกษาต้องปรับตัว

การจัดสรรงบประมาณที่ผ่านมา พบว่า รัฐบาลและสำนักงานงบประมาณให้ความสำคัญกับการกิจพื้นฐาน มีแนวโน้มที่ลดลง ขณะที่ให้ความสำคัญกับการกิจยุทธศาสตร์เพิ่มมากขึ้น เพื่อให้ตอบสนองต่อเป้าหมาย ยุทธศาสตร์ของชาติ แผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ และนโยบายของรัฐบาล ให้ความสำคัญกับแผนงาน บูรณาการทั้งในด้านจำนวนแผนงานและงบประมาณที่เพิ่มขึ้น

ดังนั้น การจัดทำงบประมาณประจำปีของสถาบันอุดมศึกษาจึงจำเป็นต้องปรับภารกิจของหน่วยงาน ให้สอดคล้องกับแนวทางการจัดสรรดังกล่าว

สรุปข้อมูลงบประมาณรายจ่ายประจำปี พ.ศ. 2559-2561

ตารางที่ 1 ข้อมูลภาพรวมทั้งประเทศ

หน่วย : ล้านบาท

	ปี 2559	ปี 2560	ปี 2561 (ร่าง พ.ร.บ.)
งบประมาณทั้งหมด	2,776,000	2,923,000	2,900,000
งบกลาง + บุคลากรภาครัฐ	1,152,492.7	1,135,315.2	1,098,072.6
กระทรวง/หน่วยงาน (Function)	730,631.4	682,927.7	585,037.5
- แผนงานพื้นฐาน	596,328.5	552,922.1	306,306.6
- แผนงานยุทธศาสตร์	134,302.9	130,005.6	278,730.9
บูรณาการ (Agenda)	386,786.7	446,673	582,626.9
พื้นที่ (Area)	283,189.8	387,524.3	373,444.1
บริหารจัดการหนี้ภาครัฐ	222,899.4	270,559.8	260,818.9

หมายเหตุ : งบประมาณปี 2560 รวมงบประมาณรายจ่ายเพิ่มเติม 190,000 ล้านบาท
งบประมาณปี 2559 รวมงบประมาณรายจ่ายเพิ่มเติม 56,000 ล้านบาท

ตารางที่ 2 ข้อมูลในส่วนของอุดมศึกษา

หน่วย : ล้านบาท

	ปี 2559	ปี 2560	ปี 2561 (ร่าง พ.ร.บ.)
งบประมาณทั้งหมด	118,671.0584	120,451.9549	125,688.4279
แผนงานบุคลากรภาครัฐ	65,084.3512	66,925.2248	70,957.8786
แผนงานพื้นฐาน	48,904.4975	46,718.8016	32,586.7503
แผนงานยุทธศาสตร์	-	196.9380	10,238.3320
แผนงานบูรณาการ	4,682.2097	6,610.9905	11,905.4670

หมายเหตุ : - มีการย้าย 5 โครงการในแผนงานพื้นฐาน จากปี 2560 ไปเป็นแผนงานยุทธศาสตร์ ในปี 2561

- 1) ผลผลิตผู้สำเร็จการศึกษาตามโครงการเร่งรัดผลิตบัณฑิตสาขาวิชาที่ขาดแคลน
- 2) โครงการผลิตแพทย์และพยาบาลเพิ่ม
- 3) ผลผลิตผลงานการให้บริการรักษาพยาบาลและส่งเสริมสุขภาพเพื่อการศึกษาและวิจัย
- 4) โครงการจัดตั้งมหาวิทยาลัยเทคโนโลยีพระจอมเกล้าพระนครเหนือ วิทยาเขตระยอง (มจพ.)
- 5) โครงการพัฒนาศูนย์การแพทย์ปัญญานันทภิกขุชลประทาน (มศว)

- มีการย้าย 1 โครงการในแผนงานพื้นฐาน จากปี 2560 ไปอยู่ภายใต้แผนงานบูรณาการในปี 2561 คือ โครงการสนับสนุนค่าใช้จ่ายในการจัดการศึกษาตั้งแต่ระดับอนุบาลจนจบการศึกษาขั้นพื้นฐาน

การสนับสนุนให้สถาบันอุดมศึกษาขับเคลื่อนนโยบาย ประเทศไทย 4.0

โดย สำนักส่งเสริมและพัฒนาสมรรถนะบุคลากร

ความสำคัญ

การที่ประเทศไทยจะสามารถแข่งขันได้ในภูมิภาคที่กำลังมีความพยายามในการปรับตัวเป็นสังคมเศรษฐกิจฐานความรู้ยุคโลกาภิวัตน์ (Globalizing Knowledge-based Economy) พร้อมทั้งปรับเส้นทางการผลิตไปสู่ภาคส่วนที่เป็นการเพิ่มมูลค่า (Value-added Segment) ของทรัพยากร ควบคู่กับการขับเคลื่อนด้านการบริการที่อาศัยองค์ความรู้ (Knowledge Intensive Products and Services) ซึ่งจากยุทธศาสตร์ชาติ 20 ปี โดยเฉพาะในยุทธศาสตร์ที่ 2 ด้านการสร้างความสามารถในการแข่งขัน ประเด็นที่ (5) การลงทุนพัฒนาโครงสร้างพื้นฐานด้านการขนส่ง ความมั่นคงและพลังงาน ระบบเทคโนโลยีสารสนเทศ และการวิจัยและพัฒนา และยุทธศาสตร์ที่ 3 ด้านการพัฒนาและเสริมสร้างศักยภาพคน ประเด็นที่ (2) การยกระดับการศึกษาและการเรียนรู้ให้มีคุณภาพเท่าเทียมและทั่วถึง รวมทั้งจากแผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ ฉบับที่ 12 ในยุทธศาสตร์ที่ 1 การเสริมสร้างและพัฒนาศักยภาพทุนมนุษย์ และยุทธศาสตร์ที่ 8 การพัฒนาวิทยาศาสตร์ เทคโนโลยี วิจัยและนวัตกรรมนั้น จะเห็นได้ว่าการศึกษาและการวิจัยและพัฒนามีความสำคัญต่อการพัฒนาประเทศเป็นอย่างสูง สอดคล้องกับแนวโน้มของโลกที่ใช้การศึกษาและการวิจัยและพัฒนาในการยกระดับของประเทศ และในหลายประเทศได้ใช้มหาวิทยาลัยที่มีขีดความสามารถสูงและมีความพร้อมมาเป็นเครื่องจักรในการขับเคลื่อนเศรษฐกิจและสังคมของประเทศด้วยมาตรการสนับสนุนเป็นพิเศษเพื่อสร้างความเป็นเลิศให้กับมหาวิทยาลัย แม้กระทั่งประเทศที่พัฒนาแล้ว เช่น เกาหลีใต้ ไต้หวัน ญี่ปุ่น เยอรมนี ฮังการี และฟินแลนด์ หรือประเทศที่กำลังพัฒนา เช่น จีน รัสเซีย เวียดนาม และปากีสถาน เป็นต้น ดังแสดงในตารางข้างล่าง

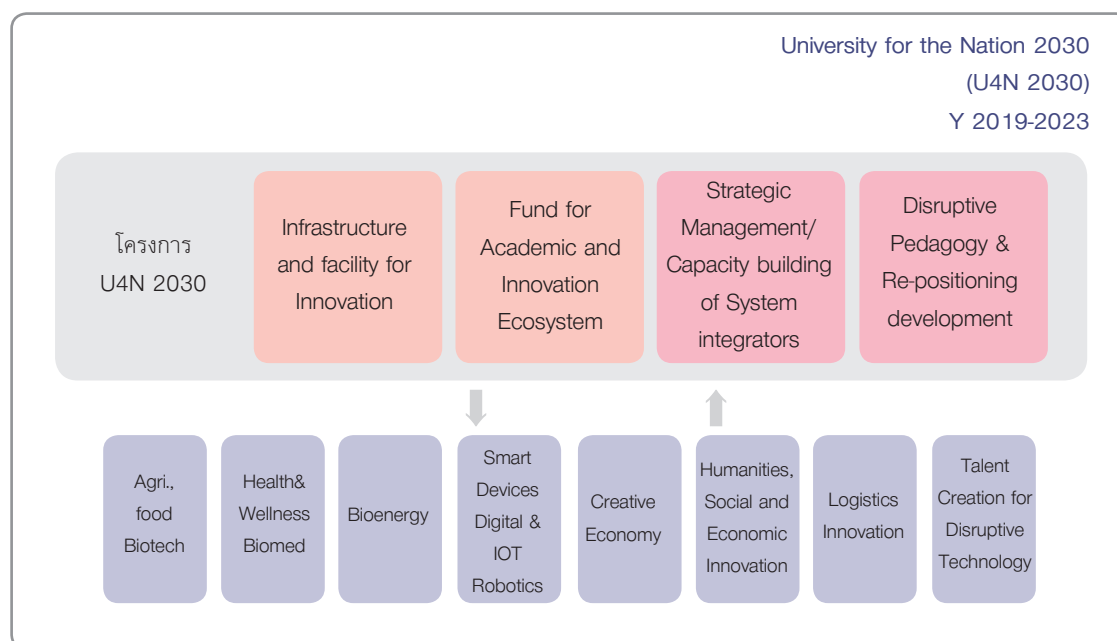
China	Project 211, 1996-2000 and Project 985 initiatives, May 1998
Korea	Brain Korea 21 (BK21) 1999-2012
Taiwan	5 year-50 Billion Excellence Initiative
Japan	Global CoE 30 Scheme, Reform 1990s and COE
Russia	National Research Universities' Program, Project 5-100, 2012
Germany	Universities Excellence Initiative
Vietnam	New Model Universities
Pakistan	Universities of Engineering, Science and Technology
Malaysia	PSPTN 2006 + 2013 (Education Blueprint 2013)
Hong Kong	3-3-4 Reform 2012
Finland	University Reform 2009

สำหรับประเทศไทยรัฐบาลมีนโยบายในการปรับยุทธศาสตร์ของประเทศ เพื่อพัฒนาประเทศ ให้หลุดพ้นจากกับดักประเทศที่มีรายได้ปานกลาง โดยอาศัยโมเดลการพัฒนาเศรษฐกิจยุทธศาสตร์ประเทศไทย 4.0 (Thailand 4.0) โดยการขับเคลื่อนอุตสาหกรรมที่เป็นความต้องการของประเทศ 5 ด้าน ได้แก่ ด้าน Agriculture & Food ด้าน Health & Wellness ด้าน Smart Devices Robotics ด้าน Digital & IOT และด้าน Creative & Culture ในการพัฒนาระยะแรกรัฐบาลได้เลือกพื้นที่ภาคตะวันออกเป็นพื้นที่นำร่องในโครงการพัฒนาระเบียงเศรษฐกิจภาคตะวันออก (Eastern Economic Corridor Project) เนื่องจากมีความพร้อมจากการเป็นฐานอุตสาหกรรม และมีท่าเรือน้ำลึกที่สามารถเชื่อมไปสู่ประเทศในเอเชียตะวันออก และเชื่อมไปสู่เอเชียใต้ทางทิศตะวันตกผ่านท่าเรือน้ำลึกทวายในประเทศพม่า นอกจากนี้ ยังเป็นจุดยุทธศาสตร์ในการเชื่อมไปสู่ทิศเหนือและใต้ของประเทศออกสู่ประเทศเพื่อนบ้าน

โดยในการพัฒนาประเทศตามนโยบายนี้จำเป็นต้องใช้การวิจัยและพัฒนาเพื่อสร้างนวัตกรรมและการสร้างกำลังคนทางปัญญา มหาวิทยาลัยเป็นหนึ่งในกลจักรสำคัญในการขับเคลื่อน ดังนั้นจึงจำเป็นต้องมีการพัฒนา มหาวิทยาลัยให้มีขีดความสามารถสูงขึ้น สามารถผลิตบุคลากรที่มีความรู้และทักษะตรงกับความต้องการของตลาดแรงงาน ตอบโจทย์ภาคเอกชนและอุตสาหกรรม การปฏิรูปมหาวิทยาลัยนี้จะเป็นการเพิ่มขีดความสามารถในการแข่งขันในระดับนานาชาติ เพื่อยกอันดับมหาวิทยาลัยไทยในเวทีโลก การดำเนินการจะประกอบด้วย การปรับยุทธศาสตร์ของมหาวิทยาลัย ให้เกิดหลักสูตรเพื่อพัฒนาทรัพยากรมนุษย์ สร้างกำลังคนคุณภาพสูง เพื่อรองรับการพัฒนานวัตกรรม ตลอดจน 10 อุตสาหกรรมเป้าหมาย รวมทั้งการสร้างงานวิจัยด้าน Translational Research ที่ตอบโจทย์การพัฒนาประเทศตามทิศทางข้างต้น อีกทั้งการปรับ Ecosystem ในด้านการส่งผ่านและการบริหารจัดการเทคโนโลยีและนวัตกรรม ซึ่งเป็นมิติใหม่ของมหาวิทยาลัยไทย หรืออาจเรียกได้ว่าเป็น “มหาวิทยาลัย 4.0”

การดำเนินการ

ในปัจจุบัน คณะกรรมการการอุดมศึกษา โดยคณะอนุกรรมการปฏิรูประบบบริหารจัดการและธรรมาภิบาลของสถาบันอุดมศึกษาเพื่อขับเคลื่อนสถาบันอุดมศึกษาของไทยสู่ระดับโลก (Global University) อยู่ระหว่างดำเนินการจัดทำแนวทางการยกระดับมหาวิทยาลัยเพื่อตอบสนองยุทธศาสตร์การสร้างความสามารถในการแข่งขันของประเทศ ระยะ 20 ปี ในชื่อ “โครงการมหาวิทยาลัยขับเคลื่อนประเทศ” โดยมีชื่อโครงการเป็นภาษาอังกฤษว่า “University for the Nation 2030 (U4N 2030)” โดยมี แนวคิดเพื่อส่งเสริมและสนับสนุนการดำเนินงานของมหาวิทยาลัยให้สามารถเป็นกุญแจสำคัญในการแก้ไขปัญหาและพัฒนาประเทศให้มีความมั่นคง มั่งคั่ง และยั่งยืน และตอบสนองต่อการขับเคลื่อนประเทศตามนโยบายต่าง ๆ ของรัฐบาล โดยมีรูปแบบกิจกรรมดังภาพ

สำหรับผลผลิต (output) ของโครงการในภาพรวม ประกอบด้วยตัวชี้วัด 4 ด้าน ได้แก่ ด้าน Human Capital ด้าน Innovation Center/Hub ด้าน Infrastructure for Disruptive Education (courseware, curriculum) และด้าน Partnership/consortium (government-private)

ยุทธศาสตร์และแนวทางการดำเนินงาน

โครงการมหาวิทยาลัยขับเคลื่อนประเทศ จำเป็นต้องปฏิวัติหลักการคิด ปรับเปลี่ยนและทบทวนยุทธศาสตร์ ปรับปรุงรูปแบบและแนวทางการบริหารในองค์กรวม มีการระดมสมองร่วมกันระหว่างมหาวิทยาลัยเพื่อให้เกิดทั้งการร่วมสร้างสรรค์ทางความคิด (co-creation) และความร่วมมือ (collaboration) ลดความซ้ำซ้อนของการใช้ทรัพยากรประเภทต่างๆ ให้เกิดการพัฒนาวิธีการเรียน การสอนในหลักสูตรในแบบที่แผน การศึกษามีความสอดคล้องกับแผนการวิจัยในรูปแบบ university consortium สร้างเสริมให้เกิดการกระตุ้น การพัฒนาทักษะทางวิชาการควบคู่กับทักษะทางวิชาชีพ เพิ่มกลไกการเรียนรู้อย่างต่อเนื่องทั้งทางตรงและทางอ้อม ตัวอย่างเช่น การสร้างเครือข่ายความร่วมมือกับสถาบันพัฒนาทักษะระดับชุมชนในการถ่ายทอดองค์ความรู้และนวัตกรรมที่ทันสมัยหรือการร่วมพัฒนาหลักสูตรประเภทบ่มเพาะทั้งด้านเทคโนโลยีและธุรกิจ เป็นต้น โดยผลสัมฤทธิ์ที่คาดหวังจากการพัฒนาทรัพยากรมนุษย์โดยภาคการอุดมศึกษานี้ ควรมีทิศทางเพื่อสร้างสรรค์นวัตกรรมบนรากฐานของการพัฒนาทรัพยากร สิ่งแวดล้อมทางภูมิศาสตร์ และศิลปวัฒนธรรมของประเทศไทย ครอบคลุมไปถึงการยกระดับทักษะแรงงานและการประกอบธุรกิจที่ใช้พื้นฐานทางวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยี ซึ่งจะก่อให้เกิดผลกระทบโดยตรงต่อเศรษฐกิจของประเทศไทย เพิ่มขีดความสามารถในการแข่งขันของประเทศไทยในภูมิภาค และที่สำคัญที่สุดคือ การปรับกระบวนการเรียนรู้และการสร้างสมรรถนะของบัณฑิต (Optimization of Talents) เพื่อให้เกิดทักษะที่เหมาะสมสอดคล้องกับความต้องการของตลาดแรงงาน สร้างเสริมการยอมรับตลอดจนเพิ่มระดับความมั่นใจจากภาคสังคมภาคการผลิตและบริการของประเทศในทรัพยากรมนุษย์ที่ผลิตจากสถาบันอุดมศึกษาของไทย

ผลกระทบที่คาดว่าจะได้รับการดำเนินการ

เป้าหมายของการดำเนินการโครงการ จะก่อให้เกิดผลลัพธ์ที่สำคัญ ได้แก่

1. หลักสูตรระดับบัณฑิตศึกษาที่มีความเป็นเลิศในลักษณะ consortium ร่วมกันระหว่างมหาวิทยาลัยไทย และมหาวิทยาลัยชั้นนำของต่างประเทศ ที่ตอบสนองอุตสาหกรรมที่เป็นความต้องการของประเทศ 5 ด้าน ตามนโยบาย “ประเทศไทย 4.0” (+3 ด้าน ได้แก่ ประเด็นด้าน Humanities, Social and Economic Innovation ประเด็นด้าน Logistics Innovation และประเด็นด้าน Talent Creation for Disruptive Technology)
2. บัณฑิตที่ได้รับการพัฒนาศักยภาพและทักษะการวิจัยเพื่อรองรับนโยบาย “ประเทศไทย 4.0”
3. นักวิจัยหลังปริญญาเอก (Postdoctoral) ที่มาทำวิจัยในมหาวิทยาลัยไทย และบุคลากรในสถาบันอุดมศึกษาที่ได้รับการพัฒนาให้มีศักยภาพในการทำงานวิจัยและการสร้างนวัตกรรมที่สูงขึ้น
4. Ecosystem ของการสร้างนวัตกรรมและการถ่ายทอดเทคโนโลยี โดยเฉพาะการนำทรัพย์สินทางปัญญาไปใช้ประโยชน์

การศึกษาวิจัยการจัดการศึกษาของสถาบันอุดมศึกษา เพื่อรายงานสารสนเทศการผลิตและพัฒนากำลังคน อุดมศึกษาในสภาวะการณ์การขับเคลื่อนประเทศไทย 4.0

โดย สำนักอำนวยการ

“การศึกษาวิจัยการจัดการศึกษาของสถาบันอุดมศึกษาเพื่อรายงานสารสนเทศการผลิตและพัฒนากำลังคนอุดมศึกษาในสภาวะการณ์การขับเคลื่อนประเทศไทย 4.0” ครั้งนี้ เป็นการวิจัยสถาบัน โดยทำการศึกษาในระดับประชากร คือ สถาบันอุดมศึกษาทุกแห่ง แหล่งข้อมูลที่ใช้ศึกษามากจากฐานข้อมูลกลางนักศึกษารายบุคคลของสำนักงานคณะกรรมการการอุดมศึกษา และรวมทั้งแหล่งข้อมูลจากภายนอก ซึ่งเน้นการจัดการการสร้างข้อมูลสารสนเทศอย่างมีหลักฐานเชิงประจักษ์ (Evidence-Based) สำหรับใช้ตัดสินใจด้านบริหารและวางแผนสถาบันต่อไป รายงานผลการศึกษาวิจัยฉบับนี้เผยแพร่ในรูปเอกสารอิเล็กทรอนิกส์ ในเว็บไซต์สำนักงานคณะกรรมการการอุดมศึกษา ที่ [http:// www.mu.go.th](http://www.mu.go.th) → “หน่วยงานภายใน สกอ.” → “กลุ่มพัฒนาระบบบริหาร” → “การจัดการความรู้ (KM)” → “เรื่อง การศึกษาวิจัยการจัดการศึกษาของสถาบันอุดมศึกษาเพื่อรายงานสารสนเทศการผลิตและพัฒนากำลังคนอุดมศึกษาในสภาวะการณ์การขับเคลื่อนประเทศไทย 4.0” ผลการวิจัยสรุปได้ ดังนี้

1. จำนวนสถาบันและนักศึกษาของรัฐและเอกชน ในปีการศึกษา 2558 สถาบันอุดมศึกษาภายใต้ภารกิจสำนักงานคณะกรรมการการอุดมศึกษา มี 156 แห่ง เป็นของรัฐ 81 แห่ง และของเอกชน 75 แห่ง ผลิตนักศึกษารวมได้ 2,076,126 คน เป็นของรัฐ 1,759,003 คน ของเอกชน 317,123 คน คิดเป็นสัดส่วนร้อยละ 84.73 และ 15.27 ตามลำดับ ส่วนจำนวนรับนักศึกษาเข้าใหม่มีจำนวนทั้งสิ้น 567,071 คน เป็นของรัฐ 470,650 คน ของเอกชน 96,421 คน คิดเป็นสัดส่วนร้อยละ 87.00 และ 13.00 ตามลำดับ ภาคเอกชนมีแนวโน้มรับนักศึกษาเข้าใหม่ได้ลดลง

2. การผลิตกำลังคนแบ่งตามเขตพื้นที่เครือข่าย 9 กลุ่มเครือข่าย โดยกลุ่มเครือข่ายอุดมศึกษาภาคกลางตอนบนผลิตนักศึกษารวมมากที่สุด รองลงมา คือ ภาคกลางตอนล่าง ภาคตะวันออกเฉียงเหนือตอนบน ภาคเหนือตอนบน ภาคตะวันออกเฉียงเหนือตอนล่าง ภาคเหนือตอนล่าง ภาคใต้ตอนล่าง ภาคตะวันออก และภาคใต้ตอนบน คิดเป็นสัดส่วนร้อยละ 40.81 15.82 10.23 8.98 6.96 4.66 4.47 4.32 และ 3.73 ตามลำดับ

3. การผลิตกำลังคนแบ่งตามเขตพื้นที่จังหวัด จังหวัดที่ผลิตนักศึกษารวมมาก 10 ลำดับแรก คือ กรุงเทพมหานคร ปทุมธานี นนทบุรี เชียงใหม่ นครปฐม มหาสารคาม สงขลา ชลบุรี ขอนแก่น และนครราชสีมา คิดเป็นสัดส่วนกำลังการผลิตนักศึกษารวมร้อยละ 37.63 5.94 5.06 5.02 3.48 3.02 2.936 2.81 2.65 และ 2.63 ตามลำดับ และมี 6 จังหวัดที่ไม่มีสถาบันหรือวิทยาเขตตั้งอยู่ และไม่มีรายงานนักศึกษา คือ ชัยนาท อ่างทอง สุโขทัย สิงห์บุรี บึงกาฬ และอำนาจเจริญ

4. การผลิตกำลังคน 9 ระดับการศึกษา การผลิตนักศึกษารวมเน้นจัดใน 3 ระดับการศึกษาหลัก คือ มีปริญญาตรีที่กำลังผลิตมากที่สุด 1,846,595 คน คิดเป็นสัดส่วนถึงร้อยละ 88.94 รองลงมาปริญญาโท 163,926 คน ร้อยละ 7.90 และปริญญาเอก 26,806 คน ร้อยละ 1.29 ส่วนอีก 6 ระดับการศึกษาที่เหลือ คือ ปวช. ปวส. อนุปริญญา ประกาศนียบัตรบัณฑิต ประกาศนียบัตรบัณฑิตชั้นสูง และวุฒิการศึกษาอื่น ผลิตนักศึกษารวมน้อยมาก แต่ละระดับคิดเป็นสัดส่วนไม่ถึงร้อยละ 1.00

5. การผลิตกำลังคนสาขาวิชาต่างๆ จำนวนสาขาวิชาทั้ง 9 ระดับการศึกษามี 2,963 สาขาวิชา เมื่อนับรายชื่อสาขาวิชาที่ซ้ำกันแต่ละระดับการศึกษา ทำให้มีจำนวน 2,375 สาขาวิชา และในจำนวนนี้เป็นสาขาวิชา รับนักศึกษาเข้าใหม่ 1,905 สาขาวิชา สาขาวิชาที่ผลิตนักศึกษารวม และที่รับนักศึกษาเข้าใหม่จำนวนมาก 10 ลำดับแรก ดังตาราง 1

ตาราง 1

ลำดับ	รายชื่อสาขาวิชา	นักศึกษาเข้าใหม่		ลำดับ	รายชื่อสาขาวิชา	นักศึกษารวม	
		จำนวน	ร้อยละ			จำนวน	ร้อยละ
	รวม	567,071	100		รวม	2,076,126	100
1	นิติศาสตร์	27,339	4.82	1	นิติศาสตร์	107,443	5.18
2	การบัญชี	24,274	4.28	2	รัฐศาสตร์	105,027	5.06
3	รัฐศาสตร์	24,057	4.24	3	รัฐประศาสนศาสตร์	76,025	3.66
4	การจัดการ	19,773	3.49	4	การบัญชี	74,088	3.57
5	รัฐประศาสนศาสตร์	19,496	3.44	5	การจัดการ	60,323	2.91
6	บริหารธุรกิจ	13,881	2.45	6	บริหารธุรกิจ	50,503	2.43
7	การตลาด	12,701	2.24	7	การตลาด	41,465	2.00
8	ภาษาอังกฤษ	10,555	1.86	8	ภาษาอังกฤษ	36,640	1.76
9	คอมพิวเตอร์ธุรกิจ	8,067	1.42	9	คอมพิวเตอร์ธุรกิจ	26,349	1.27
10	สาธารณสุขศาสตร์	6,152	1.08	10	สาธารณสุขศาสตร์	24,714	1.19

6. การผลิตกำลังคนแบ่งตามกลุ่มสาขาโดยใช้เกณฑ์แบ่งกลุ่มการศึกษามาตรฐานสากล ISCED 97 การผลิตกำลังคนกลุ่มสาขาในระดับภาพกว้าง (Board Fields) 9 กลุ่มสาขา พบว่า ผลิตนักศึกษาด้านสังคมศาสตร์ ธุรกิจการค้าและกฎหมายมากที่สุด เป็นสัดส่วนถึงร้อยละ 45.56 หรือเกือบครึ่งหนึ่งของกำลังการผลิตนักศึกษารวมทั้งหมด ดังตาราง 2 ส่วนรายละเอียดการผลิตกำลังคนแบ่งกลุ่มสาขาย่อยระดับภาพแคบ (Narrow Fields) 25 กลุ่มสาขา และระดับรายละเอียด (Detail Fields) 90 กลุ่มสาขา ปรากฏอยู่ในรายงานฉบับเต็ม

ตาราง 2

กลุ่มสาขา เกณฑ์ ISCED 97 ระดับภาพกว้าง 9 กลุ่ม	สัดส่วนร้อยละ นศ. รวม			สัดส่วนร้อยละ นศ. เข้าใหม่		
	ลำดับ	ปี กศ. 58	ปี กศ. 53-57	ลำดับ	ปี กศ. 58	ปี กศ. 53-57
รวมจำนวนนักศึกษา		2,076,126	2,038,090		567,071	548,830
1. สังคมศาสตร์ ธุรกิจการค้า และกฎหมาย	1	45.56	48.02	1	46.31	46.56
2. วิศวกรรม อุตสาหกรรมการผลิต และการก่อสร้าง	2	10.88	10.88	2	11.46	11.55
3. การศึกษา	3	10.75	11.36	4	8.52	11.06
4. มนุษยศาสตร์และศิลปศาสตร์	4	9.49	9.2	3	9.97	9.65
5. วิทยาศาสตร์ คณิตศาสตร์และคอมพิวเตอร์	5	8.34	7.92	5	7.95	8.33
6. สุขภาพและสวัสดิการ/ความมีสุขภาพดี	6	5.55	5.8	7	4.92	5.41
7. การบริการ	7	5.05	3.61	6	5.54	3.86
8. เกษตรศาสตร์และสัตวแพทยศาสตร์	8	3.00	2.72	8	3.18	2.72
9. โปรแกรมทั่วไป	9	0.24	0.0007	9	0.17	0.0007
ด้านอื่นๆ หรือที่ไม่ได้ระบุไว้		1.14	0.5		1.98	0.07

7. การประมาณการจำนวนนักศึกษาสำเร็จการศึกษาสาขาวิชาต่าง ๆ ล่วงหน้า 2-4 ปีการศึกษา สามารถประมาณการได้ 6 ระดับการศึกษา คือ ระดับ ปวช. ปวส. อนุปริญญา ปริญญาตรี ปริญญาโท และปริญญาเอก ดังตาราง 3 ส่วนประมาณการรายสาขาวิชา และกลุ่มสาขา ปรากฏในเอกสารการศึกษาวิจัยฉบับเต็ม

ตาราง 3

นศ. คาดว่าสำเร็จ กศ.	ปี กศ. 2558	ปี กศ. 2559	ปี กศ. 2560	ปี กศ. 2561
1. ปริญญาตรี	290,947	291,379	292,230	296,318
2. ปริญญาโท	16,902	18,096	n.a.	n.a.
3. อนุปริญญา	3,716	4,810	3,545	n.a.
4. ปวส.	2,803	3,347	n.a.	n.a.
5. ปวช.	1,043	936	966	n.a.
6. ปริญญาเอก	523	911	n.a.	n.a.

8. เป้าหมายการจัดการศึกษาด้านวิทยาศาสตร์ เป้าหมายจำนวนนักศึกษา และจำนวนผู้สำเร็จการศึกษา ผลการศึกษาเปรียบเทียบเป้าหมายแผนพัฒนาการศึกษาระดับอุดมศึกษา ฉบับที่ 11 (พ.ศ. 2555-2559) พบว่า สถาบันจัดการศึกษาไม่บรรลุเป้าหมายตามแผนดังกล่าวได้

9. รายงานสารสนเทศการผลิตและพัฒนากำลังคนเพื่อตอบสนองประเด็นคำถามนโยบายรัฐที่สำคัญ : 5 กลุ่ม เทคโนโลยีและอุตสาหกรรมเป้าหมายการขับเคลื่อนประเทศไทย 4.0 ผลการศึกษา พบว่า สถาบันจัดการศึกษา ในสาขาวิชาที่สอดคล้องกับ 5 กลุ่มเทคโนโลยีและอุตสาหกรรมเป้าหมายการขับเคลื่อนประเทศไทย 4.0 ดังนี้

9.1 กลุ่มที่ 1 : กลุ่มอาหาร เกษตร และเทคโนโลยีชีวภาพ (Food, Agriculture and Bio-Technology) สาขาวิชาที่เปิดสอนสอดคล้องรองรับมี 173 สาขาวิชา แบ่งกลุ่มได้ 13 กลุ่มสาขา โดยเป็นจำนวนนักศึกษารวม 55,815 คน

9.2 กลุ่มที่ 2 : กลุ่มสาธารณสุข สุขภาพ และเทคโนโลยีทางการแพทย์ (Health, Wellness & Bio-Med) สาขาวิชาที่เปิดสอนสอดคล้องรองรับมี 61 สาขาวิชา แบ่งกลุ่มได้ 10 กลุ่มสาขา โดยเป็นจำนวน นักศึกษารวม 15,466 คน

9.3 กลุ่มที่ 3 : กลุ่มเครื่องมืออุปกรณ์อัจฉริยะ หุ่นยนต์ และระบบเครื่องกลที่ใช้ระบบอิเล็กทรอนิกส์ ควบคุม (Smart Devices, Robotics & Mechatronics) สาขาวิชาที่เปิดสอนสอดคล้องรองรับมี 76 สาขาวิชา แบ่งกลุ่มได้ 4 กลุ่มสาขา โดยเป็นจำนวนนักศึกษารวม 17,422 คน

9.4 กลุ่มที่ 4 : กลุ่มดิจิทัล เทคโนโลยีอินเทอร์เน็ตที่เชื่อมต่อและบังคับอุปกรณ์ต่าง ๆ ปัญญาประดิษฐ์ และเทคโนโลยีสมองกลฝังตัว (Digital, IOT, Artificial intelligence & Embedded Technology) สาขาวิชา ที่เปิดสอนสอดคล้องรองรับมี 170 สาขาวิชา แบ่งได้ 11 กลุ่มสาขา โดยเป็นนักศึกษารวม 154,275 คน

9.5 กลุ่มที่ 5 : กลุ่มอุตสาหกรรมสร้างสรรค์ วัฒนธรรม และบริการที่มีมูลค่าสูง Creative, Culture & High Value Services) สาขาวิชาที่เปิดสอนสอดคล้องรองรับมี 93 สาขาวิชา แบ่งกลุ่มได้ 10 กลุ่มสาขา โดย เป็นจำนวนนักศึกษารวม 30,908 คน

ข้อเสนอแนะ

ข้อเสนอแนะในองค์รวมเกี่ยวกับด้านนโยบายและแผน และด้านการบริหารการศึกษาระดับอุดมศึกษา คือ การผลิตและพัฒนากำลังคนอุดมศึกษาให้สอดคล้องกับความต้องการกำลังคนของประเทศ อาทิ การทบทวนเป้าหมายแผนการคัดเลือกบุคคลเข้าศึกษาในสถาบันเพื่อเร่งผลิตกำลังคนรองรับ 5 กลุ่มเทคโนโลยี และอุตสาหกรรมเป้าหมายการขับเคลื่อนประเทศไทย 4.0 ใน 3-5 ปีข้างหน้า และรวมทั้ง 10 อุตสาหกรรม เป้าหมาย การปรับโครงสร้างด้านการผลิตทั้ง เกษตร-อุตสาหกรรม-บริการ ของประเทศระยะ 10 ปีข้างหน้า ตลอดจนกลุ่มสาขาต่าง ๆ ที่เป็นข้อมูลจากการวิเคราะห์แนวโน้มความต้องการสาขาของทุกประเทศภายในระยะ 10-20 ปีข้างหน้า ตลอดจนการทบทวนภารกิจการส่งเสริมสนับสนุนงานวิจัยและพัฒนา และงานด้านวิชาการ แก่สถาบันอุดมศึกษา เป็นต้น

บรรณานุกรม

กิตติชัย วัฒนนิกร. การประเมินคุณภาพกิจกรรมการวิจัยของมหาวิทยาลัยในสหราชอาณาจักร :
อดีต ปัจจุบัน อนาคต. สืบค้น 26 กรกฎาคม 2560, จาก: [www.mua.go.th/muaold/pr_web/
data_pr/prasit/data_1.doc](http://www.mua.go.th/muaold/pr_web/data_pr/prasit/data_1.doc)

กิริติ แก้วสัมฤทธิ์ และชุลีกร กิตติก่อ. (2559). รายงานสรุปโครงการประชุมคณะกรรมการ
การอุดมศึกษาสัญจร.

คณะกรรมการประกันคุณภาพภายในระดับอุดมศึกษา, คณะอนุกรรมการพัฒนาการประกันคุณภาพ
การศึกษาภายในระดับอุดมศึกษา. (2558). คู่มือการประกันคุณภาพการศึกษาภายในระดับ
อุดมศึกษา พ.ศ. 2557. นนทบุรี : ภาพพิมพ์.

คำสั่งหัวหน้าคณะรักษาความสงบแห่งชาติ ที่ 39/2559 เรื่อง การจัดระเบียบและแก้ไขปัญหาธรรมาภิบาล
ในสถาบันอุดมศึกษา. [ราชกิจจานุเบกษา](#) เล่ม 133 ตอนพิเศษ 155 ง, 13 กรกฎาคม 2559.

พระราชบัญญัติระเบียบบริหารราชการกระทรวงศึกษาธิการ พ.ศ. 2546. [ราชกิจจานุเบกษา](#) เล่ม 120
ตอนที่ 62 ก, 6 กรกฎาคม 2546.

พระราชบัญญัติสถาบันอุดมศึกษาเอกชน พ.ศ. 2546. [ราชกิจจานุเบกษา](#) เล่ม 120 ตอนที่ 107 ก,
30 ตุลาคม 2546.

พิณสุตา สิริรังศรี. (2557). [การยกระดับคุณภาพ ครูไทย ในศตวรรษที่ 21](#). เอกสารประกอบการประชุม
วิชาการ “อภิวัฒน์การเรียนรู้...สู่จุดเปลี่ยนประเทศไทย” 6-8 พฤษภาคม 2557.

ไพฑูรย์ สีนลรัตน์ และคณะ. (2557). “การจัดทำข้อเสนอมาตรฐานการอุดมศึกษาและเกณฑ์มาตรฐาน
หลักสูตรระดับอุดมศึกษา.” รายงานวิจัยเสนอต่อสำนักงานคณะกรรมการการอุดมศึกษา.

ประกาศกระทรวงศึกษาธิการ เรื่อง เกณฑ์มาตรฐานหลักสูตรระดับบัณฑิตศึกษา พ.ศ. 2558.
[ราชกิจจานุเบกษา](#) เล่ม 132 ตอนพิเศษ 295 ง, 13 พฤศจิกายน 2558.

ประกาศคณะรักษาความสงบแห่งชาติ ที่ 1/2560 เรื่อง การกำหนดรายชื่อสถาบันอุดมศึกษาอื่น
ตามคำสั่งหัวหน้าคณะรักษาความสงบแห่งชาติ ที่ 39/2559 เรื่อง การจัดระเบียบและแก้ไข
ปัญหาธรรมาภิบาลในสถาบันอุดมศึกษา ลงวันที่ 12 กรกฎาคม พุทธศักราช 2559. [ราชกิจจานุเบกษา](#)
เล่ม 134 ตอนพิเศษ 168 ง, 23 มิถุนายน 2560.

ประกาศคณะรักษาความสงบแห่งชาติ ที่ 2/2559 เรื่อง การกำหนดรายชื่อสถาบันอุดมศึกษาอื่น
ตามคำสั่งหัวหน้าคณะรักษาความสงบแห่งชาติ ที่ 39/2559 เรื่อง การจัดระเบียบและแก้ไข
ปัญหาธรรมาภิบาลในสถาบันอุดมศึกษา ลงวันที่ 12 กรกฎาคม พุทธศักราช 2559. **ราชกิจจานุเบกษา**
เล่ม 133 ตอนพิเศษ 223 ง, 4 ตุลาคม 2559.

สมหวัง พิธิยานุวัฒน์. (2558). บรรยายพิเศษ เรื่อง กรอบแนวทางการตรวจเยี่ยมการจัดการศึกษา
ระดับปริญญาเอกของสถาบันอุดมศึกษา. ใน *การสัมมนาเรื่องการติดตามการจัดการศึกษา
ระดับปริญญาเอกของสถาบันอุดมศึกษา โดยกลไกการตรวจเยี่ยมปีงบประมาณ พ.ศ. 2558*.

สมาคมที่ประชุมอธิการบดีแห่งประเทศไทย. **ปฏิทินการดำเนินการคัดเลือกบุคคลเข้าศึกษาในสถาบัน
อุดมศึกษา ปีการศึกษา 2561**. สืบค้น มิถุนายน 2560, จาก: [http://tcas61.cupt.net/
calendar.html](http://tcas61.cupt.net/calendar.html)

สำนักงานคณะกรรมการการอุดมศึกษา. (2551). **กรอบแผนอุดมศึกษาระยะยาว 15 ปี ฉบับที่ 2
(พ.ศ. 2551 - 2565)**. พิมพ์ครั้งที่ 4. กรุงเทพมหานคร : โรงพิมพ์แห่งจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.

สำนักติดตามและประเมินผลอุดมศึกษา, สำนักงานคณะกรรมการการอุดมศึกษา. (2556). **รายงาน
การประชุมคณะกรรมการการอุดมศึกษา ครั้งที่ 7/2556**. 5 กันยายน 2556. สำนักงาน
คณะกรรมการการอุดมศึกษา.

_____. (2556). **รายงานการประชุมคณะกรรมการการอุดมศึกษา ครั้งที่ 9/2556**. 7 พฤศจิกายน 2556

_____. (2556). **รายงานการประชุมคณะกรรมการการอุดมศึกษา ครั้งที่ 11/2556**. 4 ธันวาคม 2556

_____. (2557). **รายงานการประชุมคณะกรรมการการอุดมศึกษา ครั้งที่ 1/2557**. 2 มกราคม 2557

_____. (2557). **รายงานการประชุมคณะกรรมการการอุดมศึกษา ครั้งที่ 5/2557**. 1 พฤษภาคม 2557

_____. (2557). **รายงานการประชุมคณะกรรมการการอุดมศึกษา ครั้งที่ 6/2557**. 5 มิถุนายน 2557

_____. (2557). **รายงานการประชุมคณะกรรมการการอุดมศึกษา ครั้งที่ 7/2557**. 3 กรกฎาคม 2557

_____. (2557). **รายงานการประชุมคณะกรรมการการอุดมศึกษา ครั้งที่ 8/2557**. 7 สิงหาคม 2557

- _____. (2557). รายงานการประชุมคณะกรรมการการอุดมศึกษา ครั้งที่ 9/2557. 4 กันยายน 2557
- _____. (2557). รายงานการประชุมคณะกรรมการการอุดมศึกษา ครั้งที่ 11/2557. 12 พฤศจิกายน 2557
- _____. (2558). รายงานการประชุมคณะกรรมการการอุดมศึกษา ครั้งที่ 5/2558 (นัดพิเศษ). 5 พฤษภาคม 2558
- _____. (2558). รายงานการประชุมคณะกรรมการการอุดมศึกษา ครั้งที่ 6/2558. 20 พฤษภาคม 2558
- _____. (2558). รายงานการประชุมคณะกรรมการการอุดมศึกษา ครั้งที่ 8/2558. 8 กรกฎาคม 2558
- _____. (2558). รายงานการประชุมคณะกรรมการการอุดมศึกษา ครั้งที่ 10/2558. 9 กันยายน 2558
- _____. (2559). รายงานการประชุมคณะกรรมการการอุดมศึกษา ครั้งที่ 4/2559. 20 เมษายน 2559
- _____. (2559). รายงานการประชุมคณะกรรมการการอุดมศึกษา ครั้งที่ 8/2559. 10 สิงหาคม 2559
- _____. (2559). รายงานการประชุมคณะกรรมการการอุดมศึกษา ครั้งที่ 9/2559. 14 กันยายน 2559
- สำนักเลขาธิการคณะรัฐมนตรี. มติคณะรัฐมนตรี เรื่อง ข้อเสนอแผนการส่งเสริมและพัฒนาธรรมาภิบาล
ในภาคราชการเพื่อการบริหารกิจการบ้านเมืองที่ดีอย่างยั่งยืน; 24 เมษายน 2555. สืบค้น เมษายน
2560, จาก <http://www.cabinet.soc.go.th/>
- _____. มติคณะรัฐมนตรี เรื่อง ข้อเสนอ 10 อุตสาหกรรมเป้าหมาย : กลไกขับเคลื่อนเศรษฐกิจ
เพื่ออนาคต (New Engine of Growth); 17 พฤศจิกายน 2558. สืบค้น เมษายน 2560,
จาก <http://www.cabinet.soc.go.th/>
- _____. มติคณะรัฐมนตรี เรื่อง นโยบายเขตพัฒนาเศรษฐกิจพิเศษในรูปแบบคลัสเตอร์; 22 กันยายน
2558. สืบค้น เมษายน 2560, จาก: <http://www.cabinet.soc.go.th/>

รองศาสตราจารย์ ดร. คุณหญิงสุมณฑา พรหมบุญ ประธานกรรมการ การศึกษาปริญญาเอก สาขา Genetics ปัจจุบันเป็นสมาชิกสภานิติบัญญัติแห่งชาติ กรรมการสภามหาวิทยาลัย เทคโนโลยีพระจอมเกล้าธนบุรี มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลธัญบุรี มหาวิทยาลัยอุบลราชธานี และเคยดำรงตำแหน่งอธิการบดีมหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ เมื่อครบวาระประธานกรรมการ การอุดมศึกษาแล้ว ได้รับโปรดเกล้าฯ เป็นอธิการบดีวิทยาลัยเทคโนโลยีจิตรลดา

ศาสตราจารย์ ดร. วิชัย รวีตระกูล รองประธานกรรมการ คนที่ 1 กรรมการผู้ทรงคุณวุฒิ การศึกษาปริญญาเอก สาขาวิชาเคมี เคยดำรงตำแหน่งประธานกรรมการ คณะกรรมการ การอุดมศึกษา ราชบัณฑิต สำนักวิทยาศาสตร์ ราชบัณฑิตยสถาน เป็นเมธีวิจัยอาวุโส สกว. ปี 2539 ถึง 2545 (3 ระยะติดต่อกัน) ได้รับรางวัลนักวิจัยดีเด่นแห่งชาติ ปี 2548 ได้รับ พระราชทานปริญญาดุษฎีบัณฑิตกิตติมศักดิ์ จากมหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์ มหาวิทยาลัยขอนแก่น และมหาวิทยาลัยมหาสารคาม

ศาสตราจารย์ ดร. สุนทร บุญญาธิการ รองประธานกรรมการ คนที่ 2 กรรมการผู้ทรงคุณวุฒิ การศึกษาปริญญาเอก สาขาสถาปัตยกรรมศาสตร์ ศาสตราจารย์ระดับ 11 คณะสถาปัตยกรรมศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย ปัจจุบันเป็นอาจารย์ประจำคณะสถาปัตยกรรมศาสตร์ จุฬาลงกรณ์ มหาวิทยาลัย และกรรมการสภาสถาปนิก อดีตเคยดำรงตำแหน่งผู้อำนวยการศูนย์เชี่ยวชาญ เฉพาะทางด้านเทคโนโลยี อาคารและสิ่งแวดล้อม คณะสถาปัตยกรรมศาสตร์ จุฬาลงกรณ์ มหาวิทยาลัย กรรมการผังเมือง กรมโยธาธิการและผังเมือง กรรมการบริหารการไฟฟ้านครหลวง ได้รับรางวัลนักวิจัยดีเด่นแห่งชาติประจำปี 2543 สาขาปรัชญา (สถาปัตยกรรม) และรางวัลบุคคล ดีเด่นของชาติ สาขานุรักษ์ทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม ประจำปี 2547

ดร. ขวลิต หมิ่นนุช กรรมการผู้ทรงคุณวุฒิ การศึกษาปริญญาเอก สาขาการบริหารการพัฒนา ปัจจุบันดำรงตำแหน่งกรรมการสภา มหาวิทยาลัยวงษ์ชวลิตกุล มหาวิทยาลัยหาดใหญ่ วิทยาลัย เซนต์หลุยส์ สถาบันวิทยาการจัดการแห่งแปซิฟิก สถาบันเทคโนโลยีแห่งสุวรรณภูมิ และกรรมการ ปฏิบัติหน้าที่แทนสภามหาวิทยาลัยราชภัฏสุรินทร์ คณะกรรมการพัฒนาระบบการประเมินคุณภาพ การศึกษา (กพอ.) สมศ. คณะอนุกรรมการบริหารงานบุคคล สทศ. เคยดำรงตำแหน่งรองอธิการบดี ฝ่ายบริหาร มหาวิทยาลัยอัสสัมชัญ (21 ปี) และเลขาธิการสมาคมสถาบันอุดมศึกษาเอกชน แห่งประเทศไทย (6 สมัย 12 ปี)

พลตำรวจเอก ดร. ชาญวุฒิ วัชรพุกก์ กรรมการผู้ทรงคุณวุฒิ การศึกษาปริญญาเอก สาขา รัฐศาสตร์ เคยดำรงตำแหน่งรองผู้บัญชาการตำรวจแห่งชาติ ผู้บัญชาการตรวจคนเข้าเมือง และ อาจารย์โท คณะรัฐศาสตร์ มหาวิทยาลัยรามคำแหง

● **พลตำรวจตรี นายแพทย์ชุมศักดิ์ พงษ์พานิช กรรมการผู้ทรงคุณวุฒิ** การศึกษาวุฒิปัตริ ศัลยศาสตร์ทั่วไป สาขาแพทยศาสตร์ อดีตเคยดำรงตำแหน่งผู้อำนวยการสถาบันนิติวิทยาศาสตร์ กระทรวงยุติธรรม กรรมการแพทยสภา จากการเลือกตั้ง 5 สมัย กรรมการการแพทย์ของสำนักงาน ประกันสังคม และกรรมการผู้ทรงคุณวุฒิของสถาบันรับรองคุณภาพสถานพยาบาล (องค์การมหาชน)

● **ศาสตราจารย์ ดร. นกสิทธิ์ คูวัฒนาชัย กรรมการผู้ทรงคุณวุฒิ** การศึกษาปริญญาเอก ด้านวิศวกรรมเครื่องกล (การถ่ายเทความร้อน) ปัจจุบันดำรงตำแหน่งที่ปรึกษาเลขาธิการ สำนักงาน คณะกรรมการนโยบายวิทยาศาสตร์ เทคโนโลยีและนวัตกรรมแห่งชาติ กระทรวงวิทยาศาสตร์ และเทคโนโลยี และที่ปรึกษาอาวุโสอธิการบดี มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีพระจอมเกล้าธนบุรี กรรมการสภามหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์ มหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์ มหาวิทยาลัยเทคโนโลยี สุรนารี และมหาวิทยาลัยแม่ฟ้าหลวง และเคยดำรงตำแหน่งนายกสภาสถาบันเทคโนโลยีปทุมวัน สภามหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลล้านนา และมหาวิทยาลัยศรีปทุม และตำแหน่งอธิการบดี มหาวิทยาลัยวลัยลักษณ์ และรองผู้อำนวยการสำนักงานพัฒนาวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยีแห่งชาติ

● **ศาสตราจารย์เกียรติคุณปรีชา เกาทอง กรรมการผู้ทรงคุณวุฒิ** การศึกษาปริญญาโท สาขา จิตรกรรม ดำรงตำแหน่งศาสตราจารย์เกียรติคุณประจำภาควิชาศิลป์ไทย คณะจิตรกรรม ประติมากรรมและภาพพิมพ์ มหาวิทยาลัยศิลปากร ศิลปินชั้นเยี่ยม จากการประกวดศิลปกรรม แห่งชาติ ปี พ.ศ. 2522 ศิลปินแห่งชาติ สาขาศิลปะการแสดง (จิตรกรรม) ประจำปี พ.ศ. 2552 เลขาธิการศิลปสมาคมระหว่างชาติแห่งประเทศไทย คณะบดีคณะจิตรกรรม ประติมากรรมและ ภาพพิมพ์ มหาวิทยาลัยศิลปากร และดำรงตำแหน่งประธานสภาคนบตีทางศิลปะแห่งประเทศไทย

● **ศาสตราจารย์ ดร. ลิขิต อีระเวคิน กรรมการผู้ทรงคุณวุฒิ** การศึกษาปริญญาเอก สาขา Political Science เคยดำรงตำแหน่งรัฐมนตรีช่วยว่าการกระทรวงมหาดไทย รองอธิการบดีฝ่ายวิจัย และวิเทศสัมพันธ์ มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์ คณะบดีคณะรัฐศาสตร์ มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์

● **ศาสตราจารย์ ดร. วีระศักดิ์ จงสุวิวัฒน์วงศ์ กรรมการผู้ทรงคุณวุฒิ** การศึกษาปริญญาเอก สาขา ระบาดวิทยา ศาสตราจารย์ 11 สาขาเวชศาสตร์ชุมชน มหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์ ปัจจุบัน เป็นกรรมการผู้ทรงคุณวุฒิ สภามหาวิทยาลัยทักษิณ และอดีตเคยดำรงตำแหน่งหัวหน้า หน่วยระบาดวิทยา มหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์

- ศาสตราจารย์ ดร. ศักดา ธนิตกุล กรรมการผู้ทรงคุณวุฒิ การศึกษาปริญญาเอก สาขานิติศาสตร์ อดีตคณบดีคณะนิติศาสตร์ และกรรมการสภามหาวิทยาลัย จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย
- รองศาสตราจารย์ ดร. ศิโรจน์ ผลพันธิน กรรมการผู้ทรงคุณวุฒิ การศึกษาปริญญาเอก สาขา Geography-Admin. Leadership ปัจจุบันดำรงตำแหน่งนายกสภา มหาวิทยาลัยราชภัฏบ้านสมเด็จเจ้าพระยา และตำแหน่งอธิการบดีมหาวิทยาลัยสวนดุสิต
- ศาสตราจารย์กิตติคุณ ดร. สมหวัง พิธิยานุวัฒน์ ราชบัณฑิต กรรมการผู้ทรงคุณวุฒิ การศึกษาปริญญาเอก สาขา Educational Psychology ปัจจุบันดำรงตำแหน่งกรรมการผู้ทรงคุณวุฒิ สถาบันส่งเสริมการสอนวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยี กรรมการสภาสถาบันผู้ทรงคุณวุฒิ สถาบันเทคโนโลยีพระจอมเกล้าเจ้าคุณทหารลาดกระบัง และเคยดำรงตำแหน่งประธานกรรมการบริหาร สถาบันทดสอบทางการศึกษาแห่งชาติ ผู้อำนวยการสำนักงานรับรองมาตรฐานและประเมินคุณภาพการศึกษา (องค์การมหาชน) ประธานคณะกรรมการตรวจสอบและประเมินผลภาคราชการ (ค.ต.ป.) ประจำกระทรวงเทคโนโลยีสารสนเทศ คณบดีคณะครุศาสตร์ และรองอธิการบดีด้านวิจัย จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย นักวิจัยดีเด่นแห่งชาติ สาขาศึกษา
- ดร. สว่าง ภูพัฒน์วิบูลย์ กรรมการผู้ทรงคุณวุฒิ การศึกษาปริญญาเอก สาขา Curriculum Instruction ปัจจุบันดำรงตำแหน่งประธานคณะกรรมการดำเนินงานในงานพิธีพระราชทานปริญญาบัตร มหาวิทยาลัยราชภัฏทั่วประเทศ และเคยดำรงตำแหน่งอธิการบดีสถาบันราชภัฏพิบูลสงคราม 2 สมัย (2538-2547) ผู้อำนวยการสำนักนโยบายและพัฒนาสถาบัน สำนักงานสภาสถาบันราชภัฏ (2541-2545) อธิการบดีมหาวิทยาลัยราชภัฏพิบูลสงคราม 2 สมัย (2547-2555) และกรรมการข้าราชการพลเรือนในสถาบันอุดมศึกษา (ก.พ.อ.) 2 สมัย (2548-2551, 2555) และกรรมการพัฒนาระบบการประเมินคุณภาพการศึกษาขั้นพื้นฐาน (กพอ.สมศ.) 2 สมัย (2556, 2556-2557)
- รองศาสตราจารย์ ดร. อานนท์ เทียงตรง กรรมการผู้ทรงคุณวุฒิ การศึกษาปริญญาเอก สาขาเกษตรศาสตร์ (Crop Science) เคยดำรงตำแหน่งอธิการบดีสถาบันเทคโนโลยีการเกษตรแม่โจ้และมหาวิทยาลัยแม่โจ้ และนายกสภาสถาบันราชภัฏเชียงราย สำนักงานสภาสถาบันราชภัฏ (สรภ.)

ประวัติ
กรรมการ
ผู้แทนองค์กร

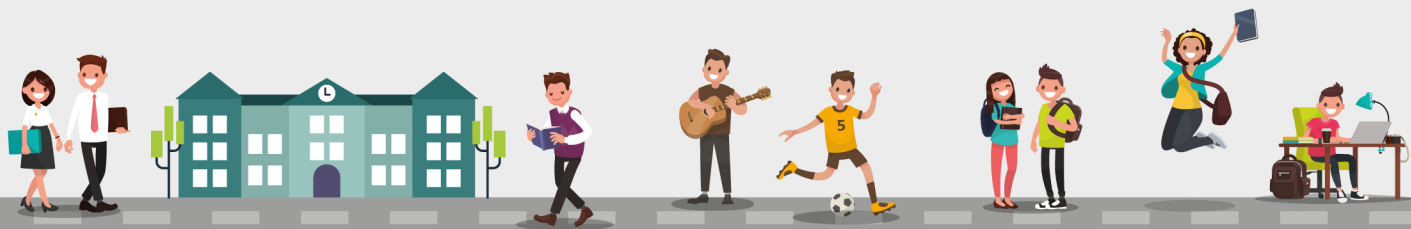
ดร. วิทยา เจียรพันธุ์ กรรมการผู้แทนองค์กรเอกชน การศึกษาปริญญาเอก สาขาพัฒนบูรณาการศาสตร์ ปัจจุบันดำรงตำแหน่งประธานที่ปรึกษาสถาบันทรัพยากรมนุษย์ รองประธานศูนย์วุฒิอาศนาคาร สมองจังหวัดนนทบุรี และรองประธานชมรมส่งเสริมประชาธิปไตยจังหวัดนนทบุรี เคยดำรงตำแหน่ง นายกสมาคมนักวิจัยในความอุปถัมภ์ของสภาวิจัยแห่งชาติ รองผู้อำนวยการฝ่ายบริหารกลาง และผู้อำนวยการกองวิจัยและพัฒนาธุรกิจ ธนาคารเพื่อการเกษตรและสหกรณ์การเกษตร

นายอรรถพร สุวัธนเดชา กรรมการผู้แทนองค์กรปกครองท้องถิ่น การศึกษารัฐศาสตรบัณฑิตและ รัฐศาสตรมหาบัณฑิต (สาขาการปกครอง) เคยดำรงตำแหน่งที่สำคัญ คือ รองปลัดกรุงเทพมหานคร ผู้ช่วยปลัดกรุงเทพมหานคร ผู้อำนวยการสำนักยุทธศาสตร์และประเมินผล ผู้อำนวยการสำนัก การศึกษา กทม. ผู้อำนวยการเขตคันนายาว ผู้อำนวยการเขตดุสิต และเคยเป็นผู้แทนข้าราชการ ในคณะกรรมการข้าราชการกรุงเทพมหานคร (ก.ก.) ผู้แทนของกรุงเทพมหานครในคณะกรรมการ สภาวิชาชีพศึกษากรุงเทพมหานคร

รองศาสตราจารย์ ดร. สุจิตรา เหลืองอมรเลิศ กรรมการผู้แทนองค์กรวิชาชีพ การศึกษาปริญญา เอก สาขา Nursing Science ปริญญาบัตรหลักสูตรการป้องกันราชอาณาจักรรัฐร่วมเอกชน (รุ่นที่ 41-11) ปัจจุบันดำรงตำแหน่งอุปนายกสภาการพยาบาลคนที่หนึ่ง กรรมการมูลนิธิรางวัล สมเด็จพระศรีนครินทราบรมราชชนนีในพระบรมราชูปถัมภ์ ได้รับโปรดเกล้าฯ แต่งตั้งเป็นกรรมการ (ผู้ทรงคุณวุฒิ) สภามหาวิทยาลัยราชภัฏอุดรธานี และเคยดำรงตำแหน่งคณบดีคณะพยาบาลศาสตร์ รองอธิการบดีฝ่ายวิชาการ กรรมการและเลขานุการสภามหาวิทยาลัยขอนแก่น

● ขอบคุณสถาบันอุดมศึกษา ●
และทุกภาคส่วนที่เป็นเครือข่าย
เป็นพันธมิตร ร่วมสร้างอุดมศึกษาไทย
ให้มีศักยภาพทั้งด้านวิชาการ การวิจัย การบริการสังคม
สามารถเป็นหนึ่งในเสาหลักที่เข้มแข็งของการพัฒนาประเทศ
เป็นต้นแบบที่ดีให้กับชุมชนและสังคมได้อย่างยั่งยืน

สำนักงานคณะกรรมการการอุดมศึกษา

328 ถนนศรีอยุธยา แขวงทุ่งพญาไท เขตราชเทวี กรุงเทพฯ 10400

โทรศัพท์ : 0 2610 5359-64 โทรสาร : 0 2354 5600 เว็บไซต์ : www.mua.go.th เฟซบุ๊ก : www.facebook.com/ohecthailand